

Vlaanderen
is materiaalbewust

INSPRAAKREACTIES OPENBAAR ONDERZOEK LMP

VERSLAG AAN DE VLAAMSE REGERING

SAMEN MAKEN WE
MORGEN MOOIER

OVAM

OVAM.VLAANDEREN.BE

INSPRAAKREACTIES
OPENBAAR
ONDERZOEK LMP

Verslag aan de Vlaamse Regering

DOCUMENTBESCHRIJVING

- 1 *Titel van publicatie: Inspraakreacties Openbaar Onderzoek LMP*
- 2 *Verantwoordelijke Uitgever: Danny Wille, Stationsstraat 110, 2800 Mechelen*
- 3 *Wettelijk Depot nummer: /*
- 4 *Trefwoorden: Uitvoeringsplan, afvalbeheerplan, preventieprogramma, Lokaal Materialenplan, huishoudelijk afval, gelijkaardig bedrijfsafval, openbaar onderzoek, inspraakreacties*
- 5 *Samenvatting:*

Dit document bevat een overzicht van de inspraakreacties die aan de OVAM zijn bezorgd tijdens het openbaar onderzoek voor het ontwerp van uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval 2023-2030 (Lokaal Materialenplan). Het omvat ook de respons daarop en hoe de tekst aan de inspraakreacties werd aangepast.
- 6 *Aantal bladzijden: 157*
- 7 *Aantal tabellen en figuren: 0*
- 8 *Datum publicatie: 5 mei 2022*
- 9 *Prijs*: /*
- 10 *Begeleidingsgroep en/of auteur: Tom Creten, Kathleen Schelfhout, Maarten De Groof, Piet De Baere, Annemie Andries*
- 11 *Contactpersonen: Tom Creten, tom.creten@ovam.be Ann De Boeck, ann.de.boeck@ovam.be*
- 12 *Andere titels over dit onderwerp: /*

U hebt het recht dit document te downloaden, te printen en digitaal te verspreiden. U hebt niet het recht deze aan te passen of voor commerciële doeleinden te gebruiken.

De meeste OVAM-publicaties kunt u raadplegen en/of downloaden op de OVAM-website: ovam.vlaanderen.be

* Prijswijzigingen voorbehouden.

INHOUD

Inleiding	7
Informatieverstrekking	7
Adviezen en opmerkingen	7
De verwerking van de reacties	7
Algemene reacties	9
Algemene reacties op de procedure, haalbaarheid, timing	9
Algemene reacties op terminologie, formulering en afstemming	10
Algemene reacties op (financiële) ondersteuning vanuit Vlaanderen en financiële impact voor de lokale besturen	13
Algemene reacties op keuzevrijheid lokale besturen (maatwerk)	14
Algemene reacties op circulaire economie en preventie	16
Andere algemene reacties	18
Reacties op hoofdstuk 1 ‘Inleiding’	19
Reacties op 1.3 ‘Proces van opmaak’	19
Reacties op Hoofdstuk 2 ‘Maatschappelijke context’	21
Reacties op Hoofdstuk 3 ‘Beleidskader’	22
Reacties op 3.1 ‘Europees beleidskader’	22
Reacties op 3.2 ‘Vlaams beleidskader’	22
Reacties op 3.3 ‘Lokaal beleidskader’	23
Reacties op 3.4.2 ‘Taakverdeling publieke en private actoren’	24
Reacties op Hoofdstuk 4 ‘Doelstellingen en indicatoren’	28
Algemene reacties op hoofdstuk 4	28
Reacties op 4.1.1 ‘Algemene opvolging van preventie’	29
Reacties op 4.1.2 ‘Algemene opvolging van hergebruik’	31
Reacties op 4.1.3 ‘Productspectifieke opvolging van preventie’	32
Reacties op 4.1.4 ‘Productspectifieke opvolging van hergebruik	35
Reacties op 4.2 ‘Doelstellingen voor effectieve recycling’	37
Reacties op 4.3 ‘Doelstellingen voor het huishoudelijk restafval’	38
Reacties op 4.3.3 ‘Restafvaldoelstelling per gemeente’	39
Reacties op 4.3.4 ‘Restafvaldoelstelling per Intercommunale’	50
Reacties op 4.4 ‘Doelstellingen voor het bedrijfsrestafval’	51
Reacties op 4.5 ‘Doelstellingen voor eindverwerking’	52
Reacties op 4.6 ‘Doelstellingen voor ontwijkgedrag’	53
Reacties op 4.7 ‘Overzicht en monitoring van de doelstellingen en indicatoren’	54
Reacties op Hoofdstuk 5 ‘Preventie’	57
Algemene reacties op hoofdstuk 5	57
Reacties op 5.1 ‘Communicatie, sensibilisering en educatie’	58
Reacties op 5.2.1 ‘Preventie stimuleren bij uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV)’	59
Reacties op 5.2.2 ‘Hergebruik bij inboedelservices’	61
Reacties op 5.2.3 ‘Gebruiksverboden op eenmalige producten’	61
Reacties op 5.2.4 ‘Duurzame alternatieven verplichten als optie’	65
Reacties op 5.2.6 ‘Verbod op vernietiging van (her)bruikbare goederen’	68
Reacties op 5.3 ‘Kringloopcentra’	68
Reacties op 5.4.2 ‘Subsidies’	69
Reacties op 5.4.3 ‘Ondersteuning van de circulaire economie voor en door lokale besturen’	71
Reacties op 5.4.4 ‘Evenementen’	73
Reacties op 5.4.5 ‘Preventie van voedselverlies en thuiskringlopen’	74

Reacties op Hoofdstuk 6 ‘Selectieve inzameling van het huishoudelijk afval’	76
Reacties op 6.1.1 ‘In te zamelen stromen en hun minimale frequentie’	76
Reacties op 6.1.2 ‘Inzameling van bioafval’	80
Reacties op 6.1.3 ‘Inzameling van luiers’	93
Reacties op 6.1.4 ‘Inzameling van asbest’	96
Reacties op 6.1.5 ‘Inzameling van restafval’	97
Reacties op 6.2.1 ‘Inzameling aan huis of brengsystemen op korte afstand’	99
Reacties op 6.2.2 ‘Inzameling op de recyclageparken’	101
Reacties op 6.3 ‘Kwaliteit van de selectief in te zamelen stromen’	104
Reacties op 6.4.1 ‘Tarieven restafval’	106
Reacties op 6.4.2 ‘Tegemoetkomingen aan burgers’	108
Reacties op 6.5 ‘Begeleiding en ondersteuning’	109
Reacties op 6.5.1 ‘Ondersteuning van de burger’	109
Reacties op 6.5.3 ‘Visitaties’	110
Reacties op 6.5.4 ‘Lerende netwerken afvalbeleid’	110
Reacties op 6.5.7 ‘Sorteeranalyses huisvuil en grofvuil’	111
Reacties op 6.6 ‘Controle en handhaving op de verplichtingen van lokale besturen’	111
Reacties op 6.7 ‘Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid’	112
Reacties op Hoofdstuk 7 ‘Selectieve inzameling van het bedrijfsafval’	116
Reacties op 7.1.1 ‘Communicatiecampagnes’	116
Reacties op 7.1.2 ‘Sectorgerichte aanpak’	116
Reacties op 7.1.5 ‘Sorteeranalyse bedrijfsrestafval’	116
Reacties op 7.2.1 ‘Selectieve inzameling bij bedrijven bevorderen via UPV’	117
Reacties op 7.2.2 ‘Selectieve inzameling van luiers’	117
Reacties op 7.2.3 ‘Correcte inzaelformules’	117
Reacties op 7.3 ‘Handhaving op de selectieve inzameling’	118
Reacties op Hoofdstuk 8 ‘Recyclage’	121
Reacties op 8.1 ‘Recyclagehub’	121
Reacties op 8.2 ‘Symbiose-platform’	121
Reacties op 8.3 ‘Gebruik van recyclaat bevorderen’	121
Reacties op 8.4.1 ‘Aanbod en verwerkingscapaciteit voor gft-afval’	121
Reacties op 8.4.2 ‘Aanbod en verwerkingscapaciteit voor keukenafval’	123
Reacties op 8.4.3 ‘Aanbod en verwerkingscapaciteit groenafval’	125
Reacties op 8.4.4 ‘Afzet en kwaliteit van eindproducten’	125
Reacties op Hoofdstuk 9 ‘Eindverwerking’	128
Reacties op 9.1 ‘Strategie’	128
Reacties op 9.1.2 ‘Zelfvoorzieningsprincipe’	132
Reacties op 9.1.4 ‘Wezenlijke verandering’	132
Reacties op 9.2.1 ‘Stromen die het aanbod bepalen’	134
Reacties op 9.2.2 ‘Methodologie voor het berekenen van het beschikbare aanbod’	134
Reacties op 9.3.1 ‘Capaciteitsplanning voor afvalverbranding’	134
Reacties op 9.3.2 ‘Vervolgtraject langetermijnvisie eindverwerking’	136
Reacties op 9.4.1 ‘Enkel niet-recycleerbare, niet-brandbare afvalstoffen storten’	139
Reacties op 9.4.3 ‘Capaciteitsplanning voor stortplaatsen’	139
Reacties op 9.4.4 ‘Tijdelijke opslag van afval op een stortplaats’	140
Reacties op Hoofdstuk 10 ‘Ontwijkgedrag: zwerfvuil en sluikestorten’	141
Algemene reacties op Hoofdstuk 10	141
Reacties op 10.1.1 ‘Pijler 1: Preventie’	144
Reacties op 10.1.2 ‘Pijler 2: sensibilisering en communicatie’	146

Reacties op 10.1.3 'Pijler 3: Infrastructuur'	147
Reacties op 10.1.4 'Pijler 4: omgeving'	147
Reacties op 10.1.5 'Pijler 5: Participatie'	148
Reacties op 10.1.6 'Pijler 6: handhaving'	149
Reacties op 10.1.7 'Verdere uitwerking van de zes pijlers'	149
Reacties op 10.2 'Engagementen van overheden die zwerfvuil opruimen'	150
Reacties op 10.2.3 'Minimale beleidsacties'	151
Reacties op Hoofdstuk 11 'Opvolging van het Lokaal Materialenplan'	154
Reacties op Hoofdstuk 12 'Bijlages'	155
Reacties op Bijlage 2	155
Reacties op Bijlage 6	155
Reacties op de plan-MER en de socio-economische analyse	156
Bijlage 1: Overzicht van ontvangen reacties.....	158

INLEIDING

INFORMATIEVERSTREKKING

De opmaak van dit nieuwe plan begon in 2021. De OVAM betrok daarbij haar stakeholders, zoals de federaties van producenten, afvalinzamelaars en -verwerkers. Ook de overlegfora die de implementatie van het uitvoeringsplan 2016-2022 opvolgden, werden bij de opmaak van het nieuwe uitvoeringsplan betrokken. Het nieuwe plan werd onder meer besproken op het plenaire overlegplatform van 21 januari 2021 en van 19 januari 2022. De drie werkgroepen (huishoudelijk afval, kmo-werkgroep en de werkgroep eindverwerking) bespraken in de loop van 2022 de voor hen relevante hoofdstukken meer in de diepte.

Een ontwerp voor het nieuw plan ging in openbaar onderzoek van 1 juni tot en met 31 juli 2022. De bekendmaking werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. Het ontwerpplan werd ruim verspreid. Het werd bezorgd aan onder andere de Commissie Leefmilieu van het Vlaams Parlement en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad Vlaanderen). Het werd naar de Colleges van Burgemeester en Schepenen verstuurd om het openbaar onderzoek op te starten. Daarnaast werd het ook verstuurd naar de milieuambtenaren, de schepenen van leefmilieu en de directeurs van de afvalintercommunales, met als doel hen te informeren over het openbaar onderzoek. Verder kreeg iedereen de mogelijkheid het ontwerpplan in te zien op het gemeentehuis, bij de OVAM en via de website van de OVAM. Er werd ook een samenvattende brochure gemaakt die op de website van de OVAM werd geplaatst en die ook in beperkte oplage werd gedrukt. Voor de faciliteitengemeenten werd de samenvattende brochure in het Frans vertaald.

Het ontwerpplan werd ook toegelicht op vijf infosessies. Er vond in elke provincie één infosessie plaats:

- 9 juni in Lumière, Frederik De Merodestraat 28 te 2800 Mechelen
- 13 juni in VAC Gent, Kon. Fabiolalaan te 9000 Gent
- 14 juni in VAC Hasselt, Kon. Astridlaan 50 te 3500 Hasselt
- 16 juni in cc De Brouckère, Aartrijkestraat 6 te 8820 Torhout
- 24 juni in Provinciehuis Vlaams-Brabant, Provincieplein 1 te 3010 Leuven

ADVIEZEN EN OPMERKINGEN

Het openbaar onderzoek leverde reacties op van 164 respondenten. Het gaat om de Minaraad, 128 gemeenten, 21 intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (afvalintercommunales), 1 gemeentelijke milieuvadvisraad, 7 koepelorganisaties, beroepsverenigingen of federaties, 1 afvalbeheersorganisme, 3 individuele bedrijven en 2 individuele burgers.

Een overzicht van alle binnengekomen reacties is opgenomen als bijlage 1 bij dit document.

DE VERWERKING VAN DE REACTIES

Alle ingediende reacties en opmerkingen zijn gezamenlijk inhoudelijk verwerkt in het voorliggend verslag. Dit verslag geeft weer met welke reacties rekening gehouden werd door de plantekst aan te passen en met welke reacties niet. Overeenkomstig artikel 18, §9 van het Materialendecreet verantwoordt dit verslag ook waarom met bepaalde adviezen of bezwaren geen rekening is gehouden en waarom de plantekst dus niet is aangepast.

De reacties werden niet altijd letterlijk overgenomen. De beknopte strekking is weergegeven. De reacties van gelijkaardig strekking over eenzelfde onderwerp zijn ook samengevat tot een algemene reactie. Op die manier is getracht om dit verslag overzichtelijk en leesbaar te houden.

Dit verslag begint met een overzicht van een aantal algemene reacties, maar volgt daarna dezelfde structuur als het ontwerpplan. Titels waarop geen reacties zijn gekomen, worden evenwel niet vermeld. De pagina's, actienummers en titelrubrieken in dit verslag waarnaar verwezen wordt, zijn dezelfde als in het ontwerp van Lokaal Materialenplan, zoals het in openbaar onderzoek lag. Het verslag biedt per genummerde titel uit het ontwerpplan een overzicht van de reacties met daarop in een kader de respons, waarbij aangegeven op welke punten de tekst van het plan wel of niet wordt aangepast. Als er veel (verschillende) reacties zijn voor een titel, dan wordt soms ook gewerkt met meerdere responskaders. De responskader biedt steeds een antwoord op de opmerkingen boven die kader.

Heel wat respondenten baseren zich voor hun reactie op de reactie van een overkoepelende organisatie waar ze deel van uitmaken, of volgen de reactie van een andere respondent. Soms geven ze dat expliciet aan door te verwijzen naar die andere actor. In andere gevallen blijkt gewoon dezelfde tekstpassage in verschillende adviezen terug te komen. In dergelijke gevallen wordt in dit verslag steeds één respondent vermeld als indiener van de opmerking en wordt in de zinsneden gesteld dat de reactie ondersteund wordt door één of meerdere andere indieners.

Het advies van VVSG en Interafval is op dat vlak een specifiek advies. Dit advies wordt door zeer veel gemeenten en afvalintercommunales gevolgd, ofwel volledig ofwel voor bepaalde thema's. Tegelijk geven respondenten soms aan slechts een deel van het advies te volgen, of soms ook niet akkoord te zijn met een bepaald punt. Omdat het over zoveel ondersteuning gaat met verschillende nuances, wordt hier een licht andere aanpak gehanteerd. Indien een gemeente of intercommunale het volledige advies van VVSG en Interafval voor een bepaalde passage (boven een responskader) volgt, dan worden deze gemeenten en intercommunales in het vet vermeld boven de opmerking van VVSG-Interafval. De ondersteuning geldt dan voor alles wat VVSG-Interafval als opmerking heeft ingediend in de tekstpassage boven een responskader. Van zodra er nuances zijn of slechts bepaalde punten binnen een passage expliciet door de andere indiener worden ondersteund, dan wordt dit in de zinsneden van de tekst zo vermeld.

ALGEMENE REACTIES

ALGEMENE REACTIES OP DE PROCEDURE, HAALBAARHEID, TIMING

Het plan zet volgens de **Minaraad** duidelijk in op de juiste prioriteiten, heeft een heldere visie en bevat (meestal) duidelijke doelstellingen. Het ontwerp legt een expliciete link tussen het lokale afvalbeleid en de maatschappelijke transitie zoals klimaat en circulaire economie. Een reeks acties die de gemeenten moeten uitvoeren in functie van de selectieve inzameling zijn precies en waar mogelijk gekwantificeerd. Een reeks andere acties zijn veel vager omdat de precieze scope, doelstellingen of aanpak (nog) niet éénduidig zijn. Het gevolg is dat de vraag rijst of het plan wel voldoende en afdoende krachtige maatregelen bevat om de gestelde doelen te behalen. De Minaraad vraagt dan ook om voor zoveel mogelijk acties de doelstellingen te expliciteren en waar mogelijk te koppelen aan kwantitatieve gegevens. Een grote meerderheid van de acties spitst zich toe op de eerste planperiode tot 2026. De Minaraad vindt dit logisch, maar vraagt om ook meer duidelijkheid te geven over mogelijke acties in de tweede planperiode. De Raad vraagt om daarbij ook de relatie te schetsen met een aantal onderzoeken, evaluaties of momenten waarop het effect van eerder ingeplande maatregelen duidelijker is.

BBL geeft een positieve appreciatie aan het lokaal materialenplan. Uit de inleiding blijkt voor hen dat de prioriteiten goed zitten: er is een heldere visie en de linken met maatschappelijke transitie zoals circulaire economie en klimaat. Ze onderschrijven de in het plan geschetste bedreiging van lineaire economie en de te grote afhankelijkheid van globale waardeketens en grondstoffen. Ook het idee van absolute ontkoppeling tussen de totale afvalberg en economische groei & bevolkingsgroei is voor BBL belangrijk. Voor BBL is de periode 2023-2030 het decennium van de laatste kans. Dit decennium zal bepalen of we on track zitten met het halen van onze klimaatdoelstellingen, maar ook of we de circulaire economie als volwaardig alternatief zullen beschouwen voor de lineaire economie, of dat we het nog steeds als een parallelle economie zullen zien.

BBL merkt ook op dat er een herziening van het Nationaal Energie-en Klimaatplan zit aan te komen, midden 2023. Dat zal ook een grote impact hebben op de uitvoering van het plan. De afvalsector staat voor 5% van de niet-ETS emissies (2,3 Mton in 2017). Volgens het VEKP moet dit richting 1,4 Mton in 2030. BBL vindt het positief dat met dit plan zo ver in de toekomst gekeken wordt, hoewel dat ook heel veel druk zet op ons hele afvalbeleid om de klimaatdoelstellingen te halen. Dat is namelijk voor het eerst zo uitdrukkelijk opgenomen in een uitvoeringsplan.

Eeklo stelt dat bij het tijdsplan 2024 te weinig rekening is gehouden met de realiteit. Het plan gaat uit van meetbare, kwantificeerbare einddoelstellingen in functie van de reductie van het restafvalcijfer. Hiervoor worden verschillende acties vooropgesteld en/of verplicht om deze reductie te realiseren en de inzameling te optimaliseren. Voor deze verplichte optimalisaties wordt het richtjaar 2024 vooropgesteld waarbij geen rekening gehouden wordt met de installatie van eventuele nieuwe bestuursploegen (2025 en volgende), bestaande inzamelcontracten (lopen voor Eeklo tot 2025), het huidige lokale meerjarenplan en reeds genomen beleidskeuzes.

IOK Afvalbeheer onderschrijft de verlenging van de planperiode tot midden 2030. Het plan is in principe geldig tot 31 juli 2030. Deze benadering sluit beter aan bij de werking van de lokale besturen en maakt de koppeling met de globale doelstellingen richting 2030 duidelijker.

Meulebeke gebruikt de nota van VVSG als advies en wil hiermee duidelijk maken dat het Uitvoeringsplan niet realistisch is, noch in uitvoering, noch in timing en dat de doelstellingen voor restafval onhaalbaar zijn voor het lokaal bestuur.

Voor **IVAGO** is het belangrijk dat:

- De doelstellingen haalbaar zijn. Dit geldt onder andere voor de doelstelling voor kilogram restafval per inwoner. De doelstellingen dienen ook duidelijk te zijn opdat een strategisch (investerings)plan kan worden opgemaakt, bijvoorbeeld in het kader van de afvalenergiecentrale van IVAGO, maar ook voor de investeringen in IT, rollend materieel en de beheersing van het personeelsbestand.
- Er voldoende maatregelen mogelijk worden gemaakt door het plan om dit te bereiken.
- Voldoende financiering wordt voorzien vanuit de Vlaamse Overheid.

- De intercommunale en de betrokken gemeente en stad de nodige vrijheid hebben om haar regierol in te vullen.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, MIWA, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVBO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, IVIO, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Moorslede, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Zulte, Torhout, Sint-Laureins, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendelede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Waasmunster, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, De Haan, Aalter, Merelbeke, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Hove, Brecht, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Oostkamp, Boom, Izegem, Sint-Gillis-Waas

De VVSG en Interafval vragen dat de lokale besturen, als democratische bestuurslaag dat het beleid vertaalt naar de gezinnen, bij de beoordeling van de tijdens het openbaar onderzoek ingediende suggesties en opmerking minstens een evenwaardige rol spelen als de Vlaamse overheid, en deze dus samen beoordelen.

Respons:

De plan-MER maakt een doorrekening voor een aantal belangrijke acties, zowel wat betreft algemene milieu-impact als impact op reductie van het restafval. De socio-economische analyse koppelt dat ook aan kosten en baten. Voor andere doelstellingen dan de restafvalreductie is minstens duidelijk gemaakt welke acties zullen bijdragen aan de doelstellingen (zie tabel met acties in bijlage van het plan). De mid-termevaluatie die voorzien is, zal moeten bekijken in welke mate we op koers zijn om de verschillende doelstellingen te halen en waar er bijgestuurd moet worden, eventueel met bijkomende acties.

De vermelding van het jaar 2024 is vooral relevant voor de selectieve inzameling van bioafval. Dit hangt samen met Europese regelgeving. Het klopt dat er tijdens de duur van het plan een lokale bestuurswissel is, wat vertragend kan werken op de plannen en uitvoering op lokaal niveau. Anderzijds zorgt dit net voor een kader voor de nieuwe bestuursploeg. Ook niet alle acties zijn afgestemd op de duurtijd van lopende contracten bij lokale besturen. Die kennen immers niet overal dezelfde einddatum, dus daar kan het plan moeilijk rekening mee houden.

De looptijd van het voorliggende plan is verlengd om samen te vallen met de timing voor doelstellingen van het Vlaamse Energie- en Klimaatplan. Hoewel de individuele doelstellingen voor restafvalreductie van specifieke gemeenten zwaar kunnen zijn, zijn ze niet onhaalbaar. Bepaalde gemeenten slagen er nu reeds in zeer lage restafvalcijfers te realiseren. Bovendien blijkt uit de plan-MER dat met een nauwgezette uitvoering van de acties de algemene vooropgestelde reductie van het restafval realiseerbaar is.

De opmaak van het uitvoeringsplan en het verwerken van de opmerkingen van het openbaar onderzoek vallen onder bevoegdheid van de Vlaamse Overheid. Gezien de grote impact van het uitvoeringsplan op de lokale besturen is er met VVSG en Interafval wel overleg geweest tijdens de verwerking van de opmerkingen om verschillende zaken af te toetsen.

Op basis van bovenstaande opmerkingen zijn er geen tekstaanpassingen nodig.

ALGEMENE REACTIES OP TERMINOLOGIE, FORMULERING EN AFSTEMMING

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Zulte, Sint-Laureins, Moorslede, Kapellen, Lendelede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Maldegem, Tessenderlo, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De VVSG en Interafval geven aan dat in de ontwerptekst niet op een consequente manier en ook niet steeds correct naar hen verwezen wordt. Daarom stellen ze voor om telkens bij alle relevante acties zowel "VVSG" als "Interafval" te vermelden als betrokkene. Ook bij de samenstelling van het overlegplatform op pagina 132 worden VVSG en Interafval best apart vermeld in lijst. Bovendien staat op pagina 132 de VVSG vernoemd als de 'Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten'. Dit moet 'Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten' zijn.

Respons:

De tekst wordt aangepast zoals voorgesteld door VVSG en Interafval.

Bij de omschrijving van het gelijkaardig bedrijfsafval is het voor **BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag**, niet 100 % duidelijk of gelijkaardig bedrijfsafval (aard en samenstelling) ook nog steeds alle vergelijkbaar bedrijfsafval (aard, samenstelling, hoeveelheid) omvat. Ook **Fevia** vraagt om verdere verduidelijking tussen de types 'gelijkaardig', 'vergelijkbaar' en ander bedrijfsafval. Dit kan volgens Fevia versterkt worden met concrete voorbeelden voor de verschillende types stromen.

Volgens **Denuo** horen lokale besturen geen rol te spelen in het beheer van gelijkaardig bedrijfsafval en moeten ze zich focussen op preventie en beleid.

Respons:

De omschrijvingen van gelijkaardig en vergelijkbaar bedrijfsafval zijn niet veranderd ten opzichte van de vorige planperiode. Het verschil is enkel relevant in functie van de doelstellingen (vergelijkbaar bedrijfsrestafval telt mee voor de huishoudelijke restafvaldoelstellingen indien samen ingezameld) en in functie van de taakverdeling tussen publieke en private actoren. Dit is omstandig uitgelegd in het plan.

Voor het beheer van gelijkaardig bedrijfsafval geldt de vrije markt. Ook lokale besturen mogen dit afval inzamelen en verwerken, maar zij moeten zich daarbij aan de geldende regels houden die een gelijk speelveld met de privaatrechtelijke sector garanderen. Dit wordt omstandig in de plantekst behandeld onder de titel 'Taakverdeling publieke en private actoren'.

Er zijn geen tekstaanpassingen nodig.

Denuo wijst erop dat net als in het vorige uitvoeringsplan ook in dit uitvoeringsplan verschillende definities opduiken die niet in regelgeving zijn ingeschreven. Denuo is daar geen voorstander van. In het bijzonder vraagt Denuo om de begrippen 'gelijkaardig bedrijfsafval', 'wezenlijke verandering' en 'pellet en fluff' te definiëren in decreten en besluiten. Ook voor de termen 'niet recycleerbare, niet brandbare afvalstoffen' en 'geografische spreiding' vraagt Denuo om definities te ontwikkelen. Voor wat betreft de term 'gelijkaardig bedrijfsafval' vragen ook de **Minaraad** en **Voka** om een definitie op te nemen in het materialendecreet of VLAREMA.

Verder vraagt **Denuo** om algemene en onduidelijke termen zoals 'niet te afhankelijk' en 'landen met een vooruitstrevend afvalbeleid' te vermijden en hier meer duidelijkheid over te creëren. Wat betreft de term 'hoogwaardige recyclage' stelt Denuo dat het plan zich niet moet verliezen in micromanagement over wat al dan niet hoogwaardige recyclage zou zijn. Inzake textiel stelt Denuo dat het LMP erg breed gaat en dat het begrip gehanteerd wordt voor allerhande maatregelen en verschillende doelstellingen. Denuo vraagt om steeds duidelijk aan te geven over welk type textiel het gaat. **Voka**, alsook de **Minaraad**, treedt Denuo bij op dit laatste punt. Zij vragen ook om de definitie van textiel(afval) af te stemmen op de definitie die uitgewerkt wordt in het kader van de herziening van de Kaderrichtlijn Afval.

Denuo vraagt te streven naar een duurzame circulaire economie. Dat zal soms leiden tot lokale verwerking, maar soms zullen we ook beroep doen op kwalitatieve verwerking buiten het gewest of daarentegen materialen van buiten het gewest aantrekken. Denuo geeft ook aan dat bij verschillende acties in het plan gesteld wordt dat overleg met de andere gewesten wenselijk is. Voor Denuo zou dat overleg verplicht moeten plaatsvinden. Ook **Voka** geeft aan dat dit noodzakelijk is. Nieuwe regelgeving rond UPV's moet voor Voka volledig worden doorgesproken met de gewesten. We moeten volgens Voka vermijden dat er in Vlaanderen andere wetgeving komt dan in Wallonië of Brussel. Afval overstijgt de taalgrenzen. Daarnaast moeten bevoegdheden tussen Federaal en Vlaams niveau bewaakt worden. Maatregelen die inwerken op het productbeleid moeten federaal genomen worden. Andere instrumenten invoegen op Vlaams niveau spelen in op de Interne markt en zorgen voor versnippering. Dit is, aldus Voka, niet wenselijk voor het economisch klimaat.

Denuo vraagt om steeds na te gaan of bijkomende indicatoren of rapportageplichten een meerwaarde vormen in het licht van de bijkomende lasten die ze impliceren voor bedrijven.

De **Minaraad** vraagt om het overzicht van acties, dat nu enigszins verscholen zit in bijlage 6, een prominentere plaats te geven in het plan zelf, zodat de nadruk meer op de maatregelen komt te liggen. **Voka** vraagt om in het materialenplan veel meer te verwijzen naar bijlage 6 die alle acties met de betrokken stakeholders opsomt. Het staat bijvoorbeeld niet in de leeswijzer. In een aantal acties wordt er specifiek vermeld dat een actie zal worden uitgevoerd samen met specifieke stakeholders. In andere acties staan er geen stakeholders vermeld, maar vraagt Voka wel om betrokken te worden (actie 17, actie 40...). Voka doet ook een aantal suggesties van andere actoren die bij verschillende acties volgens haar betrokken moeten worden.

Lochristi vindt dat een aantal acties eerder zijn geformuleerd in algemene termen, bijv. in de zin als 'OVAM ondersteunt, werkt aan, kijken we naar, ...'. In tegenstelling tot de duidelijke restafvaldoelstellingen worden deze acties en inspanningen dus vaag omschreven. Vraag is om deze acties meer te concretiseren in het plan. **BBL** bevestigt dat heel wat acties nog een duidelijkere omschrijving en doelstelling vragen. De maatregelen moeten SMART-geformuleerd zijn en vooral meetbaar en evalueerbaar zijn. Uit de MER blijkt volgens BBL dat heel wat maatregelen broodnodig zijn om de vooropgestelde doelstellingen uit het plan te halen. Specifiek gaat het vooral over de preventie maatregelen.

Respons:

- We zullen in de toekomst bekijken waar het relevant en zinvol is om de terminologie in decreten en besluiten op te nemen. Indien de term niet gebruikt wordt in die wetgevingsteksten, heeft het evenwel geen zin om die definities daar op te nemen. Definities in het plan en in wetgevende teksten zoals het Materialendecreet en het VLAREMA zijn wel steeds zoveel mogelijk in overeenstemming. Er zijn geen aanpassingen nodig aan de plantekst voor dit punt.
- Wat betreft textiel is de plantekst soms heel duidelijk. Zo wordt voor de productspecifieke doelstellingen expliciet enkel het textielafval van huishoudens opgevolgd. In andere passages is er inderdaad bewust gekozen om voorlopig geen voorafname te doen op de precieze textielsoorten waar het over gaat. Een UPV textiel bijvoorbeeld kan zowel betrekking hebben op bedrijfstextiel als huishoudelijk textiel en zowel op kleding als andere vormen van textiel. Dit moet uitgewerkt worden bij het uitvoeren van de actie. Er zijn op de meeste plekken dus geen tekstaanpassingen nodig. De definitie van textiel in bijlage 1 slaat wel enkel op textiel in de context van inzameling bij huishoudens. Dit wordt verduidelijkt in de definitie.
- De andere gewesten worden alleszins betrokken bij het opstellen van UPV's. Bij andere acties stemmen we af met de andere gewesten, maar afvalbeleid is wel een regionale bevoegdheid en dus is andere wetgeving mogelijk. De bevoegdheidsverdeling wordt uiteraard gerespecteerd. Er zijn geen tekstaanpassingen nodig.
- In de leeswijzer is de bijlage met overzicht van de acties wel degelijk vermeld. Om tegemoet te komen aan de opmerking hierover, wordt de verwijzing naar de bijlage meerbenadrukt in de leeswijzer.
- Een aantal acties uit de ontwerp tekst worden scherper geformuleerd om tegemoet te komen aan de opmerkingen (o.m. actie rond drinkwater), maar een deel van de acties moet nog worden geconcretiseerd gedurende de looptijd van het plan, na afstemming met de verschillende stakeholders. Verschillende stakeholders geven in reactie op de plantekst namelijk ook expliciet aan dat ze betrokken willen worden bij de uitwerking van de verschillende acties. Indien de invulling van acties reeds volledig in de plantekst gebetonneerd is, is betrokkenheid niet meer mogelijk.
- Het klopt dat de tekst voor sommige acties reeds timings en stakeholders vermeldt. Dit is bedoeld om de betrokkenheid van bepaalde stakeholders bij die actie of de timing te benadrukken. Ook voor alle andere acties is er evenwel een timing voorzien en reeds een aanzet gedaan van te betrekken stakeholders. Dit is te vinden in het overzicht van de acties in bijlage en zal verduidelijkt worden in de leeswijzer en in de titel van de bijlage. Zowel de timing als lijst van te betrekken stakeholders zijn wel indicatief en kunnen tijdens de planperiode flexibel worden aangepast.
- De plantekst legt geen bijkomende verplichtingen op naar bedrijven rond rapportage. Bij de uitwerking van acties kan dit wel een element zijn. Daarbij moet inderdaad afgewogen worden of de rapportageverplichtingen in verhouding zijn tot de effecten die de actie wil bereiken. Er is geen tekstaanpassing nodig.

ALGEMENE REACTIES OP (FINANCIËLE) ONDERSTEUNING VANUIT VLAANDEREN EN FINANCIËLE IMPACT VOOR DE LOKALE BESTUREN

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibogem, ILvA, VERKO, Mirom Menen, MIWA, IVM, IDM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVBO, IVAGO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, IVIO, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Wachtebeke, Zwijndrecht, Moorslede, Mirom Roeselare, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenbergh, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Haacht, Torhout, Sint-Laureins, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendelede, Merelbeke, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Lokeren, Zele, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Waasmunster, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, De Haan, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Zonnebeke, Kortemark, Wevelgem, Destelbergen, Pepingen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Koekelare, Lievegem, Lede, Tielt, Merchtem, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

VVSG en Interafval stellen dat subsidies in het verleden hun nut hebben aangetoond om lokale besturen effectief aan te sporen tot het nemen van extra maatregelen of het doen van bijkomende investeringen. In het kader van de begrotingsbesprekingen begroting 2022 besliste de Vlaamse Regering om jaarlijks 5 miljoen euro te besparen op de subsidies voor lokaal afvalbeleid. Voor 2022 werd de besparing nog gereduceerd tot 2,5 miljoen euro, maar in 2023 zou de besparing van 5 miljoen euro aangehouden worden. VVSG en Interafval herhalen in dit openbaar onderzoek hun vaststelling dat deze beslissing in schril contrast staat met de inspanningen die de Vlaamse Regering via dit ontwerp van uitvoeringsplan verwacht van lokale besturen. Het opgelegde inzamel- en verwerkingsscenario voor bioafval gaat bijvoorbeeld gepaard met een grote economische kost, die de Vlaamse Regering zonder subsidie volledig afwentelt op de lokale besturen.

De VVSG en Interafval vragen met aandring om de financiële ondersteuning in het kader van het subsidiebesluit tot op het niveau van vóór 2022 te brengen. De financiële ondersteuning van Vlaanderen is essentieel om bij de lokale besturen voldoende draagvlak te creëren voor bepaalde beleidskeuzes, zoals bijvoorbeeld de veralgemeende selectieve inzameling van bioafval en de bijhorende voorgestelde verwerkingstechniek. De VVSG en Interafval vragen ook blijvende ondersteuning voor de lokale acties in het kader van het asbestafbouwbeleid en (voor dit punt ook ondersteund door Zedelgem) de verschillende investeringen om op het terrein maatwerk te bieden (bijvoorbeeld ondergrondse inzameling).

Beveren, Menen, Wingene, Kortemark, Holsbeek, Grobbendonk, Beernem, Boortmeerbeek, Damme, De Pinte, Turnhout, Houthulst, Interrand, IVVO, ondersteund door Lo-Reninge, Heuvelland, Ieper, Lochristi, Deinze, Wervik, Zedelgem, en Imog ondersteund door Avelgem, Kuurne en Waregem en MIWA, ondersteund door Sint-Gillis-Waas en IVAGO, ondersteund door Gent en Destelbergen, onderschrijven dit met een verscheidenheid aan aanvullingen:

- Extra verwachtingen naar lokale besturen toe, met haaks daarop daling van middelen, teveel afwenteling van kosten naar lokale besturen;
- Nood aan een integraal afvalbeleid is de verantwoordelijkheid van lokale besturen, maar deze zijn slechts een radertje. Dit is ook een taak voor de Vlaamse overheid;
- De grote onzekerheid over subsidiëring en daarmee gekoppeld de onzekerheid over de uitvoering van acties;
- De extra uitdagingen met nood aan bijhorende financiële en personele (blijvende) middelen op vlak van kwaliteitsvollere recycling, zwerfvuilbeheer, sluikestorten, inzameling bio-afval (recipiënten, compostbakken en -vaten...), asbestafbouw, recyclingeparken, handhaving (bronsortering bedrijven, zwerfvuil, sluikestorten), MATIS, drinkwaterfonteinen, ondergrondse inzameling...;
- De vele bijkomende financiële uitdagingen deze periode (prijsstijgingen...).

Interrand stelt zich ook vragen bij de intentie om het subsidiebesluit te herschrijven, waarbij dan bijna enkel nog subsidies voorzien zouden worden voor diftar-gerelateerde projecten. Ze vragen uitdrukkelijk om ook investeringssubsidies te blijven voorzien. Indien dit niet mogelijk mocht blijken, vragen ze om subsidiedossiers die in 2022 niet werden toegekend door een gebrek aan financiële middelen, in 2023 toch nog toe te kennen op basis van het huidige subsidiebesluit. Daar in het nieuwe plan veel aandacht wordt besteed aan preventie, vraagt Interrand ook de mogelijkheid te voorzien voor subsidies (zonder dat er sprake is van een innovatief karakter) voor functies die specifiek gericht zijn op afvalpreventie (bv. ondersteuning zerowaste-groepen, Repair Cafés, zwerfvuilverwilligers, acties

tegen voedselverspilling). Het lijkt hen dat het stimuleren van dergelijke functies mee kan bijdragen aan verschillende aspecten van het nieuwe plan en aan een mentaliteitswijziging bij de Vlaamse bevolking.

Voor een aantal zaken is er ondersteuning vanuit Vlaanderen, doch dit is niet concreet begroot in het ontwerp Lokaal Materialenplan. **Deinze** vraagt om dat wel te doen en concreet inzichtelijk te maken welke financiële ondersteuning er vanuit Vlaanderen wordt voorzien. Ook **IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem Sint-Laureins, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Assenede, Eeklo, Lievegem**, heeft nood aan becijfering van de te verwachten extra inspanningen. **Sint-Martens-Latem** beaamt dit, terwijl dit vereist is om de proportionaliteit – een basisbeginsel van goed bestuur – te beoordelen. Een financiële impactanalyse is cruciaal om lokaal een beleid uit te werken dat tegemoet komt aan dit plan en in verhouding staat tot de doelstellingen ervan. Het bestuur pleit ervoor financiële middelen ter beschikking te krijgen, evenredig met de te realiseren doelstellingen. **IVM en Nazareth** vragen naast een doelstelling als ‘restafvalcijfer per inwoner’, ook een indicator waarmee in kaart wordt gebracht wat een lokaal bestuur noteert als ‘kostprijs per inwoner’ voor het uitwerken van het lokaal afval- en materialenbeleid.

Imog, ondersteund door Avelgem, Kuurne en Waregem, stelt dat de kostprijs die dit plan meebrengt voor de lokale besturen voor de Imog-regio gigantisch is. Dit werd onvoldoende belicht in het plan en bij de voorbereiding van dit plan. Imog raamt dit op een meeruitgave van ca 25 €/inw./jr recurrent. Terwijl een recente studie van Belfius aangeeft dat de Zuid-West-Vlaamse steden en gemeenten extra getroffen zijn door de energicrisis, de inflatie en indexering van lonen.

De **Minaraad** ondersteunt de ambitieuze doelstellingen van het plan. De Raad vraagt echter eveneens te verzekeren dat er voldoende middelen ter beschikking worden gesteld.

Respons:

Afvalbeleid is een gedeelde verantwoordelijkheid tussen het Vlaamse niveau en de lokale overheden. De lokale overheden zijn verantwoordelijk voor de implementatie op het terrein en dus in de eerste plaats ook verantwoordelijk voor de financiering daarvan. We erkennen niettemin dat subsidies een belangrijke ondersteuning kunnen bieden voor de lokale besturen bij het in praktijk brengen van de acties van dit plan. De mogelijkheid om al dan niet subsidies opnieuw naar het vroegere niveau te brengen zal bekeken moeten worden in het licht van budgettaire besprekingen binnen de Vlaamse Regering. Dit is geen materie voor de plantekst zelf.

Verder klopt het niet dat er geen becijfering is van de impact op lokale besturen. De belangrijkste en meest concrete acties van het Lokaal Materialenplan werden doorgerekend in de socio-economische analyse die samen met dit plan in openbaar onderzoek is gebracht. Daarbij is er zelfs expliciet aandacht gegaan bij elke actie naar de specifieke kosten voor de lokale besturen. Over alle acties heen bleek daaruit dat er een netto-positieve impact kan zijn voor de lokale besturen. Daarbij wordt wel uitgegaan van bepaalde aannames, zoals de afbouw van de dienstverlening voor huisvuil in bepaalde gemeenten naar aanleiding van bijkomende selectieve inzamelingen. Het betreft verder uiteraard een berekening over alle lokale besturen heen. Voor individuele lokale besturen kan een actie duurder of minder duur uitvallen dan de gemiddelden in de socio-economische analyses. De plantekst behoeft op dit punt dus geen verdere verduidelijking.

ALGEMENE REACTIES OP KEUZEVRIJHEID LOKALE BESTUREN (MAATWERK)

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door IVIO, Imog, IVM, IOK, IVVO, Limburg.net, Igean, MIWA, Verko, IVLA, Ecoverf, Intradura, ISVAG, Koksijde, Boortmeerbeek, Kortessem, Meulebeke, Boom, Moorslede, Kapelle-op-den-Bos, Sint-Lievens-Houtem, Deinze, Kinrooi, Maaseik, Peer, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Riemst, Tongeren, Middelkerke, Ranst, Wuustwezel, Oudsbergen, Roeselare, Veurne, Boechout, Borsbeek, Brasschaat, De Pinte, Ingelmunster, Langemark-Poelkapelle, Lebbeke, Ledegem, Lummen, Sint-Katelijne-Waver, Assenede, Brecht, Hove, Merelbeke, Avelgem, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenbergh, Oudenaarde, Schilde, Kortrijk, Malle, Staden, Tessenderlo, Sint-Martens-Latem, Leopoldsborg, Hechtel-Eksel, Ichtegem, Kortemark, Ruiselede, Zelzate, Balen, Evergem, Gistel, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Izegem, Kuurne, Lievegem, Merchtem, Nijlen, Oostende, Tielt, Waregem, Wommelgem

De **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door de gemeenten Grobbendonk en Houthulst**, stellen dat de lokale besturen als regisseur van het huishoudelijk afvalbeleid voorstander blijven van de gezonde mix tussen minimale eisen inzake dienstverlening, en ruimte voor lokale besturen om lokaal te kiezen voor dat systeem dat het beste aansluit bij de noden van de bevolking. Het ontwerpplan bevestigt die visie, maar verliest volgens de VVSG en Interafval aan geloofwaardigheid door meermaals op erg detailistische wijze en

vaak niet onderbouwde manier in te grijpen in de manier waarop gemeenten hun afvalbeleid kunnen organiseren. Dat is volgens hen bij uitstek het geval bij de inzameling van bioafval (inzamelfrequentie, recipiënt,...).

Kortrijk volgt VVSG en Interafval en wil benadrukken dat de vrijheid van keuze bij lokale besturen als regisseur met betrekking tot de manier van inzameling (type recipiënt, inzamelfrequentie, inzamelwijze...) dient worden mogelijk gemaakt in het plan. Enerzijds wordt de ruimte voor lokale besturen om lokaal te kiezen voor het systeem dat het beste aansluit bij de noden van de bevolking aangemoedigd, maar anderzijds worden bepaalde maatregelen als verplichting opgelegd wat tegenstrijdig is en niet volgens de geest van het plan (met name sorteergedrag sturen volgens maatwerk). De stad vraagt dat er keuze is in inzamelfrequentie en de wijze waarop huisvuilinzameling en selectieve inzameling van de organische fractie gebeurt. Het is aan het lokaal bestuur te monitoren en tijdig bij te sturen.

Interrand vraagt om voldoende ruimte te laten aan de afvalintercommunales om hun eigen afvalbeleid te voeren, zonder dat ze in een straks 'keurslijf' worden gedwongen. Het is ten slotte, volgens Interrand, dankzij het beleid dat de afvalintercommunales de afgelopen jaren gevoerd hebben, dat Vlaanderen staat waar het nu staat.

Oostende kan het huidige ontwerp voor het Lokaal Materialenplan niet onderschrijven zoals het nu door OVAM wordt voorgelegd. Oostende is enerzijds tevreden dat ze worden ingedeeld bij Cluster 16: Kustgemeenten, maar anderzijds laat het plan geen keuze aan de steden en gemeenten om voor een lokaal maatwerk te kiezen en verplicht het Oostende om in het keurslijf van het materialenplan te handelen.

Ook de **Minaraad** vraagt meer ruimte te creëren voor maatwerk voor lokale besturen en private actoren. De Raad vraagt om meer opties open te laten en te verstrengen indien uit de tussentijdse evaluaties blijkt dat men niet op het spoor zit om de doelen te bereiken. De Minaraad geeft ook enkele concrete voorbeelden. Deze worden verder bij de betreffende thema's aangehaald en behandeld.

De gemeente **Grobbendonk** heeft al heel wat jaren ingezet op een duurzaam integraal afvalbeleid. Richtlijnen en bevoegdheidsoverdrachten die afgedwongen werden, bemoeilijkt vaak het op maat maken van dit afvalbeleid. Ook is een intercommunaal harnas soms een belemmering om aan integraal afvalbeleid te doen en visionair op maat van de inwoners het afvalbeleid te sturen. Initiatieven zoals de brengclusters voor selectieve inzameling, het voorzien van bijkomende afzonderlijke inzamelmaterialen zoals blik, petflessen,... (de Nieuwe Blauwe Zak), mobiel minicontainerpark, semi ondergrondse inzamelplaatsen,... zijn allemaal initiatieven waar Grobbendonk tegen hindernissen als gemeente is opgebotst en die voor de gemeente een integraal afvalbeleid een beetje geremd heeft.

IVIO kan zich vinden in een uitvoeringsplan waarbij rekening wordt gehouden met maatschappelijke trends, gestreefd wordt naar een significante daling van het restafval, afvalpreventie en selectieve inzameling een centrale plaats toebedeeld krijgen. IVIO ziet in het plan dan ook een reeks geformuleerde doelen die ze onderschrijven en mee willen helpen uitrollen. Echter zijn er ook bepalingen waarbij IVIO zich minder enthousiast toont, niet in engagement, maar omwille van de praktische en economische impact ervan, de uitvoerbaarheid én de hoge druk op de lokale besturen. IVIO kaart aan dat het plan te weinig rekening houdt met de situatie 'as-is' bij de diverse lokale besturen en een zo goed als uniform target en een strak concept oplegt. Wanneer men de sleutelrol van de lokale besturen wenst te respecteren zou het meer moeten gaan om de af te leggen weg en minder om de bestemming.

Zwevegem vindt dat een duidelijke afbakening van het werkterrein en geen integrale doorschuiving van taken en doelstellingen naar de gemeenten, maar een samenwerking tussen de verschillende sectoren en bestuursniveaus, nodig is.

Respons:

Dit ontwerpplan legt verschillende concrete bijkomende verplichtingen op. In het verleden is reeds heel wat ervaring opgedaan met verschillende systemen en werd duidelijk welke het meeste effect hebben op preventie, inzameling, recyclage, restafvalcijfers... Daaruit zijn de beste scenario's gedestilleerd als standaard. Er is immers nog veel werk om de doelstellingen tegen 2030 te behalen.

Niettemin voorziet de ontwerp tekst reeds heel wat mogelijkheden voor maatwerk, onder meer op het vlak van inzameling van bioafval waar verschillende scenario's zijn toegelaten (naast gft als voorkeurscenario). Verder zal het ontwerpplan op bepaalde vlakken nog verder worden aangepast, waardoor lokale besturen nog meer speelruimte krijgen om in te spelen op de lokale situaties. De concrete aanpassingen worden bij de inhoudelijke thema's in dit verslag besproken. Zie vooral onder hoofdstuk 6 bij de verplichte selectief in te zamelen stromen en bij de inzameling van bioafval.

ALGEMENE REACTIES OP CIRCULAIRE ECONOMIE EN PREVENTIE

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibogem, ILvA, VERKO, Mirom Menen, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVLA, IGEAN, IVIO, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Zwijndrecht, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Sint-Lievens-Houtem, Kortenberg, Schilde, Zulte, Torhout, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem Peer, Lo-Reninge, Alken, Maldegem, Tessenderlo, Middelkerke, Bredene, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Merelbeke, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Wevelgem, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Lede, Lochristi, Tielt, Merchtem, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Volgens de **VVSG en Interafval**, voor dit punt ook ondersteund door **Beernem en Beveren**, heeft het beleid de afgelopen jaren heel sterk de focus gelegd op selectieve inzameling en recyclage. Dat is belangrijk, maar in een circulaire economie is dat eigenlijk één van de laatste te verkiezen opties. Het uitvoeringsplan moet in de eerste plaats een sterke visie bevatten op afvalpreventie, ecodesign, deeleconomie, herstel, hergebruik, en pas dan op recyclage. Voor de biologische kringloop gaat dezelfde vergelijking op: de selectieve inzameling van bioafval zou ondergeschikt moeten zijn aan maatregelen zoals thuiscomposteren, ecologisch tuinieren en het vermijden van voedselverspilling. Dit laatste voorbeeld haalt ook **Torhout** aan. **Mirom Roeselare**, ondersteund door **Wingene, Roeselare, Langemark-Poelkapelle, Zonnebeke, Kortemark, Koekelare, Houthulst**, verwijst in dit kader naar het belang van voorkomen van voedselverspilling. Gf(t) inzamelen mag niet als neveneffect hebben dat er niet meer aan preventie wordt gedaan.

De coronacrisis heeft nogmaals scherp gesteld in welke mate de afvalsector een 'volgende' sector is, eerder dan een bepalende. Als sector heeft ze weinig tot geen vat op de 'input' die bij haar terechtkomt, en moet ze flexibel in staat zijn om wat opduikt aan afvalstoffen op een efficiënte wijze in te zamelen en te verwerken. Zo was er plots een extra stroom aan medisch afval van testcentra, en zagen we een opmerkelijke shift in de samenstelling van het zwerfvuil. Daar doken wegwerpmaskers en -handschoenen op. Het afval van consumptie buitenshuis nam toe. Bij de huis-aan-huisinzameling stelden we evenzeer wijzigingen vast. Het huishoudelijk afval nam toe door de toename van het thuiswerk. Ook daar was er meer afval van aan huis geleverde maaltijden en goederen (toename van het karton in de afvalsoort papier en karton).

In deze context geven de **VVSG en Interafval**, voor dit punt ook ondersteund door **Menen en Beernem**, aan hoe belangrijk het is om bij de opmaak van een afvalstoffenplan rekening te houden met mogelijke verdere maatschappelijke evoluties en tegelijk bescheiden te zijn in wat we aan de 'uitgang' kunnen oplossen als er aan de inputzijde van onze consumptie niets ten gronde wijzigt. Al te vaak mikt afvalbeleid op oplossingen aan het einde van de keten, of legt men daar doelstellingen op die heel sterk worden beïnvloed door wat aan het begin van de keten gebeurt. Dat effect wordt alleen maar sterker naarmate het laaghangend fruit inzake preventie en selectieve inzameling is geplukt. **Holsbeek** vraagt om aan de inputzijde van de consumptie ook maatregelen te nemen (cfr. SUP-preventie).

Ook **Sint-Martens-Latem** is van mening dat het zwaartepunt van het Plan onterecht bij de lokale besturen wordt gelegd, terwijl die slechts impact hebben op het eind van de materialenketen, d.i. wanneer het afval al bestaat. Producenten hebben een veel grotere verantwoordelijkheid in de hoogte van de afvalberg. Elke inspanning die producenten doen om afval te vermijden, heeft een gunstig sneeuwbal effect verderop in de keten. Het materialendecreet omarmt het principe van de afvalhiërarchie, waarrond het plan ook is opgebouwd. De ambities en acties beschouwend, stelt het bestuur echter vast dat inhoudelijk de klemtoon ligt op het sorteren en het verwerken en minder op het vermijden en het hergebruiken van afval.

Het bestuur pleit ervoor om het nieuwe Plan als scharniermoment aan te grijpen om de primaire verantwoordelijkheid voor de afvalberg te leggen bij de producenten.

Ook de shift van een goederen- naar een diensteneconomie verlegt de verantwoordelijkheid voor het afval van de consument naar de producent, op een economisch verantwoorde manier. Helaas staan hierrond te weinig acties opgenomen in het Plan. Een initiatief dat hier wel bij aansluit en het bestuur dus toejuicht, staat opgenomen (maar helaas te vrijblijvend geformuleerd) in actie 11 omtrent het gebruik van wasbare luiers in kinderdagverblijven.

Bovendien zijn producten op vandaag niet of onvoldoende ontworpen om hersteld te kunnen worden. Het Plan erkent de nood om de levensduur van producten te verlengen, door herstel en hergebruik. Actie 6 luidt: “De OVAM onderneemt verschillende initiatieven om preventie, levensduurverlenging, hergebruik en herstel meer in te bedden in zowel nieuwe als bestaande UPV’s”. Helaas blijven deze initiatieven in het Plan beperkt tot het onderzoeken welke mogelijkheden daartoe zijn en blijft de actie op zich dus niet concreet, niet meetbaar en dus mogelijk zonder gevolg.

Oud-Heverlee is van mening dat het Lokale Materialenplan is uitgewerkt rond afvalinzameling, sortering en werking van een recyclagepark, wat een belangrijk onderdeel is voor een meer circulaire economie. Er mag echter niet uit het oog worden verloren dat preventie prioriteit nummer één is volgens artikel 4 van de Europese kaderrichtlijn afvalstoffen. Zonder een sterkere focus op preventie (van onnodige verpakking tot gebruik van niet-recycleerbare materialen) zijn restafvaldoelstellingen niet haalbaar.

IVM, ondersteund door Sint-Laureins, Zulte, Deinze, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Merelbeke, Assenede, Eeklo, Lievegem, vindt dat het plan een volgende stap zet naar een integraal beleid voor de circulaire economie en dat het tevens de basis blijft om (lokaal) afvalbeleid vorm te geven. Een lokaal bestuur kan en moet proberen bijdragen aan de transitie naar een circulaire economie. Ook IVM wijst erop dat lokale besturen aan het einde van de keten zitten en dat de verantwoordelijkheid ook (en vooral) ligt bij producenten en verdelers. IVM vindt dat deze daarom in het plan nog meer strengere doelstellingen op vlak van preventie opgelegd zouden moeten krijgen. Zo zou in het Plan op vlak van ‘eco-design’ een indicator kunnen worden opgenomen om de producenten te verplichten om tegen het eind van de planperiode het aandeel niet-recycleerbare verpakkingen of materialen te reduceren tot een welbepaald percentage. Op dit vlak blijft het Plan nog te vaag.

Sint-Laureins voegt hier nog aan toe dat deze aanpak aan de bron nog maar eens, zoals ook in het verleden, achterwege blijft. Deze aanpak aan de bron zou ook gericht kunnen zijn naar producten die nieuw zijn en op de markt komen. Waarom geen “duurzaamheids-screening of -rapport” invoeren waarbij producten die hier niet of onvoldoende aan voldoen worden geweigerd om op de markt te komen. Sint-Laureins adviseert om werk te maken van een screeningslijst met criteria waaraan materialen moeten voldoen om op de markt te komen.

De Raad van Bestuur van **Interrand** vindt het positief dat het nieuwe materialenplan ambitieus is, gelet op de milieu-uitdagingen die zich stellen. Ze vraagt in het bijzonder meer aandacht voor afvalpreventie.

De **Minaraad** vraagt om de afstemming tussen het voorliggend plan en de initiatieven binnen Vlaanderen Circulair te verbeteren. Specifiek vraagt de Raad om te bekijken welke acties uit het plan, Vlaanderen Circulair mee kunnen ondersteunen en welke initiatieven daar de materiaalstromen binnen en tussen bedrijven beter in beeld kunnen brengen.

Het plan heeft als titel “materialenplan”. **Fevia** vindt het merkwaardig dat het woord “materiaal/materialen” 79 keer in het plan aan bod komt, terwijl het woord “afval(stoffen)” maar liefst 1.220 keer vermeld wordt. Het feit dat in het uitvoeringsplan het woord “afval(stoffen)” 15 keer meer vermeld wordt dan het woord “materiaal/materialen” toont duidelijk aan dat de juiste mindshift nog niet gebeurd is. De mindshift moet bovendien niet enkel in het gebruik van woordenschat gebeuren, maar zeker ook op het terrein. Er wordt te vaak een “afvalstoffenlogica” toegepast op materialen/grondstoffen. De daaruit volgende administratieve last op deze stromen moet sterk verminderen, of zelfs onbestaande worden. Voor dergelijke stromen zou de productwetgeving namelijk voldoende moeten zijn.

Respons:

De analyse dat er moet worden ingezet op het begin van de keten, wordt grotendeels ook gemaakt in het Lokaal Materialenplan. Dit verklaart de verhoogde aandacht voor preventie ten opzichte van vorige plannen, zowel op het vlak van doelstellingen als op het vlak van beleid. De rol van de producenten aan het begin van de keten wordt ook in de plantekst sterk benadrukt. Het nieuwe plan vermeldt daarom de mogelijke invoering van verschillende nieuwe UPV's (luiers, textiel, meubels) en wil bovendien bestaande UPV's versterken, ook op het vlak van preventie en hergebruik. Al deze elementen komen aan bod in de plantekst en zijn nieuw ten opzichte van het vorige plan. Dat neemt niet weg dat er ook op vlak van selectieve inzameling en recyclage nog belangrijke stappen te zetten zijn, met name ook voor de biologische kringloop waar selectieve inzameling nog niet in alle gemeenten is doorgevoerd.

Hoewel het klopt dat bepaalde acties nog breed geformuleerd zijn, is de richting die het plan aanwijst duidelijk. Dit plan is evenwel bindend voor de Vlaamse overheid en de lokale besturen. Voor de producenten worden op andere manieren verplichtingen opgelegd

om de afvalberg te doen verminderen, met name via het ISA verpakkingen en via specifieke UPV-regelingen. Het plan geeft dus wel de richting aan, maar de concrete uitwerking zal moeten gebeuren via andere wetgevende documenten, waar de producenten ook effectief aan gebonden zijn. Daarbij moet rekening gehouden worden met de intergewestelijke afstemming die voor UPV's nodig is. Daarnaast is het zo dat een aantal zaken, zoals productnormering, niet op Vlaams maar op federaal niveau worden geregeld, waardoor het zeker buiten de scope van dit plan valt.

De afstemming met de initiatieven van Vlaanderen Circulair is inderdaad belangrijk. Er zijn ook effectief verschillende acties waar de betrokkenheid van Vlaanderen Circulair expliciet in wordt vermeld, en een aantal waar Vlaanderen Circulair zelfs trekker is. Niettemin is het een bewuste keuze om dit plan complementair te laten werken met de initiatieven die reeds via Vlaanderen Circulair worden opgenomen en dus geen dubbel werk te doen.

Het louter tellen van woorden zegt uiteraard niet noodzakelijk iets over de achterliggende logica van het uitvoeringsplan. Zo wordt in het hoofdstuk "Beleidskader" de hele afvalstoffenwetgeving gekaderd, waardoor het woord afval(stof) vaak wordt aangehaald, terwijl dit natuurlijk niets zegt over de intenties van het plan. Dat neemt niet weg dat er een duidelijke verschuiving is in zowel de Vlaamse als Europese wetgeving en beleidsplanning richting preventie en het sluiten van materiaalkringlopen.

Gezien de ontwerp tekst van het plan net duidelijk bijkomende aandacht besteed aan preventie en de verantwoordelijkheid van producenten, zijn er geen verdere tekstaanpassingen nodig naar aanleiding van bovenstaande opmerkingen.

ANDERE ALGEMENE REACTIES

Tielt-Winge levert een gunstig advies af voor het plan en heeft geen verdere opmerkingen.

IVAGO, ondersteund door Gent en Destelbergen, is van mening dat het plan een goede basis biedt om te komen tot een circulair materialenbeleid in Gent en Destelbergen alsook voor het zorgen voor een nette stad en gemeente. Er wordt verder ingezet op de successen die reeds geboekt zijn en hun nut hebben bewezen. Voor de toekomst legt het plan ambitieuze doelstellingen vast en geeft het kader over wat er mogelijk is.

REACTIES OP HOOFDSTUK 1 'INLEIDING'

In de inleiding vanaf pagina 8 verwijst men in hoofdzaak naar het Vlaamse Energie- en Klimaatplan als ruimer beleidskader. Gelet op het cruciaal belang van het verder 'dematerialiseren' lijkt het **IOK Afvalbeheer, ondersteund door Herenthout, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg**, aangewezen om in het plan nog explicieter te verwijzen naar de reeds eerder goedgekeurde doelstellingen inzake reductie materialenvoetafdruk en de hiervoor vooropgestelde strategieën. Dit zou men verder kunnen integreren in deel 3. Beleidskader (vanaf pagina 15). Ook **Hulshout** vermeldt dit in haar reactie.

Imog, ondersteund door Avelgem, Kuurne, Waregem, vindt dat het materialenplan en de fasering van de uitrol van een aantal lokale beleidskeuzes als gevolg van dat plan op het slechtst denkbare moment komen. De lokale besturen komen op het einde van hun meerjarenbeleid met de verkiezingen in 2024 in het vooruitzicht. De ingrijpende beleidskeuzes waar de lokale besturen door het plan nu nog voor staan, zorgen voor weinig bereidheid bij lokale besturen van de Imog-regio om nu nog deze ingrijpende keuzes met een aanzienlijke financiële impact te nemen.

Denuo daarentegen vraagt om opnieuw te werken met een periode van 6 jaar, waarbij de VEKP-doelstellingen voor 2030 worden teruggerekend naar doelstellingen voor 2028. Denuo wijst er daarbij op dat een grote meerderheid van de acties zich toespitst op de periode tot 2026 en dat er bij een kortere planperiode makkelijk bij te sturen is als er een bijkomende inspanning nodig blijkt om de doelstellingen te bereiken tegen 2030.

Respons:

De doelstelling om de materialenvoetafdruk te verminderen met 30% en de daarvoor vooropgestelde strategieën staan reeds vermeld in de plantekst in hoofdstuk 3, bij de toelichting over het Vlaamse energie- en klimaatplan. Er is geen verdere tekstaanpassing nodig.

De timing van het plan zelf en van bepaalde impactvolle acties is moeilijk bij te sturen. Het huidige plan loopt in principe slechts tot eind 2022 en een vervolg in 2023 is dus belangrijk. Bovendien verplicht Europese wetgeving actie te ondernemen op vlak van het bioafval tegen begin 2024.

Wat de termijn betreft, is er bewust voor gekozen het plan te laten lopen tot in 2030. Door het uitvoeringsplan tot 2030 te laten lopen, spoort het mooi samen met Vlaams Energie- en Klimaatplan (VEKP) dat ook tot 2030 loopt. De doelstellingen van beide plannen worden zo maximaal op elkaar afgestemd. Bovendien is 2030 ook een scharnierjaar voor de eindverwerkingscapaciteit, omdat veel vergunningstermijnen dat jaar aflopen. Een nieuw plan in 2030 kan maximaal rekening houden met de evoluties op dat vlak. Tot slot zijn er ook lokale verkiezingen in het najaar van 2030. Door een nieuw plan op te maken tegen half 2030, kunnen de bepalingen van dat nieuwe plan maximaal meegenomen worden in de nieuwe lokale bestuursakkoorden.

Omdat de looptijd van het nieuwe plan langer is dan bij vorige plannen, zal er een grondige mid-term evaluatie plaatsvinden. Die kan ook aanleiding geven tot bijstellingen en nieuwe acties waar nodig. Hoofdstuk 11 gaat dieper in op die mid-term evaluatie.

Er is dus geen aanpassing van de tijdsduur van het plan, maar de motivatie wordt wel beter toegelicht onder titel 1.5 'Termijn van het uitvoeringsplan'.

REACTIES OP 1.3 'PROCES VAN OPMAAK'

De betrokkenheid van de lokale besturen (via VVSG en Interafval) bij de opmaak en bij het openbaar onderzoek wordt door **Imog, ondersteund door Avelgem, Kuurne, Waregem**, sterk gewaardeerd. Immers lokale besturen zijn niet zomaar een stakeholder maar wel ook een democratische overheid.

Nazareth betreurt dat de afvalintercommunales, waaronder IVM, onvoldoende werden betrokken bij de opmaak van dit document. Hierdoor is heel wat expertise onbenut gebleven.

Denuo wenst de OVAM te bedanken voor de voorconsultatie die heeft plaatsgevonden de voorbije maanden rond de bepalingen over eindverwerking. Ook de presentatie van de krachtlijnen voor de publicatie van het ontwerp heeft het mogelijk gemaakt voor de federatie en haar leden om zich beter voor te bereiden op de publieke consultatie.

Voka stelt zich vragen bij de bespreking 'in de diepte' die over het ontwerp van nieuwe plantekst heeft plaatsgevonden in de werkgroepen die zijn opgericht ter implementatie van het huidig lopende uitvoeringsplan (2016-2022).

De leden van de **Minaraad** hebben onderling verschillende appreciaties over hun betrokkenheid bij de voorbereiding van het voorliggende plan. De Minaraad vraagt daarom om een evaluatie op te maken van het proces en de structuren daarin.

Respons:

Bij de totstandkoming van het ontwerpplan heeft de OVAM uitgebreid teruggekoppeld met verschillende stakeholders en via verschillende overlegfora. Omdat het onhaalbaar is met elk lokaal bestuur of elke afvalintercommunale afzonderlijk in dialoog te gaan, werd vooral met VVSG-Interafval overleg gepleegd. Daarnaast vond bilateraal overleg plaats met verschillende andere actoren, rond de specifieke hoofdstukken en thema's die voor hen belangrijk zijn. Het nieuwe plan werd ook besproken op het plenaire overlegplatform ter opvolging van het huidige uitvoeringsplan, op 21 januari 2021 en op 19 januari 2022. De drie werkgroepen (huishoudelijk afval, kmo-werkgroep en de werkgroep eindverwerking) bespraken in de loop van 2022 ook de voor hen relevante hoofdstukken meer in de diepte. Tijdens het openbaar onderzoek kreeg bovendien elk lokaal bestuur, elke afvalintercommunale, alsook elke andere organisatie of burger de mogelijkheid om bijkomend input te leveren. Alle opmerkingen die in het kader van het openbaar onderzoek werden geuit, worden behandeld in dit verslag. Hoewel elk proces steeds voor verbetering vatbaar is, kan dus toch besloten worden dat er voldoende inspraakmogelijkheden voorzien werden.

Er zijn geen tekstaanpassingen nodig.

REACTIES OP HOOFDSTUK 2 ‘MAATSCHAPPELIJKE CONTEXT’

Op pagina 13 en 14 van het ontwerpplan worden maatschappelijke tendensen beschreven die een impact kunnen hebben op de productie van (huishoudelijke) afvalstoffen. Om een effectiever beleid te kunnen voeren zou het volgens **Fevia** nuttig zijn om een beter beeld te krijgen van de evolutie van deze maatschappelijke trends en hun effectieve impact op de productie van (huishoudelijke) afvalstoffen. Specifieke onderzoeken om dit te objectiveren zouden nuttig zijn.

Respons:

Waar specifieke onderzoeken voorhanden zijn, werden ze als input gebruikt voor de opmaak van het nieuwe plan en zullen die ook opgevolgd worden in de nieuwe planperiode. Het behoort echter niet tot de kerntaken van de OVAM al dat studiewerk zelf te verrichten. Er is geen tekstaanpassing nodig.

De **Minaraad** vraagt uit te gaan van een circulaire economie op Europese schaal. In het plan wordt gewezen op de negatieve effecten van import en export van afval en materialen. De Minaraad erkent uiteraard de negatieve ecologische effecten van transport, en is zich terdege bewust van de ongewenste sociale gevolgen van dumping van afvalstoffen in landen zonder de nodige verwerkingscapaciteit. Niettemin vindt de Minaraad de huidige formulering te éénzijdig en meent de Raad dat de noties van (strategische) zelfvoorziening explicieter op Europees niveau moeten worden bekeken.

Respons:

In hoofdstuk 2 (maatschappelijk kader) zullen enkele nuances worden doorgevoerd. We schrappen de haakjes in de zinsnede ‘afhankelijkheid van productie en grondstoffen uit het {verre} buitenland. Daarnaast wordt de zinsnede ‘Lokale of minstens Europese productie’ aangepast naar ‘Europese productie’.
In hoofdstuk 3 wordt bij de tekstpassage rond de herziening van de EVOA-wetgeving toegevoegd dat Vlaanderen vooral een verstrenging wil zien van de export van afvalstoffen naar *niet-geïndustrialiseerde* landen.

REACTIES OP HOOFDSTUK 3 ‘BELEIDSKADER’

REACTIES OP 3.1 ‘EUROPEES BELEIDSKADER’

BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag, stelt dat ook de Europese kaderrichtlijn in 2023 herzien zal worden en vraagt zich af of het nuttig is om dit mee op te nemen in het schetsen van het Europese beleidskader.

Gedurende de planperiode, zal er op Europees niveau nog heel wat bewegen en zullen er verschillende richtlijnen worden aangepast. Het is voor **Voka** van belang dat eens de aanpassingen bekend zijn, dit plan met de Europese wijzigingen gealigneerd wordt. Voka verwijst onder meer naar de verordening ‘Ecodesign for sustainable products’ (afstemming nodig bij actie 13) en de aanpassing van de ‘packaging and packaging waste directive’ (afstemming nodig bij actie 5).

De relatie tussen dit plan en wijzigingen van Europese richtlijnen is voor de **Mineraad** tweezijdig: het plan kan een onderbouwing vormen voor de positievorming van Vlaanderen in de lopende discussies op EU niveau en na de EU besluitvorming kan deze aanleiding vormen tot bijstelling van het plan. De wijzigingen in de EU regelgeving kunnen immers impact hebben op de doelen van het plan, of op de mogelijkheden om deze doelen te bereiken. De Mineraad beveelt aan om deze relatie explicieter aan bod te laten komen in het plan. De raad vraagt om te verduidelijken hoe de inhoud van dit plan inhoudelijk doorwerkt of zal doorwerken in de positie van Vlaanderen in de EU discussies. De Raad vraagt daarnaast om de evoluties in de Europese besluitvorming en de effecten ervan op het plan proactief te bespreken, zodat alle stakeholders afdoende betrokken worden bij de besluitvorming.

Respons:

Er is inderdaad een wisselwerking tussen het Europese en het Vlaamse beleid. Vlaanderen heeft, zeker op het vlak van afval- en materialenbeleid, een traditie om als voorloper invloed uit te oefenen op het Europese beleidskader. Acties in het plan moeten dus gealigneerd worden aan Europese initiatieven de komende jaren, maar tegelijk bepaalt het plan een stuk de beleidsrichting die Vlaanderen uit wil en de positie die ze zal innemen op Europese fora. Deze wisselwerking zal beter gekaderd worden in deel 3.1.

De leden van de **Adviesraad Milieu en Natuur van Sint-Martens-Latem, ondersteund door de gemeente Sint-Martens-Latem**, betreuren de afwezigheid in het plan van onderzoek naar en van mogelijke alternatieven voor PFAS in rietjes, zodat alternatieven kunnen voorgesteld worden die als veilig voor mens en milieu kunnen aanbevolen worden (zij het wel rekening houdend met de huidige kennis van de wetenschap, en het voorzorgsbeginsel indachtig).

Respons:

De problematiek rond PFAS en andere zorgwekkende stoffen zal komende jaren zeker belangrijk blijven, maar valt buiten de scope van dit specifieke plan. Er is geen tekstaanpassing nodig.

REACTIES OP 3.2 ‘VLAAMS BELEIDSKADER’

De **Mineraad** heeft twijfels bij de haalbaarheid van een aantal doelstellingen van dit plan, gegeven de maatregelen die nu voorzien zijn. Dit zou ertoe kunnen leiden dat de bijdrage aan de klimaatdoelstellingen kleiner uitvalt dan gehoopt. De Mineraad vraagt om deze evaluatie expliciet te maken en mee te nemen naar de geplande evaluatie van het Vlaams Energie- en Klimaatbeleidsplan

De langetermijnvisie eindverwerking werd meegedeeld aan de Vlaamse Regering. **BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag**, merkt op dat in de tekst staat dat de visie *goedgekeurd* werd door de Vlaamse Regering.

Respons:

- De doelstellingen van het plan worden nauw gemonitord. Voor de meeste doelstellingen zijn er jaarlijks cijfers voorhanden waarmee we kunnen opvolgen of we op koers zitten. Wat betreft de vermindering van het restafval toont de plan-MER overigens aan dat de huishoudelijke restafvalreductie wel degelijk binnen handbereik is met de acties die in dit plan worden geformuleerd. Voor het bedrijfsrestafval is er nog een kloof, maar daarbij wordt gerekend op doorwerking van een aantal belangrijke acties uit de huidige planperiode waarvan de impact nog niet volledig duidelijk is (strengere regels rond restafvalinzameling met focus op bronsortering, verhoogde heffingen op verbranding, ...) Er is bovendien een mid-term evaluatie voorzien in 2026 en ook in het kader van de opvolging van het Vlaams Energie- en Klimaatplan zal er voortdurend monitoring zijn. Dat kan permanent aanleiding geven tot bijstellingen in de uitvoering van acties. Er is op dit vlak dus geen tekstaanpassing nodig.

- De opmerking over de langetermijnvisie eindverwerking is terecht. Deze werd niet goedgekeurd door de Vlaamse Regering, maar betrof een mededeling. De tekst wordt aangepast onder titel 3.2.

De leden van de **Adviesraad Milieu en Natuur van Sint-Martens-Latem, ondersteund door de gemeente Sint-Martens-Latem**, betreuren dat de shift van goederen naar diensten niet in het plan wordt aangestipt. Ook als dit niet het voorwerp is van dit plan, is het een vereiste om er melding van te maken.

Respons:

Dit wordt in algemene termen geduid in de passage over de Vlaamse transitie naar een circulaire economie (hoofdstuk 3.2) en in de passage rond ondersteuning van de circulaire economie op lokaal niveau (titel 5.4.3). De shift van producten naar diensten zal onder titel 5.4.3 explicieter vermeld worden.

REACTIES OP 3.3 'LOKAAL BELEIDSKADER'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Zulte, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brecht, Hove, Brasschaat, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izezem

Op pagina 21 wordt verwezen naar de intergemeentelijke component van afvalbeheer in Vlaanderen. De intergemeentelijke uniformiteit waar de tekst naar verwijst is eerder afhankelijk van de mate van beleidsafstemming dan van de beheersoverdracht. De **VVSG en Interafval** stellen bijgevolg voor om deze als volgt aan te passen: "In andere gevallen is er een belangrijke mate van ~~beheersoverdracht~~ beleidsafstemming tussen de gemeenten in het intergemeentelijk samenwerkingsverband, waardoor er binnen de intercommunale grenzen meestal een grote uniformiteit ontstaat in het afvalbeleid."

Het regiodecreet zorgt volgens **Imog, ondersteund door Avelgem, Kuurne, Waregem**, voor onzekerheid en weinig bereidheid tot het nemen van ingrijpende initiatieven bij de niet-regioconforme gemeenten in de intercommunale. Binnen de looptijd van het materialenplan kan immers alles wijzigen wanneer die gemeenten dienen uit te treden en tot een andere regio met andere beleidskeuzes dienen toe te treden of omgekeerd.

Momenteel loopt vanuit Vlaanderen het dossier regiovorming waarbij **Mirom Roeselare, ondersteund door Moorslede, Staden, Wingene, Roeselare, Langemark-Poelkapelle, Zonnebeke, Kortemark en Koekelare**, zich zou moeten opdelen in 3 verschillende regio's, waardoor de helft van de aangesloten gemeenten geen deel meer zou uitmaken van de intercommunale. Voor dit dossier is het wettelijk kader nog niet genoeg gevorderd zodat Mirom Roeselare een afwijking zou kunnen aanvragen, laat staan om met zekerheid een langtermijnbeleid te voeren. Meer specifiek maakt dit o.a. het op poten zetten en invoeren van de inzameling van GFT helemaal onrealistisch en onhaalbaar. Het mag duidelijk zijn dat dit onhaalbare eisen zijn die vanuit Vlaanderen gesteld worden.

Kortemark vult aan dat het als gemeente een niet regioconforme gemeente is. Door deze onduidelijkheid kan Kortemark samen met de afvalintercommunale Mirom Roeselare geen langetermijnbeleid voeren. Zo wordt in het materialenplan gevraagd om een inzameling van GFT op te starten (vanuit het niets) wat heel wat extra investeringen met zich meebrengt (containers, contracten, personeel, ...), terwijl het nog steeds mogelijk is dat Kortemark korte tijd later verplicht moet overstappen naar een andere afvalintercommunale die een ander inzamelsysteem hanteert.

Respons:

De tekst in het plan wordt aangepast: "In andere gevallen is er een belangrijke mate van beheersoverdracht beleidsafstemming tussen de gemeenten in het intergemeentelijk samenwerkingsverband - soms aangevuld met beheersoverdracht - waardoor er binnen de intercommunale grenzen meestal een grote uniformiteit ontstaat in het afvalbeleid."

Voor wat betreft de regiovorming is er geen tekstaanpassing nodig. De eventuele impact van de regiovorming op de werking van afvalintercommunales is voer voor discussie in het verdere beslissingsproces rond de regiovorming, maar niet voor het Lokaal Materialenplan. Het Lokaal Materialenplan anticipeert er wel op, door aan te geven hoe de intercommunale restafvaldoelstelling wordt herrekend in geval er een wijziging is in samenstelling van intercommunales.

REACTIES OP 3.4.2 'TAAKVERDELING PUBLIEKE EN PRIVATE ACTOREN'

Reacties op 3.4.2.1 Taakverdeling publieke en private actoren – huishoudelijk afval

Boom en **Machelen** wijzen op het belang van het behoud van de regierol van de gemeenten die is opgenomen in het plan.

Imog, ondersteund door Avelgem, Kuurne en Waregem, evalueert het behouden van de regierol inzake het lokale afval-, zwerfvuil- en materialenbeleid voor de lokale besturen als zeer positief, omdat zij de democratische overheid zijn die het dichtst bij de burger staat.

IVVO, ondersteund door Lo-Reninge, Veurne, Heuvelland en Ieper, meent dat op pag. 23 inzake de inzameling door scholen en verenigingen i.k.v. sensibiliserende projecten moet toegevoegd worden dat de inzameling niet toegelaten is voor stromen die huis-aan-huis worden ingezameld door het lokaal bestuur (bv papier/karton).

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILvA, VERKO, Mirom Menen, MIWA, IVM, IDM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, IVIO, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Wachtebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenbergh, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Lokeren, Zele, Alken, Maldegem, Tessenderlo, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Waasmunster, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Wevelgem, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Turnhout, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Lede Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De **VVSG en Interafval** houden in hun advies een vurig en omstandig pleidooi voor de gemeentelijke regierol. Ze wijzen erop dat een afbouw van de gemeentelijke regierol, en in het bijzonder het risico op cherry picking daarbij, onaanvaardbaar zou zijn en de kosten zou verhogen voor de burger die z'n afval aanbiedt zoals het hoort. De VVSG en Interafval zijn dan ook tevreden dat het ontwerpplan de regierol van gemeenten bevestigt, maar stellen zich wel vragen bij de passage rond afval van appartementen, studentenhuishuizingen en andere meergezinswoningen. De VVSG en Interafval bevestigen dat een aanpak op maat bij appartementen en meergezinswoningen nodig is, maar zien niet in waarom een private inzamelaar een betere oplossing op maat zou kunnen aanbieden dan het lokaal bestuur. De voorbeelden waar op initiatief van het lokaal bestuur een oplossing op maat werd uitgewerkt zijn legio. De samenwerking met een private inzamelaar kan op geen enkel moment een verplichting zijn en moet te allen tijde voorwerp uitmaken van een keuze door het lokaal bestuur, al dan niet afhankelijk van het feit of de gemeente beheersoverdracht heeft gedaan. Het kan niet de bedoeling zijn dat de private inzamelaar zonder medeweten van het lokaal bestuur een inzamelsysteem installeert in een appartementsgebouw en achteraf gewoon de toestemming van het lokaal bestuur vraagt. Dergelijke situaties leiden in veel Vlaamse gemeenten tot problemen. De toestemming van de lokale overheid kan dus niet gezien worden als een evidentie of loutere formaliteit.

De tekst in het ontwerpplan is voor de **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Zedelgem, Torhout, Pepingen en Lochristi** onvoldoende duidelijk, en zij stellen voor om deze passage:

“Afval van appartementen, studentenhuisvesting en andere meergezinswoningen is huishoudelijk afval. Soms is een aanpak op maat nodig, onder meer omwille van de kleinere woonoppervlaktes. Inzameling door private inzamelaars buiten het gewone huishoudelijk circuit om kan daarbij een meerwaarde vormen, maar kan enkel met toestemming van de lokale overheid. De bronsortering moet ook dan gerespecteerd worden. Lokale besturen worden met aandrang gevraagd de private inzamelaars daarop attent te maken. Ook de openbare netheid is een aandachtspunt. De private inzamelaar is ook verplicht om cijfers omtrent de ingezamelde hoeveelheden ter beschikking te stellen van het lokale bestuur. Het lokale bestuur is ook verplicht om die hoeveelheden mee te nemen in de rapportering van het huishoudelijk afval en dus actief op te vragen bij de private inzamelaars.”

Te vervangen door deze passage:

“Afval van appartementen, studentenhuisvesting en andere meergezinswoningen is huishoudelijk afval. Soms is een aanpak op maat nodig, onder meer omwille van de kleinere woonoppervlaktes. Deze aanpak op maat kan ontstaan door een wisselwerking tussen het lokale bestuur, de bouwheer en een private inzamelaar, maar kan enkel op initiatief en met toestemming van het lokaal bestuur. Het kan dus niet de bedoeling zijn dat een private inzamelaar initiatief neemt en achteraf louter als formaliteit de toestemming van het lokaal bestuur vraagt. Lokale besturen worden met aandrang gevraagd de private inzamelaars daarop attent te maken, ook de OVAM maakt private inzamelaars daarop attent. De bronsortering en het diftar-principe moet gerespecteerd worden en ook de openbare netheid is een aandachtspunt. De private inzamelaar is ook verplicht om cijfers omtrent de ingezamelde hoeveelheden ter beschikking te stellen van het lokale bestuur. Het lokale bestuur is ook verplicht om die hoeveelheden mee te nemen in de rapportering van het huishoudelijk afval en dus actief op te vragen bij de private inzamelaars.”

De gemeenten Menen, Wervik, Izegem en Oudenaarde; IDM, ondersteund door Wachtebeke, Lokeren, Zele, Zelzate en Lochristi; MIWA, ondersteund door Sint-Gillis-Waas, formuleren vergelijkbare bezwaren bij de passage rond appartementen, studentenhuisvesting en andere meergezinswoningen.

Middelkerke merkt op dat de invloed die de gemeente heeft op het gedrag van toeristen beperkt is. Het sturen van inwoners of tweedeverblijvers naar de privé-ophaling is een mogelijkheid, maar dit wijzigt het principe van afvalvoorkoming niet.

Denuo heeft een andere kijk op de kwestie van appartementen, studentenhuisvesting en andere meergezinswoningen. Zij vraagt de keuze te laten aan de eigenaars en op Vlaams niveau enkel de voorwaarden vast te leggen zoals het respecteren van de inzamelregels en meldings- en rapporteringsplichten.

Het plan wijst volgens **Fost Plus** en **Fevia** terecht op het feit dat de lokale besturen zowel een zorgplicht als een regierol hebben. Toch zou aanvullend vermeld moeten worden dat in het kader van de Uitgebreide Producentenverantwoordelijkheid (UPV), de producenten voor talrijke stromen ook verschillende taken hebben gekregen. Het plan zou een beleidskeuze moeten benadrukken in het kader van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid waarin er verder gewerkt kan worden aan deze samenwerking tussen publieke en private actoren en op die manier de complementariteit tussen beiden benut kan worden.

Respons:

Voor afvalinzameling door scholen stelt de plantekst expliciet dat voorafgaande toelating door het lokale bestuur noodzakelijk is. Dit hoeft dus niet verder door het plan beperkt te worden wat betreft specifieke afvalstromen.

Afval van appartementen, studentenhuisvesting en andere meergezinswoningen is huishoudelijk afval. Het is geenszins de bedoeling van het plan om dit te wijzigen. Samenwerking met private inzamelaars kan een meerwaarde zijn, mits respecteren van de regierol van de lokale besturen. De tekst in het plan wordt verduidelijkt als volgt:

“Afval van appartementen, studentenhuisvesting en andere meergezinswoningen is huishoudelijk afval. Soms is een aanpak op maat nodig, onder meer omwille van de kleinere woonoppervlaktes. Deze aanpak op maat kan ontstaan door een wisselwerking tussen het lokale bestuur, de bouwheer en een private inzamelaar, maar kan enkel met voorafgaande toestemming van het lokale bestuur. De bronsortering en het diftar-principe moet ook dan gerespecteerd worden. Lokale besturen worden met aandrang gevraagd de private inzamelaars daarop attent te maken. Ook de OVAM wijst private inzamelaars hierop. De openbare netheid is eveneens een

aandachtspunt. De private inzamelaar is ook verplicht om cijfers omtrent de ingezamelde hoeveelheden ter beschikking te stellen van het lokale bestuur. Het lokale bestuur is op haar beurt verplicht om die hoeveelheden mee te nemen in de rapportering van het huishoudelijk afval en dus actief op te vragen bij de private inzamelaars.”

De rol van producenten bij de inzameling van huishoudelijk afval en hoe zich dat verhoudt tot de regierol van de gemeenten staat reeds vermeld in de plantekst, onder titel 3.4.2.1. Hier is geen verdere tekstaanpassing nodig.

Reacties op 3.4.2.2 Taakverdeling publieke en private actoren – bedrijfsafval

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILvA, VERKO, MIROM Menen, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, IVIO, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Merelbeke, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem Peer, Lo-Reninge, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Wevelgem, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Lede Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem:

De spelregels die vandaag gelden voor de inzameling van bedrijfsafval door lokale besturen zijn momenteel helder en correct omschreven in het huidige afvalstoffenplan, het ontwerp van het nieuwe uitvoeringsplan bouwt daarop verder. Zeker voor kleine (selectieve) bedrijfsafvalstromen valt er veel te zeggen voor een gedeeltelijke integratie van deze inzameling in de inzamelrondes van het huishoudelijk afval. Het betreft vaak relatief kleine hoeveelheden, die ontstaan in de kernen van dorpen en steden. Het heeft geen enkele zin om de logistiek van inzameling van deze stromen te versnipperen over meerdere vrachtwagens die voor dezelfde materialen door dezelfde straten rijden. Dat is weinig efficiënt en zorgt ultiem voor meer uitstoot. Voor alle duidelijkheid: het is hoegenaamd niet de ambitie van gemeenten en intercommunales om grote hoeveelheden bedrijfsrestafval in te gaan zamelen. Maar versnippering van de logistiek binnen stads- en dorpskernen is evenmin wenselijk.

De **VVSG en Interafval** zijn voorstander om het onderscheid tussen vergelijkbaar en gelijkaardig bedrijfsafval, zoals bepaald in het huidige uitvoeringsplan en bevestigd in het ontwerp van nieuw uitvoeringsplan, ongewijzigd te behouden. Vanuit dagelijkse ervaring zijn de VVSG en Interafval géén voorstander van het hanteren van hoeveelhedenbeperkingen. Zeker in de context van dorps- en stadskernen is dat in de praktijk nauwelijks toepasbaar, omdat verschillende aanbieders hun afval vaak op één inzamelplek plaatsen. Het leidt in de praktijk tot discussies, en bij weigering van het afval moet men het achteraf vaak toch gewoon gaan ophalen.

Ook **Mirom Menen, Menen, Wevelgem en Wervik** zijn voorstander om het huidige onderscheid te behouden, maar wijzen op de moeilijke hanteerbaarheid van de opgelegde hoeveelhedenbeperking voor restafval. Zij vinden het dan beter om voor het onderscheid tussen vergelijkbaar en gelijkaardig bedrijfsrestafval een hoeveelhedenbeperking op te leggen afgestemd op de frequentie van inzameling die dient als richtlijn waarbij de hoeveelheid restafvalzakken die wordt aangeboden, over een langere termijn moet worden beoordeeld (steekproef). **Limburg.Net, ondersteund door Hamont-Achel, Kinrooi, Peer, Maaseik, Riemst, Tongeren, Alken, Tessenderlo, Leopoldsburg, Oudsbergen, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen**, daarentegen is wel voorstander voor het behoud van de bestaande concrete hoeveelheden grenzen.

In de praktijk, o.a. bij de dagelijkse werking van een recyclagepark, is het volgens **IOK Afvalbeheer, ondersteund door Herenthout, Nijlen, Balen, Hulshout, Turnhout en Heist-op-den-Berg**, echter onmogelijk om dit onderscheid correct te maken (omwille van de vergelijkbare aard en samenstelling). IOK Afvalbeheer pleit bijgevolg expliciet voor de omgekeerde aanpak nl. een meer efficiënte en geïntegreerde (logistieke) aanpak rekening houdend met de van toepassing zijnde diftar-principes. Ook bij de huis-aan-huisinzameling, in het bijzonder in centrumstraten, is deze problematiek aan de orde. Een niet duurzame logistiek waarbij diverse inzamelvoertuigen zich in de stadscentra begeven voor de inzameling van dezelfde afvalfracties is immers het rechtstreekse gevolg. In het werkveld verneemt IOK Afvalbeheer bovendien dat de private sector hoe langer hoe meer de (selectieve) inzameling niet langer kan garanderen waardoor bedrijven zich noodgedwongen moeten richten naar het gemeentelijk inzamelcircuit teneinde hun afval voldoende selectief te kunnen aanbieden.

Denuo heeft een andere kijk op deze kwestie. Bedrijven die de hogere afvalverbrandingsheffing op bedrijfsrestafval willen ontwijken worden volgens Denuo expliciet toegelaten om te vluchten naar de huishoudelijke ophalingsrondes en recyclageparken. Dit is voor de federatie onaanvaardbaar en er moet minstens een jaarlijkse rapportering publiek beschikbaar worden gemaakt die aangeeft hoeveel vergelijkbaar bedrijfsafval door de lokale besturen wordt verwerkt om ontwijkgedrag en wanpraktijken te voorkomen. Denuo vraagt ook expliciet om een criterium voor vergelijkbare hoeveelheden papier en karton te ontwikkelen, net zoals voor het vergelijkbaar bedrijfsrestafval. Denuo vraagt dit in Vlarema op te nemen. Tot slot wijst Denuo erop dat afval van kmo's voor hen ook bedrijfsafval is en niet thuis hoort in het recyclagepark. Minstens moet voor Denuo de toegang tot de recyclageparken afhankelijk gemaakt worden van aangescherpte controles op aard, samenstelling en hoeveelheid.

De **Mineraad** wijst op de grijze zone tussen bedrijfsafval en huishoudelijk afval en wil dat die beter in kaart wordt gebracht. De Raad wijst zowel op de mogelijkheden voor kmo's om voor beperkte hoeveelheden beroep te doen op de huishoudelijke inzamelkanalen als op gevallen waarin ophalers van bedrijfsafval huishoudelijk afval inzamelen en verwerken. Voor beide scenario's zijn valabele argumenten, maar de monitoring op deze stromen is onvoldoende sluitend en een zekere 'grijze zone' lijkt nooit volledig uit te sluiten. Toch vraagt de Raad aandacht voor dit fenomeen, zowel omwille van het gelijk speelveld, als in functie van de doelen inzake restafval van dit plan. De Raad vraagt in eerste instantie om een inschatting te maken van de omvang van deze stromen.

Respons:

De tekst over de taakverdeling tussen publieke en private actoren tracht evenwichtig om te gaan met de verschillende bezorgdheden. De logistieke problematiek enerzijds en het feit dat kmo's met kleine hoeveelheden niet altijd bij de private sector terecht kunnen, zijn redenen om de huishoudelijke kanalen voor kleine hoeveelheden open te houden. Het is anderzijds niet de bedoeling dat grote hoeveelheden waar de private sector wel een oplossing voor heeft, worden meegenomen door lokale besturen zonder dat er voorwaarden zijn die een gelijk speelveld garanderen. Om die reden is de opsplitsing tussen vergelijkbaar en gelijkaardig bedrijfsafval in het leven geroepen, met alle daaraan verbonden voorwaarden en daarom blijft het onderscheid ook in dit plan behouden. Het is daarbij niet evident om de grijze zone (in beide richtingen) in kaart te brengen en beleidsmatig is dit ook geen prioriteit. Het belangrijkste is dat zowel burgers als bedrijven op een correcte manier hun afvalstoffen gesorteerd kunnen aanbieden en er tegelijk geen onevenwichten ontstaan op de markt van inzameling. Er zijn geen tekstaanpassingen nodig.

REACTIES OP HOOFDSTUK 4 ‘DOELSTELLINGEN EN INDICATOREN’

ALGEMENE REACTIES OP HOOFDSTUK 4

Globaal pleit **Nazareth** voor realistische en (financieel) haalbare doelstellingen die duidelijk geformuleerd zijn.

De doelstellingen op Vlaams en Federaal niveau moeten volgens **De Pinte** SMART worden opgesteld, deze zijn te vrijblijvend. De lokale besturen kunnen niet voor alles verantwoordelijk zijn en ondertussen nog een onrealistische afvalnorm halen. Bijvoorbeeld op vlak van verpakkingsafval heeft een lokaal bestuur geen bevoegdheden, dit type afval moet via hogere overheden aan banden worden gelegd.

Antwerpen merkt op dat het voorontwerp harde cijfermatige doelstellingen stelt bij bepaalde acties, en bij andere niet. Vaak zijn de acties waar geen harde, cijfermatige doelen beschreven worden, acties die op het bovenlokaal niveau genomen moeten worden. De stad vraagt aan OVAM om meer regulerend op te treden - in het bijzonder omtrent preventie. Daarnaast wordt verwacht dat bij bovenlokale acties ook maximaal cijfermatige doelstellingen beschreven worden. Indien er eerst verder onderzoek nodig is vooraleer er een cijfermatige doelstelling geformuleerd kan worden, dan vraagt de stad om een concrete deadline op te nemen tegen wanneer de cijfermatige doelstelling geformuleerd zal worden.

Voorbeelden hiervan zijn de daling van verpakkingsafval (op blz. 32 van het voorontwerp); het instellen van nieuwe gebruiksverboden (blz. 57), en de wettelijke verankering van herbruikbare luierservice bij kinderdagverblijven (blz. 59). Bijvoorbeeld ook bij actie 5 “De Vlaamse Regering streeft naar een aanpassing van het interregionaal samenwerkingsakkoord verpakkingsafval om te komen tot expliciete preventiedoelstellingen, die de verpakkingsproducenten van zowel huishoudelijke als bedrijfsmatige verpakkingen moeten behalen” zou het ‘streven naar’ beter vervangen worden door een concrete te behalen doelstelling inclusief deadline.

Fevia merkt op dat in de tekst “hergebruik” als een onderdeel van preventie beschouwd. Figuur 2 (geïnspireerd door de Ellen McArthur Foundation) beschouwt echter naast het herstellen, het herbestemmen en het hergebruiken, ook recyclage als een belangrijk onderdeel van de circulaire economie. Recyclage draagt bij aan een vermindering van primair gebruik van materialen en kan volgens **Fevia** dan ook beschouwd worden als een preventieve maatregel. Hergebruik, net als recyclage, vraagt om bepaalde operationele activiteiten (logistiek, wassen, inzameling, sorteren, ...) die op hun beurt ook een bepaalde milieu-impact hebben. Studies tonen volgens **Fevia** aan dat hergebruik op dat vlak niet altijd de beste oplossing is. “Hergebruik” mag dus niet blindelings gepromoot worden, maar moet integraal bekeken worden in de specifieke context die van toepassing is.

BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag, geeft aan dat in dit hoofdstuk staat dat de planperiode 2023-2028 omspannt, terwijl dit 2023-2030 moet zijn.

Respons:

We hebben ernaar gestreefd de doelstellingen, indicatoren en acties zo duidelijk mogelijk te formuleren. Het klopt dat bepaalde doelstellingen, indicatoren en acties scherper zijn geformuleerd dan andere. Het klopt evenwel niet dat er daarbij onderscheid wordt gemaakt tussen het lokale en het bovenlokale niveau. Zo is er een duidelijk Vlaams aandeel voor de restafvalreductie bepaald van 13 kg. Het is wel zo dat het aantal doelstellingen en acties rond preventie sterk is verhoogd, maar deze nog niet altijd even scherp omschreven kunnen worden in de plantekst, in tegenstelling tot doelstellingen en acties rond selectieve inzameling en restafvalreductie die vaak scherper geformuleerd zijn. Daar zijn verschillende redenen voor. Zo is het plan niet bindend voor private actoren. Het is dus nodig om de preventie-initiatieven via andere wetgevende instrumenten te verankeren. Daarnaast is de sterke accentverschuiving naar preventie nieuw en dus deels nog onbekend terrein, waardoor een scherpe doelstelling of reeds sterk uitgewerkte acties niet altijd wenselijk zijn, omdat er nog onderzoekswerk moet gebeuren. Tot slot moeten we uiteraard rekening houden met bevoegdheden en de Belgische markt. Zo is er voor aanpassingen aan UPV-regelingen (en zeker voor aanpassing van het ISA verpakkingen) afstemming vereist met de andere gewesten. Niettemin zullen een aantal acties scherper worden geformuleerd naar aanleiding van deze opmerkingen, waaronder de acties rond gebruiksverboden en rond de reclamestickers (zie verder).

Binnen het Europese en het Vlaamse afvalbeleid wordt recyclage niet gezien als een vorm van preventie. Binnen de afvalhiërarchie komen preventie én hergebruik voor recyclage (zie onder meer artikel 4 van het materialendecreet). In algemene termen zal hergebruik tot betere milieuresultaten leiden dan recyclage, maar het klopt uiteraard dat dit niet voor elke case geldt en afhangt van de specifieke parameters. Er wordt geen tekstaanpassing doorgevoerd.

Het klopt dat er in het ontwerpplan onder 4.1 foutief de periode 2023-2028 wordt aangehaald. Dit wordt rechtgezet.

REACTIES OP 4.1.1 'ALGEMENE OPVOLGING VAN PREVENTIE'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Zulte, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendelede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Maldegem, Tessenderlo, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Het ontwerpplan gaat uit van een ont koppeling van de totale afvalberg en de economische groei en bevolkingsgroei. Hiervoor volgt de Vlaamse overheid het huishoudelijk afval op, het gelijkaardig bedrijfsafval en de som van beide. De totale afvalberg moet minstens stabiel blijven. Op pagina 28 staat een berekening dat bij een bevolkingsgroei van 250.000 Vlamingen in de periode tot 2030, elke Vlaming 13,52 kg minder afval mag produceren (3,77% minder) om de afvalberg stabiel te houden. De **VVSG en Interafval** vragen om hier ook de berekening op te nemen van wat dit per inwoner betekent op de totale afvalberg (huishoudelijk en gelijkaardig bedrijfsafval samen).

De **Minaraad** merkt op dat het plan een absolute ont koppeling nastreeft tussen de totale afvalberg enerzijds en de economische groei en bevolkingsdruk anderzijds (pagina 28). Het plan schuift dan ook geen link naar voor tussen de doelstellingen in het plan en de consumptieve bestedingen van de huishoudens of de tewerkstelling (pagina 29), in lijn met de beleidsdoelstelling uit VIZIER 2030. Daarbij wordt aangegeven dat dit uitdagend is in het licht van de economische groei. De Minaraad wijst erop dat voor heel wat toepassingen de overschakeling op herbruikbare verpakkingen een echte verandering van businessmodel vergt en dit vergt tijd. Daarbij is het "laaghangend fruit" inzake de gewichtsvermindering van eenmalige verpakkingen al geplukt. De Minaraad betwijfelt of de huidige maatregelen in het plan zullen volstaan om deze doelstellingen te behalen, en vraagt om de nadere onderbouwing en een goede opvolging ervan.

Ook **Fevia** merkt op dat Vlaanderen streeft naar een ont koppeling van afval en economische groei en bevolkingsgroei. Afval (zowel huishoudelijk als gelijkaardig bedrijfsafval) moet hiervoor stabiel blijven of zelfs dalen (p.28). Indien het echter gaat om stromen die nog hoogwaardig gevaloriseerd worden op de ladder van Lansink/Moerman, lijkt een link met de groei voor Fevia wel aangewezen. Voor dergelijke stromen zou voor Fevia beter naar een daling/stabilisering van de relatieve i.p.v. absolute afvalproductie gewerkt worden. Dit is natuurlijk afhankelijk van de definitie van "afval" en het gebruik van het begrip "grondstoffen". Hierdoor kan men dus de vraag stellen of "afvalberg" wel het juiste meetinstrument is.

Respons:

Het heeft geen zin om het bedrijfsafval per inwoner uit te drukken, aangezien bedrijfsafval niet samenhangt met de bevolkingsgroei. Op die suggestie wordt dus niet ingegaan.

In de vorige planperiode is de huishoudelijke afvalberg stabiel gebleven. Aangezien in deze plantekst nog meer acties rond preventie worden voorzien, achten we de doelstelling om de afvalberg bij huishoudens bij voorkeur te doen dalen wel degelijk haalbaar. Voor bedrijfsafval is het moeilijker in te schatten, maar ook hier worden belangrijke acties ondernomen en zullen de cijfers nauw worden opgevolgd.

In de materialenhierarchie (artikel 4 van het Materialendecreet), die is gebaseerd op de ladder van Lansink, staat preventie steeds bovenaan. Uiteraard is het goed als materialen nog hoogwaardig gevaloriseerd kunnen worden, maar ook dan is preventie nog steeds te verkiezen. Aangezien het de bedoeling is om de milieu-impact en in het bijzonder emissies van broeikasgasuitstoot in absolute termen te verminderen, is het daarbij logisch om in het kader van het preventiebeleid ook te kiezen voor absolute reductiedoelstellingen en een absolute ontkoppeling tussen de economische groei/bevolkingsgroei enerzijds en de afvalproductie/materiaalengebruik anderzijds.

Er zijn geen tekstaanpassingen nodig op basis van deze bemerkingen. De tekstpassage rond economische groei wordt wel eenvoudiger geformuleerd, zonder aan de inhoudelijke uitgangspunten te raken.

Reactie van VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILVA, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Dentergem, Genk, Ichtegem, Buggenhout, Kortesseem, Meulebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Merelbeke, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Maldegem, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Brecht, Hove, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Lede Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De **VVSG en Interafval** vragen om de hoeveelheden bouw- en sloopafval en groenafval goed op te volgen ook al worden ze niet in rekening genomen bij de totale afvalberg. Bij een beleid van kringlooptuinieren en afvalarm tuinieren hoeft meer ontharding ook niet noodzakelijk voor meer groenafval te zorgen.

BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag, vraagt ook of het uitsluiten van deze stromen gebaseerd is op Europese wetgeving of dat het een eigen beslissing van Vlaanderen betreft. BW2E wijst erop dat een stijging van nog heel wat andere selectief ingezamelde stromen ook niet altijd negatief is, want het kan erop wijzen dat deze stromen meer uit het restafval gehaald worden. BW2E vraagt ook wat de impact daarvan is op de totale Vlaamse cijfers (huishoudelijk én stedelijk afval), of het cijfer over de totale afvalberg voor huishoudelijk afval op p.29 reeds exclusief deze stromen is en hoe er nog kan vergeleken worden met de voorgaande jaren of met andere landen/regio's?

Voor de opvolging van het gelijkaardig bedrijfsafval worden ook metalen uitgesloten. De verwachting is dat het productieafval zwaarder doorweegt en dus een vertekend beeld geeft aangezien dit niet tot het gelijkaardig bedrijfsafval behoort. De **VVSG en Interafval** wijzen erop dat heel wat huishoudelijk metaalafval via de private inzamelaars ingezameld wordt en dat dit wordt toegelaten door heel wat gemeenten via het gemeentelijk reglement. De VVSG en Interafval begrijpen niet waarom metalen uitgesloten worden voor de opvolging van het gelijkaardig bedrijfsafval en stelt voor dat men dat in de toekomst toch blijft opvolgen. **BW2E** vraagt ook voor de uitsluiting van metalen in het bedrijfsafval wat de impact is op de cijfers en op vergelijkingen doorheen de jaren of met andere landen en regio's.

De **Minaraad** en **Denuo** vragen ook statistieken steeds met en zonder de betrokken stromen op te stellen, zodat het opvolgen van evoluties en evalueren mogelijk blijft.

Respons:

De hoeveelheden bouw- en sloopafval en groenafval zullen nog steeds apart worden geregistreerd en gerapporteerd, ook al maken ze bij de doelstellingen geen deel meer uit van de totale afvalberg. Bij de monitoring zal ervoor gezorgd worden dat cijfers vergelijkbaar zijn met historische tijdsreeksen, bijvoorbeeld door de cijfers zowel met als zonder de betrokken stromen weer te geven. Aangezien het hier een kwestie van monitoring betreft, is er geen tekstaanpassing vereist.

De beslissing om groenafval uit te sluiten is gebaseerd op het feit dat de hoeveelheden van deze afvalstroom sterk kunnen verschillen van jaar tot jaar. Bouw- en sloopafval is een stroom die bij renovaties toeneemt. Een stijging is dus niet noodzakelijk "negatief" te interpreteren. Wat betreft het bedrijfsafval, is het de bedoeling het gelijkaardig bedrijfsafval te monitoren, met name dat deel van het bedrijfsafval waar het beleid van dit uitvoeringsplan invloed op heeft. Voor metalen weegt het productieafval te zeer door, terwijl dat een stroom is die beleidsmatig niet door het plan wordt gevat. Het argument dat er ook veel metaal door private inzamelaars wordt ingezameld bij huishoudens is eerder een bijkomend argument om deze stroom uit te sluiten. Het cijfer voor metaalafval bij bedrijven zou dan niet enkel veel productieafval bevatten, maar ook huishoudelijk afval. Daardoor kunnen er foute beleidsconclusies worden getrokken.

De keuze om bepaalde stromen uit te sluiten is een Vlaamse keuze en niet opgelegd vanuit Europese regels. De cijfers in de ontwerptekst van het plan zijn uiteraard reeds zonder deze stromen.

Er zijn geen tekstaanpassingen nodig op basis van bovenstaande vragen en bemerkingen.

REACTIES OP 4.1.2 'ALGEMENE OPVOLGING VAN HERGEBRUIK'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILvA, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Merelbeke, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem Peer, Lo-Reninge, Alken, Maldegem, Tessenderlo, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem, Lede, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Volgens hoofdstuk 4.1.2.2 zal Vlaanderen hergebruik van consumptieartikelen opvolgen als indicator en in het bijzonder het hergebruik ter vervanging van nieuwe aankopen. Dat laatste wordt momenteel ingeschat op 25%. De **VVSG en Interafval** vragen om hieromtrent een effectieve doelstelling op te nemen: "Het hergebruik ter vervanging van nieuwe producten blijft minstens gelijk of neemt toe tegen 2030."

Ook **BBL** stelt zich vragen bij het gebrek aan doelstellingen rond hergebruik en wijst erop dat enkel de doelstelling van 8kg hergebruik voor de kringloopcentra een echte doelstelling is, terwijl het bredere hergebruik van consumptie-artikelen slechts als indicator wordt opgevolgd. BBL wijst er ook op dat hergebruik niet enkel in de kringloopcentra plaatsvindt, maar dat er ook heel wat informele hergebruikskanalen zijn. BBL wijst daarbij expliciet op de HIVA-studie die ook in het plan wordt vermeld en die aangeeft dat de Vlaming ongeveer 33,8kg hergebruik per persoon realiseert. BBL vraagt om van deze studie een opvolgingsmaatregel in het LMP te voorzien en een campagne op te zetten rond hergebruik (waar dan ook).

Het plan geeft aan dat er nog meer werk zal gemaakt worden van monitoring en rapportage. De Europese Commissie vraagt sinds 2021 ook een driejaarlijkse kwantitatieve rapportage van het totale hergebruik. Dit mag volgens **2dehands** niet beperkt blijven tot de algemene opvolging van het hergebruik in kringloopcentra. 2dehands, en moederbedrijf Adevinta, beschikken over heel concrete data over de verschillende spullen die via hun platform een nieuw leven krijgen. In onderzoek van Ethos wordt bovendien haarfijn becijferd wat de impact hiervan is op het klimaat en het materiaalengebruik. 2dehands is graag bereid hun data te delen. Meer nog, ze denken dat het zinvol is om vanuit de sector samen te werken aan een uniforme vorm van rapportage, zodat de werkelijke impact van het hergebruik in Vlaanderen correct geëvalueerd kan worden. 2dehands wil hier graag actief aan meewerken en zal zelf ook initiatieven nemen.

Respons:

Deze planperiode zullen er voor het eerst cijfers rond hergebruik buiten de kringwinkels opgevolgd worden. Dat is een enorme stap vooruit. De cijfers waarover we beschikken via de studie van Bachus en Delanoëje (zgn. "HIVA-studie") zijn evenwel slechts inschattingen, met vermoedelijk nog een belangrijke foutenmarge. Het is ook niet uit te sluiten dat er nog verfijningen van de methodologie nodig zijn. De suggestie tot het delen van data door 2dehands is in dit opzicht belangrijk en zal bij de verdere monitoring zeker bekeken worden. Het is daarom niet wenselijk op basis van de bestaande cijfers nu reeds harde doelstellingen te bepalen in het plan. Er is geen aanpassing nodig aan de tekst.

De concrete suggestie van BBL om de een opvolging te voorzien van de studie van Bachus en Daloneje te herhalen is reeds voorzien in de tekst, onder titel 'Productiespecifieke opvolging van hergebruik' (4.1.4). Er is dus geen tekstaanpassing nodig. Het voorstel om campagnes op te zetten rond hergebruik staat al vermeld onder 5.1.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibogem, ILvA, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Zwijndrecht, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Sint-

Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Maldegem, Tessenderlo, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Pepingen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem, Lede, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Actie 1 krijgt de steun van de **VVSG en Interafval**, maar mag ambitieuzer. Op termijn moeten de kringloopcentra ook gaan tot een effectieve registratie van de ingezamelde en hergebruikte hoeveelheden op basis van weging. De VVSG en Interafval stellen bijgevolg voor om actie 1 aan te vullen als volgt: "Herw!n, de kringloopcentra en de OVAM werken samen aan een verdere professionalisering en optimalisatie van de meet- en registratiemethode van de goederenstroom. Tegen het einde van de planperiode werkt elk kringloopcentrum met een effectieve weging in plaats van schatting op basis van een artikellijst."

Ibogem, Beveren en Kruike vullen aan dat, om de doelstelling hergebruik te kunnen halen, een degelijk controlemechanisme nodig is en dus effectieve registratie van de ingezamelde en herbruikte hoeveelheden op basis van weging.

IOK Afvalbeheer, ondersteund door Herenthout en Hulshout, stelt dat in de afgelopen periode de onduidelijkheid over de hoeveelheden effectief hergebruik niet is afgenomen niettegenstaande diverse onderzoeken. Het is bijgevolg aangewezen om strategisch in te zetten op een globale IN en UIT weging in de kringloopcentra. Deze diepte investering (in weeginfrastructuur) zal uiteindelijk efficiënter zijn dan de huidige benaderende methodes en onderzoeken naar gemiddelde hoeveelheden per productcategorie. Dit is de enigste juiste weg naar verdere professionalisering van de sector, bovendien ontstaan er hierdoor bijkomend betrouwbaardere cijfers inzake % effectief hergebruik.

Voor wat betreft het weren van elektrische en elektronische apparaten uit de hergebruiksdoelstellingen voor kringloopcentra, vraagt de **Miniraad** om ook hier de statistieken op te stellen mét en zonder de betrokken stroom, zodat de evolutie en evaluatie mogelijk is.

Respons:

De plantekst bevat een actie onder titel 4.1.2.1 om te werken aan verdere professionalisering en optimalisatie van de meet- en registratiemethodes bij de kringwinkels. Die actie omschrijft verschillende uitdagingen waaraan gewerkt moet worden. De implementatie en verdere concretisering van die actie moet gebeuren in samenwerking met de kringwinkels zelf. Het wegen van elk artikel lag ook vorige planperiode op tafel, maar is geen evidente vraag. Omdat weging wel degelijk een relevant aspect is om de data te verbeteren, zal de tekst aangepast worden, zodat dit ook expliciet als optie vermeld wordt. We voegen volgende tekstpassage in: "We bekijken de optie om voor bepaalde productgroepen (verplicht) te werken met effectieve in plaats van gemiddelde gewichten." Er zijn evenwel ook andere manieren om de meetmethoden en de registratie te verbeteren, die in de plantekst reeds staan vermeld.

Voor wat betreft het uitsluiten van bepaalde goederen uit de hergebruiksdoelstellingen voor de kringwinkels, zal bij de monitoring rekening gehouden worden met de vergelijkbaarheid van de cijfers ten opzichte van historische reeksen. Daarvoor is geen tekstaanpassing nodig.

REACTIES OP 4.1.3 'PRODUCTSPECIFIEKE OPVOLGING VAN PREVENTIE'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibogem, ILvA, VERKO, Mirom Menen, MIWA, IVM, IDM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVAGO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Wachtebeke, Zwijndrecht, Boom, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Brugge, Huldenberg, Sint-Lievens-Houtem, Kortenbergh, Schilde, Oudenaarde, Zulte, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Lokeren, Zele, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Waasmunster, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, De Haan, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Wevelgem, Destelbergen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Kruike, Lievegem, Lede, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De **VVSG en Interafval** drukken hun steun uit voor de productspecifieke opvolging van preventie zoals vermeld onder 4.1.3, maar zijn van mening dat dit onvoldoende sterk is geformuleerd. In vergelijking met de strenge doelstellingen die gemeenten reeds lange tijd opgelegd krijgen, is het voor de **VVSG en Interafval**, voor dit punt ook ondersteund door Menen, Beernem, Beveren, Grimbergen,

Houthulst en Sint-Gillis-Waas niet verdedigbaar dat er geen kwantificeerbare doelstellingen zijn voor bijvoorbeeld de preventie van eenmalige verpakkingen. De link tussen eenmalige verpakkingen en zwerfvuil is onmiskenbaar. De VVSG en Interafval, alsook **Menen, Torhout, Bredene, Beveren, Wervik en Zemst**, achten het halen van de zwerfvuildoelstellingen niet haalbaar zonder een significante daling van de op de markt gebrachte eenmalige verpakkingen. De strategische MER bevestigt overigens de noodzaak aan preventieve maatregelen om de restafvaldoelstellingen te halen.

Ook Herenthout, Hulshout, Turnhout, Moorslede, Menen, Ham, Sint-Martens-Latem, Tielt en Hechtel-Eksel, IDM (ondersteund door Lo-Christi), MIWA en Sint-Gillis-Waas vragen allen met vergelijkbare argumenten om concrete en gekwantificeerde preventiedoelstellingen aan het begin van de keten en wijzen daarbij op de link met de aan lokale besturen opgelegde doelstellingen en inspanningen om het restafval- en/of zwerfvuil te verminderen.

Verder stellen de **Minaraad** en de **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Beernem, Beveren, Kruikeke en Menen**, voor om bij de voedselverpakkingen niet enkel te kijken naar kunststof voedselverpakkingen. Het kan niet de bedoeling zijn dat er een shift is van kunststofwegwerpverpakkingen naar wegwerpverpakkingen uit andere materialen. **Holsbeek** voegt eraan toe om niet alleen naar kunststofverpakkingen en gewichten te kijken, maar ook toe te kijken dat er geen shift is naar andere en dunnere materialen die vaak moeilijker te recyclen zijn.

De doelstelling om te streven naar een daling van het textielafval van huishoudens is volgens de **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Beernem, Turnhout, Beveren en Kruikeke**, geen preventiedoelstelling. Het is beter om te streven naar een daling van de hoeveelheid nieuw op de markt gebrachte textielproducten. De preventie- en hergebruikdoelstellingen worden bovendien best geformuleerd op basis van gewicht, volume en aantal.

De **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Torhout, Grimbergen, Pepingen en Lochristi**, stellen voor om deze passage op pagina 32 van het ontwerpplan:

“Vlaanderen streeft tegen 2030 naar een daling van:

- de hoeveelheid op de markt gebrachte voedselverpakkingen voor eenmalig gebruik uit kunststof die dienen voor voedingsproducten bedoeld voor onmiddellijke consumptie;
- de hoeveelheid op de markt gebrachte eenmalige huishoudelijke verpakkingen (903.000 ton in 2019);
- de hoeveelheid op de markt gebrachte eenmalige bedrijfsmatige verpakkingen (870.000 ton in 2019);
- het textielafval van huishoudens.”

Te vervangen door (laatste streepje niet aangehaald door Torhout):

“Vlaanderen stelt volgende doelstellingen tegen 2030 op basis van gewicht, volume en aantal:

- 30% minder op de markt gebrachte voedselverpakkingen voor eenmalig gebruik die dienen voor voedingsproducten bedoeld voor onmiddellijke consumptie;
- 30% minder op de markt gebrachte eenmalige huishoudelijke verpakkingen;
- 30% minder op de markt gebrachte eenmalige bedrijfsmatige verpakkingen;
- 30% minder op de markt gebrachte nieuwe textielproducten.”

Grobbendonk stelt dat het ontwerpplan zeer goede maatregelen bevat op vlak van afvalpreventie, maar vindt bijkomend wel dat inspanningen vertaald moeten worden naar cijfers voor zowel de eenmalig gebruikte verpakkingen voor voedsel en voor andere verpakkingen. Een voorstel om een 30% daling te voorzien in cijfermateriaal wat VVSG voorstelt is gemakkelijk haalbaar. Ook de inspanningen van hergebruik in cijfermateriaal moeten kunnen omgezet worden in cijfers. Dit zo bijvoorbeeld voor meubelen, huisraad, textiel en elektrische en elektronische apparaten. Grobbendonk vraagt ook geen eenmalige verpakkingen toe te staan bij evenementen, take-away en direct verbruik gelegenheden.

Ook **BBL** vraagt om de productspecifieke preventiedoelstellingen te kwantificeren, bijvoorbeeld voor de voedselverpakkingen voor eenmalig gebruik uit kunststoffen. BBL wijst op recentere cijfers van Fost Plus die aangeven dat tussen 2019 en 2021 de hoeveelheid eenmalige verpakkingen op de markt gebracht alvast is gedaald met 11%. Dat is weliswaar deels te wijten aan corona, maar het geeft volgens BBL wel aan dat een daling effectief kan. Corona betreft evenwel een ingreep aan de vraag- in plaats van de aanbodzijde. Daarom

vraagt BBL ook rond hergebruik van verpakkingen duidelijk kwantificeerbare doelstellingen. Het hergebruik van verpakkingen zit volgens BBL namelijk momenteel in een neerwaartse trend en BBL toont dit aan met een cijfergrafiek in haar advies. Volgens BBL moeten die doelstellingen ook niet gecorrigeerd worden aan de economische groei, daar het plan naar een ont koppeling streeft tussen de afvalberg en de economische groei en bevolkingsgroei.

Ook de **Minaraad** vraagt om de ambities inzake productspecifieke preventie te kwantificeren. De raad vindt de productspecifieke opvolging positief, maar vraagt om de ambities verder te onderbouwen en te kwantificeren waar mogelijk, als voorbereiding van de Vlaamse inbreng in de gesprekken over de vernieuwing van de interregionale samenwerkingsakkoorden (actie 5). Deze kwantificering is volgens de Raad noodzakelijk in het licht van de ambitieuze, en gekwantificeerde restafvaldoelen voor de gemeenten in het plan. De Raad vraagt om daarbij ook de afstemming met de wijzigingen in de verpakkingsrichtlijn en de reeds bestaande preventieplanverplichtingen voor ogen te houden.

IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem Sint-Laureins, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Assenede, Eeklo, Lievegem, vraagt om waar mogelijk ook de acties op vlak van preventie 'smart' te formuleren, zeker wanneer de acties zich richten op actoren die buiten de invloedssfeer liggen van lokale besturen. IVM vraagt tevens hierbij rekening te houden met de impact die het al dan niet slagen in de vooropgestelde doelstellingen die aan andere sectoren worden opgelegd, zal hebben op het restafvalcijfer per inwoner dat uiteindelijk lokaal wordt genoteerd.

In contrast daarmee stelt **Voka** zich vragen bij de absolute reductiedoelstellingen die in het plan vermeld staan, in het bijzonder wat betreft de preventiedoelstellingen voor verpakkingen. Voka wenst de functionaliteit van verpakkingen onder de aandacht te brengen. Heel wat types verpakkingen kunnen volgens Voka niet zomaar vermeden worden (bv voedselverlies tegengaan). Daarnaast moeten verpakkingen ook aan de veiligheidswetgeving voldoen voor transport. In het verleden ging een stijgende economie steeds gepaard met een groei van het aantal verpakkingen dat op de markt werd gebracht. Het is vandaag onvoldoende duidelijk welke inspanningen zullen moeten geleverd worden om een daling te bekomen en op welke manier de acties in dit plan hieraan zullen bijdragen. Er is nood aan goede opvolging en onderbouwing van de acties die hierop inspelen.

Ook **Fevia** stelt zich vragen bij de absolute doelstellingen rond eenmalige verpakkingen. Voor Fevia wordt best rekening gehouden met economische groei/productie. Het is volgens Fevia realistischer om te streven naar een lager gebruik van eenmalige verpakkingen per eenheid product dan om te streven naar een absolute daling in het gebruik van eenmalige verpakkingen. Voor heel wat toepassingen is het volgens Fevia (vandaag) namelijk niet mogelijk/rendabel om met herbruikbare verpakkingen te werken, waardoor dit zou leiden tot een inzet op gewichtsvermindering van eenmalige verpakkingen. Hier zijn de grootste winsten al geboekt. Bijkomende gewichtsbesparingen worden steeds moeilijker, aangezien de essentiële beschermende functie van de verpakking nog steeds moet kunnen gegarandeerd worden (en bijvoorbeeld voedselverliezen vermeden moeten worden).

Fevia geeft aan dat het plan terecht verwijst naar de SUP-richtlijn die oplegt om een daling te realiseren van bepaalde voedselverpakkingen. Het materialenplan zou volgens Fevia echter de volledige definitie van deze voedselverpakkingen uit de SUP-richtlijn moeten opnemen. Het gaat in de richtlijn "enkel" over de kunststof verpakkingen (food containers) voor voedsel dat onmiddellijk geconsumeerd wordt, vanuit de container zelf en zonder verdere bereiding. Aangezien deze definitie voor interpretatie vatbaar is, is het noodzakelijk om samen met de betrokken sectoren een duidelijke afbakening te maken. Dit dient volgens Fevia te gebeuren alvorens het beheersorganisme voor huishoudelijke verpakkingen te belasten met de rapportage omtrent deze containers. Bij het invoeren van maatregelen moet er voor Fevia ook altijd rekening gehouden worden met de mogelijkheid om haalbare alternatieven te ontwikkelen. Herbruikbare verpakkingen zijn voor Fevia niet in alle omstandigheden het beste alternatief.

Respons:

Het uitvoeringsplan is bindend voor overheden, maar niet voor private actoren. Concrete reductiedoelstellingen op het vlak van producten die op de markt worden gebracht, moeten dus verankerd worden via andere instrumenten, in het bijzonder regelingen voor UPV. In het uitvoeringsplan zijn onder hoofdstuk 5 ook de nodige acties opgenomen om in het kader van UPV-regelingen te werken rond het opnemen van preventiedoelstellingen (acties 5 en 6). Dit moet evenwel nog onderhandeld worden met de betrokken private sectoren en met de andere gewesten. De preventiedoelstellingen in het plan geven een duidelijke richting aan (streven naar een daling), maar verdere concretisering en een nog meer SMART-formulering voorzien we via andere instrumenten. Daarom wordt er voor dit punt geen

aanpassing aan de tekst aangebracht. Het is daarbij belangrijk te vermelden dat het vorige uitvoeringsplan helemaal geen productspecifieke preventiedoelstellingen bevatte.

We nemen op dit moment geen doelstelling op rond hergebruik van verpakkingen. Hoewel de ontwikkeling van herbruikbare verpakkingen zeker belangrijk is om eenmalige verpakkingen te verminderen, is het geen doel op zich. Als er veel meer verpakkingen zijn, kunnen zowel de eenmalige als herbruikbare aantallen stijgen en dat is niet de bedoeling. Het is de reductie van eenmalige verpakkingen waar het om gaat. Die reductie kan gerealiseerd worden door zowel minder te verpakken als door een shift naar herbruikbare verpakkingen.

Het plan blijft streven naar een absolute daling van het totaal aantal verpakkingen. Een absolute daling is noodzakelijk, in lijn met de absolute daling van de afvalberg en van de CO₂-uitstoot die ook in het plan en in andere beleidsdocumenten naar voren wordt geschoven.

Het klopt dat een verschuiving naar andere materialen dan kunststof vermeden moet worden. Vandaar ook dat alle eenmalige verpakkingen worden opgevolgd. Wat betreft de voedselverpakkingen voor eenmalig gebruik bij onmiddellijke consumptie geldt dit op zich evenzeer en beleidsmatig is dat ook een aandachtspunt. Wat betreft monitoring zijn er vandaag evenwel geen cijfers voorhanden specifiek voor de verschillende materialen voor dat type verpakkingen. Die cijfers zijn er wel voor eenmalige verpakkingen in het algemeen, waar het plan dus wél een monitoring per materiaal voorziet en het totaal aan verpakkingen wil doen dalen over de materialen heen.

De plantekst wordt verduidelijkt in verband met de opvolging van voedingsverpakkingen uit kunststof. Het gaat inderdaad om de voedingsverpakkingen waarvoor volgens de SUP-richtlijn een consumptievermindering verplicht is. We zorgen daarom voor een verwijzing naar de SUP-richtlijn in deze passage om dit te verduidelijken.

Wat betreft textiel zijn er geen cijfers voorhanden op vandaag om de hoeveelheid op de markt gebracht textiel te monitoren. Daarvoor zou eerst een UPV textiel moeten worden opgezet, een actie die overigens wel voorzien is in het kader van het nieuw uitvoeringsplan. In de tussentijd is het opvolgen van de afvalberg voor textiel een goed alternatief. Textiel is vandaag steeds meer een zogenaamd 'snelle' stroom. Het op de markt gebrachte textiel komt steeds sneller in de cijfers van de afvalberg terecht. Voor dergelijke 'snelle' stromen is het opvolgen van de afvalberg een goed alternatief. Zodra er evenwel een UPV textiel is, kan complementair of alternatief het op de markt gebrachte textiel worden opgevolgd. Daarom zal onder titel 4.1.3 volgende tekstaanvulling gebeuren: 'Als in het kader van een toekomstige UPV voor textiel bijkomende cijfers voorhanden zijn rond het op de markt gebrachte textiel, kan ook dat cijfer opgevolgd worden als preventie-indicator.'

REACTIES OP 4.1.4 'PRODUCTSPECIFIEKE OPVOLGING VAN HERGEBRUIK

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibogem, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Zwijndrecht, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenbergh, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Torhout, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Bij de opvolging van het productspecifieke hergebruik stellen de **VVSG en Interafval**, alsook de **Minaraad en Beveren, Lochristi en Kruibeke**, voor om dit niet alleen op te volgen in gewicht (kg), maar ook in aantallen. Voor verschillende stromen is dat relevant aangezien de producten lichter worden (meubelen, elektronische apparaten,...). **Turnhout** vraagt om de preventie- en hergebruikdoelstellingen van product specifiek hergebruik best te formuleren op basis van gewicht, volume én aantal.

Daarnaast stellen de **VVSG en Interafval**, voor dit punt ook **ondersteund Meneer**, voor om ook streefcijfers te formuleren over hergebruik om de shift naar herbruikbare verpakkingen te stimuleren.

De **VVSG en Interfval, voor dit punt ook ondersteund door Pepingen en Lochristi**, stellen voor om deze passage op pagina 34 van het ontwerpplan:

“Vlaanderen volgt doorheen de planperiode het hergebruik van volgende specifieke productgroepen op:

- meubelen: hergebruik in 2019 geschat op 14,8 kg/inwoner;
- textiel bij huishoudens: hergebruik in 2019 geschat op 3,4 kg/inwoner;
- elektrische en elektronische apparaten: hergebruik in 2019 geschat op 3,2 kg/inwoner;
- andere (huisraad, boeken,...): hergebruik in 2019 geschat op 12,7 kg/inwoner.”

Te vervangen door:

“Vlaanderen volgt doorheen de planperiode het hergebruik van volgende specifieke productgroepen op, en dit zowel op basis van gewicht, aantal en volume:

- meubelen: hergebruik in 2019 geschat op 14,8 kg/inwoner;
- textiel bij huishoudens: hergebruik in 2019 geschat op 3,4 kg/inwoner;
- elektrische en elektronische apparaten: hergebruik in 2019 geschat op 3,2 kg/inwoner;
- andere (huisraad, boeken,...): hergebruik in 2019 geschat op 12,7 kg/inwoner.

Vlaanderen streeft er naar dat 60% van alle huishoudelijke verpakkingen tegen 2030 herbruikbaar zijn en dat de hoeveelheid herbruikbare verpakkingen ten opzichte van eenmalige verpakkingen per materiaaltype niet mag dalen.”

BBL geeft aan dat ze algemeen de ‘doelstelling’ over de opvolging van hergebruik van specifieke stromen zoals textiel en meubels te zwak omschreven vindt. Bij opvolgen zit geen stimulans om daadwerkelijk het aandeel hergebruik bij deze stromen te verhogen.

Respons:

Deze voorstellen tot tekstaanpassingen worden niet overgenomen. Het opvolgen van hergebruiksindicatoren over alle inzamelkanalen heen per productgroep staat in de kinderschoenen en is nieuw ten opzichte van de vorige planperiode. Momenteel ligt de prioriteit bij het in kaart brengen van alle inzamelkanalen en een inschatting op basis van kilo’s. De cijfers zijn vandaag nog niet robuust genoeg om reeds harde doelstellingen aan te koppelen. In het nieuwe plan worden meubels en textiel als productcategorieën wel vermeld als grote kanshebber voor nieuwe UPV-regelingen. Binnen dergelijke regeling kan het verzamelen van cijfermateriaal, ook rond hergebruik, worden meegenomen, die dan ook meteen afdwingbaar zijn naar de producenten die dit hergebruik moeten stimuleren. In de convenant met Recupel zijn er voor AEEA al bepalingen rond hergebruik opgenomen.

Vandaag wordt enkel voor de kringwinkels een complementaire opvolging op basis van aantal stuks overwogen. Actie 1 voorziet in de uitwerking daarvan.

De bijkomende doelstelling naar een bepaald percentage van de huishoudelijke verpakkingen tegen 2030 herbruikbaar te laten zijn, nemen we niet op. Hoewel de ontwikkeling van herbruikbare verpakkingen zeker belangrijk is om eenmalige verpakkingen te verminderen, is het geen doel op zich. Als er veel meer verpakkingen zijn, kunnen zowel de eenmalige als herbruikbare aantallen stijgen en dat is niet de bedoeling. Het is de reductie van eenmalige verpakkingen waar het om gaat. Die reductie kan gerealiseerd worden door zowel minder te verpakken als door een shift naar herbruikbare verpakkingen. Bovendien zou een doelstelling rond herbruikbare verpakkingen enkel zin hebben in functie van een regeling voor UPV. Hoofdstuk 5 voorziet in actie 5 om het interregionaal samenwerkingsakkoord verpakkingen aan te passen, met als doel preventiedoelstellingen wettelijk te verankeren. Hergebruik is één vorm van preventie en dit kan dus daarin worden meegenomen.

Er zijn geen tekstaanpassingen vereist. De cijfers rond productspecifiek hergebruik die in het plan staan vermeld worden wel geactualiseerd (cijfers 2021 ondertussen beschikbaar).

BBL wijst erop dat het plan geen indicatoren of doelstellingen vermeldt rond levensduurverlenging, zoals reparatie en herstel. BBL wijst op het boomen van repair-café’s in Vlaanderen en initiatieven van de Federale overheid rond een herstelindex. BBL vraagt meer aandacht voor herstel en vraagt tegelijkertijd om de R-ladder (van de Nederlandse overheid) toe te voegen in het lokaal materialenplan zodat de verschillende circulariteitsstrategieën erkend worden. Dit kan het best op p. 27 onder het schema van de Ellen MacArthur Foundation.

Respons:

Herstel is inderdaad eveneens een belangrijke preventiestrategie. Dit wordt reeds aangehaald in de plantekst, onder titel 4.1. waar letterlijk naar herstel en delen wordt verwezen als belangrijke strategieën om afval te vermijden. Het toevoegen van de R-ladder is in dat opzicht geen grote meerwaarde ten opzichte van het Vlinderdiagram van de Ellen Mc-Arthur Foundation, waar herstel eveneens als eerste circulaire strategie (binnenste cirkel) expliciet wordt vermeld. Het klopt dat de plantekst geen doelstellingen of indicatoren vermeldt omtrent die strategieën. Het cijfermateriaal daarrond is dan ook zo goed als onbestaande. Dat heeft veel te maken met het erg informele karakter van veel herstel- en deelinitiatieven, zoals de repair cafés. Het plan voorziet daarom wel in een actie onder titel 5.4.3 om deel- en herstelinitiatieven te inventariseren, met oog op een adequatere stimulering en ondersteuning in de toekomst. Er zijn dus geen tekstaanpassingen nodig.

REACTIES OP 4.2 'DOELSTELLINGEN VOOR EFFECTIEVE RECYCLAGE'

IOK Afvalbeheer, ondersteund door Herenthout, Turnhout, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg en Hulshout, vraagt om het effectieve recyclagepercentage conform de nieuwe Europese Kaderrichtlijn (momenteel in de tekst van het plan geschat tussen 50 % en 55 % voor 2020) op te nemen, om de beginsituatie beter te kunnen inschatten. Zij vragen ook om voor de doelstelling om de hoeveelheid recycleerbaar afval in het restafval te laten dalen met 75 % eerder over een 'streven' te spreken, omdat de diverse overheden hier volledig afhankelijk zullen zijn van het concrete sorteergedrag van de burger. Bovendien ontbreekt het volgens IOK Afvalbeheer in het plan aan een inhoudelijk traject van diverse acties om tot betere sortering aan de bron te komen. Ze denken bijvoorbeeld aan een traject om de discussies over de privacywet aan te gaan inzake het aanschrijven van burgers met hoge restafvalcijfers, het stimuleren van burgers met geen of weinig GFT, het in de toekomst al dan niet kunnen controleren van het aangeboden afval,...

BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag, vraagt zich af ten opzichte van welk referentiejaar de doelstelling geldt om de hoeveelheid recycleerbaar afval in het restafval te laten dalen met 75 % tegen 2030. Zonder referentiejaar heeft deze doelstelling volgens hen geen betekenis.

Voka vraagt om bij de verwijzing naar de sorteeranalyses op p.36 het woord 'technisch' toe te voegen in de zin: 'sorteeranalyses (...) tonen aan (...) nog heel wat *technisch* recycleerbaar afval bevat.'

Fost Plus merkt op dat in het plan enkel de doelstellingen voor kunststofverpakkingen uit het ISA zijn opgenomen, omdat enkel deze een uitdaging zouden vormen. De in het ISA opgenomen doelstellingen houden echter geen rekening met de nieuwe berekeningsmethode betreffende het meetpunt voor recyclage. **Fevia** onderschrijft dit en stelt dat omwille van de nieuwe berekeningsmethode de doelstellingen ook voor andere materialen een uitdaging vormen.

De recyclagedoelstellingen van het plan zijn kwantitatief. Daarnaast heeft recyclage ook een kwalitatief aspect en kondigt het plan aan dat de focus meer komt te liggen "op de verbetering van de recyclage zelf" (pagina 35). Ook de voorgestelde VLAREMA-aanpassingen bevorderen bepaalde recyclagestromen. De **Minaraad** vraagt om een proces van visievorming rond de gewenste recyclage in overleg op te zetten, om zo beter onderbouwde beleidskeuzes te kunnen maken die de vorm aannemen van technologie-neutrale en resultaatgebonden doelstellingen. Het bereik van deze visie zou breder moeten zijn dan de afvalstoffen waarover dit plan handelt.

Respons:

De berekening van het recyclagepercentage voor stedelijk afval is verder op punt gesteld en wordt momenteel geschat op 56% in 2020. Het is nog steeds geen volledig definitief cijfer, maar verdere verfijningen zullen beperkt zijn. Dit cijfer wordt dus vermeld onder titel 4.2 in plaats van het minder nauwkeurige 50-55%.

De doelstelling om het recycleerbaar afval in het restafval te doen dalen met 75% komt rechtstreeks uit het Vlaams Energie- en Klimaatplan. Daarbij zijn de diverse overheden zeker niet enkel afhankelijk van het sorteergedrag van de burger. Zo voorziet het plan in een verplichting aan alle lokale besturen om het bioafval voortaan selectief in te zamelen, aangezien dat nog niet in heel Vlaanderen het geval is. Alleen al daardoor kan een belangrijk deel van de weg worden afgelegd. We behouden dus de formulering als doelstelling. Wat

betreft het referentiejaar moet de doelstelling bekeken worden ten opzichte van de in de plantekst vermelde sorteeranalyses: 2019-2021 voor het huishoudelijk restafval en 2022 voor het bedrijfsrestafval. Dat wordt verduidelijkt in de tekst.

De discussie rond technisch versus economisch recycleerbaar afval is hier niet relevant. De resultaten van de sorteeranalyses zijn gebaseerd op de sorteerverplichtingen.

Wat betreft de vraag van de Minaraad omtrent visievorming inzake gewenste recyclage, is het best hier stroom per stroom op te werken. Dat overstijgt inderdaad de scope van dit plan en er is dus geen tekstaanpassing nodig.

REACTIES OP 4.3 'DOELSTELLINGEN VOOR HET HUISHOUDELIJK RESTAFVAL'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Zulte, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendelede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsborg, Roeselare, Oudsbergen, Heuvelland, Aalter, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Ichtegem, Ruislede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Belangrijker dan een doelstelling die gelinkt is aan de hoeveelheid restafval die lokale besturen inzamelen bij gezinnen is het voor de **VVSG en Interafval** om te kijken naar een globale doelstelling voor huishoudelijk en bedrijfsrestafval, gebaseerd op effectieve rapportage van beide stromen. Dergelijk cijfer zou, veel meer dan vandaag het geval is, rekening houden met residu's uit selectieve stromen, maar ook met het feit dat beide stromen soms communicerende vaten zijn, bijvoorbeeld in die gevallen waar huishoudelijk afval al dan niet legaal ingezameld wordt door private afvalbedrijven. Door naar het geheel te kijken kan men veel beter de totale beleidseffecten op hun merites beoordelen. De gevolgen van de Coronapandemie op vlak van afvalproductie illustreert de nood aan zo'n gemeenschappelijke doelstelling, want er is duidelijk een verschuiving geweest van bedrijfsrestafval naar huishoudelijk restafval. De **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Torhout, Hechtel-Eksel en Pepingen**, stellen vast dat er in het ontwerpplan geen globale doelstelling staat voor huishoudelijk- en bedrijfsrestafval samen en vraagt om dit alsnog in de plantekst op te nemen. Ook de **Minaraad** vraagt om een doelstelling toe te voegen voor het totale restafval op basis van een effectieve rapportage van beide stromen.

BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag, stelt dat het belangrijk zal zijn om de prognoses minstens jaarlijks te vergelijken met de behaalde resultaten om zo de doelstellingen te kunnen bijsturen of bijkomende maatregelen te nemen. BW2E maakt deze opmerking zowel in de context van de doelstellingen rond huishoudelijk restafval als rond bedrijfsrestafval (4.4).

BBL merkt op dat de algemene restafvaldoelstelling van 100 kg per persoon erg lastig wordt om te behalen. BBL ondersteunt wel 'deze broodnodige doelstelling', maar geeft aan dat de OVAM samen met de gemeenten de uitgetekende maatregelen zal moeten uitvoeren, dat er nog veel meer op preventie moet worden ingezet en dat alle onderzochte maatregelen uit de plan-MER moeten worden toegepast. Volgens BBL was in het vorige uitvoeringsplan het thema preventie amper een voetnoot en is dat te zien in de resultaten van de restafvalcijfers.

Houthulst stelt zich vragen bij de haalbaarheid van de doelstellingen qua restafvalreductie.

Respons:

Dit plan stelt aparte doelstellingen voorop voor het huishoudelijk restafval en voor het bedrijfsrestafval, omdat het aparte inzamelcircuits betreft en omdat de beleidsinstrumenten verschillend zijn. Niettemin is het een terechte opmerking dat de doelstellingen beïnvloed worden door verschuivingen tussen beide circuits. Om dergelijke verschuivingen op te sporen, zal de OVAM bij de monitoring ook steeds het totaal restafvalcijfer (huishoudelijk en bedrijfsrestafval samen) bekijken. Dit wordt ook expliciet opgenomen in een finale passage in de tekst, nadat alle doelstellingen voor restafval zijn afgehandeld, met name onder titel 4.4 (doelstellingen voor het bedrijfsrestafval).

De restafvaldoelstelling van 100 kg per inwoner op Vlaams niveau is opgenomen in het Energie- en Klimaatplan en is dus reeds vooropgesteld door de Vlaamse Regering. Deze doelstelling kan binnen dit plan niet worden versoepeld.

REACTIES OP 4.3.3 'RESTAFVALDOELSTELLING PER GEMEENTE'

Reacties op de haalbaarheid van de individuele gemeentelijke doelstellingen

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibgem, ILvA, VERKO, MIWA, IVM, IOK Afvalbeheer, IVBO, Limburg.net, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Zwijndrecht, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Moorslede, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeled, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Waasmunster, Roeselare, Oudsbergen, Heuvelland, De Haan, Aalter, Kurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem, Lede, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De inschatting van wat nog mogelijk is inzake selectieve inzameling, louter laten vertrekken van de absolute kilogrammen aan afvalsoorten die nog in het huisvuil zitten, is volgens de VVSG en Interafval een denkfout. De **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Beveren en Kruikebe**, stellen dat de OVAM voor de verantwoording van de restafvaldoelstelling teveel terugvalt op de sorteeraanlyse huisvuil. De meest recente sorteeraanlyse geeft aan dat er nog 78 kg recycleerbaar afval in het huisvuil aanwezig is, op een totaal van 119 kg. Sleutel fracties om de hoeveelheid huisvuil te reduceren zijn keukenafval, verpakkingen en luiers/hygiënische fractie. Bij de reductieberekeningen wordt volgens de **VVSG en Interafval, voor dit punt ondersteund door Beveren en Kruikebe**, echter geen rekening gehouden met het aandeel van de selectieve afvalsoorten in het huisvuil ten opzichte van de totale inzameling van deze afvalsoorten. Zo kan het zijn dat een welbepaalde afvalsoort ogenschijnlijk nog in grote hoeveelheden in het restafval aanwezig is, terwijl we nog veel meer van die afvalsoort vandaag al selectief inzamelen. De laatste procenten zijn immers niet eenvoudig uit het huisvuil te halen. De gemeenten Beveren en Kruikebe vinden dat de gemeenten laten opdraaien voor deze bijkomende inspanningen voor nog meer selectieve inzamelingen niet haalbaar en niet correct is. **ILvA, ondersteund door Sint-Lievens-Houtem en Lede**, voegt hieraan toe dat sorteeraanlyses op huisvuil bovendien niet te vergelijken zijn tussen regio's waar reeds een gft-inzameling wordt georganiseerd en regio's waar dit nog niet het geval is. Op vlak van selectieve inzameling is al veel van het laaghangend fruit geplukt bij ILvA, door de invoering van gft-inzameling in 1996 en de geleidelijke toepassing van het diftarprincipe, zowel op de recyclageparken als op de voornaamste fracties huis-aan-huis.

Ook het plan-MER bevestigt volgens de VVSG en Interafval de onzekerheid over het behalen van de restafvaldoelstelling, zelfs al zouden alle maatregelen uit het plan uitgevoerd worden: "De geanalyseerde maatregelen van het nieuwe uitvoeringsplan leiden tot een reductie van het huishoudelijk restafval van ongeveer 26,5 kg/inwoner/jaar tegen 2030 in het minimaal scenario, waarmee 71,7% van de beoogde doelstelling wordt bereikt. Rekening houdend met de alternatieven rond statiegeld en de reductie van éénmalige verpakkingen wordt een grotere restafvalreductie van 35,1 kg/inwoner/jaar in 2030 behaald in het maximaal scenario, wat 94,7% van de beoogde doelstelling bedraagt. De alternatieven leiden dus alvast tot een beter resultaat, maar dit is nog steeds niet voldoende om de restafvaldoelstelling te behalen. Tegelijk is het belangrijk verschuivingen naar sluikestort of bedrijfsafval te vermijden bij het opleggen van te stringente beperkingen en de kwaliteit van de selectieve afvalsoorten te bewaken om de afzonderlijke afvalsoorten zo hoogwaardig mogelijk te kunnen verwerken.

De doelstellingen die in het Materialenplan voor Vlaanderen worden uitgezet voor restafval zijn volgens **IVAGO, ondersteund door Gent en Destelbergen**, zeer ambitieus. In het Materialenplan komt onvoldoende naar voor hoe Vlaanderen en gemeenten specifiek deze doelstellingen zullen bereiken. Vanuit de sorteeraanlyses worden een aantal assumpties gemaakt die niet lineair naar elke stad of gemeente kunnen worden doorgetrokken. Wat betreft maatregelen om deze stromen dan uit de restafval fractie te krijgen, zijn enkele te weinig concreet.

IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem Sint-Laureins, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Assenede, Eeklo, Lievegem en Nazareth, vraagt zich af of de nieuwe doelstelling voor de hoofdcluster (83kg/inw) realistisch is, nu laaghangend fruit geplukt lijkt en zelfs bij collega's waar reeds meer dan 20 jaar selectieve inzameling van gft wordt aangeboden deze doelstelling verre van haalbaar lijkt.

IVM vraagt daarom om in het Plan realistische doelstellingen voorop te stellen, bij voorkeur een streefcijfer van 100kg per inwoner (i.p.v. 83kg/inw), met extra ondersteuning voor gemeenten die de doelstelling van 100 kg/inw reeds behalen (bv. een apart item in het subsidiebesluit).

IVLA, ondersteund door Oudenaarde, vindt de restafvaldoelstelling van 83 kg per inwoner heel scherp, zeker als je die doelstelling naast de doelstellingen voor de kustgemeenten en steden legt. Vandaag wordt gemiddeld 130 kg per inwoner restafval ingezameld in de IVLA-regio waarbij de reële kostprijs volgens het principe van de vervuiler betaalt, reeds wordt doorgerekend. IVLA vindt een doelstelling van 100 kg per inwoner dan ook een meer realistische doelstelling.

Daarnaast stelt **Nazareth** dat, om het nieuwe ambitieuze streefcijfer te behalen, er meer gewicht en verantwoordelijkheid moet worden gelegd bij de producenten en verdelers. Het is onvoldoende duidelijk wat de impact zal zijn indien de vooropgestelde doelstellingen die aan andere sectoren worden opgelegd niet worden behaald aangezien het restafvalcijfer per inwoner uiteindelijk lokaal wordt genoteerd. Ook **Sint-Laureins** wijst erop dat het behalen van de lokale doelstellingen slechts mogelijk is indien meerdere actoren samen op hun verantwoordelijkheid worden gewezen.

Eeklo stelt dat de doelstelling voor huishoudelijk restafval niet haalbaar lijkt. Het huidige uitvoeringsplan huishoudelijk afval en gelijkaardig bedrijfsafval, van kracht sinds september 2016, schreef een drastische daling van het restafvalcijfer voor tot 141 kg per inwoner. Eeklo haalt deze norm niet met in 2021 een restafvalcijfer van 166 kg per inwoner. Met de OVAM werd een samenwerkingsverband gesloten voor o.a. de reductie van het huishoudelijk restafvalcijfer. Ondanks vele visitaties en grote inspanningen (prijsvork grofvuil, invoering gft, PMD+, Mooimakers, sensibilisering en handhaving) vanuit Eeklo zal de vooropgestelde doelstelling in 2022 niet gehaald worden. De haalbaarheid wordt niet enkel voor Eeklo in vraag gesteld. Daar waar 'Vlaanderen' in de voorbije planperiode ca. 10 kg/inwoner vermindering haalde, moet gedurende de komende 8 jaar een sprong voorwaarts van meer dan 50 kg worden gerealiseerd. Lokale besturen hebben slechts een gedeelde verantwoordelijkheid. Zonder bijkomend Vlaams beleid en zonder ingrepen aan de bron zal een verdere reductie van het restafval niet evident zijn. Eeklo is van mening dat het uitvoeringsplan uitgaat van een grote meetbare verantwoordelijkheid voor de lokale besturen maar de doelstellingen voor beoogde bronmaatregelen (verpakkingsindustrie) te vrijblijvend werden opgenomen in het plan. Intercommunale afvalverenigingen moeten ook de mogelijkheid krijgen om via proefprojecten en alternatieve inzamelingsmethodieken te komen tot betere gescheiden afvalinzameling/sortering door inwoners. Sorteestraten en minirecyclageparken kunnen hier bij voorkeur financieel aangemoedigd worden door de Vlaamse overheid.

Ook **IVIO heeft** bedenkingen bij de bepaling van de doelstelling 83kg/inw. Daarenboven heeft IVIO serieuze vragen bij de haalbaarheid ervan. De corona pandemie leerde hen dat ze als afvalintercommunale niet altijd invloed hebben op de afvalproductie noch op de mentaliteit van de burgers m.b.t. sorteren en preventie. Afval voorkomen, door vb. inzetten op eco-design en hergebruik, is dé eerste stap en daar missen ze voldoende engagement van de Vlaamse overheid. De harde doelstelling lijkt moeilijk realiseerbaar en wordt beter omgevormd tot een streefcijfer dat gekoppeld wordt aan een kwalitatieve beoordeling van het lokaal gevoerde beleid.

Alle gemeenten van IDM krijgen in het plan een restafvaldoelstelling opgelegd van 83 kg/per inwoner tegen 2030. Gelet op het feit dat de inzameling van restafval en GFT gebeurt via een diftar systeem zijn de resterende inspanningen van de lokale besturen volgens **IDM, ondersteund door Wachtebeke, Lokeren, Zele, Zelzate en Lochristi**, eerder beperkt om deze doelstellingen te halen zonder fundamentele bronmaatregelen.

Ook het restafvalcijfer van **Malle** moet dalen tot 83 kg per inwoner tegen 2030. Dit betekent dat 30 kg minder restafval per inwoner moet ingezameld worden. Dit vraagt enorme inspanningen die zonder ruime ondersteuning van de Vlaamse overheid moeilijk te dragen zijn voor een lokaal bestuur. Ook de door Vlaanderen beoogde reductie van het restafval via inzameling van bioafval lijkt Malle zeer onwaarschijnlijk en louter theoretisch. In Malle worden reeds gft-containers gebruikt en deze worden in dezelfde week opgehaald als restafval. Daarnaast wordt er ook veel groenafval ingezameld via het recyclagepark. Onze gemeente voldoet reeds aan de eisen die het ontwerpplan voorstelt. Het zal dus zeer moeilijk zijn om het restafval nog te reduceren door op een betere wijze bioafval op te halen. Daarom wil het gemeentebestuur van Malle vragen om de cijfermatige doelstelling van het restafval als een streefcijfer te beschouwen en niet als hard cijfer.

Ieper stelt dat de vooropgestelde restafvalcijfers zeer ambitieus zijn en in relatie tot de nieuwe Belfiusclusters zeer grote inspanningen vergen van de lokale besturen. Ieper verwacht dat voor deze inspanningen ook voldoende ondersteuning wordt geboden, zowel financieel als logistiek (campagnes).

Imog, ondersteund door Avelgem, Kuurne, Waregem, verwijst naar haar eigen restafvalanalyse van 2018 en besluit daaruit dat de restafvaldoelstellingen een zware opgave worden. Voor PMD, P&K, textiel, etc. zijn er op vandaag heel wat mogelijkheden om deze afvalstromen selectief aan te bieden. Toch komen die nog veel voor in het restafval. Er is ook heel wat voedselverspilling bij (een deel van) de bevolking. De vennoten van Imog stellen zich dan ook vragen hoe de participatiegraad van de inwoners kan verhoogd worden. Lokale besturen kunnen hier niet alleen de verantwoordelijkheid voor opnemen. Immers de EU-klimaatdoelstellingen die aan de basis van dit plan liggen kunnen niet zomaar deels en of volledig ten laste komen van de lokale besturen via dit plan. Imog vraagt zich dan ook af of de nog grotere inspanningen inzake communicatie, sensibilisering, educatie en handhaving die lokale besturen zullen moeten uitvoeren ook financieel gecompenseerd worden door Vlaanderen, door de producenten, of door anderen. Het verhogen van de participatiegraad zal zeer specifieke, intense en dure communicatie- en sensibiliseringscampagnes vragen. Ook **Waregem** verwijst naar de sorteeraanlyse van Imog waaruit blijkt dat er 47,3 kg/inwoner/jaar voedselafval in hun restafval zit. Dit is niet alleen de verantwoordelijkheid van de lokale besturen. Een ondersteunende campagne en sensibilisatie van de hogere overheid of financiële ondersteuning voor eigen campagnes moet gegarandeerd zijn.

MIWA, ondersteund door Sint-Gillis-Waas, merkt op dat voor de gemeente Sint-Gillis-Waas een gemeentelijke doelstelling van 75 kg wordt opgelegd. Volgens hun gegevens bedraagt het laagste restafvalcijfer in de periode 2018-2020 95 kg per inwoner voor de gemeente Sint-Gillis-Waas. Er wordt dan ook met aandrang gevraagd om de doelstelling voor Sint-Gillis-Waas op te trekken van 75 kg naar 95 kg.

Respons:

Het klopt dat de sorteeraanlyse enkel inzicht geeft in wat er nog in het restafval aanwezig is en dat er tegelijk veel afval reeds selectief kan ingezameld worden. Tegelijk biedt een sorteeraanlyse toch wel degelijk een aanwijzing van het potentieel dat nog uit het restafval te halen valt. Bovendien klopt het dat de organisch-biologische fractie en luiers nog belangrijke fracties zijn. De eerste fractie wordt in veel gemeenten slechts beperkt selectief ingezameld (enkel groenafval) en de tweede fractie wordt quasi nergens selectief ingezameld. Door (zoals in het plan voorzien) voor beide stromen overal in Vlaanderen volledige selectieve inzameling uit te rollen, kan wel degelijk een groot deel van de weg worden afgelegd. Het plan-MER bevestigt dat overigens. Enkel op basis van de doorgerekende acties kan inderdaad tussen de 70% en 95% van de beoogde restafvalreductie bij huishoudens gehaald worden. Daarnaast zijn er nog acties die niet werden doorgerekend en eventueel beleid buiten het LMP. De algemene daling naar 100 kg/inwoner ligt dus wel degelijk binnen handbereik.

Het klopt dat de doelstelling voor individuele gemeenten (onder meer uit de hoofdcluster) wel erg zwaar kan zijn. Zeker als gemeenten al veel inspanningen leveren en nog ver van hun doelstellingen zitten, moet bekeken worden hoe dat komt. Daarvoor zijn er ook instrumenten in het LMP voorzien, zoals de visitaties waarbij met individuele gemeenten en intercommunales de lokale situatie wordt bekeken.

Het klopt dat er ook inspanningen moeten gebeuren aan het begin van de keten ("bronmaatregelen") en dat er ook inspanningen moeten gebeuren op andere niveaus. Dit plan voorziet meer maatregelen en acties rond preventie dan ooit en voorziet in de invoering van meerder nieuwe UPV's en de aanpassing van bestaande UPV's in functie van preventie. Bovendien wordt ook het Vlaamse aandeel in het bereiken van de restafvalreducties erg concreet gemaakt.

Wat betreft de doelstelling van Sint-Gillis-Waas is er inderdaad een fout geslopen in de cijfers. De doelstelling wordt opgetrokken van 75 naar 98kg/inw (zonder Vlaams aandeel); ofwel 85 i.p.v. 62kg/inw (incl. Vlaams aandeel).

Voor wat betreft de vraag om te werken met streefcijfers in plaats van bindende doelstellingen: zie volgend deel.

Voor wat betreft financiële ondersteuning en subsidies naar lokale besturen: zie hoofdstuk 'Algemene Reacties'.

Reacties op het bindende aspect van de gemeentelijke doelstellingen

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibogem, ILvA, VERKO, MIWA, IVM, IOK Afvalbeheer, IVBO, Limburg.net, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Mirom Menen, Menen, Wevelgem en Wervik Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Zwijndrecht, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Moorslede, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Hechtel-Eksel, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendelede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Waasmunster, Roeselare, Oudsbergen, Heuvelland, De Haan, Aalter, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Ham, Eeklo, Oostende, Lievegem, Lede, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem, Brugge, Kortrijk, Torhout, Pepingen, Turnhout, Houthulst, Zemst, Lochristi, Zwevegem en Waregem

De **VVSG en Interafval** en alle hierboven vermelde gemeenten en intercommunales vragen om van de harde restafvaldoelstelling voor gemeenten zoals gehanteerd in het verleden en in het huidige ontwerpplan, te evolueren naar een streefcijfer dat gekoppeld is aan een kwalitatieve beoordeling van het lokaal gevoerde beleid.

IVIO bevestigt de vraag om te werken met een streefcijfer en geeft aan dat dat streefcijfer uitdagend en niet ontmoedigend moet werken. Rekening houdende met de zware inspanningen die lokaal geleverd moeten worden, zou het aandeel voor de Vlaamse overheid van eenzelfde insteek mogen zijn.

De restafvaldoelstelling per gemeente is volgens **Oostkamp** onevenredig verdeeld, zelfs binnen intercommunales. Bovendien stelt zich de vraag of een doelstelling uitgedrukt in kg/inwoner hier aan de orde is. Gemeenten die een daling in het gewicht of de hoeveelheid geproduceerd restafval per inwoner kunnen bewerkstelligen, zouden hiervoor moeten beloond worden. De geleverde inspanningen moeten dus beoordeeld worden, eerder dan de finale restafvalcijfers. Het principe 'de vervuiler betaalt', via de prijszetting van bijvoorbeeld de restafvalzakprijs, moet evenwel maximaal ingezet kunnen worden om de restafvalcijfers te doen dalen.

Beernem stelt dat Vlaanderen zichzelf ambitieuze doelstellingen mag opleggen, maar dat niet één op één mag doortrekken naar een verplichting voor gemeenten, zeker als de invloed die gemeenten kunnen uitoefenen op de laatste te reduceren kilogrammen almaar beperkter is. De Vlaamse overheid dient zelf voldoende maatregelen te nemen om het afvalprobleem aan de bron aan te pakken en voldoende (financiële) ondersteuning te bieden aan lokale besturen.

IVVO, ondersteund door Lo-Reninge, Veurne, Heuvelland, Ieper, ondersteunt de motivatie van de VVSG en Interafval, maar is voorstander om de term gemeentelijke restafvaldoelstelling te behouden in plaats van een streefcijfer. Een wijziging van deze term zou immers kunnen gepercipieerd worden als een afzwakking t.o.v. het vorige uitvoeringsplan. In de voorbije uitvoeringsplannen werden er steeds restafvaldoelstellingen opgenomen. In de loop der jaren werden deze verfijnd per Belfius cluster met diversifiëring van de doelstellingen i.f.v. de typologie van gemeente. In de voorbije planperiodes werden ook heel wat acties opgenomen om lokale besturen met een hoog restafvalcijfer te begeleiden zoals bv een gft-inzameling opstarten in groenregio's. IVVO stelt echter vast dat gemeenten die de restafvaldoelstellingen in de voorbije planperiodes niet behaald hebben, hiervoor niet werden gepenaliseerd of verplicht werden om een selectieve gft-inzameling op te starten. Hierdoor is een veralgemening van een selectieve gft-inzameling in bepaalde regio's in Vlaanderen vandaag nog steeds niet ingevoerd, terwijl het aandeel organisch afval in het restafval in die periode nauwelijks is afgenomen. Een doelstelling zou moeten bindend zijn t.o.v. een streefcijfer.

Respons:

De term 'doelstelling' wordt behouden. Het zou een verkeerd signaal zijn naar een streefcijfer te evolueren, omdat dit een afzwakking zou lijken ten opzichte van de huidige situatie. Niettemin is het de bedoeling om hier vanuit de verschillende beleidsniveaus in partnerschap naar te werken. Bij de evaluatie van de cijfers zal uiteraard ook naar de inspanningen van gemeenten gekeken worden en niet enkel naar het finale resultaat. Dit wordt ook benadrukt in de plantekst onder titel 6.6.1 'Handhaving op de restafvaldoelstellingen'. Er zijn dus geen verdere tekstaanpassingen nodig.

Reacties op de clusterindeling en verdeling van de inspanningen

De **VVSG en Interafval** drukken hun steun uit om bij de verdeling van de inspanningen tussen gemeenten rekening te blijven houden met de sociaaleconomische typologie van de gemeente en de beperkingen op gebied van ruimte en dit zowel buitenshuis (tuinen en het openbaar domein) als in de woongelegenheden zelf, weliswaar via een vereenvoudiging van de momenteel gehanteerde Belfius-categorieën.

Kortemark stelt dat de restafvaldoelstellingen billijker verdeeld moeten worden over gans Vlaanderen. Er wordt gestreefd naar een doelstelling van 100 kg/inwoner. Doordat sommige steden en gemeenten een dermate hoge uitzondering op deze doelstelling krijgen en deze moet gecompenseerd worden door andere gemeenten, heeft de gemeente Beernem een onhaalbaar laag doelstellingscijfer voor restafval. Om de nieuwe doelstelling te halen, moet de hoeveelheid restafval per inwoner in Beernem bijna halveren (cijfers 2021), niettegenstaande de vele maatregelen die de gemeente al neemt. Beernem vraagt dan ook dat de doelstellingscijfers billijker gespreid worden.

IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem Sint-Laureins, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Assenede, Eeklo, Lievegem, merkt tevreden op dat de indeling op basis van de 'Belfius-clustering' grotendeels wordt verlaten.

Kuurne ziet de restafvaldoelstelling als een heel zware opgave. Er wordt volgens hen geen rekening gehouden met de bevolkingsdichtheid, ruimtelijke planning etc. Kuurne is in West-Vlaanderen de 2^e dichtst bevolkte gemeente met een 1400 inwoners/km², dus erg veel appartementisering, waarbij een aantal van de maatregelen weinig of niet realiseerbaar zijn. De verantwoordelijkheid moet niet alleen door het lokale bestuur worden gedragen. Er moet een degelijk sensibiliseringsbeleid worden uitgerold op niveau van Vlaanderen en zo de participatie en betrokkenheid van de burger verhogen. Ook zal handhaving een deel van het geheel moeten worden. Net rond die handhaving kan de gemeente onmogelijk volledig zelf voorzien. Dit zal moeten gecompenseerd/gefinancierd worden vanuit Vlaanderen.

IVVO, ondersteund door Lo-Reninge, Veurne, Heuvelland, Ieper wijst op enorm grote verschillen in doelstellingen tussen de 5 weerhouden clusters. 9 lokale besturen binnen de IVVO-regio zitten in de hoofdcluster, de overige 3 besturen in de kustcluster. Voor de IVVO-gemeenten in de hoofdcluster is de doelstelling 83 kg/inw tegen 2030. Dit komt dit neer op een reductie van 35% van hun restafval of -45,2 kg/inw t.o.v. 2021. Voor de IVVO-kustgemeenten in de cluster kust is de doelstelling 197 kg/inw tegen 2030. Dit komt dit neer om een reductie van 17% van hun restafval of -39,5 kg/inw t.o.v. 2021 (berekeningen zijn beschikbaar). Een reductie van 35% in 9 jaar tijd lijkt voor de lokale besturen in de hoofdcluster geen praktisch haalbare doelstelling. De lokale besturen van IVVO in de hoofdcluster voelen zich als kleine entiteiten niet correct behandeld t.o.v. de grote centrumsteden. Grote en regionale steden krijgen immers zwakkere doelstellingen opgelegd in het plan waardoor deze centrumsteden ook nog eens in dit dossier bevoordeeld worden. Onze vennoten zijn voor het behoud van doelstellingen in dit plan, mits een betere transparantie en herrekening wat moet leiden tot een herziening van de doelstellingen per cluster in het bijzonder voor de centrumsteden.

Mirom Roeselare, ondersteund door Moorslede, Torhout, Staden, Wingene, Roeselare, Langemark-Poelkapelle, Zonnebeke, Kortemark, Koekelare, Houthulst, merkt op dat een aantal steden en gemeenten een uitzondering krijgen op de algehele doelstelling van 100kg en dat die gecompenseerd moet worden door de inwoners van de andere gemeenten. Daarbij stelt Mirom Roeselare de vraag hoe dit is te verklaren en of de hoogte van de toegekende uitzonderingen wel in verhouding zijn met de rest van Vlaanderen, vooral als je weet dat dit een impact heeft op de andere gemeenten die dat maar moeten aanvaarden. Kleinere gemeenten hebben daarbij ook kleinere budgetten om de doelen te bereiken, waar ligt dan de gedeelde verantwoordelijkheid? In combinatie met de toepassing van 'de vervuiler betaalt' en de verhoging van de wettelijke voorziene prijsvork moet het mogelijk zijn om daar procentueel een hogere reductie na te streven bij de uitzonderingen.

ILvA stelt ook het grote verschil in het streefcijfer voor de clusters 15A (171 kg/inwoner) en 15B (98 kg/inwoner – van toepassing voor centrumstad Aalst in het ILvA-gebied) in vraag. De verantwoording voor deze immense kloof is niet sterk onderbouwd. ILvA stelt voor om voor alle inwoners van Vlaanderen een gelijk streefcijfer op te nemen en voor de grotere steden en toeristische centra/kust terug een correctiefactor door te voeren. Zo is een algemene communicatie campagne beter op te zetten in Vlaanderen.

Mirom Menen, Menen, Wevelgem en Wervik stellen vast dat met eenzelfde beleid er toch ook significante verschillen kunnen zijn qua resultaten tussen bepaalde gebieden in eenzelfde gemeente. Dit duidt dus ook dat naast een beoordeling van de kwaliteit van het beleid er ook moet rekening gehouden worden met andere factoren zoals:

- Ruimte: we stellen vast dat het aantal inwoners/m² (zoals in drukke centra) een negatieve impact heeft op het restafvalcijfer.
- Ligging: de gemeenten van Mirom Menen liggen zowel aan of dichtbij de grens met Wallonië en Frankrijk. Dit zorgt o.a. voor meer grensverkeer en ook voor meer afval op bijvoorbeeld vrachtwagenparkings.
- Toeristisch gedeelte in een gemeente.
- Aanwezigheid van anderstaligen in de regio: sorteerbodschappen en sensibilisatie verloopt bij anderstaligen moeilijker of vraagt op zijn minst grotere inspanningen.
- Niet geregistreerde inwoners: dit is voor Mirom Menen vooral van toepassing wegens de ligging aan de Franse grens. Deze inwoners zijn niet geregistreerd maar nemen wel deel aan de gemeentelijke afvalinzameling.

Mirom Menen duidt dit met enkele concrete voorbeelden uit de eigen regio.

MIWA is niet akkoord met het feit dat voor gemeenten uit cluster 9 (gemeenten in de stadsrand met economische activiteiten en een toenemend aantal jongeren) geen uitdagende clusterdoelstelling (130 kg/inw.) wordt opgelegd. Daarnaast is het niet duidelijk op basis van welke criteria deze gemeenten werden ingedeeld in deze cluster. De stad Sint-Niklaas (centrumstad) die reeds heel wat inspanningen leverde in het verleden wordt met een veel strengere doelstelling geconfronteerd en op deze manier 'bestraft' als beste leerling van de klas. IDM stelt dan weer dat het te betreuren dat eenzelfde methodiek als voor de gemeenten rond Antwerpen en Brussel niet wordt toegepast voor de gemeenten in de stadsrand rond Gent waar de grootstedelijke impact ook gemeentegrens overschrijdend is.

De opsplitsing van cluster 15 (steden) in A en B en het blijven hanteren van cluster 9 (als enige uitzonderingscluster naast steden en kustgemeenten) is volgens **IOK Afvalbeheer, ondersteund door Herenthout, Turnhout, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg en Hulshout**, een onterechte arbitraire benadering specifiek ten voordele van een aantal gemeenten in Vlaanderen met relatief hoge restafvalcijfers, en bijgevolg ontstaat er in de nieuwe planperiode nog extra druk bij de betere leerlingen van de klas. IOK Afvalbeheer stelt bijgevolg voor om cluster 9 toe te voegen aan alle andere clusters en uitsluitend nog de cluster 15 (als één geheel) naast cluster 16 te behouden.

Heist-op-den-Berg voegt hieraan toe dat de huidige indeling bijgevolg niet fair is en dient herbekeken te worden. Een landelijke gemeente als Heist-op-den-Berg, waar gft reeds selectief wordt ingezameld in bakken, scoort volgens recente cijfers immers veel beter op het vlak van selectieve inzameling en restafvalcijfers in vergelijking met sommige andere steden en gemeenten. De hoeveelheid restafval in de gemeente Heist-op-den-Berg behoort zelfs tot de laagste in Vlaanderen. Dit is het resultaat van het gevoerde beleid met onder meer de invoering van DIFTAR-systeem op de huis-aan-huisinzameling van restafval en GFT sinds juli 2008. In dat opzicht is het, gezien de grote verschillen tussen de Vlaamse steden en gemeenten, niet correct dat elke gemeente eenzelfde reductie van 13 kg dient te realiseren. Ook dit cijfer dient rekening te houden met de beginsituatie en de verschillen in de huidige restafvalcijfers tussen de gemeenten en dient bijgevolg herbekeken te worden. Heist-op-den-Berg pleit dan ook voor een herziening van de reductiedoelstellingen en om dit beter en gedifferentieerder aan te pakken, op gemeentelijk of intercommunaal niveau. Daarnaast stelt Heist-op-den-Berg zich ook de vraag waarom steden en stedelijke regio's met veel jongeren bevoordeeld worden met hogere streefcijfers t.o.v. andere (landelijkere) regio's.

Grobbendonk wil opmerken dat bij de bepaling van het aantal kg restafval per inwoner het aantal inwoners bepalend is aan welk cijfer je komt. Gemeenten met veel tweede verblijven (zijn niet allemaal kustgemeenten) en met veel bedrijvigheid en dus ook gelijkgesteld bedrijfsafval zorgen mee voor meer restafval maar worden niet verrekend in het aantal inwoners, wat een vertekend beeld geeft in de negatieve zin. Er zou zeker hier een factor bij berekening moeten toegevoegd worden om vergelijkbare cijfers te krijgen. Zo zijn er gemeenten zonder tweede verblijvers en zonder veel bedrijvigheid.

IVBO, ondersteund door Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem en Zuienkerke, is niet akkoord met het vooropgestelde restafvalcijfer in het ontwerp van het Materialenplan. Er wordt gestreefd naar een vereenvoudiging van de Belfiusclusters zonder rekening te houden met de lokale context. Brugge wordt als stad ondergebracht in dezelfde categorie als bv. Roeselare. Nochtans heeft Brugge bv. jaarlijks meer dan 5 miljoen toeristen meer dan Roeselare op bezoek wat voor een specifieke problematiek zorgt met betrekking tot het afvalbeleid. Daarenboven is een deel van Brugge kustgebied, iets wat helemaal niet in rekening wordt gebracht bij de bepaling van het te behalen streefcijfer voor restafval. Dat Gent en Antwerpen of de kustgemeenten verschillen van Brugge op bepaalde vlakken, is correct. De verschillen kunnen echter volgens Brugge nooit een verschil in doelstelling van

respectievelijk 73 kg (Gent/Antwerpen) of 99 kg (kustgemeenten) verantwoorden. Gelet op de doelstelling van de cluster waar Brugge toe behoort (98 kg/inw = 111 kg/inw – 13kg/inw op Vlaams niveau) is het procentueel verschil met kustgemeenten en steden als Gent/Antwerpen onverantwoord groot. Het feit dat Oostende plots in de groep der kustgemeenten werd ingedeeld en zo dubbel zo veel restafval mag produceren dan in een vorige planperiode, illustreert dat de Belfius-indeling niet de correcte methodiek is en de doelstellingen beter worden gezocht in een inspanningsverbintenis dan wel in een resultaatverbintenis.

IVAGO, ondersteund door Gent en Destelbergen geven aan dat de grootstedelijke context van Gent terecht erkend wordt in de nieuwe indeling van gemeenten: 174 kg/ inwoner en 161 kg/ inwoner inclusief de Vlaamse inspanning. In het plan wordt verwezen dat eenzelfde doelstelling voor elke Vlaamse gemeente geen goed idee is. Echter door te werken met een grote hoofdcluster én hierbij het 15de percentiel te nemen, wordt er voor Destelbergen een onrealistisch cijfer bekomen: 96 kg/ inwoner, te verminderen met de Vlaamse inspanning van 13 kg/ inwoner, dus 83 kg/ inwoner. Het restafvalcijfer van Destelbergen lag in 2019 op 146 kg, in 2020 na invoering van PMD+ en gewichtsdiftar op 128 kg en in 2021 op 126 kg.

Hierbij gaat men voorbij aan een aantal specifieke elementen. Met name de nabijheid van Gent, alsook de deels verstedelijkte context van een deel van Destelbergen wordt teniet gedaan in deze indeling. In Destelbergen zijn reeds vele maatregelen vermeld in het Materialenplan actief: 2 wekelijkse selectieve ophaling van gft, gewichtsdiftar in de huis aan huis ophaling, sterk hogere tarieven voor restafval dan de selectieve fracties, enz. Het is dan ook niet duidelijk hoe Destelbergen nog bijkomend de volle 30 kg/ inwoner kan reduceren. Zelfs met statiegeld en reductie van eenmalige verpakkingen wordt dit erg moeilijk, de meeste maatregelen die nog resten liggen bij de producent waar de gemeente geen impact op heeft of de consument waar enkel met sensibilisering er onvoldoende zal kunnen bereikt worden. De gemeente Destelbergen heeft de expliciete ambitie om hun restafval cijfer fundamenteel te laten zakken. Dit moet echter wel nog realistisch blijven. Ze pleiten er dan ook voor om ofwel dit als een streefcijfer te zien en geen harde doelstelling; ofwel de doelstelling hoger te leggen, door de samenstelling van het hoofdcluster te herbekijken.

Voeren is van mening dat de indeling op basis van Belfius-clusters niet geschikt is voor het Lokaal Materialenplan. Belfius maakt een onderscheid tussen gemeenten dat van weinig belang is voor de hoeveelheid huishoudelijk afval. Belangrijker dan het sociaal-economisch karakter van een gemeente is bijvoorbeeld de hoeveelheid toerisme. Een gemeente met veel toerisme en tweede verblijven heeft van nature meer huishoudelijk afval per inwoner. De Belfius-clusters houden hier onvoldoende rekening mee. Voeren is, naast de kustgemeenten, een van de populairste toeristische bestemmingen van Vlaanderen. Op iets meer dan 4.000 inwoners zijn er ruim 2.000 bedden voor toeristen. De relatieve logiescapaciteit ligt daarmee ruim tien keer hoger dan het gemiddelde voor Limburg. Jaarlijks zijn er dan ook bijna 200.000 overnachtingen door toeristen. Daarnaast heeft Voeren ook nog relatief veel tweede verblijven en is het een populaire bestemming voor dagtoeristen. De belangrijke rol van toerisme in Voeren zorgt ervoor dat er relatief zeer veel huishoudelijk afval wordt ingezameld per inwoner. De vaak kleinschalige toeristische verblijven bieden veel afval aan via het normale inzamelcircuit aangezien de uitbaters vaak binnen de hoeveelheden van vergelijkbaar bedrijfsafval blijven. Daarnaast moet de gemeente in het toeristisch seizoen extra inspanningen leveren voor het leegmaken van vuilbakken en het opruimen van zwerfvuil. Er wordt in deze periode ongeveer dubbel zo veel afval ingezameld via straatvuilbakken. Dit weegt flink door in de hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner. Uit bovenstaand overzicht blijkt dat het voor Voeren onmogelijk zal zijn om tegen 2030 de gevraagde vermindering van de hoeveelheid afval te realiseren. Voor de kustgemeenten wordt er wel rekening gehouden met het extra afval door toerisme, net als voor de grote steden. De toeristische gemeenten hierbuiten worden echter op een grote hoop gegooid en moeten voldoen aan dezelfde doelstellingen als totaal onvergelijkbare gemeenten. Voeren vraagt om een extra cluster op te nemen voor toeristische plattelandsgemeenten. Dit zou kunnen gebeuren op basis van de lijst met toeristische gemeenten die OVAM al hanteert in bijvoorbeeld de gemeentelijke benchmarktool. Het is wel belangrijk dat Voeren ook aan die cluster toegevoegd wordt aangezien zij volgens de gemeente onterecht niet zijn opgenomen in de bestaande lijst met toeristische gemeenten. De restafvaldoelstelling voor de toeristische gemeenten zal hoger moeten liggen dan voor de rest van de plattelandsgemeenten, met aandacht voor de grotere hoeveelheden afval in deze gemeenten. Deze doelstelling mag niettemin ambitieus zijn. Voeren vraagt de OVAM dan wel om samen met de toeristische gemeenten extra aan de slag te gaan met preventieve maatregelen om de hoeveelheid afval door toerisme te verkleinen.

Malle vindt dat dit ontwerpplan geen rekening houdt met het wijzigend bevolkingsbeeld van de gemeente Malle. Het bevolkingsaantal stijgt en er komen steeds meer ééngezinwoningen en appartementen. Deze gezinnen hebben nood aan kleinere consumptiehoeveelheden en daardoor neemt de hoeveelheid verpakkingsafval toe. Daarbij komt dat lokale besturen in de toekomst, bij appartementsgebouwen en woonerven, meer gebruik zullen gaan maken van ondergrondse afval-inzamelsystemen. Hiervan is geweten dat de selectieve afvalinzameling minder goed werkt en meer residu heeft.

Respons:

De clusterindeling is geëvalueerd en geoptimaliseerd tijdens de evaluatie van het lopende uitvoeringsplan 2016-2022. Op basis van een statistische analyse zijn er vier clusters overgebleven die relevant bleken voor het restafvalcijfer. Aspecten zoals het aantal tweedeverblijvers (toerisme), stedelijkheid of het bevolkingsbeeld van de gemeenten zijn aspecten die wel degelijk zijn meegenomen in de Belfius-indeling die nog steeds de basis vormt van deze vernieuwde indeling voor het plan. Bovendien komt de nieuwe indeling tegemoetkomt aan een aantal problemen die vorige planperiode zijn opgemerkt.

Het valt op dat er vrij brede consensus is dat niet elke gemeente dezelfde restafvaldoelstelling kan krijgen en dat er rekening gehouden moet worden met lokale factoren. Tegelijk blijkt elke planperiode opnieuw dat een concrete indeling tot veel opmerkingen en bezwaren leidt. De perfecte indeling bestaat wellicht niet en elke indeling heeft voor- en nadelen.

Bij elke indeling zijn er ook heel specifieke lokale factoren die wellicht moeilijk in rekening te brengen zijn. Dergelijke factoren zoals aangehaald door onder meer Voeren, Malle en Destelbergen kunnen zeker in dialoog tijdens de planperiode bekeken worden. Zoals onder titel 6.6.1 van het plan aangegeven zal ook sterk gekeken worden naar inspanningen die gemeenten leveren en niet enkel naar het finale resultaat. Specifiek voor Brugge is de problematiek wel extreem, aangezien deze stad door elk jaar miljoenen toeristen ontvangt. Brugge is daardoor eerder vergelijkbaar met de grootsteden Gent en Antwerpen en wordt daarom samen met hen geclusterd.

Veel opmerkingen hebben ook betrekking op de cluster van randgemeenten (cluster 9). Deze cluster kwam als statistisch verschillend uit de analyse (ook bij controle voor beleidsvariabelen). Niettemin is het zo dat ook in de andere oude clusters er zich nog gemeenten bevinden die zich ook in de rand van een (groot)stad bevinden, maar waar het statistische effect verdwijnt doordat ze in een cluster zitten met minder verstedelijkte gemeenten. Om daar toch een gelijke behandeling te hebben, kiezen we ervoor de gemeenten uit cluster 9 toch bij de hoofdcluster in te delen. Bij de evaluatie van de restafvalcijfer zullen we voor deze gemeenten (en voor andere gemeenten in de rand van de grootsteden) evenwel rekening houden met het feit dat deze gemeenten een effect kunnen ondervinden van de stad waar ze zich naast bevinden.

Los van de concrete indeling in clusters op zich, hebben veel bemerkingen evenwel ook betrekking op de grote verschillen tussen de clusters wat betreft de restafvaldoelstelling die wordt opgelegd. Door de toepassing van de methodiek van het 15^e percentiel waren deze verschillen inderdaad erg groot geworden. Hier dringt een aanpassing zich dus op. We moeten finaal het restafval in Vlaanderen met ongeveer 30% verminderen om op 100kg per inwoner te komen, dat blijft het uitgangspunt. Maar om de verschillen tussen de clusters uit te vlakken en tot een meer billijke verdeling van de inspanningen te komen, kiezen we ervoor om de clusterdoelstelling te bepalen door een reductie van 30% op te leggen ten opzichte van de respectievelijke clusterdoelstellingen van de vorige planperiode 2016-2022.

We vertrekken daarbij van de plandoelstelling uit de vorige periode, want het blijft wel een feit dat als binnen één cluster de helft van de gemeenten erin slaagt om een bepaald restafvalcijfer te halen, dit een realistisch doel was voor al de gemeenten in die cluster. Daarom kiezen we ervoor voor clusters 9, 15a, 15b en 16 als clusterdoelstelling op te leggen dat het restafvalcijfer 30% moet dalen ten opzichte van de respectievelijke doelstellingen uit het vorige uitvoeringsplan 2016-2022. De hoofdcluster is een samenvoeging van verschillende clusters uit het vorige plan, met toen verschillende doelstellingen. Hier kan je dus niet zomaar uitgaan van een reductie van 30%. We zorgen ervoor dat de doelstelling van de gemeenten uit de hoofdcluster wel binnen een range blijven tussen (afgerond) 20 en 40% daling ten opzichte van hun doelstelling uit het vorige plan. Verder wordt de doelstelling van de hoofdcluster bepaald op basis van het feit dat we finaal op 100kg restafval per Vlaming moeten landen in 2030.

Door als basis de doelstelling uit de vorige planperiode te nemen, zorgen we ervoor dat gemeenten de vruchten plukken van hun inspanningen in het verleden. Gemeenten die hun doelstellingen vorige planperiode niet hebben gehaald, zullen bijgevolg wel een grotere inspanning dan -30% moeten leveren.

Reacties op het 'Vlaams aandeel' van 13 kg in de restafvalreductie

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVAGO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Brugge, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Destelbergen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Vlaanderen mag zichzelf ambitieuze doelstellingen opleggen, maar mag dat niet één op één doortrekken naar een verplichting voor gemeenten, zeker als de invloed die gemeenten kunnen uitoefenen op de laatste te reduceren kilogrammen almaar beperkter is. De Vlaamse overheid dient zelf voldoende maatregelen te nemen om het afvalprobleem aan de bron aan te pakken en de voldoende (financiële) ondersteuning te bieden aan lokale besturen. **Damme en Zemst** bevestigen dit. De **VVSG en Interafval** vinden het goed dat het ontwerpplan in hoofdstuk 4.3.3 duidelijk aangeeft welke hefboomen er op Vlaams niveau zijn om de hoeveelheid huishoudelijk restafval te doen dalen, en dat ook kwantificeert. Ook **Imog, ondersteund door Avelgem, Kuurne en Waregem**, stelt expliciet dat het koppelen van de restafvaldoelstellingen aan inspanningen op het Vlaamse niveau zeer positief is (o.a. uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor een aantal afvalstromen).

De **VVSG en Interafval, ondersteund door de hierboven vermelde gemeenten en voor dit punt ook door Torhout en Pepingen**, vragen om bij een tussentijdse evaluatie van het uitvoeringsplan ook een helder onderscheid te maken tussen de realisatie van de Vlaamse hefboomen en deze van de lokale besturen.

De **VVSG en Interafval** gaan er van uit dat de omvang van het 'Vlaams aandeel' in gemeenten met een laag restafvalcijfer mogelijks lager is dan in gemeenten met een hoog restafvalcijfer. 13 kg is bijgevolg een gemiddelde over alle Vlaamse gemeenten. VVSG en Interafval vragen om het Vlaams aandeel per cluster te becijferen of er bij een tussentijdse evaluatie van het plan minstens mee rekening te houden dat dit een gemiddelde is over gans Vlaanderen. Ook **Pepingen** vraagt om hiermee rekening te houden bij een tussentijdse evaluatie van het plan.

De **Minaraad** is evenzeer van mening dat het 'Vlaams aandeel' gedifferentieerd moet worden. De Raad wijst erop dat de impact van de 'Vlaamse' maatregelen in gemeenten met een laag restafvalcijfer mogelijk lager zal uitvallen dan in gemeenten met een hoog restafvalcijfer, afhankelijk van de materiaalstromen waar deze maatregelen op mikken. De Raad meent dat dit cijfer op te vatten is als een gemiddelde voor geheel Vlaanderen en vraagt om dit verder te differentiëren.

ILvA, ondersteund door Sint-Lievens-Houtem en Lede, illustreert dit door te stellen dat een terugdringen van het voedselverlies met 2,37 kg niet eenvoudig is in een regio die reeds werkt met gewogen diftar op de gft-fractie, waardoor deze reflex al ingeburgerd kan zijn in vergelijking met de rest van Vlaanderen.

Haacht geeft ook meer uitleg: EcoWerf werkt reeds lang met gewichts-DifTar. Mede hierdoor zijn de restafvalcijfers zo laag. Gevolg is wel dat een relatief beperkte stijging van de hoeveelheid restafval, als gevolg van externe processen (bv thuiswerk), in verhouding zorgt voor een grote stijging van de restafvalcijfers. Dit terwijl de mogelijkheden om de hoeveelheid restafval te verlagen, zoals het invoeren van een selectieve inzameling van GFT-afval, beperkt zijn want veel zijn al ingevoerd.

EcoWerf, ondersteund door Boortmeerbeek, Huldenberg en Haacht, volgt de opmerking van VVSG en Interafval dat het 'Vlaams aandeel' van 13 kg niet representatief is voor gemeenten met een laag restafvalcijfer en vraagt extra om het 'Vlaams aandeel' per cluster of regio te becijferen en niet als een gemiddelde zodat een meer realistisch streefcijfer gehaald kan worden.

IOK Afvalbeheer, herhaald door **Hulshout**, stelt dat uit het recent sorteeronderzoek inderdaad (pagina 37) blijkt dat er nog heel wat organisch-biologisch afval aanwezig is in de huisvuilzak/bak. Uit hetzelfde onderzoek blijkt echter ook een substantieel verschil in actuele beginsituatie tussen de verschillende inzamelscenario's en het landelijk/stedelijk karakter van een regio. Zo scoort een landelijke GFT regio (zoals het gebied van IOK Afvalbeheer) beduidend beter. Dit illustreert dat het vervolgens niet correct is om de additionele 'Vlaamse' reductie van 13 kg zomaar uniform door te rekenen voor alle gemeenten. Hier ontbreekt een correcte gedifferentieerde benadering.

Huldenberg wenst te benadrukken dat om het streefdoel van een bijkomende vermindering van 13 kg te realiseren, de gemeente rekent op bijkomende maatregelen van de hogere overheid.

De gemeentes met een laag restafvalcijfer, die tot nu toe extra inspanningen hebben geleverd (zoals gewichts-DifTar), mogen volgens **Oud-Heverlee** niet worden "gestraft" met potentieel onrealistische doelstellingen. Het algemene Vlaamse reductie aandeel is onevenredig hoog voor de gemeentes met een laag restafvalcijfers zoals Oud-Heverlee.

Limburg.net, ondersteund door Kinrooi, Peer, Maaseik, Riemst, Tongeren, Alken, Tessenderlo, Leopoldsburg, Oudsbergen, Sint-Truiden, Borgloon en Lummen, voegt toe dat het ook duidelijk moet zijn hoe het Vlaams aandeel gemeten wordt. Hoe zal bv. gemeten worden dat x kg luierafval of textiel uit de huisvuilzak verdwijnt? Het louter organiseren van acties leidt niet automatisch tot het vooropgesteld doel. Zij vragen ook dat er bij de tussentijdse evaluatie een helder onderscheid gemaakt wordt tussen de realisatie van de Vlaamse hefbomen en deze van de lokale besturen en dat deze beide onderworpen worden aan een gelijkaardige kwalitatieve beoordeling.

IVAGO, ondersteund door Gent en Destelbergen, is tevreden dat de Vlaamse Overheid een kwantificatie heeft gedaan van haar mogelijks 'eigen' bijdrage, zijnde 13 kg. Deze acties zullen echter vooral in de latere jaren van de planperiode worden doorgevoerd en de uitwerking en impact ervan zijn dus gebaseerd op assumpties. Bovendien zal de 13kg niet lineair in elke gemeente worden gerealiseerd.

I.V.I.O. vraagt dat dit algemeen cijfer als aandeel van Vlaanderen (13kg) gecijferd wordt per cluster of na tussentijdse evaluatie als algemeen cijfer voor Vlaanderen kan aangepast worden aan de realiteit.

Respons:

Het is denkbaar dat bepaalde gemeenten meer baat hebben bij de Vlaamse acties dan andere gemeenten, omwille van specifieke lokale factoren. Een UPV-regeling voor luiers kan bijvoorbeeld meer impact hebben op het restafvalcijfer van gemeenten met een relatief jonge bevolking dan bij andere gemeenten. Dergelijke factoren worden ook in rekening gebracht bij de evaluatie van restafvalcijfers. Dit zal benadrukt worden in de tekst door dit te vermelden onder titel 6.6.1 'Controle en handhaving op de verplichtingen van lokale besturen'. Het is evenwel onmogelijk dergelijke verschillen nu reeds aan het begin van de planperiode in kaart te brengen voor elke individuele gemeente. Vermoedelijk zijn de verschillen ook beperkt.

Wat betreft het meten van het effect van Vlaamse acties, kan gebruik gemaakt worden van de plan-MER. Voor sommige acties zullen er ook data bijkomend beschikbaar worden nadat de acties zijn uitgevoerd (bv. gewicht aan luiers selectief ingezameld).

Dat acties later in de planperiode worden doorgevoerd maakt op zich niet uit, aangezien alle doelstellingen tegen 2030 zijn geformuleerd.

Reacties op de uitsluiting van zwerfvuil en selectief ingezameld sluikestorten uit de gemeentelijke restafvaldoelstelling

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILVA, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVBO, IVAGO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Zwijndrecht, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Zulte, Sint-Laureins, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, De Haan, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Destelbergen, Ichtegem, Ruislede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem, Kruikebeke, Lede Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

In de plantekst staat dat het opgeruimde zwerfvuil en het selectief ingezamelde afval van sluikestorten niet langer meetelt voor de gemeentelijke restafvaldoelstelling. VVSG en Interafval steunen dit initiatief, maar wijzen er op dat 20% van het veegvuil ook beschouwd wordt als zwerfvuil. Uit het ontwerpplan is niet duidelijk of dit aandeel al dan niet meetelt voor de gemeentelijke restafvaldoelstelling. VVSG en Interafval vinden het in ieder geval logisch mocht dit niet meetellen en stellen bijgevolg voor om in de tekst te verduidelijken dat 20% van het opgeruimde veegvuil niet meetelt voor de gemeentelijke restafvaldoelstelling. Dit wordt expliciet **ondersteund door Waregem**.

ILvA, ondersteund door Sint-Lievens-Houtem, Lede, verzoekt daarnaast verduidelijking waarom bij de evaluatie van de restafvalcijfers het zwerfvuil en het sluikstorten niet wordt meegeteld, en de inhoud van straatvuilnisbakjes en veegvuil wel.

IVAGO, Imog ondersteund door Avelgem, Kuurne, Waregem en IVVO, ondersteund door Lo-Reninge, Veurne, Heuvelland, Ieper steunen het principe dat het opgeruimde zwerfvuil en selectief ingezameld sluikstort niet meer zal meegerekend worden in het restafvalcijfer.

Waregem stelt dat de afvalintercommunale Imog en de stadsdiensten veel inspanningen doen om de stad proper te houden. Zo is er o.a. een geïntegreerd vuilnisbakkenplan en een goed werkende mooimakerswerking. Dit heeft ook een grote financiële impact. Het is zeker positief dat de inzamelresultaten van opruiming zwerfvuil en sluikstort geen negatieve invloed meer zal hebben op het restafvalcijfer. Vrijwillige mooimakers mogen voor Waregem wel niet belast worden met extra werk (bv wegen van zakken, extra rapportage...) om er voor te zorgen dat het opgeruimde zwerfvuil niet in het restafvalcijfer komt.

Mirom Menen en de Stad Menen, Wevelgem, Wervik stellen zich vragen hoe dit zich in de praktijk zal vertalen, aangezien het volgens hen nagenoeg onmogelijk is om sluikstort uit te sorteren of apart te wegen.

Voor **Brugge** zal het apart houden van zwerfvuil t.o.v. sluikstort en afval van straatvuilbakjes zorgen voor extra transporten/voertuigen met negatieve financiële en ecologische gevolgen. De maatregel is volgens Brugge ook disproportioneel t.o.v. van het beperkt aandeel zwerfvuil in het totale restafvalcijfer. Bovendien kan worden gesteld dat steden en gemeenten met bv. een goed uitgewerkt zwerfvuilplan dan wel worden gestraft want zij moeten dit ingezameld afval dat in een andere gemeente misschien op de grond terecht komt, wél mee tellen in hun restafvalcijfer.

Koksijde pleit ervoor om het zwerfvuil niet veralgemeend uit de gemeentelijke restafvaldoelstelling te halen:

- Het beleid om zwerfvuil te voorkomen is uitermate belangrijk. Dat geldt niet alleen op Vlaams niveau maar is minstens evenzeer van belang voor een lokaal bestuur. Lokale besturen die sterk inzetten op sensibilisatie en educatie om zwerfvuil te voorkomen, zien die inspanningen niet langer gevaloriseerd met een lager restafvalcijfer wanneer dit afgesplitst wordt.
- Het net en hygiënisch houden van het openbaar domein en dus het opruimen van zwerfvuil is van oudsher één van de kerntaken van een lokaal bestuur. Het is dus niet zo dat besturen hierdoor onderling anders kunnen worden beoordeeld ('gestraft') gezien er geen optie is om zwerfvuil niet te ruimen. Dat gebeurt vroeg of laat sowieso. De gebruikte motivering is dan ook niet geheel terecht.
- Zoals ook vermeld op pagina 47 in het ontwerp zijn er nog steeds vormen van ontwijkgedrag (zwerfvuil – sluikstorten) waarbij burgers zich (bewust of onbewust) onttrekken aan de bestaande inzamelkanalen. Lokale besturen die dergelijk ontwijkgedrag minder goed aanpakken en/of die verschuiving gedogen, zouden in het nieuwe systeem beloond worden met een lager restafvalcijfer. Dat is niet het juiste signaal.
- De data over zwerfvuil s.s. zijn onvoldoende consistent. Dat is in de praktijk nog in belangrijker mate het geval dan bij sluikstorten (cfr. zoals wél aangenomen in het ontwerp, p 49). Enerzijds door de manier van inzamelen, anderzijds door de moeilijker interpretatie van de gebruikte definities in het veld. Dat zal onvermijdelijk leiden tot aannames en inschattingen waardoor de waarde van het restafvalcijfer na deze afsplitsing minder robuust wordt.

Respons:

De 20% van het machinaal opgeruimd veegvuil zal, net zoals het manueel veegvuil, niet worden meegeteld in de restafvaldoelstelling. Dit wordt verduidelijkt in de tekst onder titel 4.3.3 'Restafvaldoelstelling per gemeente'.

Het afval van straatvuilnisbakjes wordt niet uitgesloten uit de doelstelling, omdat straatvuilbakjes hoe dan ook geruimd zullen worden door de gemeentes. Dat in tegenstelling tot zwerfvuil waar gemeenten veel of weinig inspanningen kunnen doen. Bovendien is in principe een selectieve inzameling voor straatvuilbakjes in de openbare ruimte ook een optie.

Het klopt in theorie dat een gemeente met een goed vuilnisbakkenplan misschien minder moet opruimen en daardoor mindere hoeveelheden kan aftrekken van het restafvalcijfer dan gemeenten met een minder sterk zwerfvuilbeleid. Dit effect schatten we evenwel erg beperkt in. In de praktijk wordt elke gemeente toch nog geconfronteerd met zwerfvuil en kan dus elke gemeente wel degelijk genieten van de aftrek van het restafvalcijfer.

De argumenten van Koksijde om het zwerfvuil in de restafvaldoelstelling te houden zijn zeker valabel. Deze elementen zijn evenwel afgewogen tegenover het probleem dat het opruimen van zwerfvuil actief wordt ontmoedigd door het in de restafvaldoelstelling te houden. Op basis van die afweging is ervoor gekozen het laatste element harder te laten doorwegen en dus het opgeruimde zwerfvuil wel degelijk uit de doelstelling te houden.

Voor de praktische rapportering van zwerfvuil: zie onder titel 4.6.

REACTIES OP 4.3.4 'RESTAFVALDOELSTELLING PER INTERCOMMUNALE'

Het Plan schrijft op blz. 45 voor dat de gemeenten aangesloten bij een intergemeentelijke vereniging, ook kunnen opteren voor een 'intergemeentelijke doelstelling', op basis van een duidelijk beleidsplan. **IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem Sint-Laureins, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Assenede, Eeklo en Lievegem**, stelt zich vragen wat betreft de haalbaarheid om dit binnen de 2 jaar aan te vragen bij de OVAM. De beslissing moet door alle aangesloten steden en gemeenten worden genomen. Dit is voor die steden en gemeenten een beslissing met verregaande gevolgen, waarmee ze een groot deel van hun 'autonomie' overdragen aan de intergemeentelijke vereniging. Evenwel zijn de jaren 2023 en 2024, evenals 2025 politiek-bestuurlijk gezien niet evident: in verkiezingsjaren worden geen beslissingen genomen die toekomstige besturen voor voldongen feiten stellen, daarom is het wellicht niet realiseerbaar om de keuze voor een 'intergemeentelijke doelstelling' te kunnen laten vastleggen in 2024. Daarom pleit IVM voor een uitstel van datum waarop deze beslissing aan de OVAM kan worden overgemaakt met één jaar (dus tot eind 2025).

IOK Afvalbeheer, ondersteund door Herenthout, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg en Hulshout, heeft een jarenlange sterke traditie van een globale en geïntegreerde aanpak voor de hele regio. De werking van het bestaande samenwerkingsverband is momenteel gegarandeerd tot 10 november 2037. Er is echter heel wat bezorgdheid over de twee vennoten Heist-op-den-Berg en Nijlen, omwille van het proces van de regioafbakening in Vlaanderen. Het zou kunnen betekenen dat er voor deze 2 gemeenten er potentieel een standstill of zelfs achteruitgang zou kunnen zijn bij afsplitsing. Ook ILvA wijst op de regiovorming en vraagt zich af welke regeling noodzakelijk zal zijn wanneer de Regiovorming het intercommunale afvallandschap totaal zou herverdelen: hoe worden de streefcijfers per gemeente dan bepaald indien gemeenten voor een intergemeentelijk streefcijfer hebben gekozen (binnen de eerste twee jaar van het plan)?

Grobbendonk is geen voorstander om solidarisering op intercommunaal niveau onder voorwaarden op te nemen. Elke burger moet meedoen aan preventie en aan hergebruik van selectieve inzameling ongeacht in welke gemeente deze wonen. Solidariteit is hier volgens Grobbendonk niet op zijn plaats.

Imog, ondersteund door Avelgem, Kuurne en Waregem, beschouwt de mogelijkheid om te kiezen voor intergemeentelijke restafvaldoelstellingen als zeer positief.

Kuurne en Waregem vragen om snel duidelijkheid te geven over de voorwaarden voor solidarisering.

Gent gaat akkoord met de restafvaldoelstelling van max. 161 kg huishoudelijk restafval per inwoner tegen 2030 (incl. Vlaamse acties) en wenst niet in te gaan op een taakstelling op intercommunaal niveau. Gent zal zich, net als in het verleden, blijvend inzetten om samen met IVAGO en OVAM het restafval verder te doen dalen en onder deze grens te eindigen.

Limburg.net, ondersteund door Kinrooi, Peer, Maaseik, Riemst, Tongeren, Alken, Tessenderlo, Leopoldsburg, Oudsbergen, Sint-Truiden, Borgloon en Lummen, vraagt hierbij om ook volgende tekst toe te voegen in het kader van de overdracht van de doelstelling naar het niveau van de intercommunale: "Voor de intercommunales die werken met verschillende systemen in hun werkingsgebied wordt in overgang naar een uniform systeem of het op elkaar afstemmen van systemen, voorzien dat er met een doelstelling per systeem kan worden gewerkt. Uiterlijk tegen 2030 dient te worden overgeschakeld naar 1 doelstelling per intercommunale. "

MIWA is voorstander om de individuele doelstellingen te vervangen door een doelstelling op intercommunaal niveau en dit als maatstaf te nemen voor het gevoerde beleid, zonder uit het oog te verliezen dat alle gemeenten een gelijkwaardige inspanning moeten leveren, aangezien een gemiddeld richtcijfer niet voor alle deelnemende gemeenten even 'uitdagend' zal zijn. MIWA zal hiervoor in de eerste

twee jaar van de planperiode, na akkoord van haar vennoten, een aanvraag indienen. In het ontwerp wordt de doelstelling voor de MIWA-regio vastgelegd op 82 kg per inwoner. MIWA wenst graag inzicht te krijgen in de berekening van dit cijfer, rekening houdend met het feit dat het opgelegde cijfer in het plan voor de gemeente Sint-Gillis-Waas, ons inziens niet correct is (95 kg i.p.v. 75 kg). **Sint-Gillis-Waas** voegt hieraan toe dat ze op 27/06/22 hierover de nodige informatie en cijfermateriaal aan de OVAM heeft bezorgd.

Respons:

We kiezen ervoor de termijn voor de aanvraag voor een intergemeentelijke doelstelling niet te verlengen, ondanks de lokale verkiezingen in 2024. Het is belangrijk dat de solidarisering aan het begin van de planperiode gebeurt, zodat er meteen aan de slag kan worden gegaan met de nodige beleidsmaatregelen op intercommunaal niveau om de doelstelling te behalen.

Onder titel 4.3.5 wordt uitgelegd hoe de intercommunale doelstelling zal worden aangepast indien de grenzen van een intercommunale veranderen. Dit geldt ook voor de situatie van de regiovorming.

Kuurne en Waregem vragen om duidelijkheid over de voorwaarden voor solidarisering, maar die staan vermeld onder titel 4.3.4.

Het is niet de bedoeling om binnen de intercommunale ook nog eens aparte clusters van solidarisering te organiseren. Op die manier zou er een onoverzichtelijk kluwen ontstaan, waarbij onduidelijk is welke doelstelling nu van toepassing is op welke gemeente. De vraag van Limburg.net wordt dus niet weerhouden.

De opmerking van MIWA klopt. Er is inderdaad een fout geslopen in het restafvalcijfer van Sint-Gillis-Waas. Dit wordt gecorrigeerd en heeft ook een klein effect op de intercommunale doelstelling van MIWA. De doelstelling van MIWA versoepelt van 82 naar 87 kg/inwoner (deels door de aanpassing van het cijfer van Sint-Gillis-Waas, deels door de eerder vermelde nieuwe methodiek die wordt toegepast). Dit wordt rechtgezet in de plantekst.

REACTIES OP 4.4 'DOELSTELLINGEN VOOR HET BEDRIJFSRESTAFVAL'

Denuo vindt de doelstelling om het bedrijfsrestafval te doen dalen met 30% ten opzichte van 2018 zeer uitdagend. Volgens Denuo is er meer overleg noodzakelijk met de sectoren om te bekijken hoe dit verwezenlijkt kan worden. Wat betreft actie 2, vraagt Denuo om deze te herformuleren. De recyclage uit nasortering moet wat Denuo betreft sowieso in rekening gebracht worden in functie van de doelstelling om het bedrijfsrestafval met 30% te doen dalen.

BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag, is vragende partij om naast Denuo ook betrokken te worden bij die actie. BW2E is en blijft voorstander van een bronsortering (veel zuiverdere stromen) en wenst graag mee de kwaliteit van uitgesorteerde stromen te bewaken (hoeveel residu's gaan er nog uit bij de effectieve sorteerder, wat is de kwaliteit van de effectieve recyclage-activiteit en hoeveel residu ontstaat er hier, wat met hout dat naar een biomassacentrale gaat, ...).

Het klimaatplan zet ook verder in op de reductie van het bedrijfsrestafval met 30%. Dit is volgens **Grobendonk** zeker een goede zaak en moet zeker realiseerbaar zijn. Bedrijven kunnen zeker hun materialen selectief inzamelen.

Respons:

Er is inderdaad bewust gekozen voor een ambitieuze doelstelling, die ook in lijn ligt met het Vlaams Energie- en Klimaatplan.

Op basis van de opmerking van Denuo, wordt actie 2 sterker geformuleerd. De OVAM zal de uit het bedrijfsrestafval nagesorteerde hoeveelheden in kaart brengen en in rekening brengen. Het in rekening brengen van de recyclage uit nasortering kan evenwel enkel indien de OVAM over de nodige data beschikt. Bijkomende rapportage door de privaatrechtelijke inzamelaars zal dus mogelijk noodzakelijk zijn.

De betrokkenheid van de actoren die sorteerlijnen in beheer hebben is (via Denuo) essentieel voor het welslagen van de actie, omdat zij data moeten aanleveren. Daarom dat zij alvast zijn opgenomen in de tabel met beleidsacties als betrokken stakeholder. Andere stakeholders zijn uiteraard ook welkom om hieraan bij te dragen indien relevant.

REACTIES OP 4.5 'DOELSTELLINGEN VOOR EINDVERWERKING'

Wat betreft de doelstelling om de uitstoot van afvalverbranding in Vlaanderen te laten dalen met 25 % tegen 2030 tov 2018, vraagt **BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag**, of in het plan vermeld kan worden wat de uitstoot van afvalverbranding (fossiel) in Vlaanderen was in 2018 zodat deze doelstelling concreter wordt.

BW2E vraagt ook explicieter te vermelden dat deze daling gerealiseerd dient te worden door een daling van het aanbod restafval en dat WtE -plants deze daling niet in handen hebben.

De broeikasgasuitstoot daalt met 25% t.o.v. 2018. Eerder in het ontwerp wordt een daling van het huishoudelijk restafval met 47% (van 147 kg/inw naar 100 kg/inw) en van het bedrijfsrestafval met 30% tot doel gesteld. De hoeveelheid restafval vermindert aldus beduidend sterker dan de beoogde vermindering in broeikasgassen. **Koksijde** vraagt of het verschil kan verduidelijkt worden.

De **Minaraad** vraagt om te verduidelijken hoe de doelstelling kan beoordeeld worden dat Vlaanderen ook voor afvalstoffen die niet onder het zelfvoorzieningsprincipe vallen, voldoende eigen capaciteit moet behouden en niet te afhankelijk mag worden van capaciteit buiten Vlaanderen.

Het verbranden en zeker het storten moet voor **Grobbendonk** verder omlaag. Er zijn heel wat mogelijkheden en vernieuwde recyclagetrajecten die de waardevolle grondstoffen uit de keten kunnen halen op een duurzame manier. Het verbranden, zelfs met energierecuperatie, en het storten moet volgens Grobbendonk afgebouwd worden en dit in het belang van het klimaatactieplan.

Respons:

De doelstelling om de broeikasgasuitstoot van afvalverbranding met 25% te doen dalen is overgenomen uit het Vlaams Energie- en Klimaatplan. Het VEKP geeft aan dat de sector afval in 2017 verantwoordelijk is voor een uitstoot van 2,3 Mton CO₂-eq. Afvalverbranding vertegenwoordigt hierin het grootste aandeel met 58% van deze uitstoot (1,3Mton) en moet dus (afgerond) naar 1Mton om 25% minder uit te stoten. Deze cijfers zullen bij de doelstelling in een voetnoot vermeld worden in het plan. Om de doelstelling uit het klimaatplan te realiseren wordt in de eerste plaats het aanbod brandbaar afval afgebouwd. Elke kilo minder restafval betekent een vermindering van het aanbod naar de afvalverbrandingsinstallaties en een reductie van de CO₂-uitstoot. Anderzijds kan er voor de verbrandingsinstallaties ook gekeken worden naar een verbetering van de energieperformantie bij de werking van de installatie. De plantekst zal evenwel verduidelijken onder titel 4.5 dat de totale milieu-impact van de installaties belangrijk is.

De daling van het huishoudelijk restafval van 147 naar 100 kg betreft een daling van 31% en niet 47% zoals Koksijde opmerkt. Bovendien kan een daling van het restafval niet één op één vertaald worden naar minder te verbranden afval. Ook een deel van de selectief ingezamelde stromen zal nog naar verbranding gaan, bv. onder de vorm van sorteeresidu.

De capaciteit en het aanbod aan te verbranden afvalstromen wordt voortdurend gemonitord. Hoofdstuk 9 rond eindverwerking gaat daar meer in de diepte op in en bevat ook de cijfers van aanbod en capaciteit aan afvalverbranding voor de afgelopen jaren. Er is dus wel degelijk een evaluatie mogelijk van de (weliswaar kwalitatieve) doelstelling om capaciteit en aanbod in balans te houden en overdreven afhankelijkheid van het buitenland te vermijden. Er is geen tekstaanpassing nodig.

REACTIES OP 4.6 'DOELSTELLINGEN VOOR ONTWIKGEDRAG'

Bij de doelstelling "De totale hoeveelheid opgeruimd zwerfvuil op de grond daalt tegen 2030 met 20% t.o.v. 2023" merkt de stad **Antwerpen** op dat de hoeveelheid opgeruimd zwerfvuil iets zegt over de hoeveelheid inspanning, niet over de hoeveelheid vuil op straat. Antwerpen vraagt om deze doelstelling formeel te koppelen aan doelstellingen m.b.t. de netheid van het straatbeeld. Ook **Gent** vraagt om een doelstelling op het vlak van netheid: welke norm willen we behalen zodat de burger die gebruik maakt van het openbaar domein, tevreden is qua netheid in zijn straat en buurt, minder hinder ondervindt van zwerfvuil, ...?

Ook volgens **Fost Plus** is de totale hoeveelheid opgeruimd zwerfvuil op de grond geen geschikte indicator. Het volstaat in wezen om minder te gaan opruimen om de doelstellingen te bereiken. In het licht van de toenemende inspanningen die nodig zullen zijn om het zwerfvuilprobleem in te dijken, valt bovendien te verwachten dat er nog intensiever zal worden opgeruimd in de komende jaren, waardoor ook de hoeveelheid 'van nature' riskeert te stijgen. Een betere indicator is hier volgens Fost Plus de hoeveelheid zwerfvuil die niet in de vuilnisbakjes terecht komt.

Vanaf 2023 zullen de gemeenten het gewicht aan opgeruimd zwerfvuil moeten meten. Daarnaast zal ook de inzet van middelen en personeel dat hierbij komt kijken opgevolgd worden. Er is wat **Fevia** betreft nood aan zowel een duidelijke methodologie alsook een onafhankelijk controlesysteem. Gezien de impact van deze monitoring moeten alle partijen sterk betrokken worden in bepalingen van deze methodologie en dit controlesysteem, bijvoorbeeld via de huidige klankbordgroep zwerfvuilmonitoring.

De hoeveelheid zwerfvuil steeg met 11% t.o.v. 2015. Een daling van 20% is volgens **Middelkerke** niet realistisch. Het zwerfvuilbeleid kan deels gestuurd worden via curatief beleid. Hier wordt in Middelkerke al prioritair op ingezet, zonder opmerkelijke dalingen tot gevolg.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILvA, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendelede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Heuvelland, Aalter, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Pepingen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

In het huidige Uitvoeringsplan is er momenteel één cijfermatige doelstelling voor de hoeveelheid zwerfvuil, de ontwerp tekst van het volgende uitvoeringsplan bouwt daarop verder. De **VVSG en Interafval** alsook de **Minaraad** vragen om specifieke doelstellingen uit te werken op doelplaatsen waar de milieu-impact het grootst is, meer specifiek stranden en waterlopen. De Minaraad wijst erop dat het zwerfvuil op die plaatsen een hoog risico heeft om in het water te belanden en via die route vervuiling te veroorzaken in en langs waterlichamen. Bij de opmaak van deze doelstellingen moet volgens de Minaraad wel rekening gehouden worden met het aanspoelen van afval uit andere landen op stranden; voor waterlopen zal het noodzakelijk blijken om de doelplaats goed af te bakken.

De VVSG en Interafval halen een EU-rapport over de monitoring van zwerfvuil op het strand aan. Volgens dat rapport vinden we op 85% van de stranden in de Europese Unie 20 of meer zwerfvuilitems per 100 meter kustlijn. Bij de stranden aan de Noordzee is dat 233 items per 100 meter kustlijn – meer dan tien keer zoveel dus. De VVSG en Interafval stellen volgende doelstelling voor: "Het aantal stuks zwerfvuil op stranden en oevers van waterlopen daalt met 20% tegen 2030".

IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem Sint-Laureins, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Assenede, Eeklo en Lievegem, geeft de volgende opmerking: Het Plan formuleert op blz. 48 targets voor enkele typelocaties. Er is naast een 6-tal welbepaalde locaties ook sprake van 'andere type omgevingen'. Deze worden niet verder gespecificeerd noch zijn er duidelijke indicatoren tenzij een algemene wens 'dat het aantal stuks per 100 m² niet significant mag stijgen'. Dit lijkt allesbehalve ambitieus geformuleerd.

Ook hier wil IVM wijzen op de verantwoordelijkheid van andere sectoren in het helpen realiseren van de daling van het restafvalcijfer. IVM doelt hier onder meer op de producenten en sector van de retail. Strengere opvolging van de doelstellingen en een regelmatige analyse van de inspanningen (gekoppeld aan resultaten) vanuit de betrokken sectoren om zwerfvuil te voorkomen, moeten tegen het

licht worden gehouden van de enorme inspanningen die de lokale besturen treffen om hun openbaar domein zwerfvuulvrij te houden (zonder hiervoor voldoende vergoed te worden).

IVM leest in het Plan overigens geen concrete doelstellingen inzake sluikstorten. Dit is een gemiste kans. Ook **IDM, ondersteund door Wachtebeke, Lokeren, Zele en Zelzate**, betreurt dat er geen concrete doelstelling is inzake sluikstorten. Ook **Gent** merkt op dat sluikstort niet in gewichten zal gemonitord worden door onvoldoende consistente data. Waarom is deze onvoldoende consistent en hoe kan dit aangepakt worden om naar de toekomst toe dit toch te registreren? Is dit niet haalbaar voor 2030?

Respons:

De doelstelling 'De totale hoeveelheid opgeruimd zwerfvuul op de grond daalt tegen 2030 met 20% t.o.v. 2023' moet steeds in combinatie worden gezien met de verder vermelde doelstelling waarbij tegen 2030 per type-omgeving het aantal stuks zwerfvuul per 100 m² moet dalen. Formeel koppelen van beide doelstellingen is niet mogelijk omwille van de verschillende methodologieën. Ze worden wel steeds in combinatie met mekaar bekeken.

Door de combinatie met de tweede doelstelling rond netheid in type-omgevingen is het geen optie om minder te gaan opruimen. Bovendien klopt de redenering ook niet volledig, omdat de relatie tussen veel opruimen en opgeruimde hoeveelheden niet zo eenduidig is. Uit onderzoek en praktijkcases blijkt namelijk dat de omgeving een belangrijke invloed heeft op het gedrag van mensen. In een propere omgeving zal men minder snel geneigd zijn om afval achter te laten. Bijgevolg kan meer en frequenter opruimen er net voor zorgen dat er uiteindelijk minder zwerfvuul wordt verzameld. Verder is het ook zo dat de OVAM al de verhouding van het vermeden zwerfvuul dat in de vuilnisbakjes terecht komt versus de hoeveelheid zwerfvuul op de grond tracht te monitoren.

De OVAM werkt aan een duidelijke methodologie voor het meten van zwerfvuul om te zorgen voor uniformiteit in de gegevens van lokale besturen. Wat betreft de efficiënte inzet van middelen en mensen, kan Mooimakers een rol spelen. Om dit te verduidelijken wordt volgende zin toegevoegd onder titel 10.2.3.1: *'Mooimakers zal toezien op het correct uitvoeren van deze minimale beleidsacties en de efficiënte besteding van de middelen die worden toegekend vanuit de SUP-richtlijn.'*

We nemen geen specifieke doelstellingen op voor zwerfvuul op stranden en langs waterlopen. Er zullen op deze plaatsen ook geen zwerfvuilmetingen gebeuren. Deze locaties kunnen beter projectmatig worden aangepakt, gedurende een bepaalde periode van het jaar (toeristisch seizoen). Voor waterlopen is de Vlaamse Waterweg bevoegd. Er is een visie opgesteld rond preventie van zwerfvuul in waterlopen. Voor afval dat aanspoelt aan de kust, is het plan marien zwerfvuul van toepassing. Rond drijfvuul worden bij de evaluatie van het plan marien zwerfvuul mogelijk een aantal acties opgenomen.

De belangrijkste doelplaatsen krijgen een ambitieuze doelstelling. Bij de andere locaties dan de doelplaatsen, blijven we wel werken opdat de situatie niet verslechtert. De ambitie ligt echter vooral op locaties waar er een specifieke problematiek rond openbare netheid is. Het is belangrijk te prioriteren. We doen daarom geen tekstaanpassing.

Er zijn bewust geen doelstellingen rond sluikstorten in het plan opgenomen, omdat de kwaliteit van de data over sluikstorten te weinig consistent is. Het klopt evenwel dat sluikstorten beleidsmatig wel belangrijk blijft en dat het misschien mogelijk is om tegen 2030 een vorm van monitoring mogelijk te maken. Daarom schrijven we in het plan een bijkomende actie in onder titel 4.6 om in dialoog en samenwerking met de lokale besturen te bekijken of een aparte registratie en rapportering van de opgeruimde hoeveelheden sluikstort haalbaar is.

REACTIES OP 4.7 'OVERZICHT EN MONITORING VAN DE DOELSTELLINGEN EN INDICATOREN'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVLA, IGEAN, Interrand, Imog, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenbergh, Schilde, Zulte, Torhout, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Maldegem, Alken, Tessenderlo, Maldegem,

Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Pepingen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De **VVSG en Interafval** onderschrijven de stelling dat de doelstellingen met betrekking tot restafval niet mogen leiden tot een verschuiving van niet-recycleerbaar materiaal naar de selectieve fracties, maar moet leiden tot een effectieve recyclage van dit afval. Uit de ontwerp tekst is evenwel niet duidelijk hoe de Vlaamse overheid dit zal opvolgen. De VVSG en Interafval vragen om hierover een streefdoel op te nemen: "Het niet-recycleerbaar residu van het selectief ingezameld afval moet procentueel minstens stabiel blijven". Verder stellen de VVSG en Interafval voor om bij inschatting op basis van sorteeranalyses het grof vuil sowieso mee te nemen, en dus 'eventueel' te schrappen.

Er wordt volgens het plan een daling met 75% beoogd van de hoeveelheid recycleerbaar afval in het restafval. **Koksijde** is akkoord dat bioafval daar een belangrijke rol moet in spelen. Uit de sorteeraanlyse van huisvuil blijkt immers dat er nog ongeveer 100kg recycleerbare fracties is het huisvuil zitten, waarvan zowat de helft organisch-biologisch afval. Koksijde gaat ervan uit dat er met deze doelstelling dus een vermindering van 75kg/inwoner wordt beoogd voor wat betreft het huisvuil. Diezelfde ambitie blijkt evenwel niet uit de nieuwe doelstelling voor het totale restafvalcijfer. Daar wordt een daling tot 100kg/inwoner vooropgesteld, of in totaal slechts 47kg/inwoner voor de totale hoeveelheid huishoudelijk restafval. Kunnen beide doelstelling verduidelijkt of op elkaar afgestemd worden?

Met MATIS werkt de OVAM aan een digitaal registratiesysteem dat automatisch gevoed wordt door de beheerssystemen voor afvalregistratie bij inzamelaars en verwerkers van afvalstoffen. Hier moet voor **Fost Plus** opgemerkt worden dat de (recyclage)cijfers voor de verpakkingsfracties goedgekeurd worden door de Interregionale Verpakkingscommissie. Tegelijkertijd wordt de samenwerking tussen MATIS en Fost Plus verder ontwikkeld om zo voor de beste mogelijke monitoring te zorgen.

Respons:

De aanwezigheid van niet-recycleerbaar materiaal in selectieve fracties kan verschillende oorzaken hebben. Zo kan dit het gevolg zijn van verontreiniging door een slechte opvolging van de sorteerinstructies door burgers of bedrijven. Daarnaast is het mogelijk dat afval wel correct in een selectieve stroom terecht komt, maar omwille van gebrek aan recyclagecapaciteit of uitval in het recyclageproces toch niet gerecycleerd wordt. Dit wordt best stroom per stroom bekeken en opgevolgd, aangezien de problematiek ook stroomspecifiek is. Bovendien kunnen nieuwe inzamelingen er (in een beginfase) voor zorgen dat er tijdelijk procentueel meer selectief ingezameld afval nog niet gerecycleerd wordt, omdat nieuwe recyclageprocessen nog doorheen de jaren geoptimaliseerd moeten worden.

We gaan daarom niet in op de vraag hierrond een bijkomende algemene doelstelling over alle stromen heen te formuleren. In de plantekst zal wel verduidelijkt worden dat er bij de monitoring van de cijfers aandacht zal gaan naar deze problematiek en dat voor verschillende stromen het niet-recycleerbaar residu wel opgevolgd zal worden. Deze problematiek is relevant voor zowel het huishoudelijk als het bedrijfsafval. In beide gevallen mag minder restafval niet leiden tot een (sterke) stijging van niet-recycleerbaar residu voor de selectieve stromen. De concrete tekstpassage zal dus ingevoegd worden na het behandelen in de tekst van zowel de doelstellingen voor huishoudelijk als voor bedrijfsrestafval (concreet onder titel 4.4 'Doelstellingen voor het bedrijfsrestafval'), samen met de problematiek rond mogelijke verschuivingen tussen huishoudelijk en bedrijfsrestafval.

De woorden 'eventueel ook' bij de vermelding van de sorteeraanlyse grofvuil onder 4.7 kunnen inderdaad worden geschrapt. In hoofdstuk 6 is hoe dan ook een actie voorzien waarin zowel een sorteeraanlyse huisvuil als grofvuil is opgenomen.

De sorteeraanlyse van het huisvuil suggereert inderdaad dat er nog meer kilo's uit het restafval gehaald kunnen worden op basis van de doelstelling om 75% van het recycleerbaar afval uit het restafval te krijgen. Het (huishoudelijk) restafval bestaat evenwel uit meer dan huisvuil alleen en omvat ook grofvuil, zwerfvuil, straatvuilbakjes, ... Daarnaast is het ook zo dat de restafvaldoelstellingen voor lokale besturen een bindende kracht hebben. Voor veel lokale besturen is de restafvaldoelstelling al behoorlijk ambitieus en zij zijn ook niet volledig verantwoordelijk om ervoor te zorgen dat 75% van het recycleerbaar materiaal uit het restafval wordt gehaald. Beide doelstellingen zijn afgeklopt in het Vlaams Energie- en Klimaatplan en worden ook daarom overgenomen, maar zijn moeilijk om precies aan elkaar te linken. Er is geen tekstaanpassing nodig.

We nemen akte van de opmerkingen van Fost Plus. Hier is verder geen tekstaanpassing voor vereist.

REACTIES OP HOOFDSTUK 5 'PREVENTIE'

ALGEMENE REACTIES OP HOOFDSTUK 5

BBL vraagt om een onderscheid te maken tussen preventie en hergebruik. Hergebruik moet voor hen een apart hoofdstuk worden. Dat is niet alleen zo in de Europese afvalhiërarchie, maar dat is ook belangrijk voor de goede leesbaarheid en de monitoring van het plan. **Denuo** en **VOKA** onderschrijven dit en wijzen op de kaderrichtlijn waarin preventie prioriteit heeft op voorbereiding voor hergebruik. Ook de **Minaraad** wijst op de kaderrichtlijn en vraagt om het onderscheid uit de richtlijn consequent door te trekken in dit plan door de doelstellingen en maatregelen voor hergebruik en preventie te scheiden.

Respons:

Er is effectief een onderscheid tussen preventie en hergebruik. In hoofdstuk 5 wordt hergebruik behandeld als *een vorm van preventie*. Het is een mogelijke preventiestrategie die ingezet kan worden, net zoals levensduurverlenging van producten of herstelactiviteiten. Het klopt evenwel dat dit niet in alle omstandigheden zo is. Hergebruik is slechts een preventiestrategie onder welbepaalde voorwaarden. In het bijzonder moet het hergebruik nieuwe aankopen vermijden. Zo niet, kan er veel hergebruik zijn in een economie die toch even lineair blijft. Deze nuances worden ook geschetst in de tekst. De facto is het preventie- en het hergebruiksbeleid evenwel nauw verbonden. Denk maar aan het verbod op eenmalige bekertjes en de vervanging door herbruikbare bekertjes of de rol van herbruikbare verpakkingen en producten in het realiseren van preventiedoelstellingen in UPV-regelingen. Indien de twee thema's uit elkaar getrokken worden in de tekst, zou dit betekenen dat er in de tekst voortdurend naar het volgende (of vorige) hoofdstuk verwezen zou worden. Dat zou de leesbaarheid van de tekst niet ten goede komen. Er is daarom gekozen de twee thema's samen te behandelen en het hoofdstuk verder per beleidsinstrument op te bouwen, waarbij de rol van hergebruik binnen een preventiebeleid wel geschetst wordt. We doen dus geen tekstaanpassingen.

Deinze merkt op dat de ladder van Lansink inzake afval algemeen gekend is. Deze denkwijze is de meest duurzame. Het wordt als positief ervaren dat preventie uitdrukkelijk aan bod komt in het ontwerp Lokaal Materialenplan. Aan de andere kant zijn de maatregelen onder dit item op een meer voorwaardelijke manier geschreven en zijn ze minder duidelijk geformuleerd in vergelijking met bv. de doelstelling rond restafval. Dat is vreemd voor de piste die de meest duurzame oplossing biedt. Deinze pleit er m.a.w. voor om de koplopersrol die Vlaanderen nu al heeft op het vlak van recyclage ook door te trekken op het vlak van afvalpreventie. Zonder meer verregaande beperking van afval aan de bron wordt de haalbaarheid van de toch wel zeer ambitieuze restafvaldoelstelling van 83 kg/inwoner in Deinze sterk in vraag gesteld.

Ham vraagt de toevoeging van een actie rond herbruikbare materialen bij take-away en on-the-go consumptie.

2dehands is ervan overtuigd dat heel wat Vlamingen gewonnen zijn voor tweedehands kopen en/of verkopen. Recyclage van grondstoffen is een belangrijk onderdeel van de circulaire strategie. Echter moet het belang van hogere R-strategieën, zoals hergebruik (reuse) en reparatie (repair) van producten volgens 2dehands niet worden vergeten. Volgens 2dehands is het essentieel dat het stimuleren van hergebruik en circulaire businessmodellen nog meer benadrukt worden in het Materialenplan en dat breder wordt gekeken dan enkel de kringwinkels. Om productie- en consumptieketens circulair te maken, zijn volgens 2dehands nieuwe circulaire businessmodellen en ander consumptiegedrag nodig. Deze sociaaleconomische omslag vraagt als randvoorwaarde een gedragsverandering. Met Vlaanderen Circulair werd alvast een veelbelovend begin gemaakt, maar 2dehands onderstreept graag het belang om deze additionele beleidsopties concreet in het plan op te nemen: 1) het stimuleren van circulaire kennis, vaardigheden en gedrag dat past in een circulaire economie; 2) het faciliteren van kennisontwikkeling en innovatie.

Het plan benadrukt volgens de **Minaraad** terecht het belang van preventiestrategieën zoals levensduurverlenging, gedeeld gebruik, hergebruik, herstel en het vermijden van overconsumptie (p. 53) en noemt ook voedselverlies tegenaan daarin als een belangrijke strategie. De Minaraad vraagt om de rol van verpakkingen in functie van het voorkomen en eventueel ontstaan van voedselverlies (trade-off) niet uit het oog te verliezen.

Respons:

- Het klopt dat een aantal maatregelen en acties in het hoofdstuk preventie nog voorwaardelijk omschreven zijn. Dat heeft op zich niets te maken met het belang van het thema, dat in dit plan net meer aandacht krijgt dan ooit. Het is wel zo dat veel beleidsinitiatieven nog in de kinderschoenen staan en daardoor vaak nog zaken onderzocht of afgetast moeten worden. Om toch aan de opmerking tegemoet te komen, wordt de actie rond het stickerbeleid aangescherpt, door toch meteen te kiezen voor het omdraaien van het principe (enkel bussen in geval van een duidelijke ja/ja-sticker of ja/nee-sticker). Ook de actie rond drinkwater wordt licht aangescherpt.
- Dit plan kijkt voor hergebruik zeker breder dan de kringwinkels. Het stimuleren van circulaire kennis, vaardigheden en gedrag zit vervat in de actie over de kenniswijzer educatie. Het faciliteren van kennisontwikkeling en innovatie komt terug in onder meer de actie rond de hervorming van subsidies door Vlaio, de actie over het stimuleren van herstel- en deelinitiatieven op lokaal niveau en de actie rond het verder bouwen op de projecten van Circulair Werk(t) (acties 17, 18 en 19 van de ontwerp tekst). Er zijn geen tekstaanpassingen nodig.
- Het klopt dat er soms een trade-off kan zijn tussen het voorkomen van verpakkingen en van voedselverlies. Daar zal rekening mee gehouden worden in de uitvoering van acties. Geen tekstaanpassing nodig.

REACTIES OP 5.1 'COMMUNICATIE, SENSIBILISERING EN EDUCATIE'

Bij Communicatie (pagina 54) is **IOK Afvalbeheer, ondersteund door Herenthout, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg en Hulshout**, van mening dat om beter te kunnen inspelen op de regionale verschillen en noden, men ook voldoende inzet van middelen zou moeten voorzien voor regionale communicatie.

Informeren en sensibiliseren moet volgens **Middelkerke** niet enkel vanuit de overheden naar de doelgroep van de bewoners en toeristen gebeuren. Ook andere actoren, zoals syndici kunnen hier een rol in spelen en inzetten op afvalpreventie.

2dehands leest in het plan dat de OVAM in de komende planperiode aandacht wil besteden aan communicatie en sensibilisering. Vanwege het enorme potentieel vraagt 2dehands graag (nog) meer aandacht in het beleid voor initiatieven die tweedehands handel in het algemeen stimuleren en om drempels voor consumenten laag te houden. In de sensibilisering zou ook nog meer de koppeling gemaakt moeten worden tussen de integrale klimaataanpak en de doelstellingen voor de circulaire economie. 2dehand verwijst naar verschillende onderzoeken die het belang van de koppeling duiden.

Grimbergen geeft aan dat naast streven naar een daling van de hoeveelheid nieuw op de markt gebrachte textielproducten ook communicatie en sensibilisering belangrijk is om textielconsumptie naar beneden te brengen. Textiel is een afvalstroom waar hergebruik nog veel kan gestimuleerd worden. De inzet op nieuwe campagnes rond onder andere het vermijden van overconsumptie van textiel worden dus ondersteund.

Respons:

- Inzetten op regionale communicatie, de rol van specifieke actoren zoals syndici, aandacht voor de link tussen preventie en hergebruik enerzijds en klimaat anderzijds en de suggestie om specifiek rond overconsumptie van textiel te sensibiliseren zijn alle waardevolle suggesties. De suggesties kunnen meegenomen worden in de uitwerking van de actie rond communicatie over preventie. Een tekstaanpassing is hiervoor niet vereist.

REACTIES OP 5.2.1 'PREVENTIE STIMULEREN BIJ UITGEBREIDE PRODUCENTENVERANTWOORDELIJKHEID (UPV)'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILvA, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVAGO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseme, Meulebeke, Boom, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Zulte, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Aalter, Ieper, Pepingen, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Destelbergen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Oostende, Lievegem, Lede Tielt, Merchtem, Lochristi, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De **VVSG en Interafval** drukken hun expliciete steun uit voor actie 5, waarbij het de bedoeling is om te komen tot preventiedoelstellingen voor verpakkingen. Deze doelstellingen zouden enorm kunnen bijdragen aan de ambitieuze klimaat- en restafvaldoelstellingen. **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Beveren en Kruibeke**, vragen om dergelijke doelstellingen te bekijken vanuit het aantal stuks en volume. Producenten van verpakkingen maken hun verpakkingen steeds dunner om grondstoffen te besparen. Het totaal gewicht kan dus een fout beeld schetsen van de evolutie van de op de markt gebrachte verpakkingen. Een doelstelling enkel op basis van gewicht kan het perverse effect hebben dat producenten meer inzetten op dunnere verpakkingen die vaak moeilijker recycleerbaar zijn, waardoor de aantallen wel hetzelfde blijven.

BBL vraagt dat er expliciete doelstellingen over preventie worden opgenomen in UPV-regelingen. Dit kan gaan van een hergebruikdoelstelling, een vermindering in gewicht per product, aantal vermeden verpakkingen, vermindering in dubbele verpakkingen (vooral van toepassing bij bedrijfsmatige verpakkingen: dubbele laag plastic om zakken op een houten pallet bv.), etc.

Ook de **Minaraad** vraagt om de ambities inzake preventie in actie 5 (aanpassing interregionaal samenwerkingsakkoord) te kwantificeren en te onderbouwen. De Raad vraagt om de ambitie inzake preventie in het plan af te stemmen met aankomende Europese wetgeving, te onderbouwen door middel van een impact assessment en ze waar mogelijk te kwantificeren, als een voorbereiding van de Vlaamse inbreng in de gesprekken over de vernieuwing van de interregionale samenwerkingsakkoorden. De Raad meent dat ook hergebruikdoelstellingen explicieter aan bod kunnen komen.

Voka vraagt om bij de uitwerking van actie 5 (en ook voor actie 8 rond gebruiksverboden) rekening gehouden wordt met een aantal elementen. Zo vraagt Voka om rekening te houden met de reeds verplichte en bestaande preventieplannen. De sectoren zijn al meer dan 20 jaar bezig met de invoering van preventieplannen. Het is van belang dat de sectoren kunnen nadenken over de maatregelen die specifiek op hen van toepassing zijn. Verder dient volgens Voka op vlak van hergebruik een 'impact assessment' te gebeuren, vooraleer er eventuele harde doelstellingen opgelegd worden. En in die context dient er rekening gehouden te worden met de specificiteit van verpakkingen. Doelstellingen moeten ook altijd rekening houden met de functionaliteit van de verpakkingen o.a. op vlak van voedselveiligheid, nutritionele aspecten en voedselbescherming en met de beschikbaarheid van technische en economische alternatieven. Ook stelt Voka dat de overschakeling op herbruikbare verpakkingen een echte verandering vergt van businessmodel en dit vergt tijd. Het is volgens Voka goed mogelijk dat de overschakeling pas definitief is na de planperiode.

Ook **Fevia** stelt dat nieuwe businessmodellen ontwikkelen tijd vraagt en verwijst naar de Green Deal Anders Verpakt die de gelegenheid moet bieden om nieuwe stappen te zetten en innovatieve projecten op te starten. De Green Deal loopt tot in 2024. Nieuwe verplichtingen inzake herbruikbaarheid opleggen via de erkenning van Fost Plus is voor Fevia dan ook niet aanvaardbaar. Ongeveer 10% van de markt is niet aangesloten bij Fost Plus waardoor deze organisaties, de facto, zouden ontsnappen aan deze verplichtingen en de free-rider problematiek riskeert versterkt te worden. De bewering dat de situatie complexer is voor andere productcategorieën dan verpakkingen is volgens Fevia niet correct. Ook voor verpakkingen is het voor producenten zeker niet zo evident om maatregelen te nemen en blijft dit een complexe opgave.

Bovendien worden de cijfers volgens Voka verzameld op Belgisch niveau. Een doelstelling voor Vlaanderen is dus wat hen betreft niet haalbaar. Daarnaast is het voor Voka niet aanvaardbaar dat Vlaanderen wettelijke doelstellingen zou opleggen voor dat het zou gebeuren op Europees niveau. Volgens Voka is het nodig om af te wachten wat er gebeurt in kader van de Packaging and Packaging Waste Directive

(PPWD). Voor **Voka**, en ook voor **Fevia**, moeten de doelstellingen uit de richtlijn aligneren met doelstellingen uit het plan in functie van een gelijk speelveld. Daarenboven zijn niet alle bedrijven aangesloten bij Valipac of Fost Plus. Enkel een preventiedoelstelling inschrijven in de erkenning zonder dat deze wettelijk bepaald is in de PPWD zou volgens Voka betekenen dat enkel de bij de UPV-systeem aangesloten bedrijven (fractie van de bedrijven) aan preventie moeten voldoen. Dit leidt tot rechtstreekse concurrentie met zij die niet aangesloten zijn.

Tot slot wijst Voka op volgende paragraaf van de SUP-richtlijn “De krachtens dit lid vastgestelde maatregelen zijn proportioneel en niet-discriminerend. De lidstaten stellen overeenkomstig Richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad (23), de Commissie van die maatregelen in kennis, voor zover die richtlijn zulks voorschrijft.” Bij het nemen van maatregelen moet hieraan getoetst worden.

Zelzate stelt dat de producentenverantwoordelijkheid dient uitgebreid te worden naar het ontwerp van de verpakking van de producten (bv. materiaalkeuze en inzamelkosten in publieke inzamelsystemen (incl. infrastructuur, transport verwerking)).

Verder wijst **BBL** erop dat de milieubeweging nog nooit betrokken werd bij de opmaak van het ISA, het interregionaal samenwerkingsakkoord. Nochtans is de milieubeweging wanneer het over afval, zwerfvuil en verdeling van kosten gaat een belangrijke stakeholder in het verhaal. Dit heeft er volgens BBL voor gezorgd dat het ISA nooit ambitieus is en dat het beleid teveel werd voorgeschreven door de verpakkingindustrie zelf. Als overheid is het belangrijk verschillende stakeholders te betrekken.

IVAGO, ondersteund door Gent en Destelbergen, ondersteunt actie 6 om initiatieven voor preventie, levensduurverlenging, hergebruik en herstel in te bedden in zowel nieuwe als bestaande UPV's. Ze verwijzen naar het voorbeeld bij Recupel. Het uitbreiden van UPV's, bijvoorbeeld naar luiers en textiel is ook aan te moedigen. Bij de uitwerking hiervan wensen ze als intercommunale via VVSG wel betrokken te worden.

Respons:

De bedenkingen in verband met doelstellingen uitdrukken in gewicht vs. volume of stuks zijn interessant. Tegelijk moet opgemerkt worden dat het op de markt brengen van lichtere verpakkingen die minder materiaal bevatten ook wel een vorm van preventie is. Deze problematiek is te bekijken bij de uitwerking van de actie. Tekstaanpassingen aan de plantekst zijn niet noodzakelijk.

De vraag van de Mineraad om de ambities in actie 5 van de ontwerpakte voor aanpassing van het ISA te kwantificeren, is in tegenspraak met de vraag om tegelijk de ambities af te stemmen met aankomende Europese wetgeving. Voka (en Fevia) vragen zelfs expliciet te wachten op de aanpassingen van de 'Packaging and Packaging Waste Directive'. Het heeft in ieder geval geen zin nu reeds doelstellingen vast te leggen in het plan, dat geen bindende kracht heeft naar private actoren. Bovendien moeten de doelstellingen besproken en onderhandeld worden met de industrie en met de andere gewesten bij herziening van het ISA. Er wordt dus geen tekstaanpassing doorgevoerd.

De belangrijkste doelstellingen zijn opgenomen in het ISA. Deze zijn voor iedereen van toepassing die verpakkingen op de markt brengt, ook wanneer deze producenten niet bij Fost Plus (of Valipac) zijn aangesloten. Op die manier wordt het probleem van de freeriders tegengegaan. Actie 5 spreekt ook expliciet over het aanpassen van het ISA in functie van preventiedoelstellingen en niet over een aanpassing van de erkenningen. Het ISA is een intergewestelijk wettelijk kader. Dit ondervangt dus meteen ook de zorg van Voka over een specifieke Vlaamse doelstelling.

De andere bezorgdheden van Voka en Fevia zoals over reeds bestaande preventieplannen en de tijd die nodig is voor de ontwikkeling van nieuwe businessmodellen, kunnen meegenomen worden in de concrete uitwerking van de actie. Er is geen tekstaanpassing nodig.

De bemerking van Fevia dat ook voor verpakkingen de situatie complex is, is terecht. Het gaat er eerder om dat de situatie anders is, met andere wettelijke kaders en andere actoren die ook van belang zijn. Daarom wordt de desbetreffende zin aangepast in de plantekst naar “Voor andere productcategorieën zijn er ook mogelijkheden, maar is de situatie ~~complex~~ anders”

De opmerking van Zelzate dat ook productontwerp moet bekeken worden, is op zich terecht. Binnen een UPV-regeling worden evenwel vooral doelstellingen opgelegd en is het aan de producenten om te bekijken hoe die worden gehaald. Productontwerp is daarbij één mogelijkheid om aan preventie te werken. Geen tekstaanpassing nodig.

Het betrekken van de milieubeweging en BBL in het bijzonder rond de aanpassing van het ISA (actie 5 van de ontwerpakte) en VVSG en Interafval bij actie 6 van de ontwerpakte wordt bekeken bij de uitvoering van de acties.

REACTIES OP 5.2.2 'HERGEBRUIK BIJ INBOEDEL SERVICES'

IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem Sint-Laureins, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Assenede, Eeklo en Lievegem, vraagt of in het Plan niet kan worden overwogen om de kringloopsector een meer prominente rol toe te bedelen bij het optreden als 'inboedelservice' en hen stimuleren om inboedels die herbruikbaar zijn, mee te nemen. Deze actie zou de kringloopwinkels helpen in het bereiken van hun doelstelling van 8 kg 'hergebruik'.

Als compenserende maatregel voor de extra last die de kringloopcentra hierbij zouden ervaren kan eventueel worden gedacht aan het uitwerken van een (nieuwe) regeling waarbij wat naar aanleiding van zo'n 'inboedelservice' wordt meegenomen en uiteindelijk niet voor 'verkoop/hergebruik' in aanmerking komt, door de kringloopcentra wel als 'vergelijkbaar' afval mag worden afgevoerd (en niet als 'gelijkaardig'). Op die manier wordt de kringloopsector gegarandeerd dat voor hun reststromen (lees niet verkoopbare) eenzelfde verwerkingstarief wordt toegestaan als voor hun 'vergelijkbaar afval' (maar dus zonder hoeveelheidsbeperkingen en tegen tarieven die ook particulieren worden aangerekend).

Denuo vraagt om eerst te bekijken wat mogelijk is mits sensibilisering en verstrengde handhaving alvorens voor inboedelservices uitzonderingen te voorzien op het wettelijk kader. Denuo vraagt ook wat er moet gebeuren met goederen die in aanmerking komen voor hergebruik als er geen vraag voor bestaat, verwijzend naar de passage rond goederen met een beperkte marktwaarde. De **Minraad** vraagt eveneens om bij de uitwerking van dit kader rekening te houden met de leefbaarheid van het economische model van deze inboedelservices. Het is immers onduidelijk wat er zou moeten gebeuren met die goederen die naar hergebruik worden geleid op het moment dat de marktvaart en dus de prijs laag is.

Respons:

Het is niet mogelijk om de kringloopsector een prominente rol toe te bedelen bij het optreden als inboedelservice, aangezien er een gelijk speelveld moet zijn met de private inzamelaars van inboedels.

Om tegemoet te komen aan de vraag van Denuo en de Minraad wordt de actie wel geherformuleerd. De OVAM zal in de eerste plaats samen met de sector onderzoeken op welke manier het hergebruikpotentieel verder vorm kan krijgen. Daarnaast moeten minstens de onduidelijkheden in het wettelijk kader worden weggewerkt.

REACTIES OP 5.2.3 'GEBRUIKSVERBODEN OP EENMALIGE PRODUCTEN'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, Mirom Menen, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVBO, IVAGO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Zulte, Sint-Laureins, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeled, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Maldegem, Alken, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsborg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, De Haan, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Wevelgem, Destelbergen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Oostende, Lievegem, Tielt, Merchtem, Lochristi, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De **VVSG en Interafval**, voor dit punt ook ondersteund door **Zemst**, steunen het voornemen in actie 8, waarbij er de komende planperiode nieuwe gebruiksverboden worden ingesteld voor een aantal eenmalige producten. Maar volgens de VVSG en Interafval is de tekst veel te vrijblijvend (op dit specifieke punt volgt Tongeren niet). Zoals de ontwerpakte ook aangeeft legt de Europese SUP-richtlijn

reeds een kwantificeerbare consumptievermindering op van voedingsverpakkingen en wegwerpbekers. Het is allesbehalve duidelijk op basis van welke concrete kwantificeerbare doelstelling in het ontwerpplan deze doelstelling zou gehaald worden. De VVSG en Interafval begrijpen dan ook niet waarom de onderzochte maatregelen in de plan-MER¹ niet worden opgenomen in actie 8.

De **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Torhout, Pepingen en Bredene**, stellen bijgevolg voor om actie 8 als volgt te formuleren: "Actie 8: Tijdens de komende planperiode stellen we nieuwe gebruiksverboden in voor een aantal eenmalige producten. We onderzoeken welke productgroepen daarvoor in aanmerking komen en we gaan in overleg met de betrokken sectoren. We focussen ons in de eerste plaats op:

- Een uitbreiding van het reeds bestaande gebruiksverbod op wegwerpcateringmateriaal in de eigen werking van Vlaamse overheden en lokale besturen naar andere actoren met een voorbeeldfunctie, zoals scholen en mogelijk ook bedrijven.
- Een uitbreiding van het bestaande verbod op het aanbieden van bereide voedingsmiddelen in cateringmateriaal voor eenmalig gebruik naar alle evenementen (vandaag enkel indien door de overheid georganiseerd).
- Een verbod op het uitdelen van reclamemateriaal en gadgets op openbare plaatsen en publieke wegen.
- Een gebruiksverbod op wegwerpcateringmateriaal in restaurants waar ter plekke wordt geconsumeerd.
- Een gebruiksverbod op serpentines, confetti en andere wegwerp-feestprojectielen op openbare plaatsen en publieke wegen.
- Verbod op plastic wikkels rond drukwerk, inclusief composteerbare wikkels."

Ook **Menen** vraagt expliciet om het verbod op het aanbieden van bereide voedingsmiddelen in cateringmateriaal voor eenmalig gebruik uit te breiden naar de volledige evenementensector.

Ook **Oostkamp** stelt dat er in de komende planperiode een gebruiksverbod moet ingesteld worden op het uitdelen van reclamemateriaal en gadgets op openbare plaatsen en publieke wegen - een gebruiksverbod op wens- en heliumballonnen, serpentines, confetti en andere wegwerp-feestprojectielen op openbare plaatsen en publieke wegen – een verbod op plastic wikkels rond drukwerk, inclusief composteerbare wikkels. Een uitbreiding van het reeds bestaande verbod op het aanbieden van bereide voedingsmiddelen in cateringmateriaal voor eenmalig gebruik naar alle evenementen (vandaag enkel indien door de overheid georganiseerd) en van het gebruiksverbod op wegwerpcateringmateriaal in restaurants waar ter plekke wordt geconsumeerd, kan alleen na uitgebreid overleg met de betrokken sectoren én mits voldoende (financiële) ondersteuning vanuit de Vlaamse overheid. Wasstraten voor herbruikbare bekens zouden bijvoorbeeld bij de opstart en/of uitbating ondersteund kunnen worden via een tussenkomst van OVAM.

Waregem steunt het algemene standpunt van VVSG en Interafval en haalt bovendien expliciet mogelijke verboden aan op eenmalig wegwerpcateringmateriaal, verbod op gadgets uitdelen in de openbare ruimte en verbod op plastic wikkels rond drukwerk.

Bredene onderstreept deze stelling en verwijst daarvoor naar eerdere standpunten waarin VVSG en Interafval vroegen om met hoge prioriteit een aantal preventieve maatregelen te nemen, zoals bijvoorbeeld een verbod op kunststofproducten voor éénmalig gebruik zoals bestek, borden, rietjes, roerstaafjes,...; een structurele afname van de hoeveelheid on-the-go verpakkingen zoals drinkbekers en voedselcontainers; de ondersteuning van investeringen in drinkwaterfontein in publiek toegankelijke gebouwen.

IVVO, ondersteund door Lo-Reninge, Veurne, Ieper vraagt daarenboven ook een verbod op het gebruik van ballonnen. **IVVO** stelt ook dat de gebruiksverboden strikter moeten opgevolgd worden door de sectoren zelf (bv. fruitstickers). Daarnaast melden zij, net als **Heuveland**, dat omwille van Covid door 'Volksgezondheid' geëist wordt dat herbruikbare bekens en cateringmateriaal worden gewassen op 60°C, wat niet haalbaar is zowel manueel als machinaal.

Genk wenst in actie 8 (gebruiksverboden voor eenmalige producten) volgende punten voorlopig niet op te nemen en pleit voor verder overleg en sensibilisering rond deze thema's:

- Een uitbreiding van het bestaande verbod op het aanbieden van bereide voedingsmiddelen in cateringmateriaal voor eenmalig gebruik naar alle evenementen (vandaag enkel indien door de overheid georganiseerd).
- Een verbod op het uitdelen van reclamemateriaal en gadgets op openbare plaatsen en publieke wegen.

¹ [Lokaal Materialenplan, Strategisch MER, p. 77-82](#)

Genk is het niet oneens met het advies van VVSG en Interafval, maar vermoedt dat het nog wat tijd nodig heeft. Zij hebben uit eigen ervaring geleerd dat de markt nog heel beperkt is en kostprijs zeer hoog.

De **Minaraad** vraagt om de focus inzake gebruiksverboden in actie 8 te verduidelijken. Het plan geeft aan dat de Europese SUP-richtlijn een kwantificeerbare consumptievermindering oplegt van voedingsverpakkingen en wegwerpbekers, maar bevat volgens de Raad onvoldoende concrete maatregelen om hier invulling aan te geven. De Raad adviseert daarom om in deze actie aan te geven dat de actie zal focussen op de maatregelen die aan bod komen in de MER. Bij de verdere uitwerking vraagt de Raad om afdoende invulling te geven aan de bepalingen uit de SUP richtlijn die stellen dat de acties inzake consumptievermindering “proportioneel en niet-discriminerend” horen te zijn. De Raad dringt ook aan op een impactanalyse en op voldoende afstemming met de betrokken sectoren en met de federale overheid die immers bevoegd is voor het productbeleid .

BBL is van mening dat preventie cruciaal is om de doelstellingen uit het LMP te bereiken en verwijst ook naar de MER om dat te staven. BBL wijst erop dat zelfs in het doorgerekende maximale scenario, waar ook bijkomende gebruiksverboden voor eenmalige verpakkingen onder vallen, de restafvaldoelstelling niet gehaald wordt volgens het MER. Voor BBL moet het tekort dat er nog rest om de restafvaldoelstelling te halen, volledig via preventiemaatregelen worden opgevangen. Daarom vraagt BBL om de preventiemaatregelen goed te kwantificeren én om geen taboe te zien in verbruiksverboden. Voorbeeld:

- Reductiedoelstelling van 50% in 2025 (in stuks) éénmalige plastic drinkbekers die nieuw op de markt worden gebracht, en 80% minder in 2030, t.o.v. 2022;
- Reductiedoelstelling van 30% in 2025 (in stuks) éénmalige plastic maaltijdcontainers die nieuw op de markt worden gebracht, en 50% minder in 2030, t.o.v. 2022.

BBL vraagt tegelijk dat OVAM en de Vlaamse overheid een evaluatie van het Koninklijk besluit betreffende producten voor eenmalig gebruik en ter bevordering van herbruikbare producten als maatregel mee opneemt in het Lokaal Materialenplan. Vlaanderen moet volgens BBL ook pleiten voor een strengere SUP en nog meer gebruiksverboden zodoende dat we minder wegwerp in onze restafvalzak terugvinden. BBL stelt in het bijzonder dat artikel 4 van de SUP-richtlijn (kwantificeerbare consumptievermindering van voedselverpakkingen en bekens) weerklank moet krijgen in het plan.

Voka stelt dat met betrekking tot het gebruiksverbod van eenmalige verpakkingen, deze verboden moeten worden geharmoniseerd tussen de gewesten en op federaal niveau. Een verbod alleen op Vlaams niveau heeft volgens Voka geen zin. Ook dergelijke gebruiksverboden van eenmalige verpakkingen mogen enkel pas na een voorafgaande impactanalyse in overleg met de betrokken sectoren en pas nadat er milieuvriendelijkere alternatieven beschikbaar zijn, en onder andere in functie van de conclusies van de Green Deal Anders Verpakt.

IVBO, ondersteund door Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem en Zuienkerke, stelt voor om actie 8 volledig te schrappen. Gebruiksverboden voor éénmalige producten hoeven niet als, met de betrokken sectoren die deze producten op de markt brengen, onderhandeld wordt over de manier waarop deze producten ontwikkeld worden, zodat ze geschikt zijn voor recyclage.

Respons:

Er leeft duidelijk een grote vraag om de actie rond gebruiksverboden te concretiseren. Tegelijk is het risicovol om in het plan reeds bepaalde sectoren of producten te viseren, terwijl nog niet altijd alle info op tafel ligt of nog niet het nodige overleg is gevoerd met de betrokken sectoren. Om toch tegemoet te komen aan de vraag, zal de concrete formulering van de actie worden aangepast, waarbij verduidelijkt wordt dat aan het begin van de planperiode een programmatische aanpak zal worden uitgewerkt, waarbij op basis van het nodige onderzoek verschillende eenmalige producten zullen worden geselecteerd met een grote impact op de afvalberg en/of het zwerfvuil. Vervolgens kan er dan overleg plaatsvinden met de betrokken sectoren. De actie zal dus wel aan het begin van de planperiode geconcretiseerd worden. Voor verpakkingen en de zorgsector kunnen de resultaten van de Green Deals daarin meegenomen worden. Daarom worden acties 8 (gebruiksverboden) en 9 (Green Deals) van de ontwerp tekst samengevoegd tot één actie.

Bezorgdheden zoals proportionaliteit, studie rond de impact en verdere afstemming zijn belangrijk in de uitwerking van de actie, maar vereisen geen tekstaanpassing.

Een expliciete evaluatie van het KB op federaal niveau is niet voorzien. Het is wel omdat net het KB niet alles afdekt, dat er ook bijkomende (Vlaamse) maatregelen mogelijk en wellicht nodig zijn om de doelstellingen van het uitvoeringsplan te halen. Vlaanderen heeft daarbij wel degelijk de bevoegdheid om gebruiksverboden in te voeren en wenst die bevoegdheid te benutten, weliswaar daarbij rekening houdend met initiatieven op andere niveaus of door andere gewesten. Er is geen tekstaanpassing nodig.

Wat betreft de opmerking van IVBO, geeft de materialenhierarchie duidelijk aan dat hergebruik de voorkeur geniet boven recycling.

BBL vindt actie 9 van de ontwerp tekst een prima actie. Alleen moeten we volgens BBL wel opletten dat Green Deals geen beleid worden. Dit zijn voor BBL prima instrumenten om zaken uit te testen, zeker de Green Deal Anders Verpakt. De bedoeling is dat er vanuit deze Green Deals een structureel beleid wordt opgezet om herbruikbare verpakkingen makkelijker op de markt te krijgen en te lanceren. Integreer met andere woorden de evaluatie van de Green Deals in die van het plan. De **Minaraad** drukt haar steun uit voor de lopende initiatieven inzake preventie en hergebruik in de Green Deals. De Raad vraagt om de voorziene evaluatie te laten samen sporen met de evaluatie van het plan en ervoor te zorgen dat de lessen die eruit getrokken kunnen worden, doorwerken in het beleid.

Voor **Fevia** is het helemaal geen zekerheid dat op basis van de resultaten van de huidige Green Deal Anders Verpakt reeds wettelijke initiatieven kunnen genomen worden. Daarenboven is de bedoeling van de Green Deal Anders Verpakt om nieuwe businessmodellen te laten ontstaan en is dit geen voorbereiding van de wetgeving. Fevia vindt dat de actie geherformuleerd moet worden: "Op basis van de resultaten van de Green Deal "Anders Verpakt" en de Green Deal "Duurzame zorg" wordt geëvalueerd of een vervolgtraject nuttig zou zijn en/of wettelijke initiatieven in de sectoren wenselijk zijn."

McDonald's vindt dat herbruikbare verpakkingen als één van de mogelijkheden binnen een scala aan duurzame oplossingen moeten worden gezien: het uitgangspunt is dat zowel verpakkingen voor eenmalig gebruik als herbruikbare verpakkingen worden ontworpen, ontwikkeld en geïmplementeerd in overeenstemming met duurzaamheids- en circulariteitsprincipes. De ambitie is ervoor te zorgen dat alle soorten verpakkingen zo water-, energie- en koolstofefficiënt mogelijk zijn. McDonald's wijst erop dat herbruikbare producten energie-intensief zijn (b.v. water voor het schoonmaken, energie voor het schoonmaken en drogen) en ook hun waterintensiteit moet zeker in overweging worden genomen.

Door ervaring in pilots weet McDonald's ondertussen dat een volledige vervanging van de huidige verpakkingen door herbruikbare alternatieven noch operationeel, noch financieel evident is. Dit vergt een aanzienlijke investering in een context van hoge inflatie nl. een volledige verbouwing van de keuken, investering in nieuwe apparatuur, opleiding van het personeel, enz. Er is momenteel voor hun sector ook geen herbruikbaar model dat direct 'off the shelf' beschikbaar is en geïmplementeerd kan worden. Het kost ook tijd om oplossingen te vinden die zowel voor de klant werkbaar zijn, als een verbetering zijn voor het milieu. Tijd voor nader onderzoek, de investering zelf, de optimalisatie van innovatie, inkoop en productie, de implementatie en ook de communicatie naar onze klanten en de uiteindelijke gedragsverandering.

McDonald's stelt in dit kader ook voor om eerst te werken aan een haalbare introductie voor herbruikbare drinkbekers vooraleer door te schakelen naar alle andere verpakkingen. Om rekening te houden met al de complexiteiten op het terrein en om herbruikbare oplossingen te kunnen ontwikkelen die in alle opzichten duurzaam zijn, sturen wij er op aan de invoering voor herbruikbare bekertjes te verschuiven van 1/01/2024 naar ten vroegste 1/01/2026. Op die manier krijgt de horeca meer tijd en ruimte om deze overgang te faciliteren en kan dit in de restaurants getest worden. Dit geeft de industrie de mogelijkheid de beste oplossing te verkennen, en de consument de tijd om te wennen. Daarnaast benadrukt McDonald's graag het belang van een nationale aanpak voor de introductie van herbruikbare bekertjes. Het is namelijk praktisch onhaalbaar om een nieuw systeem met dergelijke operationele impact in één landsdeel toe te passen, meer precies vanuit klantenperspectief & gedragsverandering.

Tot slot wenst McDonald's te benadrukken dat de implementatie van de SUP-richtlijn in haar ogen geen aanleiding mag geven tot goldplating in Vlaanderen door bijvoorbeeld meteen alle single use verpakkingen te verbieden. Ook hier wensen wij een stap voor stap benadering waarin we eerst focussen op single use plastics.

In actie 50 wordt een steunmechanisme voor de recycling hub voorgesteld, maar een soortgelijk instrument ontbreekt voor de ontwikkeling en opschaling van hergebruikssystemen. De **Minaraad** vraagt dan ook om een bijkomende actie te definiëren die daarop

inzet. Hierdoor zouden bijvoorbeeld hergebruikssystemen die binnen een Green Deal worden onderzocht en uitgetest en die hun waarde hebben bewezen, financiële steun kunnen ontvangen om de opschaling ervan te realiseren.

Respons:

Actie 9 stelt letterlijk dat op basis van de Green Deals geëvalueerd zal worden of nieuwe gebruiksverboden of andere wettelijke initiatieven in die sectoren wenselijk zijn. De link van experimenten in de Green Deals enerzijds en structureel verankerde wetgeving is dus expliciet voorzien zoals BBL voorstelt, maar ook geen zekerheid zoals Fevia terecht opmerkt. Het al dan niet aanpassen van het beleid zal mede afhangen van de evaluatie. Die evaluatie van de Green Deals hoeft niet noodzakelijk samen te vallen met de mid-termevaluatie van het plan zelf zoals de Minaraad suggereert, maar kan (voor de Green Deal Anders Verpakt) ook als input dienen voor die planevaluatie.

Wat betreft de bedenkingen van McDonald's klopt het dat herbruikbare producten vaak gepaard gaan met wassen en dus met enig verbruik van extra energie en water. Niettemin wijst onder meer de plan-MER uit dat herbruikbare producten wel degelijk na een aantal malen hergebruik gewoonlijk leiden tot een milieuwinst. Ook productie van nieuwe producten gaat namelijk gepaard met energie- en waterverbruik. Uiteraard is dit wel productafhankelijk en moet dit in overweging genomen worden bij eventuele wettelijke initiatieven. Verder is er geen concrete vermelding in de tekst inzake de verplichting om herbruikbare bekertjes of cateringmateriaal te gebruiken in de horeca. Europese initiatieven verdienen de voorkeur, maar heel wat Europese lidstaten nemen ook zelf initiatieven. Vlaanderen kan dit ook doen. Een shift naar andere wegwerpmaterialen (bv. van plastic naar papieren bekertjes) is zeker te vermijden. Wat betreft de nationale aanpak, staat het McDonalds uiteraard vrij om in het geval van een Vlaams gebruiksverbod op het hele grondgebied van het land over te gaan tot een overschakeling naar herbruikbare recipiënten.

Een steunmechanisme voor hergebruik zoals voor de recyclagehub wordt momenteel (nog) niet overwogen. De Green Deals bieden op dit moment al een kader waarin overheid en industrie samenwerken om te experimenteren rond een shift van eenmalig naar herbruikbaar. Naast wettelijke aanpassingen, is het denkbaar dat uit de evaluatie blijkt dat bepaalde systemen ondersteund moeten worden naar opschaling en er kan dan gekeken worden of daar middelen voor mogelijk zijn. Maar op dit moment is het te vroeg om daar reeds engagementen rond vast te leggen.

Er zijn op basis van deze bemerkingen geen tekstaanpassingen nodig.

REACTIES OP 5.2.4 'DUURZAME ALTERNATIEVEN VERPLICHTEN ALS OPTIE'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibogem, ILvA, VERKO, Mirom Menen, MIWA, IVM, IDM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVBO, IVAGO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Wachtelebeke, Zwijndrecht, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenbergh, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo Lokeren, Zele, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Waasmunster, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Wevelgem, Destelbergen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem, Lede Tielt, Merchtem, Lochristi, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem, Beveren, Menen, Sint-Gillis-Waas, Kruibeke, Torhout, De Haan, Pepingen

In het ontwerpplan worden verschillende acties ondernomen om duurzame alternatieven aan de burger aan te bieden (hoofdstuk 5.2.4). De **VVSG en Interafval** steunen deze initiatieven, maar stellen vast dat take-away en on-the-go consumptie hier buiten schot blijven. Dat is evenwel een grote bron van zwerfvuil en onnodig afval. De VVSG en Interafval vinden dat producenten die take-away aanbieden zouden moeten verplicht worden om een herbruikbaar alternatief aan te bieden, analoog met de nieuwe wetgeving in Nederland. De **VVSG en Interafval** stellen een nieuwe actie voor: "In het Vlarem wordt een verplichting opgelegd aan horecazaken om naast wegwerp, ook als optie herbruikbare cateringmaterialen aan te bieden voor drank en bereide voedingsmiddelen voor consumptie onderweg, afhandeling of bezorging."

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILvA, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVBO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Zedelgem, Zwijndrecht, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenbergh, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Merelbeke, Zulte, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Alken, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Aalter, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Brecht, Hove, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem, Kruibeke, Lede, Wommelgem, Boom, Izegem, Sint-Lievens-Houtem, Torhout, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Peer, Lo-Reninge, Maldegem, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Ieper, Pepingen, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Machelen, Bredene Tielt, Merchtem, Waregem:

Wat betreft actie 10 wijzen de **VVSG en Interafval**, erop dat de investering in de plaatsing en het onderhoud van drinkwaterfonteinen een aanzienlijke financiële impact heeft. De VVSG en Interafval vragen om de investering in drinkwaterfonteinen financieel te ondersteunen (via het subsidiebesluit afval). **De Haan, Turnhout, Oostende, Lochristi, Sint-Pieters-Leeuw, Sint-Lievens-Houtem en Oud-Heverlee en Ham** wijzen ook allen op de financiële impact en/of vragen om financiële ondersteuning.

De Haan vult aan dat drinkwatermaatschappijen ook de ondersteuning kunnen voorzien. Daarnaast merken ze, net als IVBO, ook op dat het onduidelijk is welke impact deze maatregel kan hebben op het zwerfvuil of verminderen van éénmalige verpakkingen aangezien dit afvalprobleem zich voornamelijk situeert op het vlak van softdrinks en alcoholische dranken en niet zozeer mineraal water.

Sint-Pieters-Leeuw vraagt ook om dit uit te breiden naar bijvoorbeeld provinciale domeinen.

Ook **BBL** steunt deze maatregel. BBL vindt het bovendien interessant om de stok achter de deur in de formulering 'bij onvoldoende vooruitgang wordt een verplichting via het VLAREMA of andere (Vlaamse) wetgeving overwogen' toe te passen op andere acties en maatregelen.

De **Minaraad** steunt de actie, maar vindt het merkwaardig dat deze actie getrokken zou worden vanuit OVAM en VVSG. De Raad wijst erop dat deze actie invulling geeft aan de vernieuwde drinkwaterrichtlijn, waarvan de VMM de implementatie momenteel voorbereidt in samenwerking met de drinkwatermaatschappijen. De Raad vraagt aan OVAM en VMM om te komen tot één aanpak met één trekker.

Respons:

De verplichting om bij take-away een herbruikbaar alternatief te voorzien voor eenmalige verpakkingen is een interessante suggestie en kan worden overwogen. Dit kan worden meegenomen in de actie rond gebruiksverboden, omdat er een nauwe link is met dat instrument. Er is geen tekstaanpassing nodig hiervoor.

De opmerkingen over de actie rond toegang tot drinkwater zijn grotendeels terecht. De VMM heeft hier beleidsmatig een leidende rol in functie van de omzetting van de drinkwaterrichtlijn. De drinkwatermaatschappijen zijn daarbij een belangrijke actor in de uitvoering en niet (enkel) de lokale besturen, wat ook deels tegemoetkomt aan de bezorgdheid over de financiële impact. Zowel de actie zelf als de inleidende tekst wordt aangepast om dit te verduidelijken.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Moorslede (1° 2 alinea's), Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenbergh, Schilde, Zulte, Torhout, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Maldegem, Alken, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem:

Volgens actie 11 op pagina 59 zou de OVAM in overleg treden met de sector van kinderdagverblijven en met kind & gezin om wasbare luiers verder te promoten bij ouders en in kinderdagverblijven. De piste wordt ook onderzocht om wettelijk vast te leggen dat alle kinderdagverblijven een vorm van herbruikbare luierservice moeten aanbieden aan ouders die dat willen of minstens wasbare luiers moeten toestaan als ouders die meebrengen van thuis.

De **VVSG en Interafval**, voor dit punt ook ondersteund door **Pepingen, Turnhout en Lochristi** vragen om hier een duidelijkere timing in op te nemen en stelt voor om tegen 2024 een onderzoek te voeren naar een wettelijke verplichting voor kinderdagverblijven.

IVBO, ondersteund door **Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke en De Haan**, steunt de invoering van de aanvaardingsplicht voor wegwerpluiers en een selectieve inzameling van wegwerpluiers. Dit geniet de voorkeur boven een wettelijke verplichting voor gezinsopvang of groepsopvang om een vorm van herbruikbare luierservice aan te bieden aan ouders die dat willen. Een opvanginitiatief moet steeds de vrije keuze hebben of het deze service wil aanbieden of niet.

Ieper stelt dat bijkomende impulsen om wasbare luiers te promoten wenselijk zijn.

Respons:

Deze actie wordt geherformuleerd. In eerste instantie moet de wasbare luiers gepromoot worden bij kinderdagverblijven. Hiervan wordt een aparte actie gemaakt onder titel 5.1 ('communicatie, sensibilisering en educatie'). Eerder dan meteen tot een wettelijk initiatief voor de kinderdagverblijven over te gaan, kan het inderdaad zinvol zijn de kwestie rond preventie van luiers en hygiënisch materiaal te integreren in een eventueel initiatief rond een aanvaardingsplicht. In algemene termen vermeldt het plan reeds de intentie om preventie meer mee te nemen in UPV's, maar ook voor luiers en hygiënisch materiaal is dit relevant en wordt het daarom bijkomend vermeld als aandachtspunt onder titel 6.1.3. ('inzameling van luiers').

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door **EcoWerf, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVBO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenbergh, Schilde, Zulte, Torhout, Sint-Laureins, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendelede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Maldegem, Alken, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Turnhout, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem (expliciet), Wommelgem, Boom, Izegem:**

Wat betreft actie 12 omtrent het reclaimedrukwerk stellen de **VVSG en Interafval** voor om vanaf 1 januari 2024 de ja-ja-sticker in heel Vlaanderen in te voeren. Preventie is één van de speerpunten van dit ontwerpplan, de invoering van de ja-ja-sticker is een beleidsmaatregel waar de Vlaamse overheid een directe impact op heeft en die zorgt voor een grote daling van de hoeveelheid papierafval. De ervaringen van een aantal Nederlandse gemeenten die de ja-ja-sticker hebben ingevoerd zijn in dat geval erg illustratief.

De **VVSG en Interafval**, daarin gevolgd door **Lochristi**, stellen voor om actie 12 als volgt te formuleren: "Via een wijziging van het **Vlarema** wordt vanaf 1 januari 2024 de ja-sticker ingevoerd in heel Vlaanderen. De Vlaamse Regering voert voorafgaand een uitgebreide informatiecampagne voor burgers en handelaars."

Grimbergen merkt op dat tijdens de infosessies naar lokale besturen over het plan de opmerking gemaakt werd om in communicatiemateriaal zo veel mogelijk symbolen te gebruiken om de taalbarrière te beperken. **Grimbergen** vraagt daarom om te kijken of deze ja-ja stickers ook met pictogrammen opgesteld kunnen worden.

ILvA, ondersteund door **Sint-Lievens-Houtem, Lede en Pepingen**, stelt voor om actie 12 strakker te formuleren: "De sector van het reclaimedrukwerk werkt in samenwerking met de **OVAM** in 2023 een grootschalige verdelingsactie uit van de anti-reclamestickers, zodat burgers de sticker op een zeer laagdrempelige manier kunnen verkrijgen. De verdelingsactie wordt aangevuld met jaarlijkse communicatie over de sticker. Deze actie wordt in 2024 geëvalueerd en kan op basis daarvan resulteren in de aanpassing van de wetgeving, zoals bijvoorbeeld de introductie van een ja-sticker in plaats van de nee-sticker.

Kapelle-op-den-Bos staat niet achter het omdraaien van de anti-reclamesticker.

Antwerpen onderschrijft de noodzaak aan een Vlaamse uniforme regeling, maar is geen voorstander om een tussenstap te nemen naar de grootschalige verspreiding van de antireclamesticker. Antwerpen neemt het standpunt in dat zo'n grootschalige verdelingsactie niet zinnig is, gezien de uitrol van de ja/ja-sticker in alle steden en gemeenten een grote daling van papier- en kartonafval kan bewerkstelligen. **OVAM** hecht groot belang aan preventie, dat valt moeilijk te rijmen met de keuze voor een antireclamesticker i.p.v. voor een ja/ja-sticker.

Er wordt met aandrang gevraagd om meteen over te gaan naar de invoer van de ja/ja-sticker, en dit te verankeren in het Lokaal Materialenplan 2023-2030. De stad Antwerpen vraagt bovendien aan OVAM om tegen 1 januari 2024 de nodige wetswijzigingen door te voeren.

Respons:

Gezien de grote steun voor het omdraaien van het stickerprincipe, zal de actie geherformuleerd worden. De actie zal een aanpassing van het VLAREMA in het vooruitzicht stellen om de ja/ja-sticker in te voeren. De tabel met acties in bijlage zet de timing daarvoor omstreeks 2025.

REACTIES OP 5.2.6 'VERBOD OP Vernietiging van (her)bruikbare GOEDEREN'

BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag, werkt graag mee aan de uitwerking van wetgevende initiatieven rond het vermijden van vernietiging van bruikbare goederen. Dit hangt momenteel nog wat in een grijze zone, meer duidelijkheid gaat voor alle partners zeker welkom zijn. WtE-plants zijn geen vragende partij om deze stromen te verwerken, maar dan moet er wel een goed alternatief beschikbaar zijn. BW2E wijst er wel graag op dat zeker voor fraudegevoelige producten een samenwerking met de productiesector aangewezen is.

De **Minaraad** steunt de actie in het plan om via wetgevende initiatieven de vernietiging van bruikbare goederen te vermijden. Het is immers vandaag soms goedkoper om nieuwe spullen te vernietigen dan er meer duurzame herbestemmingen voor te vinden. De Raad benadrukt dat de juridische onderbouwing ervan correct moet zijn en dus in lijn met de in opmaak zijnde Europese verordening over Ecodesign and Sustainable Products. Parallel zou er ook moeten ingezet worden op stimulerende acties om zo weinig mogelijk producten te vernietigen, bijvoorbeeld door het stimuleren van tweedehands-verkoop.

Denuo en **Voka** vragen om voor deze actie te verduidelijken of het hier ook een verbod op recyclage betreft en dit dan te expliciteren, want recyclage is geen verwijderingshandeling. Denuo vraagt deze actie ook te beperken tot de Europese Ecodesign for Sustainable Products Regulation, waar de sector bij betrokken is. Ook Voka vraagt afstemming met deze toekomstige Europese verordening.

Respons:

De opmerkingen over afstemming met Europese initiatieven zijn deels terecht. In de formulering van de actie zal daar meer aandacht naar gaan, door te vermelden dat in eerste instantie het voorgestelde traject van de Europese Commissie zal gevolgd worden. Pas daarna zullen, waar nodig, nog bijkomende maatregelen volgen voor de prioritairere productgroepen.

Recyclage valt ook onder het verbod op vernietiging van (her)bruikbare goederen. Dit wordt reeds vermeld in de tekst ("ook recyclage van nog perfect (her)bruikbare goederen is een vorm van vernietiging..."). Er is geen verdere tekstaanpassing nodig.

REACTIES OP 5.3 'KRINGLOOPCENTRA'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Zulte, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendelede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Maldegem, Alken, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Volgens actie 14 is het de bedoeling dat Herw!n, de kringloopcentra en de OVAM samenwerken om de bestaande inzamelkanalen te optimaliseren en nieuwe inzamelkanalen en -methodes te ontwikkelen. De VVSG en Interafval vragen om hierbij ook actief de lokale besturen te betrekken en dit ook te koppelen aan financiële ondersteuning richting hergebruik. De **VVSG en Interafval** stellen bijgevolg voor om actie 14 als volgt te herformuleren:

“Actie 14: Herw!n, de kringloopcentra, de OVAM en de lokale besturen werken samen om bestaande inzamelkanalen te optimaliseren en nieuwe inzamelkanalen en -methodes te ontwikkelen. De betrokken actoren worden door de Vlaamse overheid financieel ondersteund voor de extra inspanningen die dit vergt.”

Naast visitaties (actie 15), is voor **IVVO, ondersteund door Lo-Reninge, Veurne, Heuvelland en Ieper**, coaching en opvolging van kringloopcentra die ondermaats scoren naar inzamel- en/of hergebruikcijfers nodig. Dit dient te gebeuren in samenwerking met de betrokken intercommunales.

Volgens **Denuo** wordt in dit plan aan de kringloopcentra onvoorwaardelijke ondersteuning geboden, zowel via uitzonderingsregelgeving als via subsidies. Dat terwijl de doelstellingen niet gehaald werden in de vorige planperiode. Denuo wijst erop dat er tal van actoren zijn die ook (meer) kunnen inzetten op hergebruik en die ondersteuning verdienen, maar hier uit de boot vallen door een nauwe focus van de OVAM.

Het plan voorziet volgens de **Minaraad** heldere acties in samenwerking met de kringloopcentra, en voorziet om ook het ondersteunend en financierend beleid voor de kringloopcentra verder te zetten. De Minaraad steunt dit, maar meent dat responsabilisering dit ondersteunend beleid moet aanvullen, zodat er sterkere garanties zijn dan nu dat de doelstellingen ook daadwerkelijk zullen gerealiseerd worden. De Raad vraagt om ook VVSG en Denuo te betrekken bij deze actie.

Respons:

Het voorstel van VVSG en Interafval wordt niet weerhouden. Het is niet de bedoeling de lokale besturen standaard te financieren voor het hergebruik in de kringwinkels.

Coaching en opvolging van kringloopcentra maken integraal deel uit in opvolging van de visitaties. Waar zinvol kan ook de intercommunale bij de uitwerking van acties naar aanleiding van de visitaties betrokken worden.

Uiteraard wordt er toegekeken op de subsidies die kringwinkels krijgen en wordt nagegaan of de toegekende middelen op een behoorlijke manier worden ingezet. Dit is evenwel niet rechtstreeks te koppelen aan de doelstelling, net zomin als bijvoorbeeld de subsidies aan lokale besturen afhankelijk zijn van het behalen van de restafvaldoelstellingen. De wettelijke basis voor de subsidiëring van erkende kringloopcentra is terug te vinden in het Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 20 mei 2005 tot vaststelling van de bijzondere regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van kringloopcentra

Denuo en VVSG-Interafval kunnen voor bepaalde delen van acties 14 en 15 van het ontwerpplan zeker betrokken worden, maar de kringwinkels en Herw!n zijn de eerste partners voor deze acties en worden daarom expliciet vermeld.

REACTIES OP 5.4.2 ‘SUBSIDIES’

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILvA, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenbergh, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Zedelgem, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Maldegem, Alken, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsbuurg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Pepingen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Lede Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem:

Op pagina 62 wordt gesteld dat de “halve euro projectsubsidies” niet bekend zijn bij lokale besturen. Volgens de **VVSG en Interafval** wordt een eventuele onderbenutting van deze subsidies niet veroorzaakt door onbekendheid bij lokale besturen (**Tongeren** volgt deze visie van de VVSG en Interafval niet). Volgens de VVSG en Interafval werkt het feit dat ingediende projecten steeds ‘innovatief’ moeten zijn en dus niet mogen lijken op andere ingediende projecten erg drempelverhogend, terwijl een reeds bestaande praktijk in de ene gemeente voor de andere gemeente wel innovatief kan zijn. Ook **Menen, Hechtel-Eksel en Antwerpen** halen dit punt aan. Ze vragen dus om de parameter ‘innovatief’ niet meer op te nemen bij de beoordeling van projectaanvragen voor de halve euro projectsubsidies.

Respons:

De bewering in de plantekst dat de mogelijkheid nog niet zo gekend is bij lokale besturen om “halve euro projectsubsidies” te krijgen in functie van innovatieve projecten rond preventie en hergebruik wordt geherformuleerd. Er zal neutraler gesteld worden dat dit nog onvoldoende gebeurt. De actie zelf stelt dat dit verder gepromoot zal worden. Daarbij kan tijdens de uitwerking van de actie gekeken worden of het innovatieve karakter al dan niet drempelverhogend is en/of nog steeds nodig en wenselijk blijft.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVLA, ILvA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Boom, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Maldegem, Alken, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsborg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Ichtegem, Ruselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem, Lede:

De **VVSG en Interafval** drukken hun uitdrukkelijke steun uit voor actie 17 waarbij de Ecologiepremie+ en de Strategische Ecologiesteun worden hervormd en waarbij meer rekening zal gehouden worden met het belang van circulaire strategieën.

Ook **BBL** vindt actie 17 een belangrijke maatregel waarvoor ze altijd gepleit hebben. Zo kent VLAIO voor de strategische transformatiesteun nu al een extra conditionaliteit toe: er moet een klimaatplan worden gemaakt door de industrie die dit aanvraagt. BBL wijst er wel op dat er tot op heden geen duidelijke criteria instaan, er geen checklist bestaat van wat dit moet bevatten en hoe dit beoordeeld zal worden. Deze vragen stellen ze zich ook voor het deelluik ‘circulaire strategieën’. BBL vindt dat dit in samenspraak met milieubeweging en industrie kan worden uitgetekend. Een extra maatregel waaraan BBL denkt, is het uitvoeren van een vrijwillige materialenscan voor bedrijven. In de werkagenda maakindustrie (Vlaanderen Circulair) kwam naar boven dat bedrijven (en vooral KMO’s) nog onvoldoende zicht hebben op hun materialenverbruik. BBL trekt daarbij de analogie met de energiescans.

De **Minaraad** steunt de doelstelling om de aandacht voor circulariteit beter te integreren in het innovatiebeleid. De Raad vraagt om overleg op te zetten om op korte termijn een gedeeld beeld te creëren van meetbare criteria hiervoor, en om de relevante actoren daarbij te betrekken. Kortom, de Raad vraagt om de criteria voor aanpassingen aan de innovatiesteun te objectiveren in overleg.

Verder spreekt ook **Denuo** haar steun uit voor actie 17.

Voor **IOK Afvalbeheer, ondersteund door Herenthout, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg en Hulshout** zijn acties 16 en 17 onvoldoende concreet (Timing? Minimale uitgangspunten inzake circulaire strategie?) en nochtans essentieel voor het realiseren van de plandoelstellingen. Zij halen ook een concreet voorbeeld aan van Vlaamse steun aan een bedrijf dat chipskokers produceert die moeilijk recycleerbaar zijn.

Fevia geeft aan dat ook de speerpuntclusters in deze context een belangrijke rol kunnen spelen. Zo heeft Flanders’ Food bijvoorbeeld een roadmap “verpakkingen” ontwikkeld waarin preventie van verpakkingen ook een belangrijk onderdeel is. Flanders’ Food werkt daarnaast ook samen met andere partners op Europees niveau rond deze thematiek. Het verder financieren en ondersteunen van dergelijke innovatieve projecten via Flanders’ Food is dus zeer belangrijk.

Respons:

De actie rond VLAIO-subsidies blijft behouden gezien de grote steun. De timing is vermeld in bijlage 6 (reeds in 2023). De vraag om concreter te zijn wat betreft de precieze criteria (‘minimale uitgangspunten’) rond circulariteit is niet zinvol in de plantekst en moet gebeuren in de uitwerking van de actie. De opmerking over de speerpuntclusters is op zich terecht, maar hoeft in de plantekst niet vermeld te worden. Er zijn geen tekstaanpassing nodig.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, Miron Menen, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Dentergem, Genk, Ichtegem, Buggenhout, Kortesseem, Meulebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Zulte, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Maldegem, Alken, Middelkerke, Koksijde,

Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Wevelgem, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem, Wervik:

Hoofdstuk 5.4.2 verwijst naar de eventuele financiële ondersteuning van gezinnen voor de aankoop van wasbare luiers of het gebruik van een huur- en wasservice voor luiers. De **VVSG en Interafval** vinden het een gemiste kans om dergelijk subsidieaanbod niet vanuit de Vlaamse overheid te organiseren. Dergelijke subsidie heeft een groot preventief effect op de hoeveelheid wegwerpluiers in het restafval. Bovendien schuift het ontwerpplan de wegwerpluiers naar voor als één van de belangrijkste fracties om de restafvaldoelstellingen te bereiken.

Tongeren spreekt hier ook over een meerwaarde. Ook de stad **Antwerpen** stelt dat zo'n subsidieaanbod best vanuit de Vlaamse overheid georganiseerd zou worden opdat het een uniform beleid vormt. Ook Heist-op-den-Berg verkiest een subsidie vanop Vlaams niveau en vraagt anders om de nodige financiële ondersteuning vanuit Vlaanderen aan de lokale besturen te bieden om de herbruikbare luiers te subsidiëren.

De **VVSG en Interafval**, **bijkomend op dit punt ondersteund door Zedelgem, Torhout, Pepingen en Lochristi, evenals Houthulst en Malle** stellen voor om een bijkomende actie op te nemen: "De OVAM onderzoekt de mogelijkheid om een rechtstreekse subsidie toe te kennen aan gezinnen voor de aankoop van herbruikbare luiers of een huur- en wasservice voor luiers".

IVVO, ondersteund door Lo-Reninge, Veurne en Ieper, merkt wel op dat "hun" lokale besturen die momenteel een subsidie voorzien aan jonge gezinnen voor aankoop van wasbare luiers weinig interesse en deelnemers noteren. Er zullen bijkomende maatregelen nodig zijn om de preventie van eenmalige luiers te stimuleren ten voordele van wasbare luiers.

Genk is geen voorstander van overmatige financiële ondersteuning, bijvoorbeeld van drinkwaterfontein, herbruikbare luiers, huur- en wasservice voor luiers, maar sluit zich toch aan bij de opmerking van de VVSG en Interafval.

Voor **BBL** ontbreekt in de acties de nodige (financiële) ondersteuning voor het ontwikkelen en opschalen van hergebruikssystemen. Er kunnen niet alleen subsidies gegeven worden, maar ook accelerator programma's en soft loans voor nieuwe initiatieven en innovatieve financieringsmodellen zoals convertible grants/leningen voor start-ups.

Respons:

De subsidies voor herbruikbare luiers worden reeds in heel veel gemeenten toegekend. De plantekst wijst er enkel op dat dit een goed idee is op lokaal niveau in functie van het verminderen van de restafvalcijfers. Het lokale bestuursniveau staat het dichtst bij de burger en er is bovendien op het moment van de aangifte van de geboorte direct menselijk contact. Er is dus geen intentie om dergelijke subsidies op Vlaams niveau te organiseren. De plantekst behoeft geen wijziging.

REACTIES OP 5.4.3 'ONDERSTEUNING VAN DE CIRCULAIRE ECONOMIE VOOR EN DOOR LOKALE BESTUREN'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Zulte, Sint-Laureins, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Maldegem, Alken, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De **VVSG en Interafval** stellen voor om actie 18 van het ontwerp van Lokaal Materialenplan als volgt aan te passen: "ACTIE 18: Om de rol van lokale besturen bij beleidsontwikkeling en in praktische zin te ondersteunen, zet Vlaanderen Circulair een programmawerking 'Lokaal

Circulair' op. VVSG en Interafval worden daarbij als volwaardige partner betrokken, aangezien zij een verbindende en ondersteunende rol spelen t.a.v. de lokale besturen". Het onderstreepte is de toevoeging ten opzichte van de tekst in het ontwerpplan.

Het lijkt **IOK Afvalbeheer, ondersteund door Herenthout, Hulshout, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg**, aangewezen nog explicieter in de plantekst in te gaan op het belang van de steden en gemeenten en hun bijdrage aan de circulaire transitie (globale maatschappelijke context). Dit zou o.a. kunnen door acties met als voorwerp het initiëren van een actievere regierol voor de gemeentelijke sector (toe te voegen aan de acties 18 en 19).

Zedelgem vraagt om financiering vanuit Vlaanderen te voorzien voor actie 19 die stelt dat lokale besturen zich inzetten voor deel- en herstelinitiatieven in hun gemeente. **BBL** geeft bij deze actie aan dat andere actoren in hergebruik en preventie ook actiever gestimuleerd moeten worden. Op dit moment wordt er enkel een inventaris gevraagd, met oog op de toekomst. Dat is voor BBL een gemiste kans om sneller en sterker in te zetten op dit potentieel. Er is dus nood aan een vervolgactie om vanuit deze inventaris ook vaart te maken in de implementatie. Ook de **Minaraad** stelt vast dat het plan de grote impact beschrijft van een reeks andere actoren inzake preventie en hergebruik, maar daar als maatregel enkel een inventaris aan koppelt, met het oog op stimulering in de toekomst. De Minaraad spreekt eveneens over een gemiste kans en vraagt om sterker en sneller in te zetten op dit potentieel, door na de opmaak van de inventaris, ook een actieplan op te maken dat in samenwerking met lokale besturen inzet op een breder bereik van de deel- en herstelinitiatieven.

Voor **BBL** is herstel belangrijk en in die context vooral acties 6, 14 en 19. BBL en haar lidorganisaties geven mee dat het belangrijk is dat herstel als strategie zeker aan bod moet komen. Dat kan vanuit sensibilisering, maar zeker ook door wetgeving en ondersteuning. Specifiek merkt BBL op dat bij acties 18 en 19 enkel burgerinitiatieven vermeld worden. Dat terwijl lokale besturen zeker ook gestimuleerd kunnen worden om lokale professionele herstellende te steunen, bijvoorbeeld via communicatie vanuit lokale besturen naar burgers over het bestaan van herstellende of het invoeren van een repair cheque. Daarbij kan nog een extra actie toegevoegd worden, namelijk eentje over het aantrekkelijker maken van de job van hersteller. Dit kan aan de hand van een loonlastenverlaging voor professionele herstellende (of circulaire jobs in het algemeen). Er kan nog meer op herstel worden ingezet in de context van educatie en het onderwijs. Het beroep van hersteller is volgens BBL ook minder aantrekkelijk omdat het minder gekend is en de lonen veel lager zijn.

Het Plan vermeldt op blz. 65 (actie 20) het organiseren van tweedehandsbeurzen, rommelmarkten en gratis of goedkoop uitlenen van gereedschap. **IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem Sint-Laureins, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Assenede, Eeklo en Lievegem**, vraagt zich af of dit een taak moet zijn voor lokale besturen. Indien vanuit verenigingen dergelijke initiatieven worden opgezet, kunnen lokale besturen deze faciliteren en ondersteunen, wat iets anders is dan hierin zelf het voortouw nemen. Er stelt zich bovendien ook een probleem naar verzekeringen, aansprakelijkheid, veiligheid e.d.m. bij organisatie van evenementen waarbij gebruik van materialen te pas komt (en zeker al bij een uitleendienst voor gereedschappen...)

De ondersteuning voor de lokale besturen inzake het lokale beleid die de shift maakt van een lineaire economie naar een circulaire economie moet voor **Imog, ondersteund door Avelgem, Kuurne en Waregem**, sterker uitgewerkt en onderbouwd worden en afgestemd worden op de meeruitgaven bij de lokale besturen.

Het Plan erkent volgens **Sint-Martens-Latem** de waarde van lokale herstelinitiatieven (zoals bij hen het Repair Café) en stelt vast dat deze vooral van onderuit groeien. Daarom wordt een programmawerking 'Lokaal Circulair' opgezet in Actie 18. Het bestuur juicht dit initiatief toe, maar vraagt de OVAM om dergelijke initiatieven dermate financieel, logistiek en wetgevend te ondersteunen opdat ze kunnen uitgroeien tot professionele dienstverleningscentra, toegankelijk voor alle burgers. Het bestuur wil er wel op wijzen dat dergelijke herstelinitiatieven zinvol zijn, maar de essentie van het probleem niet aanpakken. Het Plan lijkt meer graten te zien in het ondersteunen van deel- en herstelinitiatieven, dan in het verhogen van de verantwoordelijkheid van de producenten inzake levensduurverlenging van de producten zelf. Zo blijft het op lokaal niveau dweilen met de kraan open, en verzaakt het bovenlokaal beleid een kentering te realiseren naar een echt duurzaam afvalbeleid dat de problemen aan de bron aanpakt.

Respons:

In de acties onder deze titel zijn de lokale besturen inderdaad zeer belangrijk. In actie 19 van de ontwerp tekst werd dit al benadrukt. Het wordt ook toegevoegd aan actie 18 van de ontwerp tekst (programmawerking) door expliciet VVSG en Interafval als volwaardig te betrekken partners te vermelden, cfr. de door VVSG en Interafval voorgestelde tekstsuggestie.

De actie rond herstel- en deelinitiatieven spreekt duidelijk van een inventaris als eerste stap, expliciet met het oog op een 'adequate stimulering en ondersteuning in de toekomst en een gebiedsdekkende werking van deze initiatieven in Vlaanderen'. De vervolgstap om te stimuleren en te ondersteunen is dus voorzien in de tekst en die heeft zelfs de ambitie om ervoor te zorgen dat dergelijke initiatieven over heel Vlaanderen ('gebiedsdekkend') aanwezig zijn. De suggestie van BBL om daarbij (binnen de Vlaamse bevoegdheden) ook aan fiscaliteit en onderwijs te denken kan worden meegenomen in de uitwerking van de actie. De plantekst hoeft dus geen verdere aanpassing.

Uitleendienstes voor gereedschappen, tweedehandsbeurzen, ... zijn reeds op verschillende plekken actief. De plantekst stelt enkel de vraag aan lokale besturen om deze te ondersteunen. Dat betekent niet dat het lokaal bestuur dit zelf moet organiseren.

De verantwoordelijkheid van producenten wordt uitgebreid behandeld in andere delen van de plantekst en zijn complementair.

REACTIES OP 5.4.4 'EVENEMENTEN'

BBL ondersteunt actie 21 rond verduurzaming van evenementen. BBL wijst op het voorbeeld van de Gentse Feesten waarbij heel wat catering met herbruikbare verpakkingen (zowel dranken als voedsel) moet werken. BBL vindt het wel niet kunnen dat er bv. op grote festivals zoals Rock Werchter (zomer '22) nog met wegwerpbekers wordt gewerkt. Volgens BBL zou de gemeente Rotselaar moeten opleggen dat dat herbruikbare bekere worden.

Menen en Wervik stellen dat er concrete praktijkvoorbeelden en oplossingen voorgesteld dienen te worden voor evenementen en op maat van evenementen. Wat met een braderie, een kermis, enz. waarbij een evenement niet afgesloten is of een evenement zonder toegangscontrole? De OVAM biedt sessies aan voor lokale overheden, echter ontbreekt het praktische aspect van organisatie hier. De selectieve inzameling op evenementen is afhankelijk van de goodwill van de bezoeker. Iedere vuilnisbak laten sorteren door personeelsleden van de stad of van de intercommunale is praktisch en financieel niet haalbaar. Hier dient een duidelijk beleid te komen voor de volledige sector, alsook voor de horeca, niet enkel voor de lokale besturen.

IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem Sint-Laureins, Maldegem, Aalter, De Pinte, Merelbeke, Assenede, Evergem, Eeklo en Lievegem, staat achter het principe van het beleid om evenementen te verduurzamen. Toch vraagt IVM om rekening te houden met de praktijk 'in het veld'. Immers, voor het restafval dat op éénmalige activiteiten georganiseerd door verenigingen die géén winstoogmerk nastreven, is de gelijkschakeling met 'bedrijfsafval' niet werkbaar en zelfs geen eerlijke vergelijking. IVM vraagt om het Vlarema hiervoor aan te passen. Voor evenementen die door jeugd-, sociaal-culturele of sportverenigingen worden georganiseerd zou een eenmalige 'vrijstelling' kunnen gelden die verder gaat dan de op heden geldende regel van 'max. 3 restafvalzakken van 60 liter per ophaalbeurt'. Op die manier worden deze verenigingen niet opgezadeld met eenmalige, hoog oplopende ophaalkosten (contract met private ophaler voor huur en transport van een rolcontainer). IVM vraagt ook om in het Plan op te nemen dat de reglementering voor inzameling van restafval op 'kleinschalige evenementen' wordt aangepast en er een uitzonderingsregel wordt uitgewerkt die ruimer is dan de huidige '180-liter grens'. Ook **Deinze** vraagt om de classificatie voor dit type afval van kleinschalige evenementen te herzien en te versoepelen zodat het eenvoudiger is om in deze gevallen afval mee te geven met de huis-aan-huis-ophaling.

Eeklo voegt hier aan toe de regelgeving voor de lokale verenigingen bijzonder streng is, wetende dat dit over eenmalige evenementen gaat. Ze leggen bovendien ook een extra kost op aan deze organisaties wat het socioculturele leven niet ten goede komt. Eeklo vraagt dan ook aan de Vlaamse overheid om de regelgeving voor dergelijke kleinschalige en eenmalige evenementen bij te sturen ten gunste van deze verenigingen en/of om de mee een stimulerend beleid voor duurzame en afvalarme evenementen te voeren, waarbij er de eerstkomende jaren een Vlaamse bijdrage wordt gegeven aan deze evenementen die een correct afvalbeleid voeren. In het bijzonder voor het vermijden van wegwerpplastic of -voorwerpen alsook voor het zorgen van een correcte inzameling van het afval. Ook vraagt Eeklo dat de Vlaamse overheid de markt van herbruikbare bekere, in meerdere formaten, verder stimuleert. Bijvoorbeeld door het opleggen aan drankleveranciers van het gebruik van herbruikbare bekere in plaats van wegwerpbekere.

In het voorontwerp staat over evenementen beschreven dat "handhaving op de wetgeving door lokale besturen wordt ondersteund [door OVAM]". De ondersteuning vanuit OVAM is volgens de stad **Antwerpen** te vrijblijvend omschreven. Het is onduidelijk op welke

ondersteuning de lokale besturen precies kunnen rekenen. De stad Antwerpen vraagt om te verduidelijken hoe er ondersteund zal worden, en in welke mate.

Het is voor **Fevia** positief dat de OVAM initiatieven neemt om de organisatoren van evenementen te ondersteunen. De informatie die door de OVAM-medewerkers overgemaakt wordt, moet wel steeds in lijn zijn met de huidige geldende wetgeving. Fevia Vlaanderen stelt in het verleden te hebben gemerkt dat dit niet altijd het geval is. Hier moet dan ook de nodige aandacht aan besteed worden. Volgens Fevia zou naast het promoten van herbruikbaar cateringmateriaal de OVAM in haar ondersteuning ook meer informatie moeten geven over een goede inzameling van eenmalig cateringmateriaal.

Respons:

De algemene regels rond vergelijkbaar versus gelijkaardig bedrijfsafval maken het mogelijk om beperkte hoeveelheden mee te nemen met het huishoudelijk circuit. Er wordt geen uitzondering gemaakt specifiek voor evenementen om grotere hoeveelheden afval als vergelijkbaar bedrijfsafval af te kunnen voeren.

Het is niet aan het Vlaamse beleid om evenementen of andere actoren algemeen (financieel) te ondersteunen om aan de wetgeving te voldoen. De vraag van Eeklo op dat vlak wordt dus niet weerhouden.

Inzake ondersteuning van de handhaving op lokaal niveau, voorziet de OVAM op haar website in onder meer model-aanmaningen en model-pv's en een leidraad voor de handhavers om op de 95%-regel rond selectieve inzameling te handhaven.

Uiteraard moet informatie correct zijn. Eventuele klachten daarover worden best rechtstreeks met de OVAM opgenomen. Een correcte selectieve inzameling maakt deel uit van de begeleiding van evenementen.

Er zijn op basis van deze opmerkingen geen tekstaanpassingen nodig.

REACTIES OP 5.4.5 'PREVENTIE VAN VOEDSELVERLIES EN THUISKRINGLOPEN'

BBL wijst op het feit dat er eigenlijk geen acties worden genomen inzake voedselverliezen. Daarvoor wordt louter verwezen naar het actieplan voedselverlies en biomassa(rest)stromen circulair 2021-2025. Dit is eigenlijk slechts een plan voor 3 jaar nog en levert geen doorkijk naar 2030 toe. De Vlaamse regering heeft zich in het Vlaams regeerakkoord nochtans geëngageerd om de internationale doelstellingen inzake voedselverspilling te realiseren: een reductie met 30% tegen 2025 en 50% tegen 2030. BBL ondersteunt dit engagement en vraagt actie om deze reductie in alle stadia van de voedselketen (van oogst tot verwerking tot retail en consumptie) tijdig te realiseren. Bovendien wijst BBL erop dat er geen toegewijd budget voorzien is voor dit plan, waardoor meer dan een jaar na lancering (21/4/2021) amper acties ondernomen zijn. De MINA-raad en de SALV namen in hun gezamenlijk advies het belang van een eigen planbudget expliciet op. Ook het Vlaams Rekenhof maakte expliciet melding van de nood aan structurele middelen om de doelstellingen in Vlaanderen te kunnen verwezenlijken.

Ook de **Minaraad** stelt vast dat voorliggend plan herhaaldelijk verwijst naar het actieplan Voedselverlies en Biomassa(rest)stromen Circulair 2021-2025. Dit plan bevat doelstellingen en acties die relevant zijn voor het voorliggend plan, maar slechts doorlopen tot 2025. Ook lijkt het actieplan een minder sterk statuut te kennen dan het voorliggend uitvoeringsplan. De Minaraad vraagt dan ook om te verduidelijken hoe de opvolging van het actieplan voedselverlies zal doorwerken in de evaluatie van dit plan. De Raad vraagt ook om een doorkijk in het plan op te nemen voor de periode na 2025.

Het Plan stelt dat het doel is om het aandeel van de bevolking dat thuiscomposteert tegen 2025 minstens op hetzelfde niveau te houden. **IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem Sint-Laureins, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Assenede, Eeklo en Lievegem**, vraagt zich af hoe dit zal worden gemeten en of dit extra acties vanuit de lokale besturen vergt om deze informatie te vergaren en actueel

te houden. De enige – haalbaar meetbare - indicator die volgens IVM kan worden bijgehouden is het aantal verkochte compostvaten en -bakken die via de lokale besturen (meestal met OVAM-subsidies aangekocht) worden verdeeld.

Imog, ondersteund door Avelgem, Kuurne, Waregem, stelt dat er verder ingezet moet worden op thuiscomposteren. In het plan krijgt dit onvoldoende aandacht. Ook inzetten op het voorkomen van voedselverspilling van bij de producent komt voor Imog te weinig concreet aan bod in het plan als actie voor de vermindering van het restafval. Dit wordt ook expliciet aangehaald door Waregem.

Respons:

De lokale besturen werden nauw betrokken bij de opmaak en uitvoering van het actieplan voedselverlies en biomassa(rest)stromen circulair 2021-2025. VVSG is trekker van het actieprogramma 1.6. In het Actieplan is ook de doorkijk qua doelstellingen t.e.m. 2030 opgenomen. Een eerste voortgangsrapport rond de acties is gepland met alle betrokkenen in het voorjaar 2023. Indicatoren zijn per actieprogramma opgenomen in het Actieplan. Tweejaarlijks gebeurt ook een monitoring van de hoeveelheden en bestemming voedselafval/-verlies.

Het zou bijzonder vreemd zijn om in het Lokaal Materialenplan bijkomende acties rond voedselverlies op te nemen die naast het daaraan toegewijde actieplan lopen. Vandaar dat er verwezen wordt naar de lopende initiatieven. Het klopt wel dat het actieplan afloopt eind 2025. Normaal gezien zal daar een vervolg op komen in 2026. Dat spoort mooi samen met de mid-termevaluatie van het Lokaal Materialenplan, die ook vanaf 2026 aanleiding kan geven tot planaanpassingen. Bijgevolg kan op dat moment de synergie tussen beide documenten opnieuw bekeken worden.

De geformuleerde doelstelling voor thuiscomposteren komt uit het Actieplan voedselverlies. Het aandeel thuiscomposteerders is al enkele jaren stabiel en rond 40%. Om dit aandeel op peil te houden, zijn inspanningen nodig van alle intercommunales/lokale besturen om huishoudens te blijven motiveren. De monitoring van het aandeel thuiscomposteerders zal gebeuren op Vlaams niveau door een bevraging van de bevolking. Deze monitoring is ook relevant voor Vlaanderen om de Europese recyclagedoelstellingen te kunnen rapporteren. Van de lokale besturen wordt verwacht dat zij kwalitatief thuiscomposteren en -kringlopen blijven promoten bij de bevolking.

REACTIES OP HOOFDSTUK 6 ‘SELECTIEVE INZAMELING VAN HET HUISHOUEDELIJK AFVAL’

REACTIES OP 6.1.1 ‘IN TE ZAMELEN STROMEN EN HUN MINIMALE FREQUENTIE’

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILvA, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseme, Meulebeke, Limburg.net, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenbergh, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Torhout, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Pepingen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Lede, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De **VVSG en Interafval** geven aan dat om zoveel mogelijk materialenkringlopen te sluiten, bijkomende selectieve inzameling wenselijk is van afvalsoorten die nu nog quasi integraal bij het restafval belanden. Een voorbeeld daarvan is de hygiënische afvalsoort. Bestaande selectieve inzamelingen zijn enkel nuttig wanneer er voldoende afzetmogelijkheden zijn. Deze moet aangetoond of op korte termijn realiseerbaar zijn. Er dient voldoende borging te zijn dat er geen marktmonopolies worden gecreëerd op bepaalde stromen. Een voorbeeld hiervan is de harde plastic waar een zeer beperkt aantal spelers de prijs voor deze verwerking dermate opdrijven dat de kostprijs van de selectieve inzameling niet in verhouding staat tot de reële waarde. Daar waar deze situaties ontstaan, is het wenselijk dat de lokale besturen voldoende ondersteund worden om nieuwe afzetmogelijkheden te ontwikkelen, al dan niet gezamenlijk.

Respons:

We zijn ons bewust van deze aandachtspunten.

Meer concrete respons i.v.m. hygiënisch afval staat onder 6.1.3 ‘Inzameling van luiers’.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILvA, VERKO, Mirom Menen, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVBO, IVAGO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseme, Meulebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenbergh, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Wevelgem, Destelbergen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem, Lede, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem, Menen, Wervik

Het huidige uitvoeringsplan biedt een gezonde mix tussen minimale eisen inzake dienstverlening en ruimte voor lokale besturen om lokaal te kiezen voor het systeem dat het beste aansluit bij de noden van de bevolking. De ontwerptekst van het uitvoeringsplan stelt deze filosofie verder te zetten (p. 13 en 21-22), de **VVSG en Interafval** vragen aan de Vlaamse Regering om zich bij een aantal verplichtingen flexibeler op te stellen:

VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Pepingen, en de Minaraad vragen om:

- minder textielcontainers toe te laten indien deze minstens wekelijks worden geleidigd (of frequenter waar nodig). In sommige gevallen is het wenselijk om minder containers te plaatsen die regelmatig geleidigd worden (p. 68 - tabel 4);
- de verschillende houtsoorten (A en B) samen te kunnen inzamelen op voorwaarde dat deze nagesorteerd worden (p. 68 - tabel 4).

Brugge, De Haan, Mirom Roeselare, ondersteund door Houthulst, Koekelare, Torhout, Langemark-Poelkapelle, Wingene, Moorslede, Staden, Roeselare, Zonnebeke, Kortemark vragen ook deze aanpak voor houtafval en vullen verder aan: het is eenvoudiger voor de

inwoners, kostenefficiënter en ecologisch (minder verkeer nodig). Het is mogelijk om gemengd in te zamelen en toch 80% recyclage te halen.

Volgens **IVVO** is het aantal textielcontainers (1/1000 inwoners) en glascontainers (1/700 inwoners) haalbaar indien meerdere containers kunnen geclusterd worden per site.

Mirom Menen, ondersteund door Wevelgem, Menen, Wervik, vraagt ook nog extra flexibiliteit voor:

- Textiel: combinatie van huis aan huisinzameling (bijv. 2 x per jaar), brengsysteem (bijv. 1 container per 2000 inwoners) en recyclagepark voor de inzameling van textiel mogelijk maken i.p.v. keuze tussen min. 4 x per jaar huis aan huis of min. 1 container per 1000 inwoners,
- Fijn tuinafval en snoeihout samen te kunnen inzamelen.

IOK Afvalbeheer, ondersteund door Herenthout, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Hulshout, stelt voor de sorteerregel textiel opnieuw te beperken. Het heeft geen zin meer (verontreinigende) stromen in te zamelen die uiteindelijk resulteren in minder effectief hergebruik en/of recyclage. Globaal schat men het % recyclage in de textielketen actueel immers in als quasi nul.

Respons:

Het aantal textielcontainers dat minimaal geplaatst moet worden, blijft onveranderd, omdat het aantal containers direct effect heeft op de dienstverlening naar de burger. Over de frequentie van lediging zal het plan niets opleggen, dit is afhankelijk van het gebruik, de omgeving en andere lokale parameters. Van het in Vlaanderen ingezameld textiel ging volgens de inschatting van Steunpunt Circulaire Economie 47% naar hergebruik (in binnen- en buitenland), 25% werd gerecycleerd (voornamelijk laagwaardig) en 28% verbrand of uitzonderlijk gestort. Het plan wordt niet aangepast.

Fijn tuinafval kan samen met snoeihout worden ingezameld op voorwaarde dat de afvoerfrequentie van het fijn tuinafval wordt gerespecteerd. Het plan krijgt op dit punt een verduidelijking in een voetnoot bij tabel 4.

Onbehandeld A- en ongevaarlijk behandeld B-houtafval mogen samen ingezameld worden op het recyclagepark. Als beide kwaliteiten afzonderlijk worden ingezameld, dan moeten zij ook als aparte fracties worden afgevoerd waarbij A-hout verplicht naar materiaalrecyclage gaat. Dit moet inderdaad aangepast worden in het plan en zal aangevuld worden in Tabel 4 door middel van een voetnoot.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibogem, ILvA, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Zwijndrecht, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenber, Schilde, Zulte, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeled, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Ichtegem, Ruislede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem, Kruikebe, Lede Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Op pagina 69 wordt verwezen naar de verplichting om kleine herbruikbare goederen in te zamelen op het recyclagepark als er geen ander inzamelpunt is in de nabijheid van het recyclagepark. Deze stelling is niet consistent met tabel 4 op pagina 68-69, waaruit blijkt dat de inzameling van herbruikbare goederen niet verplicht is. VVSG en Interafval zijn geen voorstander van een verplichting om herbruikbare goederen in te zamelen op het recyclagepark, mede omwille van het plaatsgebrek op vele recyclageparken.

VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Lochristi, vragen om de tekst bij tabel 4 in overeenstemming te brengen met tabel 4 en deze zin: "Ook nieuw is de verplichte inzameling van kurk op het recyclagepark en van kleine herbruikbare goederen als er geen ander inzamelpunt is in de nabijheid van het recyclagepark" als volgt aan te passen: "Ook nieuw is de verplichte inzameling van kurk op het recyclagepark."

Ook Ibogem, **Sint-Lievens-Houtem, Koksijde en Oud-Heverlee** stellen zich vragen bij dit punt en/of vragen om deze verplichting te schrappen.

Respons:

Dit is een vergissing in de tekst. De tabel is correct. Het voorstel tot tekstaanpassing van VVSG en Interafval wordt dus gevolgd. Daarom zal op p.69 van de ontwerp tekst volgende aanpassing gebeuren: 'Ook nieuw is de verplichte inzameling van kurk op het recyclagepark ~~en van kleine herbruikbare goederen als er geen ander inzamelpunt is in de nabijheid van het recyclagepark.'~~

Volgens **Denuo** moet de tabel met lokaal in te zamelen stromen aangevuld worden, omdat matrassen ook thuis via eindverkopers mogen ingezameld worden. Denuo stelt dat inzameling via recyclageparken niet volstaat en inzameling via eindverkopers nodig is. Denuo stelt ook voor een actie rond matrassen toe te voegen, met volgend concreet tekstvoorstel: "Tegen eind 2024 wordt een studie opgesteld die bekijkt of de bestaande wettelijke inzamelkanalen en recyclagecapaciteit kwantitatief en kwalitatief volstaan om de inzamel- en recyclagedoelstellingen te bereiken (analyse op basis van de cijfers tot 2023)."

Respons:

De overzichtstabel behandelt enkel de verplichtingen voor de lokale besturen. Andere inzamelkanalen staan niet vermeld, dus ook niet voor matrassen. Omdat de UPV voor matrassen relatief nieuw is, is het wel zinvol een actie op te nemen om een evaluatie van het systeem te doen. Die actie wordt toegevoegd onder titel 6.7 'Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV)'.

Eeklo organiseert de glaszameling via de brengmethode op korte afstand als alternatief voor de huisinzameling. In vergelijking met het vorige Uitvoeringsplan (2016-2022) wordt het verplicht te voorziene aantal opgeschroefd van 1 container per 1.000 inwoners naar 1 container per 700 inwoners. Deze verhoging wordt niet gemotiveerd maar betekent een verhoging van het aantal containers op het grondgebied waar er zich vandaag geen problemen stellen met de inzameling. Bijkomend wordt bij het aantal containers geen rekening gehouden met het volume. Eeklo is momenteel bezig met de duoglasbollen stelselmatig te vervangen door ondergrondse inzamelsystemen waarbij het volume toeneemt maar het aantal containers in principe zal afnemen. De keuze voor ondergrondse inzamelsystemen doet ook deze zones als hotspot voor zwerfvuil verminderen. Gezien de hogere kostprijs is een bijkomende financiële ondersteuning voor deze ondergrondse systemen bijgevolg wenselijk. Er wordt gevraagd om het aantal recipiënten die moeten voorzien worden voor glaszameling (i.c. 1 per 700 inwoners) te vervangen of uit te breiden met het nodige volume (x liter per inwoner) dat moet voorzien worden voor glaszameling per inwoner.

Het is voor de inzameling van de glasfractie voor **Fost Plus** belangrijk om de nadruk te leggen op het belang van kleurgescheiden inzameling in het klassieke scenario van de brengmethode, nl. via de glasbollen. De kleurgescheiden inzameling zorgt immers voor een efficiëntere en hoogwaardige recyclage van het materiaal.

Respons:

In de erkenning van Fost Plus (2018) is te lezen dat 1 site wordt voorzien per 700 inwoners of 1 per 400 in intercommunales met een gemiddelde bevolkingsdichtheid lager dan 200 inwoners/km². Fost Plus kan alleen van deze regel afwijken op uitdrukkelijke vraag van de rechtspersoon van publiekrecht. Een aanpassing van het plan is niet vereist.

Het volume van de containers heeft invloed op de interne organisatie/frequentie van ledigen. De burger hoeft daarvan geen effect te ondervinden. De containers moeten in alle omstandigheden tijdig geledigd worden. De service naar de burger toe wordt bepaald door de interne organisatie van ledigen (geen overvolle containers) en het aantal containers of de afstand ertoe. De grootte van containers bepalen dus niet het minimum aantal te plaatsen containers. Een aanpassing van het plan is niet vereist.

Ondergrondse containers wordt verder behandeld onder 6.2.1 'Inzameling aan huis of brengsystemen op korte afstand'.

In Tabel 4 wordt het volgende toegevoegd bij brengmethode glas: verplichte scheiding tussen wit en gekleurd glas.

Eeklo organiseert reeds jaren een tweewekelijkse wijkinzameling voor klein gevaarlijk afval. Deze beleidskeuze werd genomen om enerzijds calamiteiten op het recyclagepark te beperken (in functie van de veiligheid van de parkwachters, vb. onbekende producten) maar ook omwille van plaatsgebrek op het huidige recyclagepark. De wijkinzameling gebeurt op een professionele manier door een erkende inzamelaar en wordt goed onthaald door de inwoners. Eeklo vraagt dan ook om wijkinzameling van kga te voorzien in tabel 4.

Respons:

Wil een lokaal bestuur afwijken van de verplichting tot inzamelen van kga via recyclagepark, dan kan dat enkel na goedkeuring van een gemotiveerde aanvraag op afwijking van het plan. Burgers moeten namelijk op verschillende tijdstippen hun afvalfracties correct kunnen afleveren. Het plan blijft ongewijzigd.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, Mirom Menen, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVBO, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortessem, Meulebeke, Limburg.net, IVLA, IGEAN, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenbergh, Schilde, Zulte, Sint-Laureins, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Pepingen, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Wevelgem, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Het verlagen van de inzamelfrequentie van huisvuil in combinatie met het verhogen van de inzamelfrequentie van selectieve fracties is één van de manieren om burgers aan te zetten om beter te sorteren. **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Beernem, Wervik, Menen** vinden het problematisch dat Fost Plus enkel een verhoogde frequentie vergoed bij gemeenten met een hoge bevolkingsdichtheid (min. 1000 inw./km²). Volgens **Wervik**, 1 van de pilootgemeenten bij de verhoogde inzameling van PMD, zorgt een hogere inzamelfrequentie voor minder restafval. Hun burgers zijn alvast vragende partij voor een wekelijkse PMD-inzameling.

VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door De Haan, Moorslede en Menen, Zedelgem, Turnhout, vragen aan de Vlaamse Regering om bij de volgende erkenning van Fost Plus te pleiten voor een correcte vergoeding van gemeenten die kiezen voor een verhoogde inzamelfrequentie en stellen voor, om deze actie op te nemen in het uitvoeringsplan: "De Vlaamse Regering engageert zich om in de volgende erkenning van Fost Plus de financiële verantwoordelijkheid van Fost Plus af te stemmen op de beleidskeuzes van het uitvoeringsplan."

Voor **IVVO, ondersteund door Lo-Reninge, Veurne, Heuvelland, Ieper** is een verhoogde inzamelfrequentie voor papier/karton en pmd in de kustgemeenten (ten minste in alle schoolvakanties), complementair met de inzameling via ondergrondse sorteerstraatjes. **IVVO** vraagt daarom ook dit als standaardscenario op te nemen in de volgende erkenning van Fost Plus. Inzameling van pmd via containers voor particulieren en voor hoogbouw dient ook als standaardscenario opgenomen te worden. Hoewel de zuiverheid van het materiaal iets minder controleerbaar is, biedt dit talrijke voordelen in de strijd tegen zwerfvuil (geen lekkende, weggewaaid en/of opengescheurde zakken).

Koksijde ondersteunt de visie om de inzamelingen van huisvuil verder af te bouwen en het belang dat dergelijke vermindering steeds gepaard blijft gaan met voldoende frequente inzameling van de selectieve stromen. Ze vragen dan ook een verdere optimalisering/verfijning van de minimale frequentie van de inzameling van de selectieve fracties papier-karton en pmd op maat van de clusters te verankeren in het plan. Het (basis)aanbod dat voorzien wordt in Vlaanderen (tweewekelijks pmd, maandelijks voor papier-karton) voldoet bv. niet in de cluster kustgemeenten.

De mogelijkheid om pmd frequenter in te zamelen dient volgens **Ieper** onderzocht gezien de uitgebreide sorteeregels. Ook **Kuurne** vraagt meer aandacht voor de stijgende ingezamelde PMD-fractie. Frequenter inzamelen geeft een extra stimulans en ook grotere zakken zijn wenselijk sinds de uitbreiding van de sorteeregels.

Imog, ondersteund door Avelgem, Kuurne, Waregem, stelt dat de inhoud van PMD-zakken minstens 100 liter zou moeten kunnen zijn. De retributie van 0,15 €/PMD-zak is onvoldoende voor aankoop en verdeling van de PMD-zakken naar de inwoners. Een hogere retributie leidt echter tot even grote mininkomsten gezien Fost Plus dit afroemt via andere tussenkomsten aan de lokale besturen.

Fost Plus daarentegen verwijst inzake de inzamelfrequentie van selectieve stromen naar de frequenties op pagina 68 en benadrukt dat een verhoging geenszins aan de orde is. Meerdere analyses hebben volgens Fost Plus uitgewezen dat de huidige inzamelfrequenties van PMD en Papier-Karton zich op een optimaal punt tussen efficiëntie en rendement bevinden.

Respons:

(Deze reacties en respons zijn ook relevant voor de koppeling met frequentie inzameling restafval onder hoofdstuk 6.1.5 Inzameling van restafval en voor de UPV onder hoofdstuk 6.7 Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid.)

Een evenwicht zoeken tussen inzamelservice en gemak enerzijds en nudging en sensibilisatie anderzijds, is aan de orde. Het klopt dat de nieuwe pmd-regels een (grote volume)verschuiving van huisvuil naar pmd teweeg brengen. Het aanbieden van bakken of grotere zakken voor pmd is dan ook een mogelijkheid. Hogere inzamelfrequenties kunnen ook interessant zijn, maar betekenen een aanzienlijke meerkost. De inzamelfrequentie PMD en papier&karton, de inzamelrecipiënten PMD en de vergoeding is gekoppeld aan de erkenning van Fost Plus en wordt in dat kader bekeken. Het plan geeft enkel aan welke minimale inzameling moet gebeuren door de lokale besturen. Het zou niet logisch zijn in het plan reeds bijkomende verplichtingen op te leggen aan lokale besturen zonder dat de erkenning van het beheersorganisme voor huishoudelijke verpakkingen daarop is aangepast, zodat ook de kosten worden vergoed. De aangehaalde punten zijn zeker interessant, maar geen voer voor het plan, wel voor de volgende erkenning van het beheersorganisme.

ILvA, ondersteund door Sint-Lievens-Houtem en Lede, vindt dat, om zoveel mogelijk materialenkringlopen te sluiten, bijkomende selectieve inzameling wenselijk is van afvalsoorten die nu nog quasi integraal bij het restafval belanden. Een voorbeeld dat trouwens in het ontwerpplan meteen verplicht in te zamelen wordt, is kurk. Dit is een lovenswaardig aandachtspunt rond een kleine afvalfractie, waarvoor binnen ILvA ook reeds oplossingen bestaan op de 15 recyclageparken. De afzetmarkt is echter zeer beperkt. Dit houdt risico's in voor de continuïteit. Daarnaast kan ook de vraag gesteld worden waarom ook geen andere "kleine afvalfracties" verplicht uit het huisvuil moeten gered worden. ILvA denkt hier aan de perfect afzonderlijk in te zamelen kunststof-monostromen van de CD- en DVD-schijfjes, de CD-doesjes. Hiervoor lopen er reeds jaren succesvolle inzamelingen op de ILvA-recyclageparken. Aanvullend kunnen ook de kaarsen vernoemd worden, al speelt hier ook opnieuw een kleine en mogelijk kwetsbare markt richting hersmelten en hergebruik.

Respons:

Lokale besturen kunnen ervoor kiezen om extra stromen bijkomend selectief in te zamelen. Om de inzameling van een extra stroom te verplichten maken we een grondige afweging op verschillende aspecten, zoals milieuvoordelen t.o.v. financiële en praktische haalbaarheid, kwalitatieve verwerkingsmogelijkheden, markt voor eindproducten,... Projecten die klein starten kunnen na verloop van tijd uitgroeien tot verplichte inzameling, zoals voor kurk. Het is niet uitgesloten dat in de toekomst nog extra stromen selectief kunnen/moeten ingezameld worden.

IVVO, ondersteund door Lo-Reninge, Veurne, Heuveland, Ieper stelt als algemeen aandachtspunt dat de recycleerbaarheid van alle op de markt gebrachte producten dient te verbeteren. Een nauwere samenwerking tussen producenten en recycleurs is nodig.

Hechtel-Eksel stelt dat selectieve inzamelingen enkel nuttig zijn wanneer er voldoende afzetmogelijkheden zijn. De kwaliteit van de selectief ingezamelde stromen dient dus goed te worden gemonitord.

Imog, ondersteund door Avelgem, Kuurne, Waregem wijzen op de impact van mobiliteit en verkeersveiligheid door de bijkomend selectief in te zamelen stromen op recyclageparken en huis-aan-huis inzameling. Dit komt volgens Imog onvoldoende aan bod.

Respons:

Kwaliteit van selectieve stromen, evenals de koppeling met verwerking en afzetmogelijkheden zitten in het plan vevat. Zie onder titel 6.3 "Kwaliteit van de in te zamelen stromen" en hoofdstuk 8 over recyclage.

Mobiliteit en verkeersveiligheid zijn belangrijke items in de beleidsuitvoering op niveau van lokale besturen, maar dit overstijgt de scope van dit uitvoeringsplan. Bovendien is hierbij maatwerk aangewezen.

REACTIES OP 6.1.2 'INZAMELING VAN BIOAFVAL'

Er dient volgens **Denuo** een onderscheid gemaakt te worden tussen de lokale besturen die particulier afval ophalen en de private spelers die swill inzamelen (bv. van horeca).

Respons:

Hoofdstuk 6 handelt enkel over de selectieve inzameling van het huishoudelijk afval en heeft dus geen betrekking op private spelers die organisch-biologisch afval inzamelen bij de horeca.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Zulte, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Aalter, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Pepingen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Volgens het ontwerpplan is het echte potentieel tot restafvalreductie door een veralgemeende selectieve inzameling van bioafval groter dan de vermelde 8,2 kg/inw/jaar. Het ontwerpplan stelt dat een reductie van 35 kg/inw/jaar de bovengrens vormt (75% van het aanwezige recycleerbaar bioafval in het huisvuil). **VVSG en Interafval** wijzen er op dat dit een erg theoretische berekening is die vertrekt vanuit een doelstelling en niet vanuit wat haalbaar is. In de milieu-economische kosten-batenstudie van zes inzamel- en verwerkingsscenario's voor bioafval (RDC, 2021) werd niet onderzocht wat het maximum potentieel is om bioafval uit het restafval te halen bij het toepassen van de extra stimulansen. Ook het Vlaams Energie- en Klimaatplan toont niet aan dat een reductie van de recycleerbare fractie van het huishoudelijk restafval met 75% tegen 2030 effectief haalbaar is.

Ook de **Minaraad** stelt dat het plan erg optimistisch is over het potentieel van selectieve inzameling. De Raad haalt aan dat de ontwerp tekst verwijst naar 'flankerende maatregelen elders in het plan', maar dat de tekst niet duidelijk maakt welke dat zijn. De Raad mist aldus een ernstige onderbouwing dat deze 75% reductie voor deze fractie haalbaar is. De Raad vraagt om die onderbouwing te verbeteren en om voor dit aspect specifiek aandacht te hebben bij de tussentijdse evaluatie van het plan.

Vlaco vzw, ondersteund door Imog, heeft bedenkingen bij de stelling op p.71 van het plan, gebaseerd op de cijfers van de sorteeraanlyse, die aangeeft dat door het bioafval uit het restafval te weren, het mogelijk is om driekwart van de weg kunnen afleggen naar de doelstellingen van 100 kg restafval per de inwoner per jaar. Vlaco vzw geeft aan dat die stelling bij haar de indruk wekt dat de daling van het restafval enkel bereikt kan worden door selectieve inzameling en recyclage, terwijl 23,8 van de 47 kg bioafval in het huisvuil voedselverlies betreft dat gedeeltelijk via preventie wordt aangepakt.

Respons:

De bovengrens is inderdaad gestoeld op de ambitie van het Vlaams Energie- en Klimaatplan. Het plan geeft ook de ondergrens van 8,2 kg/inw/jaar aan. De effectieve hoeveelheid selectief ingezameld bioafval ligt tussen deze twee uitersten en hangt af van het beleid dat elk lokaal bestuur uittekent voor de inzameling en tarifiering van huisvuil en bioafval.

De stelling is bedoeld om het potentieel van een doorgedreven selectieve gft-inzameling te duiden, in het behalen van de restafvaldoelstellingen. De stelling wil in geen geval beweren dat selectieve inzameling het enige instrument is. De combinatie met voedselverliespreventie, thuiscomposteren e.a. is belangrijk en wordt ook zo benadrukt in het actieplan voedselverlies.

Actie 22 voorziet voor alle burgers de mogelijkheid om bioafval selectief aan te bieden. **Fost Plus** stelt zich de vraag of hier ook bioafbreekbare en composteerbare verpakkingen verplicht aanvaard moeten worden.

Respons:

Bioafbreekbare en composteerbare verpakkingen mogen niet in het gf(t). Het inzamelrecipiënt, aangeboden door het lokale bestuur, specifiek voor de inzameling van gf(t) in de regio, kan wel bestaan uit composteerbaar materiaal indien de verwerkingsinstallatie die kan verwerken. Dit zal aangevuld worden in het plan onder titel 6.3.2.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Zulte, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel,

Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Aalter, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Pepingen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Kruikebeke, stellen zich vragen bij de argumentatie voor het standaardscenario inzake gft-inzameling en -verwerking en vinden dat de maatschappelijke kost onderbelicht blijft. **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Torhout en Ham**, stellen voor om deze passage op pagina 71:

“De veralgemeende inzameling van gft in bakken biedt dus het grootste reductiepotentieel voor het huisvuil. Bovendien kent dat scenario ook de grootste milieubaat, tenminste als bij de verwerking gekozen wordt voor voorvergistiging in combinatie met nacompostering. Dat inzamel- en verwerkingsscenario wordt daarom als standaard opgelegd aan de lokale besturen.”

Te vervangen door deze:

“Volgens de maatschappelijke kosten-batenstudie van de inzameling van bioafval (RDC, 2021) biedt de veralgemeende inzameling van gft in bakken het grootste reductiepotentieel voor het huisvuil. Bovendien kent dat scenario ook de grootste milieubaat, tenminste als bij de verwerking gekozen wordt voor voorvergistiging in combinatie met nacompostering. De grote economische kost weegt evenwel zwaarder door dan de sociale en milieubaten, waardoor de veralgemeende inzameling van gft in bakken resulteert in een maatschappelijke kost. Dat inzamel- en verwerkingsscenario wordt evenwel als standaard opgelegd aan de lokale besturen.”

Limburg.net, ondersteund door Kinrooi, Peer, Maaseik, Ham, Tongeren, Alken, Tessenderlo, Leopoldsburg, Oudsbergen, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, volgen het voorstel tot aanpassing van VVSG en Interafval met nog een extra toevoeging aan de laatste zin:

Dat inzamel- en verwerkingsscenario wordt evenwel als standaard opgelegd aan de lokale besturen, waarbij de nodige subsidies verleend worden aan de lokale besturen zodat deze duidelijk hogere maatschappelijke kost door Vlaanderen wordt gedragen.” Er wordt ook een duidelijke kostprijs (in euro) per 100.000 inwoners berekend van het basisscenario (scenario met voorvergistiging en voldoende verwerkingscapaciteit), zodat de gemeenten dit kunnen opnemen in hun (meerjaren)begroting”. Ook de **Minaraad** vraagt de kosten voor de gemeenten van het standaardscenario van gft-inzameling in bakken te erkennen en toe te voegen dat dit scenario impliceert dat een aantal lokale besturen, en dus hun belastingbetalers, de grootste economische kosten moeten dragen.

Het beheer van organisch afval vereist volgens **Hechtel-Eksel** maatwerk.

Respons:

Het voorkeursscenario heeft volgens de maatschappelijke kosten/baten analyse van RDC een maatschappelijke kost in een scenario waarbij gft-afval én restafval tweewekelijks worden ingezameld. De analyse geeft evenwel ook aan dat deze maatschappelijke kost wijzigt in een maatschappelijke baat wanneer de inzamelrequentie van huisvuil wordt verminderd naar een driewekelijkse inzameling. De lokale besturen hebben zelf de instrumenten in handen om de maatschappelijke kost op termijn om te buigen in een maatschappelijke baat. Bovendien is de socio-economische analyse van het plan meer specifiek ingegaan op de kosten voor lokale besturen. Daaruit blijkt dat er een duidelijke netto-baat is voor de lokale besturen. Dat geldt wel enkel als de ophaalfrequentie van huisvuil naar twee weken wordt gebracht bij gemeenten die dit nu nog wekelijks doen en door rekening te houden met dalende kosten voor afvalverbranding.

De kwestie rond de kosten is dus niet eenduidig. De tekst van het plan laat bovendien nog andere scenario's toe, weliswaar onder een aantal voorwaarden.

Om toch tegemoet te komen aan de vraag om meer aandacht te besteden aan het kostenscenario, wordt onder titel 6.1.2 volgende paragraaf toegevoegd in de passage rond het voorkeurscenario: “Dat scenario gaat wel gepaard met economische kosten die mogelijk hoger zijn dan voor andere scenario's. Niettemin blijkt uit de socio-economische analyse bij dit plan dat er een duidelijke netto-baat is voor de lokale besturen. Dat geldt wel enkel als de ophaalfrequentie van huisvuil naar twee weken wordt gebracht bij gemeenten die dit nu nog wekelijks doen en door rekening te houden met dalende kosten voor afvalverbranding. Het betreft ook een berekening over alle gemeenten heen, voor individuele gemeenten kan de berekening anders uitdraaien.”

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, IVBO, IVLA, IGEAN, IVIO, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Kortesseem, Dentergem, Genk, Ichtegem, Meulebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Brugge, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Zulte, Torhout, Sint-Laureins, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, De Haan, Aalter, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Pepingen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark,

Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Het ontwerpplan schuift een veralgemeende selectieve inzameling van gft in containers naar voor, en laat slechts in beperkte mate alternatieve scenario's toe. Volgens **VVSG en Interafval** ligt dat onvoldoende in lijn met het principe van maatwerk voor lokale besturen. Ze vinden het niet wenselijk dat de Vlaamse overheid beperkingen oplegt in het gebruik van het recipiënt en vragen dat een inzameling van bioafval in zakken moet kunnen voor elke gemeente die daarvoor wenst te kiezen. De Vlaamse Regering mengt zich op erg detaillistische wijze in lokale beleidskeuzes, terwijl er reeds strenge restafvaldoelstellingen zijn en het een verplichting is om een dienstverlening voor organisch afval aan te bieden. Bovendien sluit het onderscheid uit het ontwerpplan tussen druk en minder druk bevolkte stadsdelen niet aan bij de praktijk. Er zijn steden in Vlaanderen waar de deelgemeenten net zo druk bevolkt zijn als het stadscentrum. Harde grenzen zijn dus moeilijk te trekken. De **Minaraad** bevestigt het gebrek aan mogelijk maatwerk op dit vlak.

Imog, ondersteund door Avelgem en Kuurne daarentegen evalueert het net als zeer positief dat maatwerk mogelijk blijft om de bioafvalfractie uit het restafval te weren.

IVIO volgt de stelling van VVSG/Interafval dat het niet wenselijk is dat de Vlaamse Overheid keuzebeperkingen oplegt. In het huidige Uitvoeringsplan zien ze dat de sleutelrol welke de gemeenten, of de intercommunale vervult, oneer wordt aangedaan. Het is voor IVIO belangrijk te kunnen inspelen op de lokale mogelijkheden en problemen én hierrond afvalbeleid te organiseren. Via maximale uniformiteit en solidariteit van de kosten wil IVIO afvalinzameling betaalbaar houden. Het voorgelegde plan geeft niet meer de vrijheid om een systeem te kiezen dat beantwoordt aan de regelgeving en tegelijk zowel financieel als organisatorisch haalbaar is. Er is dan ook onvoldoende draagvlak voor de beleidskeuzes die zich, op basis van het voorliggend plan, opdringen. Zonder financiële ondersteuning vanuit de Vlaamse overheid zal het voor de kleinere gemeenten onmogelijk zijn om de noodzakelijke aanpassingen te implementeren.

Beernem vindt ook dat een inzameling van bioafval in zakken moet kunnen voor elke gemeente die daarvoor wenst te kiezen, als blijkt dat de ophaling in zakken een positieve impact heeft op het restafvalcijfer.

Antwerpen onderschrijft het belang van selectieve inzameling van bioafval, en wenst zich te conformeren aan de verplichte inzameling in containers in die zones waar dat een operationele mogelijkheid is. Om de operationele haalbaarheid te bewaken, vraagt de stad aanpassingen. Indien Antwerpen en Borsbeek fusioneren, dan zijn deze zaken ook op Borsbeek van toepassing. De grenzen van wat tot een stadskern behoort, en dus buiten de verplichting valt, zijn onvoldoende duidelijk. Antwerpen vraagt dat ieder lokaal bestuur of intercommunale hiervoor zelf een voorstel mag opmaken, en dat dat expliciet toegelaten wordt door het uitvoeringsplan. Zo kunnen non-conformiteiten vermeden worden. Antwerpen wenst ook de aandacht te vestigen op de hoge kostprijs bij de implementatie van verplichte inzameling via containers. Om die reden vraagt de stad aan OVAM om te voorzien in een eenmalige subsidie voor lokale besturen en intercommunales die wensen te werken met verplichte containers.

Bredene voegt hieraan toe dat zij zelf met de uitwerking van een proefproject gestart zijn in 2021 en voorziet inzameling van bioafval in zakken beginnend vanaf januari 2023 samen met de afvalintercommunale en een buurgemeente. Dit proefproject werd op korte termijn opgestart om tegemoet te komen aan de herziene Kaderrichtlijn Afvalstoffen (2018/851) die stelt dat bioafval vanaf 2024 gescheiden moet worden ingezameld. De eerste keuze was om met bakken te werken, maar de intercommunale gaf aan dat op dat moment de ophalers hun systemen hiervoor niet uitgerust waren.

Voor **Oostende** zorgt het materialenplan dat de Gft ophaling zoals voorzien in het collegebesluit van 2021 niet kan doorgaan. Dit plan verplicht Oostende om de ophaling te organiseren in bakken en met dezelfde frequentie als de restafvalophaling (wekelijks), i.p.v. de voorziene 2 wekelijkse ophaling in zakken. De ophaling van Gft in bakken is de duurste optie van afvalinzameling en zorgt voor praktische problemen, omdat tijdens die ophaaldag Oostende vol zal staan van rolcontainers; tevens hebben appartementen niet steeds de mogelijkheid om een dergelijke bak te stockeren.

Kuurne wijst op de grote onzekerheid over subsidiëring voor GF-recipiënten (keukenafval) en diftarrolcontainers, dus bijna financieel onmogelijk. Daarnaast is er voor Kuurne ook vooral een infrastructureel probleem rond diftarrolcontainers, omdat er heel veel appartementen aanwezig zijn. Er is onvoldoende nagedacht over de soort omgeving van de gemeenten die dit plan moeten uitrollen. Er is ook onvoldoende rekening gehouden met mogelijke impact op de mobiliteit en verkeersveiligheid van de omgeving bij het uitrollen van nog meer selectieve afvalophaling.

Zedelgem ondersteunt de vraag om gft-inzameling via zakken ook buiten de stedelijke kernen toe te laten, gezien de verschillende aanwezige woontypologieën en vraagt om financiering te voorzien voor de inzameling van bio-afval. **Turnhout** haalt ook de stedelijke omgeving aan met dense bebouwing en geringe woonoppervlakten, waar reeds gewerkt wordt met afvalcontainers (papier en restafval) en het moeilijk is om nog een derde container te huisvesten. **Oostkamp** ziet gewichtsdiftar sowieso niet haalbaar in centraal, dichtbebouwd gebied.

Ook bij de brengsystemen is volgens **Turnhout** het inzamelen van GFT een bron van onhygiënische omstandigheden en reukoverlast en derhalve niet wenselijk. Men zou hier een uitzonderingsregel voor steden moeten opmaken dat het afzonderlijk afvoeren van GFT in de restafvalcontainer in stedelijke, dense gebieden toelaat. Zo blijft de leefbaarheid voor de stedelijke inwoners gegarandeerd.

IVVO, ondersteund door Lo-Reninge, Veurne, Heuvelland, Ieper, volgt VVSG en Interafval niet. Inderdaad, de invoering van een bijkomende selectieve inzameling van bioafval levert een meerkost die niet gecompenseerd kan worden door de goedkopere verwerkingskost tov verbranding. Inzameling in containers is duurder dan via zakken. Maar de inzameling in containers biedt talrijke voordelen (ergonomie, geen lekken en scheuren van zakken voor ophaler en gebruiker, betere kwaliteit van het afval, hogere participatiegraad). De maatschappelijke kost van deze fractie valt evenwel direct ten laste van de burger en de gebruiker, dit in tegenstelling tot andere selectieve inzamelingen onder de aanvaardingsplicht waar de kosten verrekend zijn bij de aankoop van het product en niet via de afvalfactuur verrekend worden. Koken kost nu eenmaal geld, zeker als je het goed wilt doen. Kwaliteit primeert hierbij. Het doel is immers het gft maximaal uit het restafval te halen door een goede service en recipiënt aan te bieden aan de burger.

ILvA, ondersteund door Sint-Lievens-Houtem en Lede, heeft reeds in haar 15 gemeenten ervaring met gft-inzameling in containers sinds 1996 en kan sindsdien restafvalcijfers voorleggen die de streefdoelen van de Vlaamse Regering met gemak halen. ILvA steunt dan ook deze beleidskeuze voluit.

Respons:

De vrijheid die de gemeenten in de afgelopen plannen hebben gekregen is waardevol in die zin dat is aangetoond welke inzamelsystemen en tariefkeuzes succesvol zijn in het reduceren van het restafvalcijfer. Deze ervaringen werden meegenomen in het voorstel voor inzamelscenario's in het nieuwe plan. Zo hebben gemeenten die gft-afval in zakken inzamelen structureel lagere inzamelcijfers voor gft dan gemeenten die gft in bakken inzamelen. In de periode 2011-2019 wordt jaarlijks gemiddeld 31 kg/inw gft afval ingezameld via gft-zakken; de hoeveelheid per inwoner voor gft-bakken ligt significant hoger met 54 tot 76 kg voor respectievelijk volume- en gewichtsdiftar. De reden hiervoor ligt vooral bij het ontbreken van gebruiksgemak voor de burger in geval van zakken. Het plan wil enkel inzamelmethodes toelaten die zorgen voor een laagdrempelige en gebruiksvriendelijke oplossing voor bioafval van de burgers en die significant bijdragen tot een verlaging van het restafvalcijfer en goede kwaliteit van het ingezamelde bioafval.

Het voorkeursscenario bij de inzameling van de organische fractie is gemotiveerd vanuit deze ervaringen met verschillende inzamelsystemen. Het plan legt voorwaarden op die moeten leiden tot een optimale dienstverlening die leidt tot een belangrijke afname van het aandeel bioafval in het restafval. Deze randvoorwaarden zijn noodzakelijk om de ambitieuze doelstellingen voor de reductie van restafval te realiseren.

Toch zijn er een aantal opmerkingen terecht. Sommige regio's zijn net gestart met gft-inzameling in zakken en contracten lopen nog. Voor lokale besturen die nog niet zijn begonnen, is de invoering van gft-inzameling met zakken sneller te organiseren. Daarom wordt het ontwerpplan wel aangepast. Lokale besturen die niet behoren tot de clusters 15A en 15b mogen daarom ook tijdelijk nog gft inzamelen met zakken. Zij moeten ten laatste in 2027 overschakelen op bakken.

Een lokaal bestuur kan ervoor kiezen om kleinere recipiënten, zoals composteerbare zakjes, aan te bieden om deze vervolgens te verzamelen in de gft-bak of het brengsysteem. Voorwaarde is wel dat dit kan verwerkt worden in de verwerkingsinstallatie. Ook andere factoren kunnen een rol spelen om dit al dan niet toe te laten, denk daarbij o.a. aan een mogelijke insleep van andere zakjes. Andere composteerbare of biodegradeerbare zakjes dan diegene die het lokaal bestuur aanbiedt als recipiënt horen eveneens niet thuis in de gft(t)-fractie.

Wat betreft de opmerking van Antwerpen, wordt de concrete tekstsuggestie niet weerhouden. Niettemin is het zinvol om over de afbakening van het stedelijk gebied inderdaad in dialoog te gaan, daar waar er twijfelgevallen zijn. Gezien de vorige tekstaanpassingen waardoor tot 2027 zakken overal toegelaten blijven, is het wellicht beter om die dialoog eerst kansen te geven. Indien nodig kan een tekstaanpassing hierover volgen na de mid-termevaluatie van het plan in 2026.

IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem Sint-Laureins, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Assenede, Eeklo, Lievegem, leest in het Plan een verplichte inzameling van bioafval, maar geen verplichting om alle aansluitingspunten ongevraagd een container ter beschikking te stellen. Derhalve pleit IVM ervoor om het systeem, zoals in de IVM-regio van kracht is, te kunnen behouden. Er wordt in elke IVM-gemeente gft ingezameld waardoor er om de 14 dagen gft kan worden aangeboden. Met die nuance dat inwoners die geen gft-container wensen aan te kopen, hiertoe niet worden verplicht. Op die manier wordt tezelfdertijd gestimuleerd om optimaal thuis te composteren wanneer er hiervoor plaats, middelen en goede wil aanwezig zijn. IVM haalt een reeks aan argumenten aan om op deze manier te werken. Ook **Eeklo** haalt nog specifiek voor de gemeente een aantal argumenten aan.

Verder stelt het plan hier dat voor de inzameling van bioafval een doordacht tariefbeleid nodig is, dat kwalitatief thuiscomposteren stimuleert maar ook niet-thuiscomposteerders een alternatief biedt om tuinafval selectief aan te bieden. **IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem Sint-Laureins, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Assenede, Eeklo en Lievegem**, pleit voor een aanpak naar analogie met de invoering van de 'gft-ophaling' in de IVM-regio, die stoelt op vrijwillige deelname van de inwoners.

Nazareth zamelt momenteel GFT in op vrijwillige basis en wil dit ook zo houden. Op dit moment heeft zo'n 30% van alle huishoudens in Nazareth een GFT-container. Daarnaast wordt in Nazareth ook het thuiscomposteren gepromoot. In dit kader vraagt Nazareth ook verduidelijking over hoe de cijfers m.b.t. thuiscompostering zullen worden berekend. Dit kan volgens de gemeente enkel op basis van de verkoopscijfers van compostmateriaal door de gemeente.

Kuurne stelt ook dat er verder moet ingezet worden op thuiscomposteren. In het plan krijgt dit onvoldoende aandacht. In Kuurne zijn ze bezig met een plan rond wijkcomposteren in de dichtbevolkte omgeving. Er wordt in dit plan geenszins rekening gehouden met de bevolkingsdichtheid van de gemeente, alsook de soort bebouwing. Inzetten op het voorkomen van voedselverspilling van bij de producent komt te weinig concreet aan bod in het plan als actie voor de vermindering van het restafval. Ook daar is de bewustmaking van de burger van absoluut groot belang. Dit zijn campagnes die niet alleen vanuit de gemeente kunnen worden gevoerd, maar op niveau van Vlaanderen moet worden uitgerold.

De leden van de **Adviesraad Milieu en Natuur van Sint-Martens-Latem, ondersteund door de gemeente Sint-Martens-Latem**, betreuren de afwezigheid van het volgende element. De samenvattende brochure over het ontwerp van plan meldt niets over thuiscomposteren: vermelding ervan zou een versterkende stimulans kunnen zijn voor wie het al doet en wie het wel zou willen doen.

Vlaco vzw wijst erop dat de rol van brengsystemen voor bioafval niet duidelijk is. Vlaco vzw wijst erop dat in sommige delen van de tekst brengsystemen toegelaten lijken als alternatief voor huis-aan-huisinzameling, maar op andere plekken in het plan niet (verschillende boodschappen op p. 67, 68, 69, 71, 75). Vlaco vzw vraagt om op p. 68, 69 en 71 duidelijk te verwijzen naar brengsystemen zoals op andere plekken wel is gebeurd. Voor 'gf + afzonderlijk fijn tuinafval' kan men kiezen tussen huis-aan-huisinzameling of een brengsysteem op korte afstand. Uit tabel 4 (p. 68) blijkt er echter geen oplossing meer voor het fijn tuinafval wanneer voor het brengsysteem op korte afstand wordt gekozen. Dit mag nl. niet voor fijn tuinafval. Dit fijne tuinafval kan dan enkel via recyclagepark ingezameld worden. Daarnaast lijkt een maandelijks huis-aan-huisophaling van fijn tuinafval ook weinig, bv. in periodes van veel gras (cf. p. 71).

Voor **Antwerpen** is het onvoldoende duidelijk of sorteerstraten een toegelaten alternatief zijn voor de verplichte inzameling in containers. De stad vraagt dat dit expliciet beschreven wordt in het uitvoeringsplan.

Deinze heeft nog geen GFT ophaling aan huis. In Deinze wordt ingezet op thuiscompostering. Binnen de centrumzone is Deinze gestart met een afvalbrengsysteem middels ondergrondse containers. Eén van de redenen voor deze uitrol is het weren van zwaar vrachtverkeer voor huis-aan-huisophaling van afval in het centrum. Dit argument wordt met de verplichte HAH ophaling van GFT terzijde geschoven. Het voorliggende Lokaal Materialenplan doorkruist op dat vlak dus volledig het lokale afvalbeleid. Jammer, want dit zal aanleiding geven tot twijfel en in het slechtste geval tot bezwaren bij de bevolking die recent (sinds mei 2021) werd doorverwezen naar een brengsysteem.

Het inzamelen van gft in ondergrondse containers stuit op een aantal problemen, zoals plaatsgebrek, mogelijke geurhinder en te verwachten vervuiling van de gft-fractie met andere materialen doordat hierop minder controle is dan bij HAH-inzameling.

Respons:

Elke gemeente of stad moet de mogelijkheid tot inzameling van bioafval aanbieden. Elke burger moet in het systeem kunnen instappen. Burgers zijn evenwel nog steeds vrij om te kiezen of ze thuiscomposteren en/of meegeven met de selectieve inzameling, zolang het bioafval maar niet in het restafval terecht komt. Via de lokale besturen kunnen burgers door slimme tarifiering (restafval versus bioafval) gestimuleerd worden om bioafval zoveel mogelijk thuis te recycleren of mee te geven met de selectieve inzameling.

Thuiscomposteerders zijn dus niet verplicht om over een bak te beschikken en/of die bak buiten te zetten. Aangezien de plantekst dit nergens verplicht en ook lokale besturen niet verplicht om te zorgen dat elke burger een gft-bak heeft, hoeft de plantekst niet aangepast te worden.

Het effect van thuiscomposteren, samen met de inzameling van gft, zal tot uiting komen in een daling van het organisch materiaal in de huisvuilzak. Een extra, aparte indicator voor thuiscomposteren op gemeentelijk niveau is niet vereist.

Thuiscomposteren en vermijden van voedselverlies komen wel aan bod in de plantekst, maar er wordt sterk verwezen naar het reeds bestaande uitvoeringsplan 'actieplan voedselverlies en biomassa-reststromen circulair 2021-2025'. Het is niet zinvol om in dit plan alle initiatieven uit het andere plan opnieuw te vermelden.

De opmerkingen over onduidelijkheid over de rol van brengsystemen zijn terecht. Tabel 4 geeft het juiste overzicht, maar elders in de tekst wordt dit niet altijd consequent herhaald waar nodig. Onder titel 6.1.2 "Inzameling van bioafval" wordt daarom een alinea toegevoegd die duidelijk maakt dat in alle scenario's (uitgezonderd Optimo) de huis-aan-huis-inzameling van gft of gf vervangen kan worden door een brengsysteem, onder voorwaarde dat dit is ingebed in een systeem waarbij burgers verschillende fracties wijkgebonden op dezelfde plek kunnen deponeren (systeem van sorteerstraatjes). Ook onder titel 6.2.1 "Inzameling aan huis of brengsystemen op korte afstand" wordt 'gft- en gf-afval' toegevoegd als mogelijkheid tot inzamelen via brengsysteem.

Wat betreft de andere opmerkingen van Vlaco, staat het de lokale besturen vrij om de t-fractie frequenter in te zamelen, eventueel met variatie doorheen het jaar. Tabel 4 geeft het minimum aan. De verplichting van maandelijkse inzameling van de t-fractie (bij de keuze voor inzameling gf i.p.v. gft) blijft. Het aanvullen met inzameling op afroep is mogelijk, maar kan de maandelijkse huis-aan-huis inzameling niet vervangen om de drempels niet te verhogen voor (sommige) burgers. Indien gekozen wordt voor een brengsysteem voor gf-fractie, moet de t-fractie nog steeds aan huis worden ingezameld dus (en ook via het recyclagepark). Er gebeuren geen tekstaanpassingen op basis van deze opmerkingen.

Limburg.net, ondersteund door Hamont-Achel, Kinrooi, Peer, Maaseik, Riemst, Tongeren, Alken, Leopoldsburg, Oudsbergen, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen stelt dat het ontwerpplan slechts in beperkte mate alternatieve scenario's toelaat voor de selectieve inzameling van gft. Dit is in strijd met het maatwerk dat lokale besturen moeten kunnen bieden en met de vermelding in het ontwerpplan (p. 13) dat pionierende lokale besturen en bedrijven verder moeten kunnen experimenteren en hun strategieën kunnen opschalen. [...]. Van alle lokale actoren wordt verwacht dat ze zich inschakelen in deze accentverschuiving. Van de lokale besturen in het bijzonder wordt tegelijk verwacht dat ze ook stappen vooruit blijven zetten in het meer traditionele afvalbeleid dat de basis blijft van elke circulaire strategie. Limburg.net vindt het dan ook vreemd dat in het kader van de inzameling van bioafval er een zeer beperkend kader wordt opgelegd, waar het niet langer mogelijk zou zijn om vernieuwende initiatieven op te zetten, anders dan de huidige lopende initiatieven. Daarnaast moet ook voorzien worden dat alternatieven kunnen uitgebreid worden ingeval van een positieve beoordeling.

Wat betreft de evaluatie van de onderstaande systemen, vraagt Limburg.net om ook een eindevaluatiemoment te vermelden voor het Optimo-systeem. **Limburg.net, ondersteund door Riemst, Alken, Tessenderlo, Leopoldsburg, Oudsbergen, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen**, vraagt dan ook om de tekst op pagina 72 (inzake de toegelaten scenario's) te vervangen door:

"Momenteel worden onderstaande scenario's onderzocht als alternatief. Ingeval van positieve beoordeling worden deze scenario's erkend als een toegestaan alternatief op het standaardinzamelsysteem. Bij negatieve evaluatie wordt het systeem beperkt tot de huidige gemeenten die er gebruik van maken of stopgezet, waarbij een timing inzake stopzetting en omschakeling naar het standaardinzamelsysteem wordt afgesproken.

- Gft-inzameling in zakken in stedelijke kernen. De steden uit clusters 15A en 15B komen daarvoor in aanmerking. Minder dicht bevolkte stadsdelen (zoals deelgemeenten of minder bevolkte stadsdistricten) komen in aanmerking om dit scenario in te voeren, indien aan de voorwaarden van verwerking zoals omschreven in titel 8.4. wordt voldaan.
- Proefproject Optimo van Limburg.net. In dit proefproject wordt de gelijktijdige inzameling van zes aparte afvalfracties uitgetest sinds 1 januari 2022. Het proefproject is momenteel beperkt tot 34 Limburgse gemeenten en de stad Diest in Vlaams-Brabant. Keukenafval en etensresten worden in een 17 liter zak ingezameld en tuinafval wordt in 50 liter zakken ingezameld. Bijkomend wordt snoeihout opgehaald tegen betaling van een op volume gebaseerd tarief. Het proefproject wordt in 2024 eerste keer geëvalueerd op basis van een nieuwe sorteeraanlyse van het huisvuil in het proefgebied en andere criteria inzake kwaliteit en recyclagegraad van het ingezamelde keukenafval en etensresten. Gezien de lopende afspraken met de gemeenten, de duurtijd van de overeenkomsten en de gedane investeringen volgt de definitieve evaluatie in 2028 waarbij de kwalitatieve vergelijking met de andere systemen wordt gemaakt.
- Inzameling huis-aan-huis van keukenafval en etensresten (gf) in combinatie met huis-aan-huis inzameling van fijn tuinafval in bakken. De frequentie van inzameling staat in Tabel 4. De keuze om voor fijn tuinafval ook een bijkomende dienstverlening aan huis op te leggen (en dus niet alleen via het recyclagepark), is nodig om niet-thuiscomposteerders een laagdrempelig en gebruiksvriendelijk alternatief aan te bieden. In deze omstandigheden zal het lokale bestuur bijzondere aandacht moeten geven aan een doordacht tarievenbeleid voor dit fijn tuinafval. Alleen zo bereiken we een goed evenwicht tussen enerzijds de promotie van kwalitatief thuiscomposteren en anderzijds het vermijden dat niet-thuiscomposteerders het tuinafval met het huisvuil meegeven, sluijstorten of op een niet-kwalitatieve manier in de eigen tuin composteren. Lokale besturen die kiezen voor dit inzamelscenario, moeten een sorteeraanlyse van hun huisvuil uitvoeren en daarbij resultaten verzamelen voor de vier seizoenen in de periode najaar 2025-voorjaar 2026. Op basis van die sorteeraanlyses en de resultaten van de selectieve inzameling op vlak van hoeveelheid en kwaliteit, wordt deze inzamelmethode in elk gebied geëvalueerd tijdens de midtermreview, zoals vermeld onder hoofdstuk 11. De evaluatie zal een vergelijking maken met de aanwezigheid van bioafval in het huisvuil van de (huidige) gft-gemeenten.

De vereisten inzake verwerking van het ingezamelde keukenafval en etensresten onder deze afwijkende scenario's worden onder titel 8.4 verduidelijkt. De kosten van de sorteeraanlyses voor de evaluatie van deze afwijkende inzamelscenario's zijn te dragen door de betrokken lokale besturen of intercommunales. ~~Wanneer bij de mid-termevaluatie blijkt dat de alternatieve inzamelmethodes niet leiden tot voldoende afname van het aandeel bioafval in het huisvuil of als er andere tekortkomingen blijken, zal het standaardinzamelsysteem (gft) worden opgelegd."~~

Genk volgt de redenering van Limburg.net om - gezien de lopende afspraken met de gemeenten, de duurtijd van de overeenkomsten en de gedane investeringen - de definitieve evaluatie van Optimo in 2028 op te maken, waarbij de kwalitatieve vergelijking met de andere systemen wordt gemaakt. Voor proefgemeenten Genk en Diepenbeek kan dit wel vroeger eindigen.

Respons:

Het Optimo proefproject werd in 2016 opgestart in enkele Limburgse gemeenten, waarbij in samenspraak met de OVAM werd beslist om het project eind 2021 te evalueren. Om het proefproject over een groter gebied uit te testen, liet de OVAM toe om het Optimo-proefproject uit te breiden naar 34 Limburgse gemeenten en Diest, gekoppeld aan een evaluatie tegen eind 2024. Dit evaluatiemoment valt vroeg genoeg in de planperiode om de nodige bijstellingen door te voeren met het oog op het behalen van de plandoelstellingen in 2030. Een eindevaluatie in 2028 is niet aanvaardbaar aangezien deze te weinig tijd laat voor een bijsturing van de inzameling. Een evaluatie van Optimo tegen eind 2024 blijft dus verplicht. De resultaten leggen we naast de ervaringen die we reeds hebben opgedaan met verschillende scenario's. Zie ook respons op reactie voorkeurscenario.

Vlaco vzw vraagt zich af of er voor het alternatief scenario 'inzameling huis-aan-huis van keukenafval en etensresten (gf) in combinatie met huis-aan-huisinzameling van fijn tuinafval in bakken' een voorkeursrecept is voor de gf-fractie. Voor het fijn tuinafval zijn in dit scenario namelijk wel bakken verplicht.

Respons:

Het recept voor de inzameling van de gf-fractie wordt momenteel niet vastgelegd. Dit wordt verduidelijkt in de plantekst. Tuinafval moet wel verplicht in bakken ingezameld worden.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibogem, ILvA, VERKO, Mirom Menen, MIWA, IVM, IDM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVBO, IVAGO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Wachtebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Torhout, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Lokeren, Zele, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Waasmunster, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Pepingen, Wevelgem, Destelbergen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem, Lede Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Bij de keuze voor een 'gf'-inzameling moet er volgens het ontwerpplan bijkomend minstens maandelijks een inzameling zijn van fijn tuinafval. Een brengmethode op korte afstand is toegelaten als alternatief voor de gf-inzameling, maar niet voor de tuinafvalinzameling. Dit impliceert dat indien de gemeente kiest voor de brengmethode, er in deze zones nog steeds maandelijks een inzameling tuinafval moet plaatsvinden. Mogelijks is dat net in zones waar weinig tuinafval vrijkomt, en dus stellen VVSG en Interafval de verplichting tot inzameling aan huis van fijn tuinafval in vraag. **VVSG en Interafval, voor dit punt ondersteund door Turnhout**, vragen om toe te laten dat de inzameling van tuinafval op afroep mag georganiseerd worden tegen reële kost, dit komt de globale efficiëntie ten goede.

Respons:

Tuinafval kent meestal grotere volumes en is minder evident om te brengen naar een (ondergrondse) container. Deze fractie komt regelmatig vrij bij huishoudens. Het is dan ook belangrijk deze fractie eenvoudig te kunnen aanbieden. Daarnaast is inzameling van fijn tuinafval op afroep nefast voor de kwaliteit van het fijn tuinafval, gezien de lagere frequentie en wachttijden. De biologische afbraak zal dan immers al ongecontroleerd starten in de inzamelbak. Het aanvullen met inzameling op afroep is mogelijk, maar kan de maandelijkse huis-aan-huis inzameling niet vervangen om de drempels niet te verhogen voor (sommige) burgers. Het plan blijft voor dit punt ongewijzigd.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibogem, ILvA, VERKO, Mirom Menen, MIWA, IVM, IDM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVBO, IVAGO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Wachtebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Torhout, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Lokeren, Zele, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Waasmunster, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Pepingen, Wevelgem, Destelbergen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem, Lede Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De verplichting om de selectieve inzameling van de organische fractie in dezelfde week als het huisvuil te organiseren (p. 68 – tabel 4) is volgens VVSG en Interafval niet onderbouwd. Er zijn voldoende voorbeelden van gemeenten in Vlaanderen met lage restafvalcijfers die huisvuil en gft tweewekelijks altemnerend inzamelen, zoals ook Turnhout aanhaalt. Ook qua personeelsbezetting brengt een inzameling in dezelfde week de nodige problemen met zich mee. **VVSG en Interafval, voor dit punt ondersteund door Damme, evenals de Mineraad**, vragen dus om in tabel 4 op pagina 68 de toevoeging 'verplicht in dezelfde week als huisvuil' te schrappen.

Heuvelland en IVVO, ondersteund door Lo-Reninge, Veurne, Ieper, stellen dat dit wel als aanbeveling kan blijven, als het lokaal bestuur huisvuil inzamelt via volumediftar.

Ibogem, ondersteund door Beveren en Kruikebe, benadrukt dat de lokale besturen zelf de frequentie moeten kunnen bepalen. Ibogem argumenteert dat bij de redenering van inzameling in dezelfde week om zoveel mogelijk bioafval uit het restafval te halen, er toch ook niet uitgegaan wordt van een 14-daagse inzameling van papier en pmd in dezelfde week als de restafvalinzameling. Ook **Boortmeerbeek, Haacht en Holsbeek** vragen om meer ruimte te creëren voor maatwerk richting doelstellingen. De gemeenten vinden dat dit niet in een uitvoeringsplan past.

IDM, Lochristi, Oudenaarde, Ieper, IVLA, MIWA, ondersteund door Sint-Gillis-Waas kunnen niet akkoord gaan met de koppeling van de inzameling van restafval en GFT in dezelfde week. Deze verplichting is operationeel, organisatorisch (inzet vrachtwagens, duurtijd contracten) en financieel niet haalbaar. **Lochristi** stelt in vraag of deze verplichting een verbetering zou zijn inzake lokale mobiliteit en ecologische belasting. **Zwijndrecht, Beveren en Kruikebe** halen ook de extra kosten (vrachtwagens, personeel) aan.

In **Eeklo** geldt een 14-daags ophaalregime waarbij in week 1 restafval wordt ingezameld en in week 2 gft. Een gecombineerde ophaling zal mogelijks duurder worden en zorgt voor logistieke problemen (vb. plaatsgebrek in kleine centrumstraten). De stad Eeklo wenst dan ook het alternerend regime als algemeen principe te behouden. De situatie is gelijkaardig bij **Nazareth, IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem, Maldegem, Aalter, Merelbeke**. Zij pleiten eveneens voor het behoud van de alternerende ophaling om onnodige extra kosten en logistieke problemen te vermijden.

IOK Afvalbeheer, ondersteund door Herenthout, Hulshout begrijpt ook niet waarom men in de tabel p. 68 spreekt van een verplichting om in dezelfde week GFT en huisvuil te moeten inzamelen. Heel wat gemeenten maken juist gebruik van een alternerend systeem (geen twee containers kort op elkaar of op dezelfde dag op de stoep). Bovendien zou een dergelijke bijkomende verplichting kostenverhogend zijn en gemeenten en hun intercommunales verplichten bijkomende (reserve) ophaalwagens aan te kopen. Tenslotte is het logistiek de eerstvolgende jaren niet mogelijk om een dergelijk systeem in te voeren omwille van een gebrek aan ophaalwagens in de markt. Tenslotte gaat het beoogde effect sowieso niet op voor regio's met een scenario met bakken en wegende diftar voor gft- en restafval. Als de achterliggende motivatie voor deze bepaling klopt zou dit ook betekenen dat het in praktijk niet wenselijk zou zijn om een substantieel verschillend tarief te hanteren voor GFT en restafval, wat in de praktijk nochtans noodzakelijk blijkt om het sorteergedrag bij de bevolking te stimuleren. Ze pleiten dan ook resoluut voor het schrappen van deze bepaling.

Koksijde begrijpt het opzet van deze insteek (min. elke 2 weken gft en indien toch vaker huisvuil dan gft zelfde frequentie) maar de formulering in de tabel is wat ongelukkig. Voorstel om de tekst in tabel 4 helemaal af te stemmen op wat bedoeld en verduidelijkt wordt in het tekstgedeelte. Indien huisvuil om de twee weken zou worden ingezameld, moet de mogelijkheid blijven bestaan om gft niet in dezelfde week in te zamelen.

ILvA, ondersteund door Sint-Lievens-Houtem, Lede, kan, op basis van cijfers, getuigen dat ook met een alternerende weekinzameling rest versus gft uitstekende resultaten kunnen worden geboekt. ILvA werkt soms alternerend in de periode van half oktober tot half april, omdat er in de andere periode sowieso een wekelijkse gft-inzameling wordt georganiseerd. Anderzijds wordt – sinds de opvolging van het gewogen diftarsysteem – vastgesteld dat in het ILvA-gebied een gft-container zelden wekelijks wordt aangeboden, en zelfs eerder gemiddeld slechts 8 tot 9 keer per jaar of slechts bij 21% van de aanbiedmogelijkheden. De veronderstelling van de opstellers van het Ontwerpplan dat een gezin de mogelijkheid moet hebben om afval in eenzelfde week te scheiden om toch geen aanbieding te missen klopt dus in de praktijk niet: de scheiding wordt op een plaats gedaan (aan de huisvuil- en gft-containers) en niet op een tijdstip. Het focussen op inzamelingen huisvuil en gft in eenzelfde week zou de logistieke puzzels van personeel en vrachtwagens zonder piekmomenten en “gaten” ontwrichten, niet enkel voor deze twee fracties, maar ook in relatie met de PMD- en papier/kartoninzamelingen aan huis (in het geval van ILvA is er zelfs een glaszameling aan huis bij betrokken).

Respons:

De voorwaarde voor de inzameling van gft in dezelfde week als huisvuil wordt geschrapt aangezien deze maatregel verhoudingsgewijs teveel organisatorische problemen oplevert in relatie tot de beoogde doelstelling en gezien de vele reacties van lokale besturen op deze verplichting. De plantekst wordt aangepast (in tabel 4 en op andere plaatsen waar nodig).

Mirom Menen, ondersteund door Menen en Wervik, wenst op korte termijn de frequentie van huisvuil niet te verlagen. De verlaging van de inzamelfrequentie voor restafval kan pas overwogen worden nadat de selectieve inzameling van GFT (2023) en luiers (2027) zijn opgestart. Nu wordt de restfractie best wekelijks ingezameld omwille van geurhinder. Het wekelijks inzamelen van GFT zou operationeel een grote meerkost betekenen ten laste van de lokale besturen. Het is voorzien dat GFT in deze gemeenten opgestart wordt in 2023, dit met een 2 wekelijkse frequentie. Mirom Menen vraagt dan ook de nodige tijd om de inzameling te evalueren. Een aanpassing van de inzamelfrequentie dient dan ook een weloverwogen keuze van de lokale besturen zelf te zijn. **Wervik** vermeldt hier dat er ook dient rekening gehouden te worden dat heel wat wegwerpluiers in de restafvalzak zitten, +/- 5,6 kg per inwoner.

IVBO, ondersteund door De Haan, stelt dat het juist stimulerend kan werken om beter te sorteren als een wekelijkse ophaling van de organische fractie voorzien wordt, maar de ophaling van huisvuil maar 2- of 3-wekelijks georganiseerd wordt. Vandaag de dag wordt in één van de venootgemeenten van IVBO (nl. Damme) de organische fractie en het huisvuil alternerend opgehaald om de 2 weken wat tot een succesverhaal heeft geleid wat betreft de reductie van het restafvalcijfer.

Respons:

De lagere inzamelingsfrequentie voor huisvuil wordt momenteel niet opgelegd in het plan, maar is wel aanbevolen omwille van de positieve effecten op de hoeveelheid huisvuil. De frequentie voor huisvuil lijkt best op max. 1 keer per 2 weken te liggen, en kan worden verlaagd door de reeds uitgebreide pmd-sorteerregels en de invoering van inzameling van al het bioafval. Bioafval uit het huisvuil halen, vermindert de geurhinder en hoeveelheid huisvuil. De lokale overheden bekijken zelf of vervolgens een lagere frequentie voor inzameling van huisvuil wenselijk/haalbaar is op hun grondgebied. Het plan wordt niet aangepast.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerk, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Limburg.net, Mirom Roeselare, IVLA, IGEAN, Imog, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Zulte, Moorslede, Torhout, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Aalter, Borsbeek, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Zonnebeke, Kortemark, Pepingen, Ichtegem, Ruislede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Koekelare, Lievegem, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Volgens **VVSG en Interafval** is de vooropgestelde timing om tegen 1 januari 2024 overal in Vlaanderen een inzameling van organisch afval aan te bieden onrealistisch, en zij voeren daarvoor volgende redenen aan:

- er zou een capaciteitstekort zijn om al het ingezameld organisch afval te verwerken, het ontwerpplan bevat overigens geen visie over hoe dat capaciteitstekort zal opgevangen worden.
- het is niet evident om op bestaande contracten op zo'n korte termijn in te breken. Dat wel doen brengt een kost met zich mee voor de lokale besturen.
- dit scenario kent een grote kost, lokale besturen zijn daar begrotingsgewijs niet op voorbereid.
- dit behoeft wellicht een investering in rollend materiaal, waarvan leveringstermijnen van 16 tot 18 maanden normaal zijn.
- bij de introductie van een nieuwe selectieve inzameling gaat een maandenlang sensibiliserings- en informatietraject naar de burger vooraf.

VVSG en Interafval, voor dit punt ondersteund door Turnhout, stellen voor om actie 22 als volgt te herformuleren: "elke gemeente beschikt tegen 1 januari 2024 over een concreet plan om vanaf 1 januari 2026 aan burgers de mogelijkheid te geven om alle bioafval selectief aan te bieden. Dat gebeurt volgens de bepalingen van het plan."

Tongeren vraagt om de verplichting te laten ingaan vanaf 1 januari 2025.

Antwerpen ziet heel wat nodige stappen waardoor de deadline niet haalbaar is: voorzien van budgetten, aankoopprocedures, verankering in lokaal beleid en politiecodex, communicatiecampagnes, hertekenen van het operationele landschap, de bedeling van containers, veranderingsmanagement, etc. De stad vraagt om lokale besturen zelf te laten aangeven tegen wanneer ze dit kunnen invoeren, uiterlijk binnen de planperiode 2023-2030.

Ook **Bredene, Kortrijk, Deinze, Oudenaarde, Waregem, Kuurne, Houthulst, Kortemark, IVIO, Imog, Mirom Roeselare, ondersteund door Moorslede, Torhout, Staden, Wingene, Roeselare, Langemark-Poelkapelle, Zonnebeke, Kortemark, Koekelare en IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem, Sint-Laureins, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Lievegem** bevestigen dat 1 januari 2024 niet haalbaar is en wijzen op een reeks aan praktische, organisatorische en financiële problemen om de deadline te halen.

Mirom Roeselare, ondersteund door Moorslede, Torhout, Staden, Wingene, Roeselare, Langemark-Poelkapelle, Zonnebeke, Kortemark, Koekelare verwijst hier ook naar de onzekerheid rond het dossier regiovorming waarbij de intercommunale zich zou moeten opdelen in 3 regio's. Dit maakt een langetermijnbeleid zeer moeilijk. Ook **Houthulst** geeft aan dat Mirom Roeselare zich in drie regio's zou moeten opdelen. Volgens Houthulst is alle knowhow nodig om het nieuwe afvalstoffenplan uit te voeren. Het zou jammer zijn moest deze vertraging oplopen door versnippering van de intercommunale.

Borsbeek onderschrijft het belang van selectieve inzameling van bioafval, maar acht de timing als niet haalbaar gezien de fase van verkenning van een fusie met Antwerpen. Het college wenst, in samenspraak met Antwerpen, te kunnen aangeven of het gebruik van

zakken/bakken al dan niet haalbaar is. Dit om te vermijden dat Borsbeek in 2023/2024 keuzes moet maken die vanaf 2025 teruggeschroefd moeten worden.

De **Minaraad** wijst eveneens op de krappe timing. De Minaraad geeft aan dat de bepalingen uit de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen in 2021 quasi letterlijk werd omgezet in de Vlaamse wetgeving, maar zonder toen uitdrukkelijk in te gaan op de implementatie. Om daar een doordachte keuze in te maken, werd een studie opgemaakt over de inzamel- en verwerkingsscenario's voor bioafval, waarvan de resultaten in maart 2022 werden bekend gemaakt. Op basis van die resultaten werd dan in dit ontwerpplan uitdrukkelijk de verplichting opgenomen voor gemeenten om een aparte inzameling van alle bioafval aan burgers aan te bieden tegen begin 2024. De meeste gemeenten organiseren reeds zo'n inzameling, maar voor de degene die dat nog niet doen lijkt deze timing erg scherp omwille van een aantal uitdagingen bij de implementatie. De Minaraad vraagt om, met respect voor de verplichtingen uit de richtlijn, te bekijken hoe er rekening kan gehouden worden met deze problemen.

IVVO, ondersteund door Lo-Reninge, Veurne, Heuveland en Ieper, gaat niet akkoord met de aangehaalde argumenten van de VVSG en Interafval om de vooropgestelde timing van verplichte selectieve inzameling van gft-afval tegen 1/01/2024 met 2 jaar uit te stellen omwille van capaciteitstekort. Ingevolge de Europese Richtlijn is een verplichte selectieve inzameling van bioafval tegen eind 2023 reeds opgenomen in Vlarema 8. Dit plan mag hier niet van afwijken. Als exploitant van een vergistingsinstallatie zijn zij bereid om snel te investeren in extra capaciteit als er garanties zijn qua subsidies én aanvoer. Een ondercapaciteit kan tijdelijk opgevangen worden, een structurele overcapaciteit is echter nefast voor een exploitant.

ILvA, ondersteund door Sint-Lievens-Houtem, Lede, betreurt dat deze druk op de bijna verplichte gft-inzameling een Uitvoeringsplan te laat komt. Een uitbreiding in verwerkingscapaciteit wordt mogelijk onderzocht, maar had beter reeds in 2015 gepland geweest.

Respons:

Het is sinds medio 2021 (Vlarema 8) geweten dat deze verplichting er zat aan te komen. Lokale besturen en intercommunales hadden dus 2,5 jaar tijd om zich voor te bereiden. Een maandenlange sensibiliserings- en informatietraject naar de burger toe kan nog steeds worden opgezet. De timing verlaten voor de laatste gemeenten (73 in januari 2022) zou ook de lokale besturen en intercommunales benadelen die wel al pro-actief voorbereidende maatregelen hebben genomen.

Om toch tegemoet te komen aan de bezorgdheden, wordt het scenario van gft-inzameling met zakken langer toegestaan voor alle gemeenten. Een overschakeling op bakken wordt pas verplicht in 2027. Dit maakt de timing voor een aantal aspecten haalbaarder. Verder is het steeds mogelijk om afwijkingen aan te vragen op hoofdstuk 6, inclusief op de verplichte scenario's voor inzameling bioafval dus. Tot slot is ook een afwijking op de volledige selectieve inzameling mogelijk. Dit wordt evenwel beperkt in de tijd en zal slechts mogelijk zijn tot 1 januari 2026. Een afwijking moet worden gemotiveerd en wordt beoordeeld door de OVAM. Dit zal in het plan worden toegevoegd.

Een aantal investeringen in capaciteitsuitbreiding zijn lopende of gepland. Het klopt dat het capaciteitsvraagstuk onderbelicht was in de ontwerp tekst. Dit zal meer aandacht krijgen in hoofdstuk 8 en door middel van een aparte bijlage in het plan.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseme, Meulebeke, Limburg.net, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Zulte, Torhout, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendelede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Aalter, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Pepingen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Lokale besturen die kiezen voor een inzameling aan huis van keukenafval en etensresten in combinatie met een inzameling aan huis van fijn tuinafval in bakken worden verplicht om op eigen kosten een sorteeraanalyse te doen van het huisvuil in vier seizoenen. De **VVSG en Interafval** vragen om dit te vervangen door 1 sorteeraanalyse vóór de start van de inzameling en 1 analyse in hetzelfde seizoen na de start van de inzameling (en dus geen 4 analyses na de start). De VVSG en Interafval vragen dat de OVAM minstens zelf ook één analyse van het huisvuil uitvoert bij vergelijkbare gemeenten met dezelfde inzameling om een degelijke vergelijking mogelijk te maken. Indien het

werkingsgebied van een volledige afvalintercommunale voor dit scenario kiest, zijn de VVSG en Interafval van mening dat een steekproef over de verschillende gemeenten heen voldoende is, en een sorteeranalyse per gemeente niet nodig is.

Respons:

Een analyse over de 4 seizoenen is kostelijk en niet evident gezien het korte tijdsbestek. De plantekst wordt daarom aangepast. Lokale besturen die kiezen voor dit inzamelscenario, moeten een sorteeranalyse van hun huisvuil uitvoeren en daarbij resultaten verzamelen voor minstens twee seizoenen (winter/herfst vs. lente/zomer) in de periode najaar 2025-voorjaar 2026. Die sorteeranalyses moeten een vergelijkbare methodologie hebben als de sorteeranalyses van huisvuil op Vlaams niveau. Gemeenten die ook nog een sorteeranalyse voorafgaand aan de inzameling willen doen, mogen dat uiteraard, maar dit is geen verplichting.

De OVAM plant sowieso een eigen sorteeranalyse op het huisvuil, dus vergelijking met gft-gemeenten zal mogelijk zijn.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, IOK Afvalbeheer, IVBO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesse, Meulebeke, Limburg.net, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenber, Schilde, Torhout, Sint-Laureins, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeled, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Aalter, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Pepingen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De **VVSG en Interafval** zijn van mening dat de gebruikte termen 'gf' en 'gft' achterhaald zijn. Het is voor veel burgers nog niet duidelijk dat ook etensresten en afval van vlees en vis bij het gft mogen, de naam doet dat ook niet vermoeden. De VVSG en Interafval vragen om in overleg met de lokale besturen te zoeken naar een betere term om beide fracties te benoemen.

Limburg.net, ondersteund door Kinrooi, Peer, Maaseik, Riemst, Tongeren, Alken, Tessenderlo, Leopoldsburg, Oudsbergen, Sint-Truiden, Borgloon en Lummen, voegt toe dat voor het gf afval de term 'keukenafval' als alternatief kan dienen.

Eeklo en hun afvalintercommunale hebben zeer uitvoerig gecommuniceerd over de invoering van gft. Er wordt dan ook gevraagd om de terminologie gft aan te houden in functie van duidelijkheid naar de burger, net als **IVM en IVVO, ondersteund Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem Sint-Laureins, Lo-Reninge, Maldegem, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Merelbeke, Assenede, Eeklo en Lievegem**. **IVVO** meldt dat de sorteerinstructies van de fracties 'kga' en 'pmd' in de loop der jaren ook zijn gewijzigd, zonder de benaming van de afvalfracties te veranderen. De burger verlangt een continuïteit in termen. De benaming gft is bovendien ingepoest in de inzamelrecipiënten zelf door de fabrikant.

Respons:

Op dit moment wordt de plantekst niet aangepast. De term gf(t) is zodanig ingeburgerd dat we mogelijk meer verwarring veroorzaken door het te updaten. Ook bij de fracties 'kga' en 'pmd' is de inhoud in de loop der jaren gewijzigd, zonder de afkorting van de afvalfracties te wijzigen. Niettemin kan het debat gevoerd worden tijdens de planperiode. Een eventuele aanpassing van de term in de brede communicatie naar de burger kan ook zonder het plan aan te passen.

ILvA, ondersteund door Sint-Lievens-Houtem en Lede, vraagt zich af wat het Ontwerpplan bedoelt met fijn tuinafval en snoeihout (pagina 79): welke definities gelden hier, wat zijn de verwerkingsvereisten en -mogelijkheden?

Respons:

Volgende definities worden in bijlage 1 ('Verklarende woordenlijst') van het plan toegevoegd:

- Fijn tuinafval: groenafval, uitgezonderd boomstronken en snoeihout.
- Snoeihout: snoeiafval met een diameter tot 10 cm. Snoeihout valt onder de definitie van groenafval van het VLAREMA.

De verwerkingsvereisten en -mogelijkheden voor deze fracties zijn uitgewerkt in het actieplan biomassa-reststromen 2021-2025.

REACTIES OP 6.1.3 'INZAMELING VAN LUIERS'

In het plan wordt de selectieve inzameling van wegwerpluiers opgelegd tegen 2027. Momenteel is er weinig duidelijkheid over hoe deze selectieve inzameling eruit moet zien. Via de recyclageparken van MIWA kunnen wegwerpluiers reeds selectief binnengebracht worden. De vraag rijst of deze manier van inzameling voldoende zal zijn in de toekomst of er gekeken moet worden naar andere vormen van selectieve inzameling. Gezien de hoge kostprijs én het stigma dat zou kunnen ontstaan bij andere inzamelvormen, wenst **MIWA, ondersteund door Waasmunster en Sint-Gillis-Waas**, de huidige manier van inzameling te behouden. Ook bij het recipiënt waarin luiers aangeboden moeten worden heeft MIWA vragen (controleerbaarheid vs. privacy). **Sint-Gillis-Waas** onderschrijft al deze opmerkingen, maar stelt dat het ophalen van wegwerpluiers bij collectieve voorzieningen (kinderdagverblijven, woonzorgcentra) wel in overweging dient genomen te worden.

Ook **IVAGO, ondersteund door Gent en Destelbergen**, merkt op dat het nog onduidelijk is hoe de selectieve inzameling van luiers vanaf 2027 zal gebeuren.

Antwerpen vreest dat een systeem met enkel brengpunten onvoldoende past binnen de realiteit van het dagdagelijkse leven van burgers met jonge kinderen. Een huis-aan-huisinzameling is dan weer operationeel inefficiënt. Antwerpen zal de brengpunten niet weren van haar grondgebied, maar vraagt OVAM wel om extra en uniforme acties te voorzien op Vlaams niveau die het voor alle Vlaamse burgers zo makkelijk als mogelijk maken om luiers selectief aan te bieden.

IDM, ondersteund door Wachtebeke, Lokeren, Zele, Zelzate en Lochristi, stelt zich de vraag of de lokale besturen (in casu intercommunales) inbreng krijgen bij de vastlegging van de wijze waarop deze selectieve inzameling (bijv. brengmethode via recyclagepark) dient georganiseerd te worden.

Respons:

In de uitwerking van een eventuele UPV, zal de logistieke invulling van de selectieve inzameling van het luierafval worden uitgewerkt samen met de betrokken sectoren. Zoals uit de RDC-studie blijkt kan de economische kost vooral bij een huis-aan-huisinzameling hoog oplopen, maar er is vandaag geen beslissing genomen hoe de selectieve inzameling zal gebeuren en op welke manier de kosten zullen doorgerekend worden. Dit wordt dus nog niet opgenomen in de plantekst.

Het streven naar een luierinzameling vanaf 2025 is volgens **Middelkerke** niet realistisch, wegens de korte termijn tot uitvoering.

Hechtel-Eksel meent dat het voorliggend plan voor de aanpak van de hygiënische fracties (luiers, incontinentiemateriaal,...) geen duidelijke deadlines vooropstelt. Tevens dienen subsidiemogelijkheden opgeschaald te worden.

Deze maatregel behoeft volgens **IOK Afvalbeheer, ondersteund door Herenthout, Turnhout, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg en Hulshout** in eerste instantie meer onderzoek. Het is onder de huidige omstandigheden ook niet mogelijk een luierinzameling bij de burger te organiseren zonder extra kostenaanrekening, waardoor het inzamelrendement nog verder onder druk zal komen te staan.

Gezien het een aanvaardingsplicht betreft, gaat **IDM, ondersteund door Wachtebeke, Lokeren, Zele, Zelzate en Lochristi**, ervan uit dat de kost voor deze inzameling door de producent vergoed wordt. Zoniet wordt de economische haalbaarheid van de selectieve inzameling door de lokale besturen in vraag gesteld.

Zedelgem vraagt ook financiële middelen vanuit Vlaanderen voor die inzameling.

Een veralgemeende inzameling is volgens **IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem Sint-Laureins, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Assenede, Eeklo en Lievegem**, aan te bevelen zodat het voor inwoners duidelijk wordt onder welke voorwaarden ze hun luierafval kunnen laten inzamelen. Deze inzameling moet dan ook volledig kostendekkend zijn mocht er voor operationele of praktische inzamelmodaliteiten (bv. ter beschikking stellen van ruimte op het recyclagepark) beroep worden gedaan op de lokale besturen. Ook pleit IVM voor een systeem dat garanties biedt op lange termijn. Immers uit ervaring bij het proefproject dat in het begin van deze eeuw werd opgezet (Knowaste) en waarbij ook een IVM- gemeente betrokken partij was, leerden ze dat het terugschroeven van een selectieve

inzameling geen evidentie is eenmaal inwoners de selectieve inzameling gewend zijn. Ook **De Pinte** wijst op de negatieve ervaringen inzake het stopzetten van selectieve inzameling in het Knowaste-project.

Nazareth pleit ook voor een veralgemeende inzameling van luierafval. Momenteel is er in Nazareth al een mogelijkheid tot aparte inlevering op het recyclagepark, echter eindigt deze fractie finaal ook bij het restafval op dit moment. Een veralgemeende inzameling moet volledig kostendekkend zijn.

Grobbendonk geeft aan al in 2019 klaar te hebben gestaan voor selectieve inzameling van luiers. Het bestuur had toen een beslissing genomen om dit op te starten. Jammer genoeg is de verwerking toen door de sector stopgezet alvorens ze dit praktisch hadden opgestart. Het hoogwaardige materiaal van luiers kan zo naar recyclage volgens Grobbendonk.

Respons:

De deadlines in de actie zijn heel duidelijk. Een UPV met aanvaardingsplicht voor wegwerpluiers wordt ingevoerd in 2025. Dat gaat gepaard met een selectieve inzameling van wegwerpluiers bij huishoudens vanaf 2027 (bij bedrijven meteen in 2025) en een afvoer naar recyclage van 80% van de luiers tegen 2030. De startdatum van 2025 is opgenomen omdat een voldoende voorbereidings- en implementatietijd nodig is om zowel tot een UPV-systeem te komen, alsook om een investering in een recyclagecapaciteit in Vlaanderen te kunnen realiseren. Voor de inzameling bij de burger is er evenwel dus tijd tot 2027 om alles operationeel klaar te krijgen.

De kosten van de UPV zijn voornamelijk de kosten voor de selectieve inzameling en die voor de recyclage. Deze kosten worden volgens de Europese kaderrichtlijn afvalstoffen voor minstens 80% gedragen door de producenten. Dit wordt verder besproken met de sector tijdens de UPV-onderhandelingen, maar het is in ieder geval dus niet de bedoeling de lokale besturen of de Vlaamse Overheid de bulk van de kosten zouden dragen. Dit zou ingaan tegen een UPV-logica.

Er moet inderdaad geleerd worden uit ervaringen uit het verleden. Net omdat een UPV de producenten verplicht om bepaalde inzamel- en recyclagepercentages te halen, zal de kans op onderbrekingen of stopzetting veel kleiner zijn dan bij vrijwillige initiatieven.

Er zijn geen tekstaanpassingen nodig.

De inzameling van wegwerpluiers (bv in woonzorgcentra, ziekenhuizen ed) zonder garantie op recyclage is volgens verschillende partijen een risico. **Mirom Roeselare, ondersteund door Moorslede, Torhout, Staden, Wingene, Roeselare, Langemark-Poelkapelle, Zonnebeke, Kortemark, Koekelare en Houthulst** stelt dat de verwerking en inzameling elkaar opvolgen. De verwerkingscapaciteit is momenteel zo goed als onbestaande en het gradueel optrekken van inzamelpercentages kan alleen maar als de verwerkingscapaciteit even snel of sneller stijgt. **Denuo** merkt op dat het LMP stelt dat burgers soms twijfelen over de effectieve recyclage na selectieve inzameling. Denuo vraagt die onzekerheid niet te versterken door inzamplichten in te voeren voor stromen zonder geplande recyclagecapaciteit (bv. wegwerpluiers). Bouw in parallel een duurzame recyclagecapaciteit uit. Ook **BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag; IOK afvalbeheer, ondersteund door Herenthout, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg en Hulshout** wijzen op het gebrek aan recyclagemogelijkheden. Ook **Voka** vreest dat er tegen 2025 onvoldoende recyclagecapaciteit zal zijn om het aantal luiers te recycleren en wijst erop dat in de eerste call van recyclagehub, geen projecten rond luierrecyclage zijn goedgekeurd. Vanuit Voka stelt men daarom voor om te werken in twee fases, waarbij eerst inzameldoelstellingen worden uitgewerkt en pas op een later moment de verwerking in het VLAREMA wordt ingeschreven. Daarbij moet van in het begin duidelijk gecommuniceerd worden naar de burger toe dat inzameling niet hetzelfde is als recyclage (draagvlak niet op los zand bouwen). Parallel met dit tweetrapsverhaal moet het businessmodel worden uitgewerkt dat vorm geeft aan een eventuele UPV.

In de discussies rond UPV luiers (acties 23 en 42) verwijst **BBL** naar 'de kip of het ei'. BBL geeft aan voorstander te zijn van het reeds opstarten van de UPV luiers, de verwerkingscapaciteit zal wel volgen. BBL verwijst daarvoor naar de ervaring met de matrassen. Dit heeft volgens BBL bijna een decennium aangesleept en uiteindelijk werd pas in 2021 (als de UPV rond was) recyclagecapaciteit aangekondigd.

De UPV regeling voor luiers is voor de **Minaraad** een cruciaal onderdeel om de doelstellingen van het voorliggend plan te realiseren. Binnen de Minaraad is er een gedeelde zorg over het tijdig beschikbaar worden van verwerkingscapaciteit voor recyclage van luiers. Indien deze capaciteit er niet op tijd zou komen, dan zullen de positieve milieueffecten immers niet gerealiseerd worden. Ook het

motiveren van de burgers voor aparte inzameling wordt dan moeilijker. De raadsorganisaties koppelen wel uiteenlopende conclusies aan deze gedeelde zorg:

- **Voka en Unizo** vragen geen inwerkingtreding vast te leggen vooraleer zeker is dat de ingezamelde stromen effectief gerecycleerd zullen worden. Anders zal afval selectief ingezameld worden om het vervolgens te verbranden. Daarmee zal ook het draagvlak meteen in rook opgaan. Eens de recyclagecapaciteit gekend is, is het nodig de socio-economische impact van UPV te onderzoeken en hier doelstellingen aan te koppelen.
- De **VVSG en Interafval en BBL** stellen dat bijkomende selectieve inzamelingen van afvalsoorten die nu nog quasi integraal bij het restafval belanden wenselijk is, zoals de luiers/hygiënische fractie. Voor de VVSG en Interafval is een selectieve inzameling van wegwerpluiers enkel nuttig wanneer er garantie is op een voldoende recyclagepercentage en er voldoende afzetmogelijkheden zijn. Deze afzetmogelijkheden moeten aangetoond of op korte termijn realiseerbaar zijn. Bovendien dient een eventuele verplichting tot selectieve inzameling bij huishoudens, georganiseerd door lokale besturen, gefinancierd te worden door de producenten.

BW2E vraagt zich ook af in welke mate de wenselijkheid doorweegt dat ook Wallonië en Brussel kiezen voor een selectieve inzameling van wegwerpluiers. Komt er enkel selectieve inzameling van wegwerpluiers in Vlaanderen als ook Wallonië en Brussel dit invoeren? **BBL** vraagt dat de Vlaamse overheid in nauw overleg treedt met de andere gewesten, maar dat als niet dezelfde timing zou worden gehanteerd, er toch al gestart wordt met de UPV in Vlaanderen.

Respons:

Er zal in Vlaanderen geen recyclage-initiatief voor luierafval opstarten zolang er vanuit de overheid geen garantie komt op continuïteit in aanvoer van deze afvalstroom. Deze garantie kan alleen ingewilligd worden door de invoer van een verplichte selectieve inzameling.

Een UPV met aanvaardingsplicht is daarom nodig om de inzameling en recyclage van luiers op grote schaal te realiseren. De UPV moet tegelijkertijd een incentive geven om in ons land te investeren in recyclagecapaciteit. Een UPV is echter essentieel om investeringen in recyclage van luiers te bewerkstelligen doordat het de investeerder verzekert van aanvoer op lange termijn.

Momenteel zijn er 2 technologieën voor luierr recyclage operationeel. Om financiële drempels weg te nemen voor verdere investeringen, zijn in 2021-2022 twee calls gelanceerd in kader van de RecyclageHub Vlaanderen. De finalisten uit de 2de call zijn nog niet gekend.

In de aanloop van het nieuwe ISA (interregionaal samenwerkingsakkoord), zijn de 3 gewesten afspraken aan het maken over de invoer van nieuwe UPV's, waaronder ook luiers. Idealiter wordt de UPV luiers via het ISA grotendeels tegelijk in de 3 gewesten onderhandeld, al is een verschil in timing niet uit te sluiten.

Er zijn geen tekstaanpassingen nodig.

Vlaco, ondersteund door Imog, Avelgem en Kuurne, heeft bezwaar tegen het gebruik van restproducten vanuit luierr recyclage als bodemverbeterend middel. Het verleden heeft aangetoond dat de problematiek zeer divers is. De risico's voor het zogenaamde bodemverbeterende middel als eindproduct beperken zich niet enkel tot medicijnen, hormonen of pathogenen. Wat met plastic vervuiling en microplastics? Wat met de SAP's? Dit is niet meegenomen in de VITO-studie "Eindeafvalcriteria voor luierr recyclage".

Respons:

In het kader van innovatie en circulaire economie werd het beleidskader voor luierr recyclage en voor de afzet van de materialen voorbereid, in samenwerking met VITO en partners uit de luierketen. De uitgaande stromen van het recyclageproces moeten voldoen aan de eisen over maximale medicijn- en hormoonconcentraties en afwezigheid van pathogenen, zoals opgelegd in het VLAREMA. Als men de uitgaande stromen wil gebruiken als grondstof of bodemverbeterend middel, dan moeten deze voldoen aan alle relevante normering en regelgeving. Bijvoorbeeld van zodra de wetgeving nieuwe normen invoert voor SAP's of microplastics in bodemverbeterend middel, dan moeten de uitgaande stromen die gebruikt worden als bodemverbeterend middel hier ook aan voldoen. Er zijn dan ook geen tekstaanpassingen nodig.

REACTIES OP 6.1.4 'INZAMELING VAN ASBEST'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibogem, ILVa, VERKO, Mirom Menen, MIWA, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesse, Meulebeke, Limburg.net, Zedelgem, Moorslede, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenber, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Torhout, Beernem, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeled, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsbu, Waasmunster, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Wevelgem, Pepingen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem, Lede Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Al sinds 2006 kunnen inwoners beperkte hoeveelheden asbestcement kosteloos afleveren op het recyclagepark. De afgelopen jaren zette de Vlaamse overheid in samenwerking met lokale besturen in op de ophaling aan huis van asbestcement. Door deze goede samenwerking tussen de lokale en Vlaamse overheid wordt asbestcement eind 2020 in ruim 80% van de Vlaamse gemeenten aan huis opgehaald. Op die manier realiseren de lokale besturen mee de doelstellingen van het Vlaamse asbestafbouwbeleid. De **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Lochristi en Sint-Gillis-Waas, Tielt, Mirom Menen, Menen, Wervik en Nazareth**, vragen de financiering van deze bronophalingsprojecten de komende jaren verder te zetten, en dat als dusdanig ook te vermelden in het uitvoeringsplan: "De Vlaamse Regering blijft ook deze planperiode de lokale besturen financieel ondersteunen voor lokale asbestprojecten voor burgers, onder meer voor de ophaling aan huis." Ook **Zemst** vraagt meer aandacht in de tekst voor de financiële ondersteuning van de gemeenten voor lokale asbestprojecten voor burgers, onder meer voor de ophaling aan huis.

Turnhout sluit zich hierbij aan en wil dit aangevuld zien met gratis aanlevering op recyclagepark. Enkel zo vermijden we het sluikstorten van asbestmateriaal. Concreet dus in het uitvoeringsplan op te nemen als: "De Vlaamse Regering blijft ook deze planperiode de lokale besturen financieel ondersteunen voor lokale asbestprojecten voor burgers, onder meer voor de ophaling aan huis én het volledig gratis aanbieden van asbest op het recyclagepark."

In het ontwerpplan wordt vermeld dat lokale besturen omwille van hun voorbeeldfunctie ook zelf kunnen aansluiten bij de ophaling voor het asbest van het eigen gemeentelijke patrimonium. Dit in het bijzonder voor gebouwen waar kinderen en jeugdorganisaties verblijven. Echter kan dit maar worden meegenomen in de gesubsidieerde lokale asbestprojecten tot een maximum van zes platen- of kuubzakken. **Mirom Menen, Menen en Wervik, en Limburg.net, ondersteund door Hamont-Achel, Kinrooi, Peer, Maaseik, Riemst, Tongeren, Alken, Leopoldsbu, Oudsbergen, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen**, pleiten er voor om dit maximum van 6 zakken te schrappen, gezien er voor bronophalingsprojecten die met containers werken er ook geen limiet is bepaald. Ook **Koksijde** vraagt de beperking van 6 zakken te schrappen of naar boven bij te sturen. Limburg.net doet het voorstel om te plafonneren op max. 2 containers per locatie. **IVVO, ondersteund door Lo-Reninge, Veurne, Heuvelland en Ieper**, pleit ook voor de toevoeging max. 1500 m² hechtgebonden asbest opnemen in de gesubsidieerde, lokale asbestprojecten (cfr subsidiebesluit), en het schrappen van de beperking tot 6 plaat- of kuubzakken.

Ibogem, ondersteund door Zwijndrecht, Beveren en Kruikebeke, zien de inzameling van asbest op recyclageparken liever verdwijnen gezien de veiligheidsproblematiek en verwijst naar gespecialiseerde bedrijven als alternatief.

Respons:

Deze planperiode zal de Vlaamse regering de lokale besturen financieel blijven ondersteunen voor lokale asbestprojecten voor burgers, zoals de ophaling aan huis. Dit wordt bijkomend opgenomen in het plan. Een uitbreiding naar ondersteuning voor gratis inzameling op het recyclagepark is momenteel niet aan de orde. De lokale besturen moeten asbestcement blijven verzamelen op het recyclagepark, omdat dit een uiterst belangrijke fractie is om sluikstorten te vermijden. Om zowel de kosten als de risico's onder controle te houden, is wel reeds de verplichting geschrapt om dit op *elk* recyclagepark te aanvaarden.

Voor de het eigen gemeentelijk patrimonium, zal de beperking tot max 6 platen- of kuubzakken geschrapt worden in de plantekst. Ook voor andere afvalfracties (uitgezonderd restafval) zijn er geen harde grenzen.

REACTIES OP 6.1.5 'INZAMELING VAN RESTAFVAL'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, Mirom Menen, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVBO, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Limburg.net, IVLA, IGEAN, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Zulte, Sint-Laureins, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Pepingen, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Wevelgem, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Het ontwerpplan vraagt aan de lokale besturen om zoveel als mogelijk de huisvuilinzameling aan huis te beperken tot één inzameling per twee weken. De **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Boom**, willen hierbij verduidelijken dat een aanpassing van de inzamelfrequentie maar één manier is om het sorteergedrag van burgers te sturen, en dat een lokaal bestuur de vrijheid dient te hebben op wat men stuurt. Bij dichtbevolkte gebieden en gebieden waar veel wooneenheden zijn op wijkniveau, kan het op vlak van dienstverlening nodig zijn om wekelijks te gaan inzamelen, maar te kiezen voor kleinere huisvuilzakken of andere recipiënten om de burger aan te zetten beter te sorteren. Voor **Fost Plus** moet bij het beperken van de frequentie van huisvuilinzameling de kwaliteit van de selectieve stromen gewaarborgd blijven. De kostprijs en lasten als gevolg van deze maatregel zouden anders bij Fost Plus terecht komen. Er wordt immers aangehaald dat 28% van de respondenten uit de OVAM-bevraging (2021) aangeeft dat foutief sorteergedrag soms volgt uit het willen 'opvullen' van het inzamelrecipiënt voor huisvuil. Het zou volgens Fost Plus een zeer kwalijke evolutie zijn als dit fenomeen zich verplaatst naar de selectieve stromen, daar de kwaliteit cruciaal is voor kwalitatieve recyclage

Koksijde ondersteunt de visie ook om de inzamelingen van huisvuil verder af te bouwen en het belang dat dergelijke vermindering steeds gepaard blijft gaan met voldoende frequente inzameling van de selectieve stromen.

Respons:

De frequentiedaling voor inzameling huisvuil is in het plan niet opgenomen als een verplichting, doch als aanbeveling, gezien de positieve effecten op de hoeveelheid aangeboden huisvuil. Lokale besturen zijn echter vrij om te bepalen of dit wenselijk/haalbaar is op hun grondgebied. Zie ook reacties en respons op frequentie van inzamelen bioafval gekoppeld aan frequentie inzameling huisvuil onder titel 6.1.2 'Inzameling van bioafval'.

Het plan kondigt aan dat een set voorwaarden zal uitgewerkt worden waaraan de inzameling van huishoudelijk restafval moet voldoen, in het kader van het verbrandingsverbod. De **Minaraad** meent dat dit een stap vooruit is en vraagt om te verhelderen of deze voorwaarden enkel de tarieven en inzamelingmogelijkheden zouden omvatten, of ook aspecten inzake bijvoorbeeld handhaving.

BW2E, ondersteund door IVM, Imog, ISVAG, Avelgem, en Kuurne, vraagt om mee betrokken te worden bij het uitwerken van een set van voorwaarden voor de inzameling van huishoudelijk restafval alvorens dit afval verbrand mag worden. BW2E staat wel vermeld in de samenvattende tabel met acties in bijlage, maar niet in de tekst.

IVAGO, ondersteund door Gent en Destelbergen, is, in het kader van het verbrandingsverbod, tevreden met de verwoording rond de verantwoordelijkheid van de uitbaters van een verbrandingsinstallatie. Ze vragen dat dit dan ook voldoende verankerd wordt in de richtlijnen naar handhaving. IVAGO ondersteunt dan ook de actie om in overleg met VVSG een set van voorwaarden uit te werken voor inzameling van huishoudelijk (rest)afval en dat het verbrandingsverbod van Vlarema wordt aangepast.

Respons:

Het is te vroeg om aan te geven of de tarieven en inzamelmogelijkheden deel zullen uitmaken van de voorwaarden en welke andere voorwaarden ook nog mogelijk zijn. Dit moet bepaald worden bij uitwerking van de actie.

Wat betreft betrekken van stakeholders, zijn specifiek belangrijke stakeholders soms vermeld in de tekst en in de tabel in bijlage is er breder gekeken. VVSG-Interafval is hier de eerste betrokken partij, omdat de lokale besturen de inzameling op het terrein doen en aan

de meeste voorwaarden zullen moeten voldoen. Zoals de tabel in bijlage aangeeft zal evenwel ook BW2E dus betrokken worden. De tekst behoeft geen aanpassing.

Inzake de passage omtrent het verbrandingsverbod, stelt **Denuo** dat als lokale besturen inderdaad de maatregelen ter bevordering van de naleving van het verbrandingsverbod bij bedrijfsafval onmogelijk kunnen toepassen er een absoluut verbod moet komen voor lokale besturen om alle soorten bedrijfsafval in te zamelen. Alle spelers actief in het beheer van BA moeten aan dezelfde regels voldoen.

Respons:

De passage waar Denuo naar verwijst heeft betrekking op het verbrandingsverbod voor *huishoudelijk* restafval en niet voor bedrijfsrestafval. Dit heeft dus niets te maken met de mogelijkheden voor lokale besturen om bedrijfsafval in te zamelen.

In het kader van de actie rond het verbrandingsverbod, geeft **Fost Plus** aan samen te werken met OVAM om een oplossing te bieden voor het verder recyclen van de B-kwaliteit, de geweigerde P+MD zakken.

Respons:

Fost Plus blijft gesprekspartner voor de OVAM in het kader van de verschillende verpakkingsthema's. Dit punt valt evenwel buiten de scope van de actie rond het verbrandingsverbod.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILvA, VERKO, MIROM Menen, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, IVIO, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenbergh, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Merelbeke, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem Peer, Lo-Reninge, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Aalter, Ieper, Kurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Wevelgem, Ichtegem, Ruisseledede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Lede, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izezem:

Op pagina 74 wordt een volumebeperking opgelegd voor het recipiënt voor bedrijfsrestafval. **VVSG en Interafval** hebben bezwaar tegen deze beperking. Voor regio's waar men werkt met wegingsdiftar is het nutteloos om een maximum volume container op te leggen, want daar is een perfect overzicht van de ingezamelde gewichten. Bovendien is deze bepaling vanuit praktisch oogpunt onhaalbaar. Omwille van omstandigheden kan het altijd wel eens gebeuren dat een klant met vergelijkbaar bedrijfsafval een ophaling mist of minder bedrijfsrestafval aanbiedt (vakantie, verlofdag,...). Bij de volgende ophaling kan het dus gebeuren dat deze klant een grotere hoeveelheid bedrijfsrestafval aanbiedt. Een voldoende grote container laat dit toe en vermijdt extra administratie die komt kijken bij het bijplaatsen van extra zakken (wat in beperkte mate en gecontroleerd is toegelaten om sporadisch grotere hoeveelheden afval te kunnen meegeven).

De **VVSG en Interafval**, voor dit punt ook ondersteund door **Torhout en Lochristi**, vragen om deze passage uit het ontwerpplan te schrappen: "Bedrijven mogen per twee weken niet meer dan 180 liter of 22,5 kg bedrijfsrestafval aanbieden als vergelijkbaar bedrijfsrestafval. Recipiënten voor bedrijfsrestafval groter dan 180 liter zijn dus niet toegelaten voor deze doelgroep als het afval als 'vergelijkbaar bedrijfsafval' wordt meegenomen met het huishoudelijk circuit."

IOK Afvalbeheer, ondersteund door **Herenthout, Turnhout, Balen, Hulshout en Heist-op-den-Berg**, vindt deze detaillistische benadering (grens 180 liter container) teleurstellend, bevestigt de schommelingen in de tijd en wijst op de correcte meting bij een wegend diftar-systeem. Deze benadering laat geen ruimte voor maatwerk voor lokale besturen en de klimaatdoelstelling m.b.t. uitstoot. **Boortmeerbeek** en **Haacht** argumenteren dat deze bepalingen niet thuis horen in het uitvoeringsplan. **Holsbeek** vraagt geen volumebeperking op te leggen, maar te kijken naar de ingezamelde gewichten. **IlvA en Sint-Lievens-Houtem** vult aan met een compromis-alternatief dat er uit bestaat dat de 180 liter wordt vervangen door 240 liter, daar dit volume in vele projecten rond gewogen diftar reeds de limiet is voor uitgezette containers. **Hulshout** voegt hieraan toe dat in het geval van een gewichtsdiftar men wel zou kunnen werken met een jaargewicht van max. 585 kg/jaar (=22.5 kg x 26). **Oud-Heverlee** stelt dat dit een gemiste kans is tegen optimalisering van de kosten en minimalisering van de CO2-uitstoot. Het moet mogelijk zijn om met dezelfde vrachtwagen afval in te zamelen bij bedrijven en huishoudens. Daarnaast, om extra administratieve lasten te voorkomen, moet het vergelijkbare bedrijfsafval op jaarbasis worden beperkt (en niet per twee weken). **Antwerpen** vindt dat het verbod op containers groter dan 180 liter onvoldoende uitgewerkt is en onvoldoende in de realiteit gestoeld (schommelingen in productie doorheen het jaar). Daarnaast zijn 180 liter containers

lang niet overal in omloop, waardoor een onnodige grootschalige afdanking van bruikbare maar 'te grote' containers zal gebeuren. Tot slot maakt het formaat van de container niet uit wanneer alle bedrijven - ongeacht of ze onder VBA of GBA vallen - verplicht met gewichtsdiftar werken en sowieso betalen naargelang in welke categorie ze vallen op basis van reële gewichten.

Lochristi wijst erop dat in de gemeente via IDM restafvalcontainers met een inhoud van 240 liter kunnen worden aangevraagd voor gezinnen én bedrijven. Het zou niet billijk zijn om dit voor gezinnen toe te laten, maar dergelijke hoeveelheden bij bedrijven dan zal niet-vergelijkbaar bedrijfsafval te klasseren.

Nazareth is een landelijke gemeente met een actief verenigingsleven. De huidige afvalstoffenwetgeving is bijzonder verre gaand en jaagt kleine verenigingen op extra kosten. De regel voor max. 3x60 l moet worden versoepeld voor kleine en éénmalige/occasionele evenementen.

Respons:

Deze passage behoudt de geldende grens tussen vergelijkbaar bedrijfsafval en gelijkaardig bedrijfsafval. Het is niet de bedoeling deze grens in vraag te stellen of te wijzigen, wel om deze concreet op te volgen. Dit helpt lokale besturen om het bedrijfsafval uit de cijfers huishoudelijk afval te houden, bedrijven correcte kosten aan te rekenen en geeft duidelijkheid aan private inzamelaars. De grens ligt op 180l, 3 zakken van 60l of 4 zakken van 44l (volumediftar) of maximaal 22,5 kg huisvuil (gewichtsdiftar) per twee weken. Bij gewichtsdiftar is dit eenvoudig te controleren, gezien de bijhorende registratie per ophaling. De grootte van recipiënt speelt dan ook geen rol bij gewichtsdiftar. Bij volumediftar moet deze grens ook controleerbaar zijn. Een beperking van recipiëntvolume is daarvoor eenvoudig en aangewezen. De tekst wordt dus deels aangepast, waarbij de grens van 180liter gekoppeld wordt aan volumediftar en ook beperkt tot nieuwe recipiënten. Voor gewichtsdiftar en reeds in gebruik zijnde containers geldt de concrete grens niet.

REACTIES OP 6.2.1 'INZAMELING AAN HUIS OF BRENGSYSTEMEN OP KORTE AFSTAND'

De inzameling via ondergrondse en semi ondergrondse moet voor **Grobbendonk** meer aandacht krijgen in het materialenplan. Het is belangrijk om de brengmethode als een volwaardige inzameling voor bepaalde fracties te benoemen, zoals het nu het geval is voor textiel en glas. Zo kan dit zeker en vast gepromoot worden mits de nodige faciliteiten worden voorzien en gesubsidieerd voor papier en karton. Een veel duurzamere en financieel voordelige manier van inzameling (mobiliteitsbesparend).

Fost Plus stelt dat een brengsysteem aanvullend kan zijn aan de huis-aan-huisinzameling. Een complementair of een vervangend brengsysteem heeft echter ook implicatie in de tussenkomst van Fost Plus. Het is aan te raden om die keuze te maken bij de marktbevraging voor huis-aan-huisinzameling, anders kunnen operatoren met klachten komen dat ze hoeveelheden missen en een schadeclaim indienen.

Respons:

Tabel 4 in het plan maakt reeds duidelijk voor welke afvalfractie de brengmethode op korte afstand een vervanging kan zijn voor de huis-aan-huisinzameling. Er is ook reeds een apart hoofdstuk gewijd aan brengsystemen. Er is geen tekstaanpassing nodig.

Zie ook de respons bij Algemene reacties op (financiële) ondersteuning vanuit Vlaanderen en financiële impact voor de lokale besturen.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILVA, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseme, Meulebeke, Limburg.net, Zwijndrecht, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Torhout, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Pepingen, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Turnhout, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Lede Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem, Kruibeke, Turnhout:

Hoofdstuk 6.2.1 stelt dat de loopafstand voor de burger tot een brengsysteem bij voorkeur maximaal 200 meter is. Volgens de **VVSG en Interafval** is een maximale loopafstand enkel relevant bij een ondergrondse inzameling die in de plaats komt van een inzameling aan huis. Voor een complementair systeem is dat niet aan de orde. Bovendien is 250 meter een meer gangbare loopafstand, zeker in een sterk verstedelijkte context.

De **VVSG en Interafval** vragen om deze zin op pagina 77: "De loopafstand voor de burger tot een brengsysteem bedraagt daarom bij voorkeur maximaal 200 meter, zeker bij vervangende systemen", te vervangen door: "de loopafstand voor de burger tot een vervangend brengsysteem bedraagt bij voorkeur maximaal 250 meter. Voor een complementair brengsysteem geldt deze afstandsregel niet."

Respons:

In het plan is sprake van 'bij voorkeur maximaal 200m, zeker bij vervangende systemen'. Dit is dus richtinggevend. Lokale besturen zijn vrij om een andere ideale afstand te bepalen op hun grondgebied. Deze tekstsuggestie wordt niet weerhouden.

Ieper vraagt dat lokale besturen voor inzet van afvalcoaches in wijken of voor specifieke doelgroepen beroep kunnen doen op Mooimakers of eventueel financiële ondersteuning mogelijk is bij de tijdelijke inzet van extra mensen op het terrein.

Respons:

Zie respons bij 'Algemene reacties op (financiële) ondersteuning vanuit Vlaanderen en financiële impact voor de lokale besturen'.

Vlaco vzw, ondersteund door Imog en Avelgem, stelt dat de volledige vrijheid die geboden wordt inzake brengsystemen op korte afstand in hoofdstuk 6.2 contrasteert met de voorwaardelijkheid inzake proefprojecten en andere afwijkingen op de inzamelscenario's zoals geschetst in hoofdstuk 6.1.1 (algemeen) en hoofdstuk 6.1.2 rond inzameling van bioafval in het bijzonder. Vlaco vzw verwijst in het bijzonder naar de evaluatie van het Optimo-project waarbij zal gekeken worden naar onder andere criteria inzake kwaliteit en recyclagegraad. Voor Vlaco vzw zou dit laatste bij elk proefproject of brengsysteem aangehaald moeten worden.

Vlaco vzw vindt dat in het afwegingskader rond brengsystemen op korte afstand de informatie over het kostenaspect heel summier is. Vlaco vraagt of er geen gemiddelde of vork van kost(verschil) kan gegeven worden of worden verwezen naar de (resultaten van) RDC-studie of een infodocument opdat openbare besturen deze afweging wat grondiger kunnen maken?

Verder stelt Vlaco vzw dat de kwaliteit van de ingezamelde afvalstroom toch ook een belangrijk aspect is om mee in overweging te nemen bij de beslissing om een (ondergronds) brengsysteem te plaatsen.

Ook voor **Fost Plus** is het van essentieel belang om onder punt 2 "Houd de kwaliteit van de selectieve stromen in de gaten" te vermelden dat het aangetoond is dat de kwaliteit van een brengsysteem opmerkelijk minder goed is dan die van een stroom die voortkomt uit de huis-aan-huisinzameling en het bijgevolg verplicht zou moeten zijn om een kwaliteitsplan op te stellen. Het wegvallen van de sociale controle van de buurt op het afval dat wordt aangeboden, alsook het ontbreken van de visuele controle door de ophalers, hebben tot gevolg dat deze stromen uit brengsystemen opvallend minder kwalitatief zijn. Zo kreeg Fost Plus reeds vragen van recycleurs om een aangepast tarief voor papier en karton uit brengsystemen toe te passen.

Respons:

Brengsystemen op korte afstand zijn ondertussen al heel wat jaren in gebruik. De vergelijking met proefprojecten loopt in dat opzicht wat mank. De kwaliteit van de selectief ingezamelde stromen bij brengsystemen is niettemin inderdaad een belangrijk aandachtspunt en moet afgewogen worden ten opzichte van de eventuele voordelen op vlak van dienstverlening en de mogelijkheid om meer materiaal in te zamelen. Onder 6.3. van de plantekst wordt hier ook aandacht aan besteed. Het plan geeft een aantal aandachtspunten, maar wil ook maatwerk mogelijk maken en legt dus niet heel concreet op hoe het lokaal bestuur aan de kwaliteit moet werken.

Bioafval is wel een specifieke stroom, vooral ook gezien het feit dat de plantekst oplegt dat alle lokale besturen die stroom nu selectief gaan inzamelen. Een brengsysteem op korte afstand enkel en alleen voor deze stroom is niet te verkiezen, gezien de problemen met kwaliteit. Dit wordt best beperkt tot plekken waar brengsystemen in het algemeen nodig/zinvol zijn. De plantekst wordt op dat punt verduidelijkt onder titel 6.1.2, waar vermeld wordt dat "de huis-aan-huis-inzameling van gf(t) kan vervangen worden door een

brengmethode op korte afstand, onder voorwaarde dat dit is ingebed in een systeem waarbij burgers verschillende fracties wijkgebonden op dezelfde plek kwijt kunnen (systeem van sorteerstraatjes) en rekening gehouden wordt met de aandachtspunten rond brengsystemen onder titel 6.2.1. .”

Het kostenaspect wordt aangeraakt in de plantekst als een aandachtspunt, maar wordt niet verder uitgewerkt. Het zou de plantekst bezwaren daarrond voor alle maatregelen in detail te gaan en dit is ook erg locatieafhankelijk.

De financiële bijdrage van de gebruiker in brengsystemen mag voor **Fost Plus** niet lager zijn dan een huis-aan-huis scenario, want dan treedt men in concurrentie, wordt er afvaltoerisme gecreëerd, en krijgt de burger bovendien de verkeerde indruk dat dit systeem goedkoper is. Een opvallende hiaat in de tekst over brengsystemen is voor Fost Plus ook de strategische inplanting van de containers met het oog op het operationele gebeuren. Ze zien bijvoorbeeld dat er op bepaalde plaatsen tot driemaal per week dient geleidigd te worden, wat in steden voor overlast kan zorgen. Hierdoor wegen ondergrondse containers ecologisch zwaarder door, naast het feit dat de materialen niet meer worden samengebonden of aangedrukt in een zak, en dus minder gecompacteerd en volumineuzer zijn. Bovendien wordt in de tekst vermeld dat de containers geleidigd worden bij een vulgraad tussen 50% en 80%, m.a.w. het systeem wordt vaak maar voor de helft benut.

Respons:

Dat een aanvullend brengsysteem niet goedkoper mag zijn dan de huis-aan-huisinzameling, staat al in de tekst onder puntje 6 van het afwegingskader voor brengsystemen. Maar de zinsnede wordt verduidelijkt.

De juiste inplanting van containers is inderdaad belangrijk, maar lokale besturen maken de keuze voor brengsystemen net vaak in functie van mobiliteitsproblemen, bijvoorbeeld om te vermijden dat vrachtwagens in drukke steden langs moeten gaan bij elk huis, of in wijken/straten die smaller zijn en verkeer vertragen/bemoelijken. Dit vergt maatwerk. De plantekst wordt niet aangepast op dit punt.

REACTIES OP 6.2.2 ‘INZAMELING OP DE RECYCLAGEPARKEN’

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibogem, ILvA, VERKO, Mirom Menen, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVAGO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortessem, Meulebeke, Limburg.net, Zwijndrecht, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Wevelgem, Destelbergen, Pepingen, Ichtegem, Ruisselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Beveren, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Kruibeke, Lede Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem, Lochristi

Volgens actie 25 gaat de OVAM in gesprek met de betrokken sectoren om de inzameling van geneesmiddelen en gasflessen duidelijker en eenvoudiger te maken voor de burger. De **VVSG en Interafval** verduidelijken dat er voor gasflessen ook een probleem is van illegaal op de markt gebrachte flessen of gasflessen van merken die niet aangesloten zijn bij Febupro. Ook hiervoor moet nog een oplossing gevonden worden.

Lokale besturen zien zich nog al te vaak geconfronteerd met afvalstromen waarvoor er in de feiten geen veilige of wettelijke oplossing bestaat. Maar deze stromen komen wel degelijk terecht bij de gemeenten en intercommunales. De problematieken zijn gekend, maar vaak is er geen afdoende oplossing. De VVSG en Interafval stellen vast dat het ontwerpplan in de acties 25 en 26 te beperkt ingaat op de problematiek van de probleemstromen. Het moet de ambitie zijn om tijdens de eerste helft van de volgende planperiode een oplossing uit te werken voor deze afvalstromen, zodat hierrond eindelijk rechtszekerheid ontstaat. Het louter ‘in gesprek gaan’ met de betrokken sectoren geeft de lokale besturen weinig vertrouwen dat er op dit vlak op korte termijn iets verandert. VVSG en Interafval bieden bij hun opmerkingen een overzicht van de bestaande probleemstromen:

Menen en Wervik vragen duidelijke inzamelsystemen of terugnamesystemen uit te werken, voornamelijk voor gaspatronen, beschadigde batterijen, vuurpijlen en munitie, deze vormen dan ook een gevaar voor de burger.

De **Minaraad** en **Denuo** verwelkomen actie 26 om samen te werken met de OVAM, de VVSG en Interafval en de verschillende partners om de veiligheidsrisico's van onder andere branden te beperken.

Respons:

Het probleem met illegaal op de markt gebrachte gasflessen wordt meegenomen als aandachtspunt in de bespreking binnen de actie rond gasflessen.

In het plan komen geen concrete voorbeelden nog geen pasklare antwoorden voor de verschillende probleemstromen naar voren geschoven. De OVAM wil duidelijker zicht krijgen op de verschillende probleemstromen en de zoektocht naar oplossingen per stroom faciliteren en binnen de Vlaamse bevoegdheden oplossingen uitwerken. Voor andere stromen heeft de OVAM mogelijk niet altijd de bevoegdheden in handen of moet er dialoog opgezet worden met andere overheidsdiensten of specifieke actoren. De tekst blijft onveranderd, maar de timing van de actie wordt wel naar voren wordt geschoven (2024 ipv 2025 in bijlage 6) aangezien dit door de stakeholders duidelijk als een belangrijke actie wordt beschouwd.

ILvA, ondersteund door Sint-Lievens-Houtem en Lede, juicht de mogelijke uitbreiding van wat op een recyclagepark mag worden aanvaard bij het grofvuil toe, vanuit de recente praktijkervaring met gewogen diftar huis-aan-huis, waarbij relatief kleine recipiënten worden ingezet. Deze deelfracties uit het huisvuil gaven sinds de overgang van de dure zak naar de rolcontainer (en zeker voor wie een 40-litermodel koos) regelmatig aanleiding tot misnoegde gezinnen, die nu officieel een oplossing krijgen zonder dat de omgevingsvergunning voor het recyclagepark moet worden aangepast.

Dat de normen m.b.t inzameling grof vuil op het recyclagepark terug minder streng worden in functie van bepaalde 'moeilijke' afvalsoorten, kan voor **De Pinte** niet de bedoeling zijn. Er moet dan met een terugnameplicht gewerkt worden bij de producenten van deze producten. Slechts sinds enkele jaren beginnen de inwoners in te zien dat bepaalde afvalsoorten niet bij het grof vuil horen. Nu baalde zaken terug toelaten, geeft voor hen een verkeerd signaal.

Vanuit **Grobbendonk** wil men meegeven dat ook matrassen en zetels hoogwaardige materialen zijn waarvoor een maximale recyclage moet uitgewerkt worden. Grobbendonk tracht voor deze materialen zo maximaal mogelijk recyclagetrajecten te volgen. In het materialenplan zou dit zeker ook mee opgenomen kunnen worden, aangezien dit materiaal zoals bij veel gemeenten en intercommunales de weg vindt naar grof vuil inzameling en uiteindelijk naar een laagwaardige eindverwerking gaat, namelijk verbranding.

Respons:

Het is absoluut niet de bedoeling al het klein restafval toe te laten als grofvuil op recyclageparken. De stukgrootte van wat wel en wat niet valt onder grofvuil kan wel wijzigen, gezien ook de recipiënten voor huisvuil een trend naar kleinere volumes kent. Daardoor is niet alles meer wat er vroeger in kon, nu ook nog in het recipiënt te krijgen, waardoor er een verschuiving kan optreden naar het grofvuil. Omdat de grootte van de recipiënten kan verschillen per lokaal bestuur, kan ook hetgeen men al dan niet aanvaardt als grofvuil verschillen. Een visuele controle moet daarbij mogelijk zijn, dus ondoorzichtige gesloten zakken zijn niet toegelaten. Bedoeling is over deze problematiek in dialoog te gaan bij het uitwerken van de actie. Er zijn geen tekstaanpassingen nodig.

Er bestaat reeds een UPV matrassen. Deze stroom moet selectief worden ingezameld op het recyclagepark. Een UPV meubels staat in de plantekst vermeld als te onderzoeken. Er zijn geen tekstaanpassingen nodig.

Het materialenplan vermeldt dat er meer ingezet wordt op mini- containerparken. **Grobbendonk** stelt voor om dit ook uit te breiden in het materialenplan met een mobiel recyclagepark. Grobbendonk heeft a.d.h.v. een voorbeeld van Igean al een mogelijke uitwerking opgemaakt en voorgesteld aan andere IC.

Respons:

De inzet van mobiele mini-recyclageparken, met bijhorende voordelen, staat reeds vermeld in het ontwerpplan onder 6.2.2.2.

Het ontwerpplan vermeldt dat de recyclageparken minstens 1 avond per week en op zaterdag open zijn. De avonden zijn echter niet gespecificeerd. **Mirom Menen, ondersteund door Menen, Wevelgem en Ivago, ondersteund door Destelbergen**, wensen deze te beperken tot 18 uur. **Menen** stelt dat de openingsuren van recyclageparken gespecificeerd dienen te worden. **IVAGO** vraagt ook om specificatie van 1 avond in de week, meer bepaald welke uren hier beschouwd worden.

IVBO, ondersteund door Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, De Haan, is van mening dat openingsuren en personeelsbezetting van recyclageparken de sleutels zijn om een goede dienstverlening te organiseren. Het is dan ook aan de lokale overheid om te bepalen of het wenselijk is om 1 of meerdere avonden per week en op zaterdag de recyclageparken open te houden. De vraag stelt zich daarenboven wat bedoeld wordt onder "avondopening" aangezien dit niet verduidelijkt wordt. In **De Haan** bleek in het verleden dat er amper bezoekers langs kwamen tijdens de avondopeningen.

Oostkamp stelt daarbij de vraag of dit ook van toepassing is in de winterperiode, wanneer verwacht kan worden dat er 's avonds weinig of geen bezoekers zullen zijn. Volgens Oostkamp moet de keuzemogelijkheid overgelaten worden aan de lokale overheden, waarbij gekozen kan worden om het recyclagepark op zaterdag en/of op 1 of meerdere avonden te openen, en dit afhankelijk van het seizoen.

Respons:

Het minimum van één avondopening en op zaterdag blijft onveranderd in het plan, omdat dit een minimale dienstverlening is naar de burger. Verdere specificatie in de plantekst wordt evenwel vermeden om nog lokaal maatwerk mogelijk te maken. Zo kan in de ene gemeente het zinvol zijn om langer open te blijven 's avonds dan in een andere gemeente. In de winter kan het lokaal bestuur ook kiezen de avondopening beperkter te doen dan in de zomer. Het is niet de bedoeling dit allemaal in de plantekst vast te leggen.

De afstandsnorm die op Vlaams niveau wordt vastgelegd, is volgens **Koksijde** te beperkend en kan moeilijk veralgemeend worden. Er spelen meer en andere lokale parameters. Enerzijds lijkt het Koksijde in landelijke gebieden zeer waarschijnlijk dat de kans groter is dat een rit naar het recyclagepark vaker gecombineerd wordt met andere bestemmingen (grootwarenhuis, sportclub of andere voorzieningen). Anderzijds kan de afstand in vogelvlucht niet rechtstreeks gelinkt worden aan de tijd die nodig is om deze af te leggen. Er spelen immers tal van andere factoren die de rijtijd kunnen beïnvloeden (verstedelijkte omgeving vs. landelijke regio; tijdstip van rit (o.a. afhankelijk van openingsuren); ...). Bovendien is het is vooral de eigenlijke tijd die gependend wordt op het recyclagepark (aanmelden, identificeren, afval deponeren, evt. wegen en betalen) die cruciaal is bij de beoordeling van een bezoek. In die zin zijn o.a. de openingsuren, het aantal te bedienen bewoners, het aantal parkwachters, de verkeersdoorstroming op het park, de aanleverwijze en – mogelijkheden, ... wél uiterst relevante factoren waar rekening mee moet worden gehouden. Ook hier zouden de lokale besturen hun flexibiliteit moeten kunnen behouden op basis van de concrete realiteit in de gemeente. Voorstel om eerder een resultaatgebonden beoordeling van recyclageparken te voorzien dan de algemene afstandsnorm te bevestigen.

De norm die opgelegd wordt van 10.000 tot 30.000 inwoners per standaard recyclagepark moet volgens **IVVO, ondersteund door Lo-Reninge, Veurne, Heuvelland en Ieper**, flexibeler hanteerbaar zijn. Een gemeente met 34.000 inwoners zou volgens deze regel een 2de volwaardig standaard recyclagepark moeten uitbaten. IVVO stelt de volgende bijkomende bepalingen voor:

"Deze normering dient gehanteerd als streefcijfer. Afwijking is mogelijk indien:

- Er kan aangetoond worden dat het recyclagepark voldoende groot is om alle verplichte fracties te aanvaarden én
- Er kan aangetoond worden dat de openingsuren ruim voldoende zijn om de bezoekers vlot te aanvaarden. Het werken met een reservatiesysteem bv. kan de nodige bewijzen leveren."

Ieper vraagt de afstandsregel voor recyclageparken te schrappen en het extra recyclagepark per 30.000 inwoners te verhogen naar bvb. 40.000 inwoners óf afwijkingen toe te staan op basis van bvb. een reservatiesysteem dat aantoonde dat er nog voldoende ruimte is in de bestaande infrastructuur.

Respons:

Momenteel bestaat er een goed verspreid netwerk van parken en dat wensen we te behouden. Deze normen stonden ook reeds in het vorige plan vermeld. Een recyclagepark in de buurt is wel degelijk een zeer belangrijk element van de dienstverlening naar de burger.

Vlaco vzw, ondersteund door Imog en Avelgem, merkt op dat voor de inzameling van gft (en huisvuil) op het recyclagepark het vorige uitvoeringsplan expliciete voorwaarden stelde. Vlaco vzw merkt op dat deze voorwaarden niet zijn overgenomen in het nieuwe uitvoeringsplan en vraagt zich af of dat bewust is. Voor Vlaco vzw blijven de voorwaarden uit het vorige plan alleszins belangrijk.

Respons:

De voorwaarden zijn ondertussen deels opgenomen in het VLAREM. De andere staan nog steeds in de plantekst onder titel 6.2.2.1 'afvalfracties op het recyclagepark'.

Bijkomend geldt voor een lokaal bestuur dat ervoor kiest deze stroom ook op zijn (mini)recyclagepark(en) in te zamelen, dat het tarief op het recyclagepark voor dit gft (en voor huisvuil) hetzelfde moet zijn als voor de inzameling huis-aan-huis.

Een element dat niet meer was overgenomen in de ontwerptekst, was de bepaling dat ingezamelde gf(t)-afvalstromen maximaal 2% 'verontreiniging' mogen bevatten. Dit is belangrijk om een kwalitatief eindproduct te kunnen garanderen. Daarom is het belangrijk dat lokale besturen de sorteerregels laten respecteren en de opvolging ervan monitoren. Dit wordt opnieuw toegevoegd. Omdat dit relevant is voor al het ingezamelde gf(t)-afval, wordt het vermeld onder titel 6.3.2.

Vlaco vzw, ondersteund door Imog en Avelgem, wijst erop dat de verwijzing naar de omzendbrief van 26 mei 2004 omtrent het samen verhakelen van fijn tuinafval en snoeihout tot mulchmateriaal niet meer aan de orde is vanaf Vlarema 9, aangezien hier een specifieke onderafdeling is voorzien omtrent voorwaarden voor het gebruik van houtsnippers als bodembedekkers.

Respons:

Het plan zal de verwijzing naar de omzendbrief van 26 mei 2004 betreffende de kwaliteit van houtsnippers voor gebruik als mulchmateriaal behouden, omdat VLAREMA 9 nog niet is goedgekeurd. Het plan wordt evenwel aangepast onder 6.2.2.1, zodat duidelijk is dat de omzendbrief enkel als uitgangspunt geldt tot VLAREMA 9 is goedgekeurd.

Denuo vraagt zich af waarom er geen actie is uitgewerkt voor een nasorteerplicht voor grofvuil.

Respons:

Verplichte nasortering van huishoudelijk grofvuil is op dit moment niet aan de orde. In de eerste plaats wordt alles in het werk gesteld om huishoudelijk afval zo goed mogelijk aan de bron te sorteren. Op het recyclagepark zijn daar ook alle voorzieningen voor. Komende jaren kan wel bekeken worden welke rol nasortering nog kan spelen, bv in functie van samengestelde materialen.

Ook wanneer het specifiek om de afvalfracties op het recyclagepark gaat, wenst **Fost Plus** te benadrukken dat de kwaliteit van de stromen die hier vrijkomen opvallend lager liggen dan de basisscenario's. Wanneer er klachten uit de PMD-sorteercentra komen gaat het veelal om vrachten die afkomstig zijn van recyclageparken. Fost Plus bevestigt het belang van de parkwachter, al is die controle alleen ontoereikend. De basisscenario's genieten voor Fost Plus dus nog steeds de voorkeur, op vlak van kwaliteit, ecologie, rendement en het kostenplaatje.

Respons:

Kwaliteit van de ingezamelde stromen is van groot belang voor de verdere recyclage. In het plan wordt daarom ook op verschillende plekken aandacht besteed aan kwaliteit. De lokale besturen zullen hun inzamelwijze vastleggen, rekening houdend met een verscheidenheid aan factoren, waaronder ook kwaliteit.

REACTIES OP 6.3 'KWALITEIT VAN DE SELECTIEF IN TE ZAMELEN STROMEN'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILvA, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Limburg.net, Zwijndrecht, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Torhout, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Pepingen, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon,

Lummen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Turnhout, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Lede Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem, Beernem, Zedelgem, Lochristi

Hoofdstuk 6.2.1 stelt dat het de taak is van het lokaal bestuur om de kwaliteit van de ingezamelde afvalstroom op peil te houden. Lokale besturen hebben daar evenwel niet altijd een volledige impact op. De **VVSG en Interafval** vragen om op pagina 76 deze zin: "Het is de taak van het lokale bestuur om de kwaliteit van de ingezamelde stromen op peil te houden", te vervangen door: "Het is de taak van het lokaal bestuur om een zo ideaal mogelijke context te creëren om de kwaliteit van de ingezamelde stromen op peil te houden".

Respons:

Vanzelfsprekend hebben lokale besturen geen impact op alles. Niettemin is het wel degelijk hun taak om te zorgen dat de kwaliteit van selectieve stromen op peil blijft, dit te controleren en waar nodig bijstellingen te doen. De plantekst blijft ongewijzigd.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILvA, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseme, Meulebeke, Limburg.net, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenbergh, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Torhout, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendelede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Pepingen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Lede Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De **VVSG en Interafval** vragen om de kwaliteit van de selectief ingezamelde stromen goed te monitoren. Momenteel zijn de vereisten van kwaliteit gebaseerd op gemiddelden, terwijl de kwaliteit afhangt van veel factoren (inzamelsysteem, type-omgeving,...). Voor de opvolging van bepaalde beleidskeuzes zou het nuttig zijn dat OVAM per inzamelsysteem (ondergronds, huis-aan-huis, bakken, zakken,...) de kwaliteit zou monitoren en dit niet enkel op basis van de verwerker maar ook op basis van de sorteerbodschap.

Respons:

Kwaliteitscontrole gebeurt deels stroomspecifiek en in functie van bepaalde beleidsbeslissingen. Voor verpakkingen is er bijvoorbeeld een monitoring van de kwaliteit van het ondergrondse ingezamelde verpakkingsafval, die gefinancierd wordt door Fost Plus. De plantekst behoeft op dit punt geen aanpassing.

In het plan wordt volgens **IOK Afvalbeheer, ondersteund door Herenthout, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg en Hulshout**, terecht het belang van de zuiverheid van het inputmateriaal onderschreven. Actie 28 is dan ook cruciaal in het realiseren van deze doelstelling. Een dwingend wettelijk kader is hiervoor noodzakelijk, liefst zo snel mogelijk te realiseren in de nieuwe planperiode. De verplichtingen inzake zuiverheid van compost nemen immers toe, en zijn niet te realiseren met (dure) bijkomende nabehandelingstappen alleen (bij wijze van voorbeeld: een verbod op de verkoop van broodzakken met plasticvenster en vergelijkbare producten).

Denuo daarentegen wijst erop dat een ontpakkingslijn of sorteerlijn ook soelaas kan bieden. Daarnaast stelt Denuo dat OVAM beter het gesprek aangaat met de bevoegde federale overheid inzake productnormering. Verder wil Denuo als betrokken partner worden vermeld bij deze actie, in de overzichtstabel van bijlage 6. Tot slot stelt Denuo dat er ook aandacht moet gaan naar biodegradeerbare verpakkingen want die zijn ook problematisch voor vergisting en/of compostering. Intercommunales moeten daarover volgens Denuo ook sensibiliseren.

IVVO, ondersteund door Lo-Reninge, Veurne, Heuvelland, Ieper, juicht (actie 28) de promotie van herbruikbare of vergistbare/composteerbare inzamelzakjes (papier/kunststof) met het oog op de betere sortering aan de bron van bioafval toe. Echter composteerbare inzamelzakjes uit bioplastics bevatten nog steeds een aandeel petrogeen materiaal en zijn niet vergistbaar. IVVO stelt daarom voor om enkel papieren inzamelzakjes te behouden in de tekst, dewelke bovendien extra biogas opleveren in een vergistingsinstallatie.

Vlaco, vzw ondersteund door Imog en Avelgem, geeft aan dat composteerbare gft-zakjes enkel kunnen worden toegelaten voor de selectieve inzameling van bioafval indien de gft-verwerker daarmee akkoord gaat. Het is voor Vlaco vzw vanzelfsprekend dat dergelijke zakjes niet kunnen worden toegelaten indien de zakjes het verwerkingsproces hinderen in de gft-installatie. Verder wil Vlaco vzw

benadrukken dat de ontwikkeling van vergistbare zakjes essentieel is, rekening houdend met de beschikbare verwerkingsinfrastructuur in Vlaanderen. **Vlaco vzw** stelt zich ook de vraag hoe herbruikbare zakjes ingezet kunnen worden.

Het plan voorziet een aantal acties die moeten leiden tot minder verontreinigingen in het bio-afval. De **Miniraad** heeft vragen bij de efficiëntie van de aanpak waarbij OVAM zou onderhandelen met producenten van koffiepads, -capsules en theeblutjes. De Raad vraagt om in de plaats in te zetten op de piste van productbeleid, door een samenwerking met de federale overheid of binnen de EU.

Respons:

Tekstaanpassingen:

- Denuo wordt toegevoegd bij actie 28 over reductie van verontreinigingen in het bioafval (in tabel in bijlage).
- 'Herbruikbare zakjes' zal geschrapt worden, omdat het in deze context niet relevant is.
- Er wordt in deze actie verduidelijkt dat bioafbreekbare en composteerbare verpakkingen niet in het gft mogen en dat het inzamelrecipiënt, aangeboden door het lokale bestuur, enkel kan bestaan uit composteerbaar materiaal indien de verwerkingsinstallatie dit kan verwerken.
- Betreffende de koffiecapsules wordt eerder gekeken naar de mogelijkheid tot inzameling via pmd. Daarom worden de capsules geschrapt uit de actie rond bioafval.. Samenwerking met de federale overheid zit ook mee in de scope om design for recycling te stimuleren, wat meer binnen het productbeleid valt. Dit punt van de actie wordt verbreed en accurater beschreven.

Zie ook Reacties op 6.1.2 'Inzameling van bio-afval'.

Vlaco vzw vraagt om de zin "Bij geen gft-inzameling wordt de verontreiniging dus 'verdund' door de t-fractie" te schrappen.

Respons:

De vraag om aanpassing is niet onderbouwd. De tekst wordt behouden.

REACTIES OP 6.4.1 'TARIEVEN RESTAFVAL'

Het basisprincipe bij afval is, dat de 'vervuiler betaalt', maar in de praktijk wordt volgens **Zelzate** voornamelijk de consument financieel verantwoordelijk gesteld voor de door hem veroorzaakte verontreiniging. Nu wordt het storten en verbranden van verpakkingen en/of kunststof doorgerekend naar de burger/consument (milieuheffing), maar zal dat in de toekomst ook doorgerekend worden naar producenten?

Respons:

Voor bepaalde stromen is een uitgebreide producentenverantwoordelijkheid van kracht. Daarbij worden de producenten verantwoordelijk gesteld voor de afvalfase van hun producten. Zij moeten dan ook de inzameling en verwerking ervan organiseren. Minder afval betekent voor hen dan ook minder kosten. Voor huishoudelijke verpakkingen zijn de meeste producenten verenigd via Fost Plus. Zij betalen een bijdrage waarmee de inzameling en verwerking voor het grootste deel wordt bekostigd. Als burgers goed sorteren kost verpakkingsafval voor hen niet veel. De kost van de blauwe zak is slechts een fractie van de kost voor inzameling en verwerking. Er is geen tekstaanpassing nodig.

Het overzicht (correlatie tarieven) illustreert volgens **IOK Afvalbeheer, ondersteund door Herenthout, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg en Hulshout**, treffend het belang van een evenwichtig tarievenbeleid. Het lijkt hen bijgevolg wenselijk om doorheen de planperiode de tarievenvork substantieel te verengen en de nodige instrumenten te voorzien ter bevordering van de verdere implementatie voor het hanteren van de juiste inzamelcontainers in combinatie met een wegende diftar in Vlaanderen. Op basis van een bewezen sterke correlatie tussen tarieven en hoeveelheden is het des te opmerkelijker dat deze actie ontbreekt.

Mirom Roeselare, ondersteund door Moorslede, Torhout, Staden, Wingene, Roeselare, Langemark-Poelkapelle, Zonnebeke, Kortemark en Koekelare, stelt dat het evengoed de verantwoordelijkheid is van de Vlaamse overheid om lokale besturen financiële

instrumenten aan te reiken waarmee hun inwoners verder kunnen gestimuleerd worden. Volgens **Mirom Roeselare, voor dit punt ook ondersteund door Houthulst**, blijkt uit alle cijfers dat een voldoende hoge prijs voor (rest)afval de burgers stimuleert om meer afval te vermijden en aan de bron te scheiden. Vlaanderen heeft een instrument in handen om de lokale besturen te helpen prijsverhogingen die lokaal gevoelig liggen te helpen verteren.

Moorslede, Houthulst en Wingene stellen vast dat de prijsvork (behalve indexaties) niet aangepast wordt, wat niet lijkt te stroken met ambitieuze doelstellingen die in het plan zijn opgenomen.

Ook **Imog, ondersteund door Avelgem, Kuurne en Waregem**, vraagt dat de Vlarema-ondergrens voor retributies voor brandbaar restafval en grofvuil opgetrokken worden, zodat deze ondergrens leidt tot sturende retributies.

Respons:

Tarievenbeleid is in de eerste plaats een gemeentelijke bevoegdheid. De Vlaamse overheid bepaalt enkel een minimum- en maximumtarief voor huisvuil en grofvuil. Analyses tonen aan dat het probleem vooral zit bij gemeenten die onderaan de tarievenvork zitten. Deze gemeenten kunnen zelf hun tarief optrekken. Er is geen tekstaanpassing nodig.

Het Plan stelt (actie 29) dat het tarief voor huisvuil op het grondgebied (gemeente, stad of intercommunale) overal gelijk moet zijn, ongeacht de wijze van inzameling. **IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem Sint-Laureins, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Assenede, Eeklo, Lievegem**, vraagt verduidelijking van deze zin, immers, met respect voor de gemeentelijke autonomie kan het plan moeilijk opleggen dat op 'intercommunaal niveau' eenzelfde tarief moet gelden in alle aangesloten gemeenten.

Koksijde pleit ervoor dat lokale besturen de tarieven voor huisvuil autonoom kunnen vastleggen binnen de Vlaamse vork. Die hoeven daarbij niet per definitie dezelfde te zijn op het grondgebied. Ze zien aan de kust bv. belangrijke voordelen bij het gebruik van containers in vergelijking met huisvuilzakken om afval aan te bieden en willen die dan ook extra kunnen blijven promoten. Ook met een lager tarief in vergelijking met het tarief voor huisvuil dat in een huisvuilzak wordt aangeboden. Afval dat aangeboden wordt in een container kan immers niet opgepikt en als zwerfvuil verspreid worden door meeuwen op het openbaar domein. Financiële stimuli zijn in zo'n geval belangrijk om een gewenste verschuiving door te kunnen zetten. Voorstel om de verplichting dat het tarief voor huisvuil overal gelijk moet zijn op het grondgebied, dan ook te schrappen.

Nazareth stelt dat het bepalen van de tarieven voor afvalinzameling en -verwerking moet blijven behoren tot de gemeentelijke autonomie.

Respons:

De tekst krijgt op basis van deze bemerkingen een rechtzetting onder titel 6.4.1. De zin 'Het tarief voor huisvuil moet op het grondgebied van de gemeente overal gelijk zijn' wordt geschrapt. In de volgende zinnen worden enkele verduidelijkingen aangebracht.

Het verplicht inzamelen van grofvuil aan huis dient te worden herbekeken. Het is volgens **Sint-Pieters-Leeuw** moeilijk te verantwoorden dat grofvuil aan huis verplicht wordt opgehaald, maar bijvoorbeeld een houten kast niet.

Respons:

Volgens tabel 4 onder 6.1.1 uit het ontwerpplan moeten herbruikbare goederen op afroep opgehaald worden.

Bij de grofvuilinzameling is het de bedoeling dat ook grote stukken van selectieve fracties aangeboden kunnen worden door de burger, zoals een houten kast (niet meer herbruikbaar) of bijvoorbeeld een oude koelkast. In de ontwerp tekst is dit evenwel niet duidelijk. Dit zal verduidelijkt worden in de plantekst door middel van een voetnoot, eveneens in tabel 4 onder titel 6.1.1.

Mevrouw S. Windels (particulier) vraagt zich af waarom er niet wordt overgeschakeld naar vuilnisbakken voor restafval. Het heeft veel voordelen, zoals minder plastic, geen zak die wordt opgebeten door ongedierte en zo op de openbare weg terecht komt. Mensen betalen per gewicht en worden gemotiveerd meer te sorteren. In haar ogen alleen maar voordelen.

Respons:

Inzameling van huisvuil via bakken (containers) biedt inderdaad een aantal voordelen. De invoering van huisvuilcontainers (met gewichtsdiftar) vergt echter een grote investering voor het lokale bestuur (aankoop of aanpassing inzamelwagens, aankoop en verdeling van containers, opstellen en onderhouden van een registratie- en facturatiesysteem). Bovendien zijn containers niet voor elke gemeente of wijk de meest geschikte oplossing. Bewoners van appartementen of kleine huizen ondervinden bijvoorbeeld problemen om de container te stockeren, om deze aan te bieden (trappen...).

In het uitvoeringsplan opteren we er daarom voor om de keuze tussen zakken en containers voor huisvuil te laten aan het lokaal bestuur, dat het best de lokale situatie kent. Er is geen tekstaanpassing nodig.

REACTIES OP 6.4.2 'TEGEMOETKOMINGEN AAN BURGERS'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibogem, VERKO, Mirom Menen, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Limburg.net, Zwijndrecht, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenbergh, Schilde, Zulte, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsborg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Wevelgem, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem Tiel, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izezem

VVSG en Interafval hebben een aantal bezwaren bij de tekst van hoofdstuk 6.4.2. Deze bezwaren worden ook aangehaald door **Menen, Turnhout, Wervik, Beveren en Kruibeke**:

- de tegemoetkoming voor gezinnen met een grote hoeveelheid afval maakt geen melding van een tegemoetkoming voor gezinnen met veel luieraafval van kleine kinderen. Nochtans worden kinderen in het hele sociale zekerheidssysteem als sociaal risico aanzien (cfr. kinderbijslag voor alle doelgroepen).
- een passage zoals "het reglement dient ten allen tijde de burger te blijven uitdagen" is ongepast in het kader van een armoedeproblematiek.

IlvA, ondersteund door Lede, Sint-Lievens-Houtem en Turnhout merken ook op dat er geen melding gemaakt wordt van een tegemoetkoming voor elk gezin met veel luieraafval van kleine kinderen.

Ibogem, ondersteund door Zwijndrecht, Beveren en Kruibeke, voegt hieraan toe dat de tegemoetkomingen een bevoegdheid en beleidskeuze zijn van de lokale besturen. Zij gaan dan ook niet akkoord dat de Vlaamse Regering in het Vlarema randvoorwaarden zou opnemen voor tegemoetkomingen in de afvalfactuur. **Mirom Menen en Menen, Wevelgem, Wervik**, verwijzen ook naar hun bevoegdheid om sociale tegemoetkomingen toe te kennen voor afval aan hun inwoners. Aan de hand van de armoedetoets kan bepaald worden wie in aanmerking komt voor een sociale tegemoetkoming.

Limburg.net, ondersteund door Kinrooi, Peer, Maaseik, Riemst, Tongeren, Alken, Tessenderlo, Leopoldsborg, Oudsbergen, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, stelt zich vragen in welke mate in het Vlarema beperkingen kunnen opgelegd worden aan de fiscale autonomie van de gemeenten. Tarifiering is sowieso een gemeentelijke bevoegdheid. Wat betreft sociale tegemoetkoming is een gemeente beperkt door algemene beginselen van behoorlijk bestuur, maar er is zeker verregaand juridisch onderzoek nodig of hieraan wel verdere beperkingen kunnen opgelegd worden.

Boom vraagt de tegemoetkomingen voor specifieke doelgroepen maximaal te behouden. **Holsbeek** vraagt om de eigen bevoegdheden te laten om sociale tegemoetkomingen al dan niet en op welke basis toe te passen. **Hechtel-Eksel** vindt dat de randvoorwaarden te strikt worden opgenomen. Dit druipt in tegen de fiscale autonomie van de lokale besturen.

VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Torhout, Pepingen, Turnhout, Zedelgem vragen om de tekst onder actie 30 integraal te vervangen door deze: "Lokale besturen hebben de bevoegdheid om sociale tegemoetkomingen toe te kennen aan hun

inwoners. Ook op het vlak van afval bestaat deze praktijk. Zo zijn tegemoetkomingen voor mensen met veel afval omwille van (medische) aandoeningen en tegemoetkomingen voor inwoners met een laag inkomen een veelvoorkomende praktijk. De OVAM wil dat ook voor deze groepen de sorteerprikkel maximaal blijft bestaan. Goede praktijken zijn hier bijvoorbeeld sociale tegemoetkomingen die ook voorzien in recipiënten, tegemoetkomingen of toegang tot selectieve ingezamelde fracties. Of bijvoorbeeld verhoogde tegemoetkomingen voor wie gebruik maakt van herbruikbare luiers. Ook geniet het de voorkeur om deze sociale tegemoetkomingen af te bakenen voor welomschreven groepen, zodat het vervuiler betaalt principe zo ruim mogelijk kan toegepast worden.”

Imog, ondersteund door Avelgem, Kuurne, Waregem, vraagt dat er in ieder geval snel duidelijkheid komt omtrent de sociale correcties die mogelijk blijven. **Waregem** geeft toch ook aan dat de doelgroep geprikkeld moet blijven om afval te voorkomen of selectief in te zamelen.

IVAGO, ondersteund door Gent, Destelbergen, is tevreden dat de mogelijkheid voor het toekennen van een tegemoetkoming aan specifieke groepen mogelijk blijft. Dit is belangrijk om tot een goed materialenbeleid, op maat van grootsteden, te kunnen komen.

Voor **BBL** is actie 30 rond tegemoetkomingen te mager geformuleerd. Er moet een inschatting gegeven worden over het tijdspad (op welke VLAREMA-trein wordt er gemikt?) en concreet de richtingen aangeven van wat er veranderd zal worden.

Respons:

De reacties stellen vooral de mogelijkheid tot opleggen van randvoorwaarden voor de tegemoetkomingen in vraag. Dit vraagt een juridisch antwoord. Uit vorige rechtspraak blijkt dat Vlaanderen hier wel degelijk kan optreden, met als belangrijkste argument dat de weerslag van de regeling op de door de federale wetgever gestelde regels inzake de beperking van de fiscale bevoegdheid van de lokale besturen slechts marginaal is gelet op de beperkte draagwijdte van de regeling voor de gemeentelijke fiscaliteit.

Deze actie blijft in het plan. Hierdoor zal het eveneens niet meer mogelijk zijn om tegemoetkomingen te verlenen aan grote groepen van de bevolking waarvan niet iedereen deze nodig heeft. Bij de uitwerking van de actie zal een goede dialoog worden opgezet met de lokale besturen, zodat hun bezorgdheden worden meegenomen. In die zin wordt ook de vraag tot concretisering van BBL niet weerhouden, omdat het de bedoeling is in dialoog de actie verder invulling te geven.

De zin omtrent uitdagen van de burger wordt wel geherformuleerd: “Te allen tijde hoort het reglement de burger aan te zetten tot preventie en/of selectieve inzameling.”

REACTIES OP 6.5 ‘BEGELEIDING EN ONDERSTEUNING’

Lokale besturen hebben volgens **Beernem** onvoldoende capaciteit om te voldoen aan alle vooropgestelde verwachtingen vanuit de Vlaamse overheid. Beernem geeft aan dat lokale besturen een grote nood aan vooral ondersteuning op vlak van communicatie en geeft verschillende voorbeelden op dit vlak. Ook **Zelzate** ziet de nood aan ondersteuning voor de lokale besturen om de rol op te nemen om het Lokaal Materialenplan te kunnen uitvoeren.

Respons:

Net als in het verleden zal de OVAM, evenals VVSG/Interafval, ook in de toekomst aandacht blijven hebben voor de noden van de lokale besturen op vlak van ondersteuning, waaronder materiaal voor communicatie en sensibilisatie. Via de Lerende Netwerken Afvalbeleid kan ook inspiratie gehaald worden bij andere lokale besturen en intercommunales. Er is geen tekstaanpassing nodig.

REACTIES OP 6.5.1 ‘ONDERSTEUNING VAN DE BURGER’

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Limburg.net, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Zulte, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde,

Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Pepingen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De OVAM voerde in 2021/2022 een onderzoek uit naar het sorteergedrag bij de burger. Het engagement van de burger is cruciaal om de ambitieuze restafvaldoelstellingen te halen. De **VVSG en Interafval** verwachten dat de OVAM een actieve rol opnemen om lokale besturen te ondersteunen in de manier waarop zij aan de slag gaan met de conclusies van het onderzoek. Bovendien kan de OVAM ook de diverse betrokken stakeholders (lokale besturen, beheersorganismen,...) samenbrengen om een gezamenlijke visie en gezamenlijke acties te nemen.

De **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Torhout en Turnhout**, stellen voor om een bijkomende actie op te nemen: "De OVAM ondersteunt de lokale besturen om in te spelen op het sorteergedrag van de burger. OVAM brengt de betrokken stakeholders (lokale besturen, beheersorganismen,...) samen om met de concrete ideeën uit de bevraging van burgers (OVAM, 2021) actief aan de slag te gaan."

Respons:

De OVAM zal de resultaten van de studie meenemen en verspreiden bij de visitaties en bekijkt samen met VVSG/Interafval of ze verder geconcretiseerd kunnen worden in bv. de lerende netwerken of communicatie. Het is beter te werken via de bestaande maatwerkinstrumenten, eerder dan een nieuwe actie op te zetten. De tekst blijft ongewijzigd.

REACTIES OP 6.5.3 'VISITATIES'

Actie 32 mag voor zowel de **Miniraad** als **BBL** geconcretiseerd worden in hoe dit op te volgen. Met name vraagt de Raad om dieper in te gaan in de manier van visiteren en welk type aanbevelingen daaruit kan komen. De Raad dringt ook aan op de opname in het plan van een frequentie of richtcijfer (zoals bij actie 45) en vraagt om te verduidelijken hoe de communicatie over deze visitaties zal verlopen. Wordt er een verslag gemaakt? Zal dit publiek zijn? Hoe kunnen de actoren de evolutie opvolgen? Ook BBL stelt vragen bij de manier van visiteren, welke to-do's daaruit komen, etc.

Respons:

De visitaties zijn altijd maatwerk, de aanpak en aanbevelingen daardoor ook. Het is dan ook moeilijk om een algemene aanpak op te nemen in het plan. Sowieso hoort er een presentatie bij met benchmark van afvalcijfers en wordt bekeken welke mogelijke oorzaken en oplossingen bestaan. Eens een visitatie is opgestart, komt er ook steeds een actieplan en is er opvolging voorzien. Een richtcijfer over het aantal visitaties is niet zinvol. Het is vooral belangrijk focus te leggen op de juiste gemeentes en intercommunales, met name degene met een (veel) te hoog restafvalcijfer en met een belangrijke impact op het totale restafvalcijfer van Vlaanderen. De tekst blijft ongewijzigd.

REACTIES OP 6.5.4 'LERENDE NETWERKEN AFVALBELEID'

IVAGO, ondersteund door Gent en Destelbergen, ondersteunt de noodzaak om de Lerende netwerken te behouden en verder uit te breiden.

Respons:

Zoals in het ontwerp vermeld, worden de lerende netwerken verdergezet. De organisatie ligt bij VVSG/Interafval. Tekst blijft ongewijzigd.

REACTIES OP 6.5.7 'SORTEERANALYSES HUISVUIL EN GROFVUIL'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortessem, Meulebeke, Limburg.net, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Torhout, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Pepingen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Holsbeek, Eeklo, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Volgens actie 35 laat de OVAM tijdens de planperiode een nieuwe sorteeraanlyse uitvoeren van het huisvuil en van het grofvuil. Gezien de lange duurtijd van het plan en de ambitieuze doelstellingen stellen de **VVSG en Interafval** voor om in 2028-2029 een bijkomende sorteeraanlyse te doen van het huisvuil en het grofvuil, naast de geplande analyse in 2025-2026. **Limburg.net, ondersteund door Kinrooi, Peer, Maaseik, Riemst, Tongeren, Alken, Tessenderlo, Leopoldsburg, Oudsbergen, Sint-Truiden, Borgloon en Lummen**, vraagt om dan (2028-2029) ook te controleren of de (eventueel) ondernomen acties naar UPV's (wegwerpluiers, textiel,...) ook de beoogde daling van het restafval bekomen hebben.

De **Minaraad** vraagt om deze analyses vroeger uit te voeren, om de resultaten ervan te kunnen gebruiken bij de tussentijdse evaluatie van het plan, die ten laatste tegen eind 2026 afgerond zal worden (actie 71).

Sint-Martens-Latem wil het nut van sorteeranlyses beklemtonen. Door de OVAM op lokaal niveau en op frequente basis uitgevoerde analyses zouden een belangrijk hulpmiddel zijn voor lokale besturen om het eigen beleid te analyseren en bij te sturen. Maar meer nog zouden de resultaten van de analyses een belangrijke bijdrage kunnen leveren in het verhogen van het inzicht van burgers in het eigen sorteergedrag en hen motiveren om beter te doen. De OVAM zou communicatietools kunnen aanreiken aan lokale besturen.

BBL vraagt voor deze actie 35, alsook voor actie 41 (sorteeraanlyse bedrijfsrestafval) een timing mee te geven, ook in de actie zelf en niet alleen in de bijlage.

Respons:

De sorteeraanlyse van huisvuil vindt plaats gedurende 4 opeenvolgende seizoenen van de zomer van 2025 t/m de lente van 2026. De resultaten kunnen dan meegenomen worden in de tussentijdse evaluatie. Het is zowel budgettair als inzake inzet van mensen onhaalbaar de sorteeraanlyse voor grofvuil op hetzelfde moment te doen. Die zal dus later plaatsvinden.

Bijkomende sorteeranlyses in 2028-2029 zijn niet evident, wegens de grote budgettaire impact. De methodieken voor de sorteeraanlyse worden herbekeken. Mede afhankelijk daarvan kan eventueel ook gekeken worden naar de frequentie van sorteeranlyses. Het is evenwel voorbarig daarover dingen in het plan op te nemen. De tekst blijft ongewijzigd.

De impact van UPV's zal op verschillende manieren onderzocht moeten worden. Sorteeranlyses is daar één element in. De vraag van BBL wordt niet weerhouden. Timings worden steeds als indicatief vermeld in de tabel in bijlage bij de acties. In de tekst zelf gebeurt dit enkel indien de timing specifiek belangrijk is.

REACTIES OP 6.6 'CONTROLE EN HANDHAVING OP DE VERPLICHTINGEN VAN LOKALE BESTUREN'

Aangezien dat de gemeentes vanaf 2023 vergoed zullen worden voor de zwerfvuilkosten in het kader van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid vragen **Fost Plus en Fevia** dat er bijkomende controlemechanismen ingevoerd worden.

Respons:

Aan de vergoeding zijn enkele voorwaarden verbonden die zijn opgenomen in het plan. Deze zullen op een zo effectief en efficiënt mogelijke manier worden opgevolgd. De concrete invulling wordt nog bekeken. Mooimakers zal wel een rol spelen hierin, zie daarvoor de reacties onder hoofdstuk 10.

Imog, ondersteund door Avelgem, Kuurne, Waregem, vindt het zeer positief dat het al dan niet behalen van de restafvaldoelstellingen ook zal afgewogen worden ten aanzien van de geleverde inspanningen door de lokale besturen.

Het 'Vlaams aandeel' in de reductie van huishoudelijk restafval wordt vastgelegd op 13 kilogram. De **Minaraad** wijst erop dat de impact van de 'Vlaamse' maatregelen in gemeenten met een laag restafvalcijfer mogelijk lager zal uitvallen dan in gemeenten met een hoog restafvalcijfer. De Raad vraagt om bij de tussentijdse evaluatie hiermee rekening te houden en om bij die evaluatie niet alleen rekening te houden met de cijfers, maar ook met de door de gemeenten geleverde inspanningen. Rekening houdend met de vorige aanbeveling, meent de Minaraad dat OVAM de mogelijkheid moet hebben om effectief op te treden tegen gemeenten die bewust onvoldoende initiatieven nemen om de Vlaamse doelstellingen te bereiken. De Raad meent immers dat er, net zoals in het rioleringsbeleid, tegenover de gemeentelijke bevoegdheden ook verantwoordelijkheden staan.

Respons:

Dat sommige lokale besturen meer effect zullen ondervinden dan andere, van de Vlaamse acties, is denkbaar. Dit zal ook meegenomen worden in de evaluatie van de doelstellingen. Deze nuancering wordt bijkomend opgenomen in de plantekst onder titel 6.6.1. Wat betreft het optreden tegen gemeenten die onvoldoende initiatieven nemen, verwijzen we naar actie 36 in de ontwerp tekst (bijsturen van retributiereglementen) en vooral actie 24 (koppeling tussen verplichtingen lokale besturen en het verbrandingsverbod), wat een belangrijk bijkomend handhavend instrument zal creëren. De tekst blijft dus ongewijzigd.

REACTIES OP 6.7 'UITGEBREIDE PRODUCENTENVERANTWOORDELIJKHEID'

BBL gaat in haar advies diepgaand in op het instrument 'uitgebreide producentenverantwoordelijkheid' (UPV's). BBL geeft aan dat UPV's ingezet kunnen worden voor meer doeleinden dan enkel het inzamelen en recycleren van afvalstromen. UPV's hebben van oorsprong volgens BBL net tot doel producenten verantwoordelijk te stellen voor de gehele levenscyclus van hun producten en de milieu-impact van hun producten terug te dringen. Dat doen de huidige 'Vlaamse' UPV's volgens hen niet. BBL wijst op Nederlands studiewerk waaruit blijkt dat bestaande UPV's hun doel missen op vlak van ecodesign. BBL somt de verschillende gebreken op die uit dit studiewerk naar voren komen.

UPV-schema's hebben volgens BBL een verandering nodig. Door de focus op inzameling en recycling alleen, ontstaat een indirecte drijfveer om producten sneller af te danken. Nochtans bestaat de R-ladder waar levensduurverlenging, hergebruik en reparatie veel hoger staan dan recycling. Het nieuwe plan mikt op een circulaire economie, een missie die BBL ondersteunt, maar in de praktijk zal daar veel voor nodig zijn, ook wat betreft het aanpassen van de UPV-schema's. BBL wijst opnieuw naar Nederlands studiewerk om een aantal concrete actiepunten naar voren te schuiven ter verbetering van het UPV-instrument. BBL vraagt aan de OVAM daarom om een kritische analyse te maken van het instrument UPV en de governance ervan. BBL vraagt om daarover een bijkomende actie op te nemen in het Lokaal Materialenplan.

BBL wijst ook op artikel 8bis van de Kaderrichtlijn afvalstoffen die een regelmatige dialoog voorschrijft tussen alle relevante belanghebbenden die betrokken zijn bij de uitvoering van UPV-regelingen en waarbij ook expliciet maatschappelijke organisaties worden vermeld. Volgens BBL zijn zij nooit eerder betrokken bij de opstelling van UPV's in het verleden of de aanpassing van het interregionaal samenwerkingsakkoord. Omwille van het aangehaalde artikel vinden zij dat in strijd met de kaderrichtlijn afvalstoffen. BBL vraagt om in de toekomst aandacht te hebben voor het te voeren proces vanaf de start bij de opmaak van een UPV. BBL vraagt de milieubeweging daarbij te betrekken.

Ook de **Minaraad** wijst op de belangrijke plaats die UPV-systemen in de plantekst krijgen om de doelstellingen van voorliggend plan te bereiken. De Minaraad stelt dat in eerdere discussies over UPV's veel aandacht ging naar de financiële vraagstukken en in tweede orde naar de governance. Ook de Minaraad wijst op recente onderzoeksrapporten uit Nederland die sterktes en zwaktes van het instrument

in beeld brengen, en die een breder kader hanteren om aanbevelingen te formuleren voor de inzet van UPV's in de instrumentenmix. De Minaraad meent dat zo'n insteek ook in Vlaamse of interregionale context nuttig kan zijn en vraagt daarom om een onderzoek uit te voeren naar de inzet van UPV's in het bredere materialenbeleid, zonder de specificiteit van iedere materialenstroom uit het oog te verliezen. De Minaraad geeft een aantal concrete vragen mee die daarin volgens haar aan bod zouden moeten komen. De Minaraad stelt vast dat een aantal voorstellen uit het plan impliciet of expliciet ingaan op deze vragen. De Raad mist echter een duiding van de relatie tussen de voorstellen inzake de UPV-systemen in het plan en de globale doelstellingen van het beleid om te komen tot een circulaire economie en vraagt om deze verder uit te werken in het plan.

Respons:

De opmerkingen van BBL over de rol van preventie in UPV's zijn deels terecht, maar de plantekst gaat hier wel degelijk op in. Zowel voor bestaande als voor nieuwe UPV's wordt preventie, hergebruik, herstel en levensduurverlenging verder kunnen ingebracht worden. Daarrond zijn verschillende acties en tekstpassages geformuleerd in hoofdstuk 5.

Het betrekken van stakeholders bij het opmaken van nieuwe UPV's moet uiteraard correct gebeuren conform de kaderrichtlijn. Dat wordt bekeken bij het opmaken van nieuwe UPV's, maar dit vereist geen tekstaanpassing aan het plan.

De vragen tot een evaluatie van de Vlaamse UPV-systemen of tekstaanpassingen aan het plan om tot een betere geduide relatie te komen tussen de beleidsdoelstellingen en UPV-systemen zijn zeker waardevol, maar niet de prioriteit. De prioriteit ligt bij enerzijds UPV-systemen meer in te zetten voor strategieën vooraan in de keten (preventie, herstel, levensduurverlenging, ...) en anderzijds het ontwikkelen van nieuwe UPV-systemen om meer afvalstromen uit het restafval te halen (mogelijk luiers, meubels, textiel). Daarvoor zijn in het plan de nodige acties geformuleerd. De tekst blijft dus ongewijzigd.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibogem, ILvA, VERKO, Mirom Menen, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Limburg.net, Zwijndrecht, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenbergh, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Wevelgem, Ichtegem, Ruisselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Lede Tielt, Merchtem, Lochristi, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Volgens hoofdstuk 6.7 en actie 37 werkt de OVAM tijdens de planperiode aan een aantal nieuwe UPV-regelingen. Deze actie is niet actiegericht genoeg geformuleerd. De gemeente **Beveren en Kruike** treden hierin bij. De **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Torhout, Pepingen en Lochristi**, stellen voor om actie 37 als volgt te formuleren: "de OVAM voert tijdens de planperiode nieuwe UPV-regelingen in voor de preventie, selectieve inzameling en recyclage van huishoudelijke afvalstromen die vandaag nog in het restafval belanden en/of onvoldoende hoogwaardig verwerkt worden".

De **VVSG en Interafval, voor dit punt ondersteund door Beveren, Kruike, Beernem en Menen**, stellen voor om het onderzoek naar bijkomende producentenverantwoordelijkheden ook open te trekken naar een aantal andere afvalstromen zoals bijvoorbeeld moeilijke kunststoffen zoals speelgoed en andere harde kunststoffen die momenteel selectief worden ingezameld op het recyclagepark. Deze afvalstromen geven momenteel problemen inzake afzet en kennen een hoge maatschappelijke kost.

Hechtel-Eksel stelt ook dat er best nieuwe UPV (uitgebreide producentenverantwoordelijkheden) -regelingen ingevoerd dienen te worden door OVAM.

Holsbeek zegt dat de kosten en baten bij eenzelfde actor moeten liggen zodat de lokale besturen niet alleen maar met een hoge kostprijs opgezadeld blijven. Dit geldt eveneens voor de minimale beleidsacties die een gemeente zal moeten uitvoeren in dit plan in kader van zwerfvuil en sluikestortbeleid. De afzetmogelijkheden van een aantal fracties moeten geborgd zijn om marktmonopolies met hoge prijzen te voorkomen (o.a. harde plastics, hygiënemateriaal).

Ibogem stelt dat een UPV textiel de overproductie van textiel niet zal oplossen.

IOK Afvalbeheer, ondersteund door Herenthout, Turnhout, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg en Hulshout, stelt dat men op pagina 95 zeer beknopt verwijst naar de toekomstige erkenning van Fost Plus. Het verder implementeren van circulariteit, het niet langer op de markt brengen van niet recycleerbare verpakkingen (zie voorbeeld chipkokers) en kwalitatieve recyclage is nochtans cruciaal in het realiseren van de plan doelstellingen.

BBL heeft verschillende opmerkingen rond de selectieve inzameling van verpakkingen en de rol van het interregionaal samenwerkingsakkoord verpakkingen, de IVC, Fost Plus en Valipac. Deze zijn zowel relevant voor hoofdstuk 6 als hoofdstuk 7 van het plan. Zo stelt BBL dat het plan sterk leunt op wat anderen zullen doen. Dat gaat volgens hen specifiek op voor het Interregionaal Samenwerkingsakkoord en over de rol van FostPlus en Valipac. Vele acties gaan over "OVAM pleit of vraagt of streeft naar..." maar dat is voor BBL geen concrete taal terwijl volgens hen alle acties uit het plan moeten worden uitgevoerd om de doelstellingen te halen. Als voorbeeld haalt BBL actie 42 aan dat zou stellen dat 'er aangescherpte doelstellingen mogen verwacht worden in het beheersorganisme'. In deze actie zou er al uitgeschreven moeten staan wat dat inhoudt. Er zullen naast inzamelingsdoelstellingen, ook preventie en -hergebruik doelstellingen moeten komen.

BBL wijst er ook op dat het ISA verpakkingsafval reeds (vage), maar vastgebeitelde doelstellingen of minstens toekomstrichtingen bevat rond hergebruik, maar dat deze niet worden gehaald. Volgens BBL is dat een gevolg van een gebrek aan monitoring door het IVC enerzijds en op het IVC anderzijds. BBL verwijst hiervoor naar een parlementaire vraag waaruit blijkt dat de IVC geen enkele boete heeft opgelegd in 2016 aan bedrijven die hun eigen doelstellingen rond herbruikbaar plastic niet behalen. Er wordt ook verwezen naar een uitspraak van de IVC-directeur over het gebrek aan personeel bij de IVC om tot sanctionering over te gaan. OVAM moet daarom volgens BBL een trekkersrol spelen en meer controle uitoefenen op het IVC, anders zullen de doelstellingen niet gehaald worden. BBL leest deze kritische evaluatie van het ISA, de werking van de IVC en de erkenningen van FP en Valipac niet in het plan. BBL vraagt daarom een concrete evaluatie-actie toe te voegen aan het lokaal materialenplan. Daarnaast moet OVAM en de Vlaamse overheid nu al haar uitgangspunten (uitgedrukt in concrete cijfers) in het LMP plaatsen waarmee zij deze gesprekken met ISA, IVC en de beheersorganismen zal aanvangen.

Respons:

Het opmaken van UPV's is geen sinecure en vereist onderhandelingen en akkoorden met producenten, maar ook met de andere gewesten. De plantekst is behoorlijk concreet over een UPV voor luiers en een UPV voor textiel. In tweede orde volgen dan, meer voorwaardelijk, samengestelde materialen zoals meubels.. De mate waarin de nieuwe UPV's concreet gemaakt worden in de tekst hangt samen met de prioriteit. Er zal dus geen tekstaanpassing gebeuren.

De opmerking van BBL over actie 42 is een misinterpretatie. Om te verduidelijken, wordt aangegeven dat het wel degelijk Vlaanderen is dat de ambitie heeft om tot nieuwe en meer aangescherpte doelstellingen te komen voor het beheersorganisme voor huishoudelijk verpakkingen inzake inzameling bij bedrijven. Dit is een duidelijk standpunt, dat vervolgens meegenomen moet worden in de intergewestelijke gesprekken. Verder moet er vanzelfsprekend een correcte opvolging van het ISA zijn en moet de werking van de IVC continu goed opgevolgd worden. De efficiëntie van een evaluatieactie over de IVC of een controle op de controle door de IVC kan evenwel in vraag gesteld worden. Gezien beslissingen rond de IVC samen met de andere gewesten moeten genomen worden, is het ook niet ideaal daar in de plantekst uitspraken over te doen. Er lopen bovendien reeds initiatieven, zoals een audit inzake de taakstelling van de IVC. De tekst blijft dus ongewijzigd.

Fost Plus geeft aan dat de in het plan op p.95 vermelde stelling "Specifiek door de uitbreiding van de p-fractie in het pmd is er ook nog werk aan de winkel om de nieuwe sorteerboodschap voor deze stroom helder te communiceren naar de burger. Daar moet Fost Plus komende jaren aandacht aan besteden en ook in de nieuwe erkenning zal dit een belangrijk punt zijn." Klopt volgens Fost Plus, al zijn de gemiddelde rendementen op dit moment 23kg/inw wat betreft PMD. Hiermee gaan we volgens Fost Plus op korte termijn naar de beoogde doelstelling.

De leden van de **Adviesraad Milieu en Natuur van Sint-Martens-Latem** en de **gemeente Sint-Martens-Latem**, betreuren de afwezigheid van een actiepoint rond de sorteerboodschap PMD. De informatie over wat in de PMD-zak mag, is ontoereikend en verschillende gemeenten hebben hun eigen advies daarover. Dat zorgt voor veel verwarring en duidelijke en gedetailleerde richtlijnen over wat wel en wat niet kan, zijn nodig (bijvoorbeeld vervuilingsgraad, moeilijk te scheiden materialen (vb. plastics/papier), grootte van het afval). Het kan een actiepoint zijn om dit samen met de afvalintercommunales concreet uit te werken.

Respons:

Het plan vermeldt hierover het volgende: "Specifiek door de uitbreiding van de p-fractie in het pmd is er ook nog werk aan de winkel om de nieuwe sorteerboodschap voor deze stroom helder te communiceren naar de burger. Daar moet Fost Plus komende jaren aandacht aan besteden en ook in de nieuwe erkenning zal dit een belangrijk punt zijn." Er wordt dus tijdens de planperiode de nodige aandacht geschonken aan de nieuwe sorteerboodschap voor pmd, maar dit moet in eerste instantie gebeuren door de actor die daarvoor verantwoordelijk is (beheersorganisme voor huishoudelijke verpakkingen). De tekst blijft ongewijzigd.

Inzake textiel, stelt **Denuo** dat deze stroom vandaag geëxporteerd wordt om zo naar hergebruik te kunnen gaan in plaats van te verwijderen of te recyclen met materiaalverlies. Hergebruik is positief.

De leden van de **Adviesraad Milieu en Natuur van Sint-Martens-Latem, ondersteund door de gemeente Sint-Martens-Latem**, betreuren de afwezigheid van het volgende element. Textielafval van huishoudens wordt in eerste instantie gelinkt aan kringloopcentra of analoge initiatieven. Dit is te beperkend want het beslaat zo enkel op textiel dat in dezelfde functie kan hergebruikt worden. Het is minstens even belangrijk om ook aandacht te besteden aan de grondstofrecuperatie.

Respons:

De plantekst vermeldt op verschillende plaatsen de mogelijke invoering van een UPV textiel. De intentie is om daarbij in te zetten op zowel preventie en hergebruik als op recyclage. Er zijn geen tekstaanpassingen nodig.

REACTIES OP HOOFDSTUK 7 ‘SELECTIEVE INZAMELING VAN HET BEDRIJFSAFVAL’

REACTIES OP 7.1.1 ‘COMMUNICATIECAMPAGNES’

Het plan voorziet een aantal initiatieven inzake communicatie en sensibilisatie vanuit OVAM. De **Minaraad** vraagt om deze actie concreter te maken door er een KPI voor te ontwikkelen. Ook **BBL** vraagt zich voor actie 38 af of hoe je communicatie kunt meten en of er bepaalde KPI's kunnen ingebracht worden om deze actie SMARTer te maken.

Respons:

Het is belangrijk acties SMART te formuleren, maar tegelijk moet dit afgewogen worden tegenover het bindende karakter van het plan. Het is, zeker inzake communicatie, ook belangrijk om in te spelen op hoe de situatie rond bedrijfsafval evolueert en op specifieke gebeurtenissen en opportuniteiten. De actie wil vooral duidelijk maken dat communicatie belangrijk blijft en dat de OVAM daarvoor inspanningen zal leveren. De tekst blijft ongewijzigd.

REACTIES OP 7.1.2 ‘SECTORGERICHTE AANPAK’

De leden van de **Adviesraad Milieu en Natuur van Sint-Martens-Latem, ondersteund door de gemeente Sint-Martens-Latem**, vinden het aangewezen om bij het gelijkaardig en vergelijkbaar bedrijfsafval (ook) te focussen op de medische sector (buiten de ziekenhuizen), zodat er een betere triage gebeurt dan enkel medisch/niet medisch afval.

Respons:

De gehele zorgsector is onder titel 7.1.2 vermeld als prioritaire sector inzake selectieve inzameling. Dit is dus voorzien en behoeft geen tekstwijziging.

REACTIES OP 7.1.5 ‘SORTEERANALYSE BEDRIJFSRESTAFVAL’

Denuo vraagt om de sorteeranalyses voor huisvuil en voor bedrijfsrestafval (acties 35 en 41) te organiseren op een moment dat ze nuttig kunnen zijn voor de mid-term evaluaties. Ook de **Minaraad** vraagt om deze sorteeranalyses (zowel acties 35 als 41) naar voor te schuiven, om de resultaten te kunnen gebruiken bij de tussentijdse evaluatie van het plan, die ten laatste tegen eind 2026 afgerond zal worden (actie 71). Hierbij merkt de Minaraad op dat de gebrekkige representativiteit van de huidige analyses een probleem is.

Respons:

De sorteeranalyse van huisvuil vindt plaats gedurende 4 opeenvolgende seizoenen van de zomer van 2025 t/m de lente van 2026. De resultaten van de sorteeranalyse huisvuil kunnen dus meegenomen worden in de mid-term evaluatie van dit plan. Een sorteeranalyse van bedrijfsrestafval is net gebeurd, in dezelfde periode als planopmaak. Omdat de resultaten nog niet bekend waren bij de opmaak van de ontwerp tekst, werd voor bedrijfsrestafval nog naar de oudere analyse van 2018 verwezen. Ondertussen zijn de nieuwe gegevens beschikbaar en deze zullen onder titel 4.2 ook expliciet worden opgenomen. De resultaten liggen weliswaar in lijn van de oude analyse liggen.

Het is onmogelijk om alle analyses tegelijk te doen, zowel omwille van budgettaire redenen als inzet van mensen. Aangezien er voor bedrijfsrestafval nog maar net een analyse is gebeurd, zal die dus later in de planperiode opnieuw gebeuren. Bij de midterm-evaluatie kan ook gebruik gemaakt worden van andere gegevens, zoals de restafvalcijfers bij bedrijven. Er is geen tekstaanpassing nodig.

REACTIES OP 7.2.1 ‘SELECTIEVE INZAMELING BIJ BEDRIJVEN BEVORDEREN VIA UPV’

De doorwerking naar de erkenning van de beheersorganismen is voor **BBL** belangrijk. Ook voor hergebruik zal er meer kwantificering van de doelstellingen nodig zijn. BBL wijst er ook op dat niet elk bedrijf lid is van de beheersorganisaties Valipac of Fost Plus en free-rider gedrag moet vermeden worden. BBL vraagt ook voor de free-riders beleid op te stellen.

Volgens actie 42 zal de volgende erkenning van het beheersorganisme voor huishoudelijke verpakkingen, verwacht tegen 2024, zowel nieuwe als meer aangescherpte doelstellingen over inzameling bij bedrijven bevatten. **Fost Plus** vraagt of hierover een voorakkoord is met de andere gewesten? Indien niet, acht Fost Plus deze stelling voorbarig.

Respons:

Een bedrijf is niet verplicht zich aan te sluiten bij Fost Plus en/of Valipac. De bedrijven die zich niet wensen aan te sluiten bij deze beheersorganismen, dienen zelf aan de IVC te rapporteren. Controle op free-riders is inderdaad belangrijk en gebeurt ook in de mate van het mogelijke. Dit is geen nieuw probleem dat bijkomende (nieuwe) initiatieven vereist die specifiek in het plan moeten worden opgenomen. De plantekst blijft ongewijzigd. Dit is wel uiteraard een blijvend aandachtspunt in het beleid.

Er is geen voorakkoord met de andere gewesten. De actie onder 7.2.1 wordt geherformuleerd, zodat het duidelijk is dat dit een standpunt is van Vlaanderen.

REACTIES OP 7.2.2 ‘SELECTIEVE INZAMELING VAN LUIERS’

VVSG en Interafval merken op dat de term “kinderdagverblijven” geen juridische waarde heeft, dit is een verzamelwoord dat geen afbakening kent. In de regelgeving hieromtrent wordt gesproken van gezinsopvang (tot max 8 kinderen gelijktijdig) en/of groepsopvang (vanaf 9 kinderen gelijktijdig). VVSG en Interafval stellen voor om actie 43 als volgt te formuleren: “wegwerpluiers worden onderworpen aan een aanvaardingsplicht in 2025. Dat gaat onmiddellijk gepaard met selectieve inzameling van wegwerpluiers **bij groepsopvang voor kinderen** en woonzorgcentra, waardoor tegen eind 2025 30% van het luieraafval naar recyclage wordt afgevoerd.”

Wat volgens **IDM, ondersteund door Wachtebeke, Lokeren, Zele, Zelzate en Lochristi**, niet duidelijk blijkt uit het plan of de toelichting die hieromtrent door OVAM verschaft werd, is of en op welke wijze de zelfstandige onthaalouders gevat zijn door deze voorziene regelgeving.

Respons:

Wegens onduidelijkheden en wegens de sterke link met actie rond UPV luiers in hoofdstuk 6, wordt de titel ‘selectieve inzameling van luiers’ geschrapt in hoofdstuk 7. Daarmee zijn ook bovenstaande bemerkingen opgelost.

REACTIES OP 7.2.3 ‘CORRECTE INZAMELFORMULES’

BW2E, ondersteund door IVM, Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem, Sint-Laureins, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Assenede, Imog, ISVAG, Avelgem en Kuurne, stelt overdonderd te zijn dat de MER aangeeft dat door het toepassen van correcte inzamelformules het bedrijfsrestafval met 80.000 ton kan verminderd worden.

Wat betreft actie 44 ondersteunt **BBL** de zoektocht naar oplossingen om het aandeel bedrijfsafval te verminderen. Spelen met de prijs is

altijd een goede incentive. Het principe de 'vervuiler betaalt' wordt doorgetrokken naar het bedrijfsleven. BBL vraagt wel om een duidelijke overgangstermijn in te voeren. Voor BBL is actie 44 rond correcte inzamelingsformules te mager geformuleerd. Er moet een inschatting gegeven worden over tijdspad (op welke VLAREMA-trein wordt er gemikt?) en concreet de richtingen aangeven van wat er veranderd zal worden.

Denuo daarentegen stelt het opleggen van facturatieregels voor business-to-business contracten zonder overleg met de sector niet te kunnen aanvaarden, noch in het LMP, noch in Vlarema 9. Denuo trekt daarbij ook de hypothesen van RDC over de impact in de socio-economische analyse in twijfel.

De **Minaraad** vraagt om deze actie te heroverwegen. De Minaraad apprecieert dat alle opties werden verkend om het bedrijfsafval te verminderen en steunt het uitgangspunt dat het "de vervuiler betaalt" principe ook op de bedrijven wordt toegepast. Toch vraagt de Raad om deze actie te heroverwegen, omdat de actie te weinig ruimte laat voor ondernemerschap.

IVAGO, ondersteund door Gent en Destelbergen, leest dat Vlarema zal worden aangepast om de tariefformules voor de inzameling van bedrijfsrestafval wettelijk te regelen. Zo zal de inzamelaar bij elke ophaling verplicht moeten wegen als er containers worden gebruikt en het gewicht moet meegedeeld worden aan de klant. De tarifiering moet minstens gedeeltelijk op basis van gewicht gebeuren. IVAGO vraagt de nodige transitieperiode te voorzien voor deze maatregelen, nodig om eventueel investeringen te doen in IT en rollend materieel.

Respons:

Deze actie blijft behouden. De actie is bijzonder belangrijk om de doelstellingen voor bedrijfsrestafval te halen, zoals ook blijkt uit de plan-MER. Bij de uitwerking van de actie via het VLAREMA zal wel een overgangstermijn worden voorzien.

REACTIES OP 7.3 'HANDHAVING OP DE SELECTIEVE INZAMELING'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibgem, IlvA, VERKO, Mirom Menen, MIWA, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVBO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Limburg.net, Zwijndrecht, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Torhout, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Waasmunster, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Wevelgem, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Wervik, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Lede Tielt, Merchtem, Lochristi, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Actie 45 vraagt dat elke lokale overheid in de periode 2024-2027 jaarlijks minstens 1 controle doet op de selectieve inzameling per 100 bedrijven die op haar grondgebied actief zijn. In de periode 2028-2030 verhoogt de inspanning naar jaarlijks minstens 1 controle per 50 bedrijven actief op het grondgebied. De **VVSG en Interafval** wijzen er op dat de nodige capaciteit hiervoor lokaal ontbreekt, bovendien verwachten ze van de Vlaamse overheid zelf een groter engagement om zelf minimaal een aantal controles per jaar uit te voeren. **Menen, Zemst en Houthulst, Turnhout, Brugge, Damme, Sint-Pieters-Leeuw en Oud-Heverlee** sluiten zich daarbij aan met gelijkaardige argumenten.

Heist-op-den-Berg formuleert gelijkaardige bedenkingen en vraagt expliciet dat de Vlaamse overheid dit ofwel zelf opneemt, ofwel dat de Vlaamse overheid voldoende ondersteuning kan bieden aan de lokale besturen om dit mogelijk te maken, zowel op vlak van kennis- en expertise inbreng als financiële middelen voor het opleiden en/of aanwerven van personeel.

IVBO, ondersteund door De Haan, vraagt dat het Departement Omgeving en de OVAM zelf zouden instaan voor de jaarlijkse controles op bedrijfsafval. Deze taken doorschuiven naar de gemeenten zou leiden tot nodeloze versnippering en niet-coherente aanpak. Vanuit een centraal aangestuurd team kan dit planmatig veel efficiënter en dus kostenvoordeliger maar ook consistentier uitgeoefend worden.

Zelzate stelt dat de controle van de afvalinzameling en het sorteergedrag bij bedrijven door de Vlaamse overheid dient te gebeuren.

Ibogem, ondersteund door Zwijndrecht, Beveren en Kruikebe, voegt hier aan toe dat zij vrezen, niettegenstaande dit in het ontwerp nog maar voorligt als een te halen streefcijfer, dat dit in de toekomst zal omgezet worden naar een verplichting. Volgens Ibogem doet elk bestuur wat hij kan binnen de huidige personeelsbezetting en mag de gemeente niet beoordeeld worden op het aantal uitgevoerde controles maar op de kwaliteit van de controles. Beveren en Kruikebe geven bovendien aan dat gemeentebesturen nu al veel tijd steken in bijkomende verplichte rapportages en acties.

IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Eeklo en Lievegem, vraagt zich af hoe dit in de praktijk zal worden uitgewerkt en vraagt hierbij rekening te houden met een minimale 'plan- en rapporteringslast' voor de lokale besturen/ambtenaren. **Eeklo** vraagt hierbij hoe dit zich verhoudt tot de lokale handhavingsprioriteitenkaders.

IOK Afvalbeheer, ondersteund door Herenthout, Turnhout, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg en Hulshout voegt toe. Recent werd door de Vlaamse overheid gestart met de ondersteuning van de lokale besturen bij de handhaving op zwerfvuil. Het gaat over een pool van 30 zwerfvuilhandhavers die kunnen worden ingezet op het terrein. De aansturing hiervan ligt bij de OVAM. IOK Afvalbeheer stelt voor de handhaving van de selectieve inzameling bij de bedrijven dezelfde Vlaamse aanpak (en capaciteit) voor, en deze verplichting bijgevolg niet bij de gemeenten te leggen. Wij vinden het bovendien onlogisch dat men juist voor de controle van de selectieve inzameling van bedrijven de lokale besturen zou willen inschakelen. Bovendien betreft het de inzameling bij bedrijven, m.a.w. een inzamelcircuit parallel en extern t.o.v. de gemeentelijke inzamelkanalen.

Wat **Imog, ondersteund door Avelgem, Kuurne en Waregem,** betreft is lokale handhaving om het beter sorteren aan de bron van bedrijfsrestafval op te volgen wellicht een instrument dat ingezet kan worden, maar de financiële implicaties voor de lokale besturen zijn helemaal niet belicht in dit plan:

- Het is niet duidelijk of de Vlaamse overheid hiervoor middelen wil vrijmaken;
- Het is niet duidelijk of dit intergemeentelijke aangepakt kan worden;
- Het is niet duidelijk hoe deze handavingsinspanningen kunnen leiden tot (GAS)boetes of andere sancties.

MIWA, ondersteund door Sint-Gillis-Waas, vraagt vooral om over de concrete invulling van deze verplichting verder geïnformeerd te worden. MIWA wijst er ook wel op dat aangezien gemeenten overbevraagd worden, en deze controles tijd en personeelsinzet vereisen, wordt gevraagd dat OVAM deze controles in de toekomst voor haar rekening blijft nemen.

Izegem vindt het streefcijfer weinig realistisch maar is blij dat het om een streefcijfer gaat en bekijkt of selectieve inzameling meegenomen kan worden als prioriteit. Het college vraagt verder of dit op intercommunaal niveau kan geregeld worden om een intergemeentelijk toezichthouder aan te stellen.

Ham en **Zwevegem** vragen begeleiding en ondersteuning lokale van controles op de sorteerplicht bij bedrijven door Vlaanderen.

De ambitie om tegen 2030 10% van de bedrijven te controleren lijkt volgens de **Minaraad** laag, vanuit de doelstelling om voldoende impact te hebben op het sorteergedrag in bedrijven. Tegelijk is duidelijk dat in veel gemeenten het gebrek aan capaciteit een knelpunt is om deze doelstelling waar te maken. Het doel van deze actie is om het sorteergedrag in bedrijven te verbeteren, en het plan bevat nog een reeks maatregelen die bijdragen aan dezelfde doelstelling (acties 38, 39, 40, 42, 44). De Minaraad vraagt bijzondere aandacht voor de opvolging van de doelstelling en de werkzaamheid van de acties bij de tussentijdse evaluatie.

BW2E daarentegen steunt het initiatief om ook lokale overheden te laten controleren op de selectieve inzameling door bedrijven, maar vindt het jammer dat dit een streefcijfer is en geen verplichting. BW2E gaat ervan uit dat gemeenten jaarlijks toch een aantal bedrijfsbezoeken/controles doen. Het dan verplicht als standaard meenemen van een check op de fracties die men selectief inzamelt en wat er in de restafvalcontainer ligt, lijkt hen wel een verplichting te kunnen zijn omdat dit maar een kleine extra moeite kost om de afvalproducent te wijzen op de sorteerverplichtingen. Ook volgens **Denuo** ligt de pakkans met deze actie die voorziet in een controle op 10% van de bedrijven te laag. Voor Denuo wordt op die manier geen halt toegeroepen aan malafide inzamelaars. Denuo wil dat er al sowieso aan de slag wordt gegaan met meldingen in de non-conformiteitenregisters en vraagt om een stok achter de deur om lokale besturen aan te pakken die zich niet inzetten om de verschillende doelstellingen van het LMP te bereiken. Tegelijk wijst Denuo op het

risico dat controles door lokale besturen op de bronsortering bij bedrijven leiden tot een belangenconflict met de operationele activiteiten van lokale besturen in het bedrijfsafval.

Respons:

Het aantal uit te voeren controles dat werd berekend per lokaal bestuur, is een streefcijfer. Het betreft dus geen verplichting. De bezorgdheid over capaciteitsproblemen zijn gekend en zijn ook deels net de reden waarom het slechts een streefcijfer is en het een ambitieniveau is (dat door sommigen te hoog en anderen te laag wordt bevonden). Het is de bedoeling een goede wisselwerking op te zetten tussen het Vlaamse en lokale niveau, zoals ook in de plantekst wordt aangehaald. Zo zijn er nu al model-pv's en model-aanmaningen beschikbaar voor lokale besturen, zullen lokale besturen toegang krijgen tot het centraal non-conformiteitenregister om gerichter te kunnen controleren en zal er een aanspreekpunt zijn bij zowel de OVAM als afdeling Handhaving om concrete vragen aan te stellen. De controles kunnen ook gebeuren in combinatie met andere contacten met de bedrijven of andere controles en hoeven ook niet steeds repressief te zijn.

Het is wel belangrijk dat handhaving een essentieel sluitstuk is van elke wetgeving, ook de wetgeving die nodig is om de doelstellingen van dit plan te behalen. Lokale overheden zowel als de Vlaamse Overheid hebben op vlak van handhaving bepaalde taken en bevoegdheden. Het is belangrijk dat op beide niveaus de nodige inspanningen gebeuren.

De plantekst vermeldt deze nuances reeds en moet dus niet worden aangepast.

De **Mineraad** steunt de actie om te werken aan kwaliteitsverbetering voor inzameling en verwerking van bedrijfsafval. BW2E ziet hier daarentegen niet direct een meerwaarde. BW2E, **ondersteund door Imog, IVM en Isvag**, is wel bereid om er mee over na te denken. Het moet dan wel over een weloverwogen (en geen snel-snel ingevoerde) maatregel gaan die effectief de kwaliteit van de inzameling of verwerking van bedrijfsrestafval verhoogt, die geen neveneffecten veroorzaakt en die een meerwaarde inhoudt t.o.v. de huidige acties.

Respons:

De actie rond het kwaliteitsborgingssysteem zal geschrapt worden, omdat een interne analyse bij de OVAM aangaf dat de kosten (vooral inzet van personeel) momenteel nog te onzeker opwegen tegenover de baten. Tijdens de planperiode kan dit altijd nog verder bekeken worden. Ook de bezorgdheden van BW2E zijn daarbij in overweging genomen.

Denuo merkt op dat het plan niet spreekt over handhaving op actoren die niet geregistreerd zijn, hoewel hier nog meer inspanningen nodig zijn. De Vlaamse overheid dient volgens Denuo te evolueren van een controlerende naar een opsporende aanpak. De **Mineraad** vraagt om een actie toe te voegen die mikt op het verbeteren van de handhaving. De Raad denkt daarbij aan het terugdringen van niet geregistreerde actoren en het doortastender optreden tegen geregistreerde actoren die zich niet aan de voorwaarden houden door bijvoorbeeld gebruik te maken van de meldingen in het non-conformiteitenregister.

Respons:

De laatste actie onder titel 7.3 (in de ontwerpakte actie 48) spreekt wel degelijk over handhaving op de naleving van de regels voor inzamelaars. Dit omvat handhaving op de voorwaarden voor inzameling en natuurlijk ook handhaving op actoren die niet geregistreerd zouden zijn. Om dit te verduidelijken, zal het aandachtspunt rond niet-geregistreerde inzamelaars expliciet vermeld worden in de bij de actie inleidende tekst. Ook de titel van 7.3 zal meer algemeen 'handhaving' worden in plaats van 'handhaving op de selectieve inzameling'.

Actie 47 voorziet het gebruik van middelen van de halve euro om handhaving bij de bedrijven te realiseren. Voor **Fevia Vlaanderen** is handhaving een exclusieve bevoegdheid van de overheden en zouden de overheden de nodige middelen moeten vrijmaken om correcte handhaving te realiseren. Het is voor Fevia niet aanvaardbaar dat middelen van het bedrijfsleven hiervoor ingezet worden.

Respons:

De middelen van de halve euro zijn door de verpakkingindustrie betaald aan het Vlaams Gewest en worden hier vandaag al voor ingezet. Daarbij gaat het natuurlijk wel om handhaving bij bedrijven waar huishoudelijke verpakkingen vrijkomen, met dus een link naar de reden waarom de middelen van de halve euro in het leven zijn geroepen.

REACTIES OP HOOFDSTUK 8 ‘RECYCLAGE’

REACTIES OP 8.1 ‘RECYCLAGEHUB’

Het plan voorziet een evaluatie van het steunmechanisme ‘recyclagehub’. De **Minaraad** vraagt om bij die evaluatie de elementen mee te nemen die aangebracht werden in het advies over de “*Ondernemingssteun om materiaalcringen te sluiten (recyclagehub)*”

Respons:

Dit punt wordt opgenomen in de uitvoering van de actie en vereist dus geen tekstaanpassing.

REACTIES OP 8.2 ‘SYMBIOSE-PLATFORM’

Vlaco vzw vraagt zich voor biomassastromen af welke andere recyclagemogelijkheden men via het Symbiose-platform wil bekomen naast de bestaande compostering.

Respons:

Het betreft zeer specifieke afval- of nevenstromen waarvoor een specifieke toepassing met hoge economische waarde te vinden is. Uiteraard blijft compostering de standaard.

REACTIES OP 8.3 ‘GEBRUIK VAN RECYCLAAT BEVORDEREN’

Het gebruiken van gerecycleerd materiaal in primaire voedingsverpakkingen is volgens **Fevia** niet zo eenvoudig vanwege de (wettelijke) vereisten inzake voedselveiligheid. Dit is daarenboven grotendeels een federale bevoegdheid. Toch zou OVAM een rol kunnen spelen door op Europees niveau te pleiten voor een versnelling van de goedkeuring door EFSA van de recyclage-processen en voor de goedkeuring van het principe van een voorkeursrecht voor r-PET voor drankproducenten. Het is inderdaad niet normaal, dixit Fevia, dat waardevolle r-PET voor niet-voedingstoepassingen ingezet zou worden, terwijl drankproducenten de enige producenten zijn die wettelijk verplicht zijn om r-PET in hun flessen te incorporeren.

Respons:

We nemen akte van deze bemerkingen. Er is geen vraag tot aanpassing van de tekst.

REACTIES OP 8.4.1 ‘AANBOD EN VERWERKINGSCAPACITEIT VOOR GFT-AFVAL’

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseme, Meulebeke, Limburg.net, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Zulte, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Aalter, Ieper, Kurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Op pagina 105 wordt gesteld dat enkele bestaande gft-verwerkers hun capaciteit in de periode 2022-2024 gevoelig zullen opschalen. Op basis van de huidige beschikbare informatie trekken de **VVSG en Interafval** deze stelling in twijfel. Er zijn wel twee voorvergistingsinstallaties gepland, maar deze gaan uit van bestaande capaciteit.

De **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Torhout**, zijn van mening dat het ontwerpplan geen heldere visie bevat om op korte termijn de capaciteit voor de verwerking van bioafval in Vlaanderen te vergroten en vragen dat dit grondig herbekeken wordt tegen de publicatie van het effectieve uitvoeringsplan. Bijvoorbeeld in Limburg zullen de 2 huidige verwerkingsinstallaties op middellange termijn moeten sluiten.

Ook **BW2E, ondersteund Imog, IVM en Isvag, en Vlaco vzw** stellen dat het plan er licht over gaat dat voor de periode 2022-2024 er voldoende verwerkingscapaciteit zal zijn terwijl er de voorbije jaren in het piekseizoen steeds een tekort aan capaciteit is. Vlaco vzw wijst erop dat in 2021 bijna alle installaties op meer dan maximale capaciteit hebben gedraaid. Er is zelfs een gft-verwerking die de capaciteit zal moeten terugschroeven omwille van geurhinderklachten. Belangrijk is voor Vlaco vzw ook aan te geven dat andere gft-verwerkers op korte of middellange termijn een hervergunning moeten aanvragen, met het risico deze niet te verkrijgen voor de nodige verwerkingscapaciteiten. Bovendien wijst Vlaco vzw erop dat ook de naburige landen hun capaciteit maximaal benutten, waardoor ook daar verwerken geen haalbare piste is op vandaag. Tot slot geeft Vlaco vzw aan dat er voor de periode na 2024 geen acties vermeld zijn in het plan, terwijl het plan toch loopt tot 2030.

De **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Torhout**, stellen voor om in het plan een tabel op te nemen met de huidige beschikbare verwerkingscapaciteit voor bioafval in Vlaanderen en een planning voor de toekomstige capaciteit. Ook de **Minaraad** vraagt om de stelling over opschaling van de verwerkingscapaciteit voor gft te onderbouwen door dergelijke tabel op te nemen in het plan.

Mirom Menen, ondersteund door Menen, Wevelgem en Wervik, vraagt dat er voldoende aandacht is voor verwerkingscapaciteit van gft in Vlaanderen gezien de algemene verplichting van inzameling gft in het plan. Zeker voor de provincie West-Vlaanderen waar een aantal intercommunales nog moeten beginnen met de inzameling van gft kan de verwerkingscapaciteit een probleem worden. Het kan niet de bedoeling zijn om grote afstanden af te leggen om het gft te kunnen verwerken.

ILvA betreurt dat de druk op de bijna verplichte gft-inzameling een Uitvoeringsplan te laat komt. Toen ILvA de beslissing over de verwerkingscapaciteit van de composteringsinstallatie moest nemen, en niemand van de collega's interesse toonde "omdat ze dachten de streefdoelen rond restafval op andere manieren te halen", werd uiteindelijk louter voor de capaciteit uit het ILvA-werkingsgebied gekozen. Een uitbreiding wordt mogelijk onderzocht, maar had beter reeds in 2015 gepland geweest.

Limburg.net, ondersteund door Kinrooi, Peer, Maaseik, Riemst, Tongeren, Alken, Tessenderlo, Leopoldsburg, Oudsbergen, Sint-Truiden, Borgloon en Lummen, voegt hieraan toe dat dit gepaard gaat met een kostprijsberekening, uitgedrukt in prijs /per 100.000 inwoners en in prijs per ton. **BW2E** stelt dat er ondersteunende initiatieven vanuit de overheid moeten komen opdat er voldoende verwerkingscapaciteit bijkomt om de 80 à 153 kton extra gft te kunnen verwerken.

Denuo stelt dat er via vergisting meer dan voldoende capaciteit is op vandaag voor de gf-fractie. Indien toch besloten wordt bijkomende verwerkingscapaciteit te ondersteunen, mag voor Denuo het gelijke speelveld tussen private actoren en de lokale besturen niet in het gedrang komen. Ook de Minaraad vraagt om in geval van ondersteuning uit het klimaatfonds voor de verwerking van bio-afval zowel publieke als private actoren op een gelijke manier te behandelen.

IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem, Maldegem, Aalter, Merelbeke en Lievegem, vraagt om in het plan, een zelfvoorzienings- en nabijheidsprincipe voor eindverwerking van bioafval op te nemen, zoals ook gebeurt voor de eindverwerking van het gemengd stedelijk afval.

IVVO, ondersteund door Lo-Reninge, Veurne, Heuveland en Ieper, is bereid om haar vergistingscapaciteit uit te breiden. IVVO heeft ook nog een opmerking op 8.4.1 (laatste zin): enkel voorvergisten met nacompostering is de best beschikbare techniek om gft te verwerken, niet compostering op zich.

Limburg.net, ondersteund door Kinrooi, Peer, Maaseik, Riemst, Tongeren, Alken, Tessenderlo, Leopoldsburg, Oudsbergen, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, stelt vast dat men verwijst naar subsidiëring voor voorvergistingsinstallaties via het Vlaamse Klimaatfonds (8.4), te verantwoorden omwille van de milieuwinst van dit scenario. Maar wellicht biedt de milieuwinst van het verbeteren van de nutriëntrecuperatie van de 3,2 miljoen ton aan natte vergistingscapaciteit een veel groter milieuvoordeel?

Respons:

Wat betreft de capaciteit, is het een goede suggestie een tabel op te nemen met zowel de bestaande als verwachte capaciteit om daarmee ook zicht te krijgen op het capaciteitsprobleem om zodoende dit luik beter te onderbouwen. Er wordt een volledige aparte bijlage in het plan opgenomen (bijlage 5) met gedetailleerde berekeningen, waarvan de belangrijkste conclusies vermeld worden onder titel 8.4.1.

Wat betreft de kostprijs (opmerking Limburg.net) verwijzen we naar de socio-economische analyse die bij het plan hoort. Inzake Vlaamse ondersteuning verwijzen we naar de respons op de algemene reacties op (financiële) ondersteuning vanuit Vlaanderen en financiële impact voor de lokale besturen, vooraan in dit document. We nemen tegelijk evenwel het duidelijk engagement op vanuit de Vlaamse overheid om verwerkingscapaciteit te ondersteunen en verduidelijken dit nog onder titel 8.4.1:

“Vanuit de engagementen in het regeerakkoord en het Vlaamse Klimaat- en Energieplan wordt de voorvergisting met nacompostering van gft-afval verder uitgebouwd. Dit vereist de nodige budgettaire engagementen naar financiële ondersteuning om die bijkomende capaciteit te realiseren. *De Vlaamse Overheid neemt dit engagement en zal effectief een subsidiebeleid voeren om de capaciteit uit te bouwen.* Daarvoor kunnen de nodige middelen onder meer worden gezocht in het Vlaams Klimaatfonds.”

Voor bioafval kan niet zomaar het zelfvoorzieningsprincipe of nabijheidsprincipe worden ingeroepen, zoals bij eindverwerking. Dit past niet binnen de Europese regelgeving.

Ook klassieke gft-compostering zonder voorvergisting zal nodig zijn om te beantwoorden aan de capaciteitsbehoefte op korte termijn. Op langere termijn is de opmerking terecht dat voorvergisten in combinatie met nacomposteren de voorkeur moet krijgen voor verwerking van gft-afval. Dit wordt verduidelijkt in de tekst onder titel 8.4.1.

Wat betreft de laatste opmerking van Limburg.net, werd in de milieu-economische analyse van inzamel- en verwerkingsscenario's voor huishoudelijk bioafval en vergelijkbaar bioafval van bedrijven in Vlaanderen (RDC, 2021), in het scenario waarbij het keukenafval in natte vergisting werd verwerkt, bij de berekening van de milieu-impact al rekening gehouden met een recyclage van 85% van de stikstofinhoud onder de vorm van ammoniumsulfaat en recyclage van de volledige inhoud aan fosfor en organische stof. Dit zijn al hoge recyclagegraden. Bij deze aannames is de milieu-impact van het voorvergistingsscenario al gunstiger dan in het scenario voor natte vergisting.

REACTIES OP 8.4.2 'AANBOD EN VERWERKINGSCAPACITEIT VOOR KEUKENAFVAL'

IVVO, ondersteund door Lo-Reninge, Veurne, Heuvelland en Ieper, geeft de volgende opmerkingen:

- Keukenafval dat bij een huishouden vrijkomt dient via gft(t) ingezameld te worden. Huishoudelijk organisch afval dient verwerkt op een vergunde gft verwerkingsinstallatie met voorvergisting. Een deel van deze fractie inzamelen en naar landbouw- of industriële vergisters doen verbreekt het gelijk speelveld voor de verwerkers. Organisch afval dat in bedrijven vrijkomt kan eventueel wel naar industriële vergisters. Het gft-afval omzetten tot een pulp of biomix en deze dan naar industriële of landbouwvergisters doen ter verwerking zien wij niet als een gft-verwerkingstechniek. De omzetting van het gft-afval naar biogas of andere nieuwe moleculen is de eigenlijke verwerking en moet op een daartoe bestemde en vergunde gft-verwerkingsinstallatie gebeuren.
- Keukenafval kan niet via (gft) compostering verwerkt worden. Het vraagt immers wegens de vlot afbreekbare organische fractie heel wat energie om optimaal te composteren. Ook hier is vergisting de aangewezen verwerkingstechniek met nacompostering.

- Wanneer water voor een groot deel wordt hergebruikt op een (natte) vergistingsinstallatie voor gft afval moet biologische verwijdering van stikstof via een waterzuivering verder mogelijk zijn. Immers wanneer men dit niet doet dreigt opconcentratie van bepaalde stikstofcomponenten die het vergistingsproces kunnen inhiberen.

Denuo merkt op dat compostering of voorvergisting met nacompostering inderdaad de beste techniek is voor de tuinfractie, maar als gf-afval apart van t-afval ingezameld is, kan deze fractie in natte vergisting verwerkt worden. Vergisters kunnen ook deze stroom met een gelijkaardige nutriëntenrecuperatie verwerken. Het moet duidelijk zijn voor **Denuo** dat er plaats is voor privé-vergisters om particulier bioafval te verwerken.

Respons:

Wanneer een lokaal bestuur kiest voor gf-inzameling, kan deze fractie ook worden verwerkt door middel van natte vergisting op voorwaarden dat de aanwezige nutriënten en organische stof in de eindproducten van de vergisting effectief gerecycleerd worden. Omgekeerd kunnen gft-voorvergistingsinstallaties ook bedrijfsmatig bioafval (bv. keukenafval en etensresten van horeca) aanvaarden. Voor de gf-fractie is er op die manier dus een gelijk speelveld op voorwaarde dat de performantie van de recyclage van nutriënten en organische stof op hetzelfde niveau wordt gegarandeerd. De tekst behoeft geen aanpassingen.

Het is **Vlaco vzw, ondersteund door Imog, Avelgem, Kuurne**, niet duidelijk waar de 3.2 miljoen ton verwerkingscapaciteit vandaan komt. In het topjaar 2020 is er 2.3 miljoen ton input verwerkt in de co-vergisting, in 2021 was dit 2.1 miljoen ton. Deze verwerkingscapaciteit is slechts deels beschikbaar voor afvalstoffen. In 2020 is er 1.5 miljoen ton afvalstoffen verwerkt, in 2021 1.4 miljoen ton. De co-vergisters zijn veelal verplicht eveneens mest mee te verwerken.

Respons:

Daar is inderdaad een fout ingeslopen. Om discussies over precieze cijfers te vermijden, wordt de tekst gewijzigd onder titel 8.4.2 (1^e zin 1^e paragraaf) en wordt het exacte cijfer geschrapt.

De knelpunten rond afzet van digestaat uit ontpakte of opgezuiverde stromen situeren zich volgens **Vlaco vzw** niet op het niveau van de kwaliteitsbewaking, maar op het niveau van de kwaliteit.

Respons:

Deze opmerking is terecht. Dit wordt aangepast in de plantekst. Tekstaanpassing onder 8.4.2, 2^e paragraaf. De zin wordt aangepast als volgt: De knelpunten rond afzet van digestaat uit ontpakte of opgezuiverde stromen situeren zich op het niveau van de kwaliteit van het digestaat.

De kwaliteit van het digestaat hangt volgens **Denuo** in belangrijke mate af van de kwaliteit van de inputstroom. De efficiëntie van ontpakking en opzuivering is hoog, maar in kader van het LMP moeten aanvullende acties uitgewerkt worden om intercommunales aan te zetten tot inspanningen die de verontreiniging bij de inzameling van huishoudelijk gf(t)-afval beperken. Als nabehandeling als een voordeel beschouwd wordt en ondersteund zou worden, moet de lat gelijkliggen voor alle types installaties. **Denuo** pleit voor progressieve en technologie-neutrale regelgeving voor meststoffen, digestaat en compost die is opgesteld in overleg met onze sector. Het LMP en de daaruit voortvloeiende regelgeving moeten dus inzetten op handhaafbare en progressieve kwaliteitsdoelstellingen die de fysische contaminaties in deze stromen tot een minimum beperken.

Respons:

- Er is een tekstpassage en actie opgenomen in verband met de kwaliteit van de inputstroom voor bioafval onder titel 6.3.2. Er is dus geen tekstaanpassing nodig. De andere bemerkingen kunnen meegenomen worden bij de uitwerking van acties en regelgeving.

REACTIES OP 8.4.3 'AANBOD EN VERWERKINGSCAPACITEIT GROENAFVAL'

In 8.4.3 gaat men naar de mening van **IOK Afvalbeheer, ondersteund door Herenthout, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg en Hulshout**, onvoldoende in op het belang van een correcte prijszetting voor gemengd tuinafval in correlatie met de beschikbare verwerkingscapaciteit in Vlaanderen. Het maximaal inzetten op 'kringlopen sluiten' (in de tuin, link met klimaat, biodiversiteit, ...) en nieuwe maatschappelijke acties (zoals 'Maai mei niet') als belangrijke nieuwe maatschappelijke tendensen bruikbaar in het kader van de doelstellingen van het plan ontbreekt voor hen in de planteksten.

Het verder invoeren van de selectieve inzameling van organisch afval (pagina 106) zal evenredig meer inspanningen vragen ter bevordering van het gebruik en de afzet van kwaliteitscompost. Het invoeren van selectieve inzameling in stedelijke omgevingen zeker in combinatie met zakken en/of ondergrondse containers zal bovendien quasi zeker de kwaliteit van de input niet ten goede komen. Dit maakt deze uitdaging des te groter. De globale afzet van ruim 500.000 compost per jaar zal niet kunnen zonder de nodige ondersteuning van de overheid (via Vlaco) en het nodige flankerend beleid. De aangehaalde nieuwe kwaliteitsnorm op basis van oppervlaktemeting is niet haalbaar door optimalisering van de nabewerking alleen. M.a.w. heeft het ook geen zin om bij wijze van spreken meer, en tegelijkertijd minder kwalitatief, te gaan inzamelen. Bijgevolg zijn gerichte maatregelen gericht op de zuiverheid van de input het eerste wat moet gebeuren tijdens de nieuwe planperiode.

Respons:

Concrete preventieacties werden geformuleerd in het Actieplan Voedselverlies en Biomassa(rest)stromen Circulair 2021-2025. Het LMP zet in op zowel preventie van bioafval als de selectieve inzameling. Elke burger heeft op die manier zelf de keuze om zijn bioafval zelf te recyclen en het deel dat hij niet zelf kan voorkomen of recyclen, met de selectieve inzameling mee te geven. Het plan geeft de vrijheid aan de lokale besturen om aan de ene kant thuiscomposteren en -kringlopen te promoten, en aan de andere kant via slimme tarifiering de hoeveelheid bioafval wordt ingezameld, te optimaliseren.

Op verbetering van de kwaliteit van het ingezamelde gft-afval wordt ingezet via maatregelen in hoofdstuk 6.3. Daarnaast hebben lokale besturen ook de taak om de kwaliteit te controleren en de juiste omstandigheden te creëren om de kwaliteit van ingezamelde fracties zo hoog mogelijk te houden. De inzameling via zakken wordt in de tekst beperkt in de tijd (zie verslag onder titel 6.1.2).

De OVAM stelt vast dat de afzet van compost de laatste jaren vlotter gaat omwille van de nood aan klimaatadaptieve ingrepen in de landbouw en de toegenomen aandacht voor het verbeteren van het gehalte aan bodemorganische koolstof. Vlaco vzw speelt een cruciale rol bij de promotie van afzet en gebruik van compost en wordt voor haar beleidsondersteunende werking jaarlijks gesubsidieerd vanuit de Vlaamse overheid. Er zijn geen tekstaanpassingen nodig.

REACTIES OP 8.4.4 'AFZET EN KWALITEIT VAN EINDPRODUCTEN'

De heer Bernhard Ardaen (Zwalm) mist een aantal zaken om materialencycli te sluiten. Zo mist hij nog de mogelijkheid om op gemeentelijk niveau, minstens op niveau van de intercommunale, bepaalde fracties lokaal te verwerken. De link tussen de gemeente en de landbouw ontbreekt.

Bijvoorbeeld in het kader van het PFAS-verhaal zou het volgens de heer Ardaen nuttig zijn wanneer boeren biogas installaties plaatsen en de gemeenten daar gezuiverd bermgras en gft vanop het recyclagepark zouden naartoe brengen. De boeren zouden op die manier warmte en elektriciteit kunnen opwekken. Het minder snel verteerbare gedeelte zou kunnen lokaal gecomposteerd worden met bijmenging van het digestaat uit de vergisters. Het compost op die manier verkregen, zou het koolstofgehalte van de landbouwgronden kunnen verhogen. Wat is goed is voor het bodemleven, de vruchtbaarheid, erosiegevoeligheid, klimaat resistentie.

Er zijn, nog steeds volgens de heer Ardaen, wel een aantal wetten/decreten die moeten aangepast worden om dit verhaal mogelijk te maken. De gemeente Zwalm betaalt nu bijvoorbeeld meer aan het verzamelen van gras en onkruid dan aan het ondersteunen van het

sociale beleid. Een bepaald percentage van het bermgras reist 200 kilometer verder om gecomposteerd te worden in Nederland. Waar is de logica?

Een alternatief zou kunnen zijn, dat er een proeftuinkader zou komen waarop we op lokaal niveau zouden kunnen experimenteren met lokaal verwerken van biomassa. Zowel de energie componenten (Koolstof en Waterstof) als de nutriënten (Kalium, Fosfor en Stikstof). Waarbij strikte reglementering van wat gemeenten, burgers, landbouwers, tuinaannemers en natuurbeheerders mogen doen, in een regelluw kader wordt geplaatst.

Bijvoorbeeld bermgras moet verwijderd worden. Wanneer de gemeente dat door een derde laat maaien volgens het lokale bermbeheerplan (of volgens het bermdecreet) dan dient het afgevoerd te worden, maar mag het niet op een terrein van de gemeente gestockeerd of verwerkt worden. Gevolg: het gras dat in Zwalm gemaaid wordt, wordt vervoerd over heel Vlaanderen en tot in Nederland om gecomposteerd te raken. De Zwalmse belastingbetaler betaalt de rekening. Het stikstof zit dan wel niet in de bermen, maar de CO2 van al dat transport en composteren is niet compatibel met de klimaatdoelstellingen. Er is een aanvoer van tuinafval naar het containerpark. De gemeente mag dat nu niet zelf composteren. Boeren hebben mest die zou kunnen vergist worden. Individueel kunnen ze niet allemaal de schaal halen die nodig is om professioneel te kunnen vergisten. Een samenwerking gemeente-landbouwersvoedingsbedrijven, zou hier voldoende schaal kunnen bieden en de financiering vergemakkelijken. Hiermee zou je en de CO2 en de stikstofproblematiek serieus aanpakken. (minimum aanvoer van te verwerken materiaal is ongeveer 10.000 ton per jaar. Dit komt neer op een 5 à 6 tal boerderijen van +/- 100 Grootvee Equivalenten aangevuld met bermmaaisel, verteerbare deel van tuin en landschapsafval.) Het digestaat van de vergister bevat de nutriënten en kan vermengd worden met compost. De dunne fractie kan opgewerkt worden tot RENURE, een vervanger voor kunstmest. (Beter dan fossiel gas te gebruiken om kunstmest te maken) (Zie Inagro)

Respons:

Lokale (op gemeentelijk of IC niveau) verwerkingsinstallaties kunnen, maar deze moeten uiteraard voldoen aan bepaalde voorwaarden en bovendien is schaalbaarheid en rendabiliteit vaak problematisch, naar analogie van het aangehaald voorbeeld voor mestverwerking.

Bermmaaisel meer specifiek is een problematische stroom omdat deze in pieken wordt aangeboden en maar in beperkte mate kan verwerkt worden door vergisting en compostering. Er zijn evenwel talloze onderzoeken en projecten lopende rond de alternatieve valorisatie van bermgrasmaaisel.

De opmerkingen geven geen aanleiding tot tekstaanpassingen.

In paragraaf 8.4.4 vraagt **Denuo** om de zin "Ook op het niveau van de vergisting is nog nabehandeling wenselijk." aan te passen naar: "Ook op het niveau van de vergisting kan nog nabehandeling wenselijk zijn afhankelijk van de gebruikte inputmaterialen".

In dezelfde paragraaf 8.4.4 staat ook de volgende zin: *In Vlaanderen bestaat momenteel één vergistingsinstallatie die over een dergelijke nabehandeling beschikt. Ook het grootste deel van de organische koolstof wordt daarbij echter via de vezelfractie uit het digestaat verwijderd, wat dus zorgt voor een verlies aan organisch materiaal via de residufractie.* Deze ene installatie waarvan sprake, is de verwerkingsinstallatie van Group Op de Beeck in Kallo. Het tweede deel van de zin, waarbij gesteld wordt dat het grootste deel van de koolstof via deze nabehandeling ook verwijderd zou worden en dus verloren is, klopt volgens **Group Op de Beeck** niet. Dit zou gebaseerd zijn op een misverstand. Group Op de Beeck vraagt dan ook om deze tweede zin weg te laten in de finale versie van het Materialenplan.

Respons:

De opmerking van Group Op de Beeck kan worden aanvaard. De plantekst zal worden aangepast onder titel 8.4.4. Dit gebeurt in het kader van een bredere aanpassing van de tekst, waarbij de gevraagde schrapping wordt meegenomen.

De zinnen 'Vanaf 2022 zal voor compost worden overgeschakeld naar een kwaliteitsnorm op basis van oppervlaktemeting om de visuele verontreiniging beter te beheersen. Deze norm zal stapsgewijs worden aangescherpt.' kloppen niet volgens **Vlaco vzw, ondersteund door Imog, Avelgem, Kuurne**. Er zal pas vanaf 01/01/2023 een aanvullende kwaliteitsdoelstelling komen, en dit enkel voor compost met Vlaco-label, die stapsgewijs wordt aangescherpt, en die aanvullend aan de norm op gewichtsbasis zal worden afgetoetst. De onzuiverheden in (vast) digestaat zijn volgens Vlaco vzw bijna integraal terug te brengen tot ontpakte of opgezuiverde stromen. De aanpak zal verder worden bekeken binnen Cmartlife C13.

Respons:

Deze opmerkingen zijn terecht en de tekst onder titel 8.4.4 zal worden vervangen door: “Voor compost met het Vlaco-label werkt Vlaco vzw daarom aan een aanvullende kwaliteitsdoelstelling binnen het Smartlife-project.”

REACTIES OP HOOFDSTUK 9 ‘EINDVERWERKING’

BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag, is tevreden met een aantal stellingen opgenomen in het nieuwe Lokaal Materialenplan. Zo staat BW2E volledig achter :

- het feit dat de bestaande verbrandingscapaciteit in Vlaanderen nog steeds een robuuste en milieuperformante verwerkingswijze is voor restafval
- het feit dat het voor Vlaanderen belangrijk blijft dat men ook voor afvalstoffen die niet onder het zelfvoorzieningsprincipe vallen, voldoende eigen capaciteit behoudt om niet te afhankelijk te worden van capaciteit buiten Vlaanderen alsook dat de afvoer van RDF naar de cement, mee bij het afvalaanbod gerekend wordt.
- het feit dat Vlaanderen het nabijheidsprincipe zal toepassen om ook puur apart ingezameld GSA van bedrijven in Vlaanderen te laten verwerken
- het verder afbouwen van storten van brandbare afvalstoffen
- het feit dat selectieve inzameling of bronsortering gestimuleerd blijft opdat recycleerbare fracties niet in contact komen met het restafval aangezien de stromen dan te vervuuld raken en hoogwaardige recyclage in het gedrang komt
- het feit dat er eerst een effectieve daling van het aanbod brandbaar afval moet zijn alvorens men verbrandingscapaciteit gaat afbouwen en dat die daling van het afvalaanbod eerst vertaald zal worden in minder uitvoer.

Respons:

We nemen akte van deze reactie.

REACTIES OP 9.1 ‘STRATEGIE’

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILvA, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVBO, IVAGO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Limburg.net, Boom, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Destelbergen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Lede Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De voorbije planperiode is veel energie gegaan naar het uitwerken van een langetermijnvisie op eindverwerking in Vlaanderen. De **Minaraad**, alsook de **VVSG en Interafval**, steunen de filosofie en benadering van deze visie, en zijn tevreden dat deze behouden blijft in de ontwerp tekst van het volgende uitvoeringsplan. Het opzet van het beleid moet zijn om het niet-recyclebaar afval verder te laten dalen door preventie en kwalitatieve recyclage tot hoogwaardige materialen. Het omzetten naar brandstoffen behoort daar niet toe.

De **VVSG en Interafval** wijzen erop dat Vlaanderen kiest voor strikte capaciteitsplanning, waarbij de capaciteit het aanbod volgt. Als er sprake is van structurele overcapaciteit werken we in de richting van vrijwillige afbouw, ondersteund door een faciliterend kader. Dat vereist dat Vlaanderen te allen tijde een volledig beeld moet hebben van dat aanbod, rekening houdende met restafval en residu's van recyclage, met de ambitie Vlaanderen verder uit te bouwen als recyclegehub. Een resolute keuze voor zelfvoorziening moet afhankelijkheid van het buitenland voorkomen. Voor dat laatste is het volgens de VVSG en Interafval goed voortdurend de innovaties in binnen- en buitenland nauwgezet op te volgen.

Holsbeek voegt hieraan toe om geen eindverwerkers met overcapaciteit verplicht te sluiten maar voldoende reservecapaciteit te voorzien en resoluut de kar te trekken van een zelfvoorzienend land.

De langetermijnvisie eindverwerking werd meegedeeld aan de Vlaamse Regering. **BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag**, merkt op dat in de tekst staat dat de visie *goedgekeurd* werd door de Vlaamse Regering.

Respons:

De tekst wordt aangepast onder titel 9.1. Hoofdzak hier is de regeling rond GSA van huishoudens en bedrijven, het is niet de bedoeling om de nadruk te leggen op de aanmaak van hoogwaardige brandstof:

“De strategie rond eindverwerking uit de vorige planperiode wordt verdergezet, met extra aandacht voor een meer gelijke behandeling van het gelijkaardig bedrijfsafval en het huishoudelijk afval. De strategie houdt in dat Vlaanderen ervoor kiest om het Vlaams gemengd stedelijk afval (GSA) ~~dat niet kan worden opgewerkt tot een hoogwaardig gebruik als brandstof~~, zoveel mogelijk te verwijderen of nuttig toe te passen in een van de meest nabijgelegen daartoe geschikte installaties. ~~Met een hoogwaardig gebruik als brandstof wordt bedoeld dat de afvalstof tot een volwaardige vervangingsbrandstof werd opgewerkt en bijgevolg een wezenlijke verandering heeft ondergaan.~~ Het doel is om voor de verwerking van GSA van bedrijfsmatige oorsprong hetzelfde hoge niveau van bescherming van het milieu en de volksgezondheid te waarborgen als voor de GSA van huishoudelijke herkomst. Dat betekent dat ook ~~voor~~ GSA van bedrijfsmatige oorsprong in eerste instantie in Vlaanderen moet worden verwerkt. ~~de export moet worden beperkt tot de hoeveelheid die niet in Vlaanderen kan worden verwerkt. Dat geldt zowel voor verwijdering door verbranding (D10) als voor nuttige toepassing (R1) van dit afval.~~

Om de uitvoer van Vlaams GSA voor verbranding te beperken hanteren we: [...]

Voor meer details [...]

Van de principes van zelfvoorziening en nabijheid kan enkel worden afgeweken wanneer het GSA een wezenlijke verandering heeft ondergaan. Ook in Europese discussies zal de strategie van het zelfvoorzienings- en nabijheidsprincipe het leidende principe zijn bij het innemen van Vlaamse standpunten, zodat het eigen (rest)afval maximaal dicht bij huis kan worden verwerkt.

Een belangrijke randvoorwaarde [...]

I.v.m. het behouden van reservecapaciteit voor afvalverbranding: zie verder.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILVA, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Limburg.net, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Torhout, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendelede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Lede Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De **VVSG en Interafval** stellen vast dat er op vandaag veel onduidelijkheid is over de rol van chemische recyclage en dat de OVAM daarover geen duidelijke visie heeft. De VVSG en Interafval stellen voor om deze concrete actie op te nemen: “De OVAM werkt tegen 1 januari 2024 een visie uit over de rol van chemische recyclage. Deze is gebaseerd op de voor- en nadelen van de verschillende technieken en vormen van chemische recyclage.”

Ook **de heer Bernhard Ardaen** mist informatie in het plan over vergassing/pyrolyse van restafval en de mogelijkheid om uit syngas de C- en H-elementen te onttrekken om (bio)chemische processen te voeden in plaats van met fossiele brandstoffen.

Imog, ondersteund door Avelgem en Kuurne, vindt ook dat de aspecten Plastic to Fuel, Plastic to Chemicals, afval dat als brandstof wordt ingezet in cement- en staalindustrie en thermische valorisatie van afval zonder impact op emissies, klimaat, milieu, het zelfvoorzieningsprincipe en nabijheidsprincipe dieper moet uitgewerkt worden in het plan. En ook hier moeten beleidskeuzes die nog moeten genomen worden, stevig onderbouwd worden net zoals bij de “lange termijnvisie eindverwerking”.

Volgens de **Mineraad** is er nood aan de opmaak van een visie over de rol van chemische recyclage in het materialenbeleid. De Raad vraagt om hiertoe een actie op te nemen in het plan en om bij de opmaak van deze visie de relevante maatschappelijke actoren te betrekken. Het bereik van deze visie zou breder moeten zijn dan de afvalstoffen waarover dit plan handelt.

Respons:

Zie 9.3 voor de huidige visie op chemische recyclage. Hier stellen we voor om ook de term 'chemische recyclage' letterlijk te vermelden in de tekst onder 9.3 derde paragraaf: "Alternatieve technieken gericht op het chemisch breken van polymeren (**chemische recyclage**) met de bedoeling [...]". Verder is ook het uitvoeringsplan kunststoffen hier relevant. Zoals de Minaraad aangeeft, is de problematiek namelijk breder dan voor de afvalstoffen van het LMP.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibogem, ILvA, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Limburg.net, Zwijndrecht, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Zulte, Sint-Laureins, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongere, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Pepingen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Lede Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De milieuheffingen op afval blijven volgens de **VVSG en Interafval**, voor dit punt ook ondersteund door **Menen, Beveren en Kruibeke**, een nuttig instrument. Evenwel moeten we mogelijke perverse effecten zoveel mogelijk vermijden. Gemeenten die veel inspanningen leveren om het restafval te beperken, ervaren verhogingen van de heffing op het huishoudelijk restafval als oneerlijk: hun eigen beleidsmarge om dat afval verder terug te dringen, is dan beperkt, waardoor de verhoging van de heffing aankomt als een platte belastingverhoging.

Als er al sprake zou zijn van een verhoging van de heffing, dan kiest men volgens de VVSG en Interafval, hierin bijgetreden door **Beveren en Kruibeke**, wellicht het best voor een modulair systeem, waarbij er geen verhoging is voor de tonnages binnen de vooropgestelde doelstelling (gecorrigeerd naar boven met een beperkte marge; bijv. 110% van de restafvaldoelstelling: men betaalt dan de normale heffing tot die 110% en een verhoogde heffing voor het restafval daarboven). Als men kiest voor dergelijk systeem is eerlijke monitoring evenwel belangrijk. Het kan niet de bedoeling zijn om gemeenten te belonen die ontwijkgedrag of parallelle circuits stimuleren.

Verder moet het, ook volgens **Holsbeek, Sint-Lievens-Houtem, Beveren, Kruibeke en Menen**, de bedoeling zijn om de opbrengsten van milieuheffingen zo veel als mogelijk opnieuw te investeren in het afvalbeleid en de kringloopeconomie. Op die manier is de milieuheffing een sturend instrument en niet louter een financierend instrument.

Denuo stelt dat in het plan een discussie over de tarieven van verbrandingsheffingen ontbreekt, hoewel dit één van de belangrijkste sturende beleidsinstrumenten is. De bevraging sorteergedrag 2021 geeft ook aan dat tariefverschillen tussen huisvuil en andere stromen een stimulans zouden zijn.

Denuo en **Voka** stellen ook voor dat in overleg met de betrokken federaties een uitgeschreven pad, eventueel ondersteund via een studie, voor een sturende en voorspelbare verhoging van de verbrandingsheffing richting 2030 wordt uitgetekend en dit in samenspraak met alle gewesten. Denuo en Voka geven een concreet voorstel om een bijkomende actie in te schrijven met volgende tekstsuggestie: "In 2023 wordt een proces met de stakeholders opgestart om een uitgeschreven pad voor de verbrandingsheffing richting 2030 uit te tekenen. Tegen 2024 wordt in overleg met de sector en de andere gewesten bekeken welke impact een grotere differentiatie van de tarieven voor afvalverbranding in geval van afvoer per schip of trein kan hebben en in een positief geval wordt die grotere differentiatie effectief geïmplementeerd."

Respons:

Het klopt dat de ontwerp tekst slechts weinig vermelding maakte van de verbrandingsheffingen en economische instrumenten in het algemeen. Daarom wordt een nieuwe tekstpassage ingevoegd onder een nieuwe titel 9.3.2.1: "Economische instrumenten in het voordeel van recyclage". Daarbij wordt aangegeven dat de komende planperiode verder gewerkt wordt aan het sturende effect van de heffingen en wordt ook een actie daarrond opgenomen, zonder evenwel nu al een voorafname te doen op een aantal concrete suggesties die door bepaalde stakeholders naar voren worden geschoven zoals verhoogde heffingen voor restafval dat boven de doelstelling zit.

Voor **BBL** is het heel belangrijk dat er inzake eindverwerking evoluties plaatsvinden in de Europese Raad en het Europees Parlement. In de planperiode 2023-2030 zal afvalverbranding volgens BBL sowieso onder het Emissiehandelssysteem vallen. De Vlaamse overheid (VEKA en OVAM) kunnen zich maar nu al beter voorbereiden op deze komst. BBL is al langer pleitbezorger van afvalverbranding onder ETS. Nu het zo concreet wordt, vraagt BBL om tijdens de evaluatie van het LMP rekening te houden met een ETS-prijs. Wat zal dat betekenen voor de Vlaamse milieuheffing? Hoe zullen de klimaatdoelen worden gehaald? Welke weerbotsen heeft dit op UPVs en stromen die toch nog verbrand worden? Zal de recyclagesector deze capaciteit aankunnen? BBL vraagt om een studie te doen naar de implementatie van afvalverbranding onder ETS in de Vlaamse context.

Sinds 2022 is er een verschillend tarief voor de verbranding van huishoudelijk afval en het tarief voor bedrijfsafval. Op het moment van schrijven van dit advies, loopt er op Europees niveau een debat over de vraag of afvalverbranding onder het ETS systeem dient te vallen. Indien dit voorstel gerealiseerd wordt, zou er naast de Vlaamse heffing, een vorm van koolstofheffing op EU niveau worden ingevoerd. De **Minaraad** beveelt aan om in overleg met de actoren tot een doordacht en voorspelbaar traject voor de evolutie van de verbrandingsheffingen uit te tekenen, rekening houdend met:

- de wenselijkheid om een voldoende groot verschil in kostprijs te realiseren tussen verbrandbare stromen en recycleerbare stromen;
- de onwenselijkheid om onvermijdbare afvalstromen hoog te belasten, omwille van sociale en economische redenen;
- het verhoogd risico op sluikstorten in geval van te hoge tarieven;
- de impact van de verschillende instrumenten op de daling van de hoeveelheid te verbranden afval in Vlaanderen;
- de gevolgen van de regelgeving inzake ETS;
- de gevolgen voor de inkomsten van de Vlaamse overheid.

BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag, vraagt uitdrukkelijk om mee in het plan op te nemen dat RDF/SRF, geproduceerd uit GSA, nog steeds een afvalstof is die aan alle afvalwetgeving moet blijven voldoen. BW2E ondersteunt de toepassing van het nabijheidsprincipe voor GSA volledig apart ingezameld bij bedrijven, zoals het ook al jaren toegepast wordt voor de verbranding van gevaarlijk afval in dedicated installaties.

Het Plan vermeldt dat voor gemengd stedelijk afval van bedrijfsmatige oorsprong export moet worden beperkt tot de hoeveelheid die niet in Vlaanderen kan worden verwerkt. **BW2E** geeft aan dat dat wat hen betreft betekent dat van zodra er vrije Vlaamse capaciteit is (vb door het dalen van het huishoudelijk restafval) het nabijheidsprincipe wordt toegepast op alle GSA van bedrijfsmatige oorsprong en export niet meer wordt toegelaten (in verhouding met de beschikbare vrije capaciteit). **IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem, Sint-Laureins, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Assenede, Eeklo, Lievegem**, vindt de passage te vrijblijvend geformuleerd en pleit ervoor het 'nabijheidsprincipe' evenals 'zelfvoorzieningsprincipe' optimaal te interpreteren en toe te passen. **IVM** vraagt letterlijk het Plan aan te vullen als volgt: *"Gemengd stedelijk afval van bedrijfsmatige oorsprong moet in eerste instantie altijd in Vlaanderen worden verwerkt. Indien ten gevolge van het dalende restafvalcijfer van huishoudens capaciteit 'vrij' komt in de bestaande afvalenergiecentrales, wordt erover gewaakt dat deze capaciteit altijd eerst wordt ingevuld met gemengd stedelijk afval van bedrijfsmatige oorsprong"*.

IVAGO onderschrijft de basisidee dat afval, ook bedrijfsafval, best zo dichtbij als mogelijk wordt verwerkt. **Imog, ondersteund door Avelgem, Kuurne en Waregem**, vindt het eveneens zeer positief dat zowel het zelfvoorzienings- als nabijheidsprincipe is opgenomen in het plan.

Ook **Denuo** geeft aan dat de strategie om het nabijheidsprincipe toe te passen op GSA van bedrijfsmatige oorsprong nuttig kan zijn om te voorkomen dat België de dupe wordt van de uitbouw van verbrandingscapaciteit in het buitenland.

De **Minaraad** vraagt om nader overleg te voeren over de invoering van het nabijheidsprincipe op het gemengd stedelijk afval van bedrijfsmatige oorsprong (pagina 107). De Raad ziet immers een risico dat een afvalproducent/houder in de problemen komt indien er theoretisch wel 'voldoende' lokale capaciteit is, maar dat die in de praktijk niet tijdig of onbetaalbaar is.

Respons:

De kwestie rond ETS zal gekaderd worden in de nieuwe paragraaf 9.3.2.1 "Economische instrumenten in het voordeel van recyclage". Het onderbrengen van de afvalverbranding onder het ETS is niet zeker en er moet ook over gewaakt worden dat de doelstellingen van

het materialenbeleid niet in het gedrang komen. Anders dan de bestaande heffingen voor afvalverbranding is ETS immers niet bedoeld als sturend instrument voor de verwerkingshiërarchie.

De opmerking van BW2E over RDF klopt. Onder titel '9.1.4 Wezenlijke verandering' wordt expliciet aangegeven dat gemengd stedelijk afval dat een wezenlijke verandering heeft ondergaan en is omgevormd tot fluff of pellets nog steeds een afvalstof is en die status niet verliest door de wezenlijke verandering.

Wat het nabijheidsprincipe betreft, geeft het plan een richting aan en is er ook al een juridische onderbouwing voorzien om dit principe te gaan implementeren. De precieze interpretatie van BW2E en IVM is voorbarig en de tekstsuggestie wordt dus niet opgenomen. Nader overleg zoals de Minaraad vraagt bij de verdere uitwerking en toepassing is inderdaad zinvol en zal opgenomen worden in de planperiode. Er is geen tekstaanpassing nodig.

REACTIES OP 9.1.2 'ZELFVOORZIENINGSPRINCIPE'

BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag, alsook Denuo, staat volledig achter de opname in dit plan van het feit dat als een inrichting vergund is voor opslag, overslag en sortering van huishoudelijk afval én bedrijfsafval, het zelfvoorzieningsprincipe ook voor het bedrijfsafval dat hier toekomt van toepassing is. BW2E stelt wel dat het nog correcter is om te spreken van 'opslag, overslag en/of sortering'. Ook **Denuo** geeft aan dat zelfvoorzieningsprincipe evenzeer moet gelden voor bedrijfsafval en huishoudelijk afval dat afzonderlijk wordt ingezameld, maar gezamenlijk uitgesorteerd.

BBL daarentegen stelt voor om de principes zelfvoorziening en nabijheid minder strikt te interpreteren en export van afval toe te staan als het gaat om exporten naar installaties met (veel) hoger energierendement en/of CO₂-afvang. Dat betekent wel dat er goede criteria moeten worden voorgeschreven.

Respons:

Akkoord met voorstel tekstwijziging in laatste paragraaf onder titel 9.1.2 "Zelfvoorzieningsprincipe":

"Indien een inrichting vergund is voor opslag, overslag en/of sortering van zowel huishoudelijk afval als bedrijfsafval [...]"

De suggestie van BBL gaat in tegen de voorgestelde logica in het plan en wordt dus niet weerhouden.

REACTIES OP 9.1.4 'WEZENLIJKE VERANDERING'

Voor **Denuo** moet het steeds duidelijk blijven dat wanneer er een wezenlijke verandering optreedt overeenkomstig alle daarvoor geldende criteria, de term GSA niet meer van toepassing is, zo ook voor sorteeresidu van PMD dat wezenlijk veranderd is.

BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag, is van mening dat de afvoer van een "hoogwaardig RDF/SRF dat aan alle voorwaarden van het plan voldoet (en nog steeds als afval beschouwd wordt!)" naar een buitenlandse WtE-plant geen enkele meerwaarde biedt en kan tegengehouden worden (aangezien WtE geen meeverbranding is). Afvoer naar meeverbranding, zoals correct vermeld op p 110 eerste paragraaf (maar dus aan te passen in de 2de paragraaf van p 110 (waar nu staat '...zodat het als brandstof kan ingezet worden in een (mee)verbrandingsinstallatie) alsook in bijlage 1 p 135 bij de definitie van RDF (waar nu staat '... als hoogwaardige brandstof toegepast te worden in afvalverbrandings- of afvalmeeverbrandingsinstallaties)) zou dan de enige route voor export vormen.

Anderzijds wil **BW2E** sterk benadrukken dat het niet logisch is dat aan afvalverwerking in cement- en staalindustrie vanuit Vlaanderen momenteel geen enkele voorwaarde wordt opgelegd. We missen in dit ontwerpplan een **duidelijke actie rond de beleidskeuzes die Vlaanderen wil nemen rond afvalverwerking in cement, staal, waste-to-fuel projecten**, ... en vragen uitdrukkelijk om hierrond een actie op te nemen. BW2E vraagt zich af hoe Vlaanderen tegenover dergelijke verwerking staat en welke criteria Vlaanderen wil opleggen. Het klopt volgens hen niet om enkel voorwaarden op te leggen aan WtE-installaties en andere installaties volledig vrij te laten zonder

voorwaarden naar emissies, klimaatneutraliteit,... Ook als deze installaties niet in Vlaanderen gelegen zijn, kan Vlaanderen toch voorwaarden stellen vooraleer Vlaams afval er mag verwerkt worden.

Denuo vraagt tot slot de definities van 'wezenlijke verandering', 'pellets en fluff' op korte termijn in de regelgeving te verankeren. Denuo stelt daarbij op zich de begrippen, zoals gehanteerd in het plan, verder niet in vraag. De **Minaraad** vraagt om de definitie die bepaalt wanneer een afvalstof wezenlijk verandert, wettelijk vast te leggen in een decreet of besluit. Deze definitie heeft immers veel juridische en commerciële gevolgen, het is niet wenselijk ze enkel in het plan op te nemen.

Respons:

Voor het gebruik van hoogwaardige RDF/SRF als brandstof geldt in principe een vrije markt op Europees niveau. Hiervoor kan er dus geen beroep gedaan worden op de principes van zelfvoorziening en nabijheid. De lat daarvoor moet dan wel zo hoog mogelijk worden gelegd, zodat de milieu-impact minimaal blijft, door een minimum calorische waarde en een maximale verontreiniging. In die zin zou het goed zijn om duidelijke vereisten voor RDF/SRF vast te stellen, rekening houdend met Europese normering.

Voorstel tekstwijziging voor een eenvoudiger en duidelijkere omschrijving van het begrip wezenlijke verandering en rekening houdend met de inspraakreacties:

"Van de principes van zelfvoorziening en nabijheid kan worden afgeweken [...]"

- ...

– het afval ondergaat een afvalverwerkingsoperatie waarbij fluff of pellet wordt geproduceerd waardoor de eigenschappen van de afvalstoffen werden wezenlijk worden veranderd.

Het begrip wezenlijke verandering wordt hierbij als volgt ingevuld:

– Fluff moet worden bekomen na het doorlopen van een sorteerinstallatie die gericht is op maximale, hoogwaardige materiaalrecyclage. Of fluff moet het resultaat zijn van het doorlopen van een biologische droging (aerobe compostering) met maximale afscheiding van de ferro- en non ferro-fractie.

– Fluff heeft minstens een calorische waarde van 15 MJ/kg en moet homogeen zijn van kwaliteit (calorische waarde, vochtgehalte, samenstelling), zodat het als brandstof kan worden ingezet in een meeverbrandingsinstallatie.

– Fluff voldoet overeenkomstig het advies van de OVAM aan de voormelde criteria en aan de overige acceptatiecriteria van de specifieke meeverbrandingsinstallatie (afmetingen, zware metalen en andere elementen zoals chloor, zwavel, stikstof,...). Pellet wordt gedefinieerd als geperste fluff."

Op basis van de voorgaande wijziging wordt ook de omschrijving in 9.2.1 aangepast:

"Onder het aanbod aan afval valt:

- het brandbaar huishoudelijk restafval en bedrijfsrestafval dat wordt gestort;

- het huishoudelijk restafval en bedrijfsrestafval dat wordt verbrand;

- het huishoudelijk restafval⁷ en het bedrijfsrestafval dat wordt uitgevoerd voor uitsortering met het oog op verbranding of voor rechtstreekse verbranding;

~~– het RDF (refuse derived fuel) of bewerkt huishoudelijk restafval en bedrijfsrestafval dat ontstaat na de uitsortering en/of verwerking van de hoger vernoemde afvalstoffen;~~

- de brandbare sorteer- en recyclageresidu's die ontstaan bij de sortering en verwerking van huishoudelijk en gelijkaardig bedrijfsafval;

- **RDF (refuse derived fuel);**

- het vast niet-ricohoudend medisch afval."

De vraag van Denuo en de Minaraad om bepaalde begrippen niet enkel in het plan, maar ook in wetgeving te verankeren kan bekeken worden bij het herzien van wetgevende kaders (Materialendecreet, VLAREMA), voor zover uiteraard die begrippen ook in die wettelijke documenten gebruikt worden.

REACTIES OP 9.2.1 'STROMEN DIE HET AANBOD BEPALEN'

BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag, mist een verwijzing naar afval van calamiteiten. Ook dat afval moet (meestal dringend) verwerkt raken. Het lijkt BW2E aangewezen op zijn minst op te lijsten over welke afvalstromen dit de voorbije jaren ging en dit jaarlijks te updaten: denk maar aan afval van voedselcrisis, afval van overstromingen of branden, covid, ... We vrezen dat dit calamiteiten-afval de komende jaren wel zal toenemen en hiervoor zal ook capaciteit nodig zijn.

Ook de **Minaraad** verzoekt om de methodiek beschreven in paragraaf 9.2 van het plan verder te verfijnen, om in de jaarlijkse analyse beter rekening te houden met de praktische gevolgen van bijvoorbeeld calamiteiten of onverwachte shutdowns die kunnen leiden tot kortstondige tekorten.

Respons:

Ook afval van calamiteiten moet maximaal opgevangen worden door sorteren en recyclen. Afval van calamiteiten gaat dus niet per definitie naar afvalverbranding. Het is daarom niet opportuun om hiervoor verbrandingscapaciteit beschikbaar te houden. Dit lijkt ook moeilijk te organiseren, gezien dit geen constante aanvoer betreft. Het afval van calamiteiten dat alsnog wordt verbrand valt onder de afvalstromen die het aanbod bepalen. De capaciteitsplanning houdt hier dus rekening mee. Er is geen tekstaanpassing nodig.

REACTIES OP 9.2.2 'METHODOLOGIE VOOR HET BEREKENEN VAN HET BESCHIKBARE AANBOD'

BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag, vraagt zich af of het geen risico's inhoudt te stellen dat capaciteiten van installaties die (deels) eigen afvalstoffen verbranden, niet mee in de balansoefening worden opgenomen? Staat het elk bedrijf dan vrij buiten de capaciteitsplanning om eigen verbrandingscapaciteit voor eigen bedrijfsafvalstoffen op te richten?

Respons:

Dit betreft de verbranding van zeer specifieke residu's uit de eigen productieprocessen. Het betreft duidelijk niet de verbranding van bedrijfsrestafval dat wel onder de scope van de capaciteitsoefening valt. Het is in geen geval de bedoeling dat elk bedrijf zomaar het eigen restafval zou gaan verbranden.

REACTIES OP 9.3.1 'CAPACITEITSPANNING VOOR AFVALVERBRANDING'

Denuo vindt dat de jaarlijkse analyse nog onvoldoende rekening houdt met de praktische realisatie van schommelingen doorheen het jaar. De jaarlijkse analyse moet voor haar minstens consistent en transparanter opgesteld worden.

IOK Afvalbeheer, ondersteund door Herenthout, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg en Hulshout, merkt op dat in de vroegere afvalstoffenplannen bij het hoofdstuk eindverwerking ook steeds melding werd gemaakt van de mechanisch-biologisch scheidingsinstallatie (MBS) van IVAREM en IOK Afvalbeheer te Geel. Deze installatie beschikt over een vergunning van onbepaalde termijn voor de behandeling van 150.000 ton afval per jaar. Te meer er in de praktijk ook een belangrijke koppeling is met het aanbod (hoeveelheden RDF). Men zou dit kunnen doen bij wijze van voetnoot in de tabel met de opgenomen verbrandingscapaciteiten.

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ilva, VERKO, Mirom Menen, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVBO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesse, Meulebeke, Limburg.net, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenber, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Torhout, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeled, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessengerlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De

Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Wevelgem, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Lede, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De **VVSG en Interafval** stellen vast dat er bij de prognose geen rekening wordt gehouden met de noodzaak aan reservecapaciteit voor onvoorziene omstandigheden zoals bijvoorbeeld overstromingsafval of afval van pandemieën. De VVSG en Interafval stellen voor om daar rekening mee te houden en stelt voor om actie 52 als volgt te herformuleren: “De OVAM maakt een geactualiseerde prognose van het aanbod brandbaar afval en de beschikbare capaciteit op korte en middellange termijn, met een doorkijk naar 2050. OVAM houdt bij het maken van de prognose ook rekening met een mogelijke tijdelijke stijging van het aanbod door onvoorziene omstandigheden”.

IVBO benadrukt dat bij capaciteitsbepaling rekening gehouden wordt met een mogelijke tijdelijke stijging van het aanbod door onvoorziene omstandigheden (dioxinecrisis, overstromingen,...). Het best wordt in een regionale context in overleg het aanbod afgestemd op de nood.

Denuo wijst in deze context ook op de dalende capaciteit bij stortplaatsen. Vanuit die optiek lijkt het hen ook aangewezen om te bestuderen hoe een reservecapaciteit voor verbranding mogelijk gemaakt kan worden zonder nadelige effecten op de verwerking in Vlaanderen.

BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag, vindt de stelling in het plan dat op langere termijn **alle bestaande verbrandingscapaciteit klimaatneutraal** moet worden een heel strikte interpretatie van de green deal ambities. Tegen 2050 moet heel Europa NETTO-klimaatneutraal worden, dit betekent niet dat alle activiteiten klimaatneutraal moeten werken. BW2E wil uiteraard meedenken én evolueren richting een klimaatneutrale werking van de installaties van haar leden. Ze vragen open te staan voor een sectorale aanpak (sector richting klimaatneutraliteit, niet persé elke installatie apart).

BW2E stelt voor om in paragraaf drie het nabijheidsprincipe toe te voegen:

Tekstsuggestie:

‘Vlaanderen wil immers ook voor afvalstoffen die niet onder het ZVP OF NABIJHEIDSPRINCIPE vallen, voldoende eigen capaciteit behouden ...’

BW2E ondersteunt volledig het uitwerken van prognoses rond het aanbod brandbaar afval incl. recyclageresidu’s. Dit is geen eenvoudige opdracht en het is opportuun dat deze jaarlijks afgetoetst worden met de gerealiseerde aanbodcijfers, zodat de prognoses kunnen bijgesteld worden waar nodig of waar bijkomende acties ingevoerd kunnen worden om de prognoses realistisch te houden. BW2E benadrukt hierbij ook het belang van een goede opsplitsing van het aanbodcijfer (huishoudelijk, bedrijfsmatig, monostromen, recyclageresidu’s, ...) omdat deze verschillende stromen een andere aanpak vragen naar bijkomende preventie, recycling, Het lijkt hen ook belangrijk, gezien het belang en de impact van deze oefening, om voldoende dubbelchecks in te voeren zodat men zich baseert op correcte cijfers.

BBL wijst erop dat het plan wat betreft eindverwerking uitgaat van een market pull, maar dat er ook een waste push is: afval gaat zo snel mogelijk naar de verbrandingsoven. Omdat de afvalverbranding volgens BBL nog niet afgesteld is op de circulaire economie, bestaat er nog weinig market pull om dit te verwezenlijken. Daarom vraagt BBL in de capaciteitsplanning nu al rekening te houden met een daling van het aanbod aan brandbaar afval, ten gevolge van wijzigingen in het VLAREMA. Meer bepaald haalt BBL het feit aan dat bioafval binnenkort aan de bron gescheiden en gerecycleerd moet worden, ofwel gescheiden moet worden ingezameld. VLAREMA voorziet bovendien vanaf 1 januari 2023 ook in veel strengere regels voor de aanwezigheid van recycleerbare residu’s in bedrijfsafval dat wordt verbrand (artikel 5.5.4.4.). BBL wijst op het signaal van Renewi over de verwachte halvering van het te verbranden bedrijfsafval ten gevolge van deze bepalingen en de bouw van nieuwe nasorteer capaciteit.

BBL vraagt ook om lokale besturen of intercommunales te verplichten tot het opzetten van ‘nascheidingsinstallaties’ als ze er niet in slagen met selectieve inzameling de recycleerbare fracties in het restafval onder bepaalde drempelniveaus te krijgen.

De **Minaraad** gaat akkoord met de voorgestelde aanpak uit het plan (§ 9.3.1) om de capaciteit in balans te houden met het aanbod, door eerst te focussen op een structurele daling van het aanbod. **IVAGO, ondersteund door Gent en Destelbergen**, ondersteunt de regel dat de capaciteit het aanbod volgt (paragraaf 9.3.1) en dat de capaciteit maar kan dalen als het aanbod structureel en betekenisvol gedaald is. **Denuo** daarentegen stelt dat Vlaanderen ook een rol moet kunnen spelen als aanbieder van afvalverbrandingscapaciteit wanneer dit

zou worden toegepast als alternatief voor het storten in andere Europese landen, zolang dit geen negatieve effecten heeft op de Vlaamse toeleveranciers.

Respons:

De capaciteitsplanning houdt wat de mechanisch-biologische scheiding in Geel betreft rekening met de hoeveelheid voorbehandeld afval die vervolgens naar verbranding wordt afgevoerd. Dat gebeurt ook zo voor elke andere vorm van voorbehandeling/sortering. De verwerkingscapaciteit van de mechanisch-biologische scheiding wordt daarnaast mee opgevolgd via de publicatie 'Tarieven en capaciteiten voor storten en verbranden'.

Ook afval van calamiteiten moet maximaal opgevangen worden door sorteren en recycleren. Afval van calamiteiten gaat dus niet per definitie naar afvalverbranding. Het is daarom in eerste instantie niet opportuun om hiervoor verbrandingscapaciteit beschikbaar te houden. Dit lijkt ons ook moeilijk te organiseren gezien dit geen constante aanvoer betreft. Daarom wordt het voorstel tot wijziging van actie 52 niet weerhouden.

De opmerkingen rond klimaatneutraliteit kunnen bekeken worden in het verdere overleg met de sector.

Het tekstvoorstel van BW2E is terecht. Dit wordt aangepast onder titel 9.3.1.1, paragraaf 4:

"[...] Vlaanderen wil immers ook voor afvalstoffen die niet onder het zelfvoorzienings- of nabijheidsprincipe vallen voldoende eigen capaciteit behouden en niet afhankelijk worden van capaciteit buiten Vlaanderen."

In deze nieuwe plantekst is reeds voorzien om voor wat betreft de capaciteitsplanning niet uitsluitend rekening te houden met het huidige aanbod, maar ook met de prognose van het aanbod op langere termijn. De geplande maatregelen die leiden naar een afbouw van het aanbod brandbaar afval worden in deze prognose meegenomen. Deze oefening werd reeds gemaakt in de Langetermijnvisie Eindverwerking, een actualisatie is opgenomen als actie (zie 9.3.1.2 Prognoses).

Verplichting tot nasortering is momenteel niet aan de orde. De bronsortering zorgt ook voor betere kwaliteit van materialen als recyclage-input. Gezien de klimaatambities is het niet de bedoeling om (massaal) stromen uit andere landen aan te trekken voor verbranding.

REACTIES OP 9.3.2 'VERVOLGTRAJECT LANGETERMIJNVISIE EINDVERWERKING'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILvA, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVBO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Limburg.net, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Torhout, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Lede, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De **VVSG en Interafval** zijn vragende partij voor de ontwikkeling van een instrument dat toelaat om de vrijwillige afbouw van verbrandingscapaciteit te ondersteunen, zoals voorgesteld in actie 54. Zij wijzen daarbij op een aantal concrete elementen die onderdeel kunnen zijn van dergelijk instrumentarium. De VVSG en Interafval geloven niet in opgelegde, verplichte sluitingen omwille van capaciteitsredenen. Geheel in lijn met deze principes is het van belang voldoende duidelijk te blijven omschrijven dat Vlaanderen voor het eigen afval resoluut blijft kiezen voor toepassing van het zelfvoorzieningsprincipe.

ILvA, gesteund door Sint-Lievens-Houtem en Lede, vraagt daarnaast om te onderzoeken dat bestaande verwerkingsites van restafval met warmtenetten niet kunnen omgebouwd worden naar vergistingsinstallaties met biogasproductie en warmte.

Wat betreft de passage rond afvalverbranding met maximaal energetisch rendement en minimale emissies, benadrukt **BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag**, dat de tool waar BW2E en Interafval al hard aan gewerkt hebben, verder gaat dan enkel emissies en rendement (ook transport en mobiliteit, global warming). BW2E betreurt dus dat de titel hier op 2 aspecten focust. Idem bij 'set van criteria' op p 118. Langs de andere kant wil BW2E toch ook nuanceren dat dit alles economisch verdedigbaar moet zijn. BW2E benadrukt ook graag dat Vlaanderen moet beseffen dat CCUS energie-intens is en dat CCUS dus een impact zal hebben op de energie die WtE op het net of aan derden kan leveren. BW2E mist in het plan de appreciatie naar de reeds geleverde inspanningen door de WtE-sector rond het leveren van (rest)warmte naar huishoudens en bedrijven. Het is eenvoudig te stellen dat het belangrijk is dat ook andere energiebronnen op de netten kunnen aansluiten, maar in de praktijk is dit een pak minder evident zeker bij bestaande warmtenetten. Elke MWh gerecupereerd na WtE-processen is een gewonnen MWh die elders niet moet opgewekt worden. BW2E vraagt dus op te letten dat de verdere ontwikkeling van warmtenetten niet tegengewerkt wordt.

Het Plan vermeldt in actie 53 dat OVAM werkt aan criteria voor evaluatie van vergunningen van de afvalenergiecentrales in het licht van de klimaatdoelstellingen, iets dat tegen 2024 wordt uitgewerkt. **IVM, ondersteund door, Deinze, Sint-Martens-Latem, Sint-Laureins, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Assenede, Eeklo en Lievegem**, vraagt zich af hoe dit dient te worden geïnterpreteerd in het licht van bestaande vergunningen die (vrij) recent zijn verleend voor een periode van 20 jaar. Kan het plan voor dit punt verduidelijkt worden? Ook **BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag**, vraagt te verduidelijken wat de impact is op bestaande vergunningen die nog niet direct aan hervergunning toe zijn.

De Raad van Bestuur van **ISVAG** vraagt om bij hoogdringendheid werk te maken van de uitwerking van de set criteria als basis voor het evalueren van de vergunningen van afvalverbrandingsinstallaties, opgenomen onder actie 53. In het kader van de rechtszekerheid van de bestaande en nieuw te bouwen installaties mag deze onzekerheid omtrent de uitwerking hiervan niet doorwegen op de vergunningsaanvragen. Ook **Nazareth** vraagt duidelijke en objectieve richtlijnen waaraan vergunningsaanvragen kunnen worden afgetoetst. Er moet rechtszekerheid worden geboden voor bestaande inrichtingen.

IVAGO, ondersteund door Gent en Destelbergen, constateert dat de hervergunning van verbrandingscapaciteit wordt getoetst aan een nog uit te werken set van criteria, gekoppeld aan de klimaatdoelstellingen. OVAM geeft ook aan geactualiseerde prognoses te zullen maken van het aanbod en de capaciteit, met een doorkijk naar 2050. In paragraaf 9.3.2 wordt een aanzet gegeven van elementen. Als uitbater van een afvalenergiecentrale met een (her)vergunning die in de planperiode plaats vindt, wil IVAGO vooral duidelijkheid vragen over de verdere uitwerking van deze artikelen in het Materialenplan en in het bijzonder de hierboven vermelde criteria. Naast duidelijkheid vragen ze ook dit verder uit te werken in een sfeer van dialoog en samenwerking én dit zo snel mogelijk. Dit is fundamenteel gezien de implicaties ervan naar investeringen, jobzekerheid en het bereiken van de klimaatdoelstellingen.

Er wordt in het document niet verwezen naar de 'regiovorming' die in Vlaanderen in voorbereiding is, noch wordt er op geanticipeerd. Dit kan immers impact hebben naar doelstellingen, (operationele) realisatie ervan alsook de financiering van het afvalbeleid. Hoewel vooral voorzien vanaf 2030, is het niet uitgesloten dat die ofwel vroeger in werking treedt in bepaalde regio's of dat de nodige voorbereidingen wel zullen moeten gebeuren voordien. Bovendien heeft de regiovorming mogelijks een belangrijke impact op grote investeringsbeslissingen.

Op p. 119 onder de titel 'overzicht buitenlandse capaciteit' klinkt de zin 'Daarom kiest Vlaanderen er niet voor om extra capaciteit te voorzien om al het Vlaams afval in eigen regio te verwerken' voor **BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag**, contradictorisch in de context van de toepassing van het zelfvoorzienings- en nabijheidsprincipe en de afbouw van bestaande capaciteit. BW2E vermoedt dat er bedoeld wordt dat er nu geen bijkomende capaciteit gaat gebouwd worden omdat momenteel niet alle Vlaamse brandbaar afval in Vlaamse WtE kan verwerkt worden. Maar dit zou explicieter uit de zin moeten volgen. BW2E doet daarom volgende tekstsuggestie ter vervanging: 'Daarom kiest Vlaanderen er niet voor om nu bijkomende Vlaamse verbrandingscapaciteit te bouwen om alle Vlaamse afval zelf te verwerken aangezien het de bedoeling is dat het aanbod Vlaams brandbaar afval op korte termijn daalt. Uitvoer van afval kan tijdelijk nog een overbruggende rol spelen totdat het afvalaanbod effectief gedaald is'... Verder stelt BW2E voor om in paragraaf 2 naast het zelfvoorzieningsprincipe ook het nabijheidsprincipe toe te voegen.

BBL vraagt geen nieuwe (her)vergunningen te geven aan installaties die niet gelegen zijn aan het water of langs geplande CO₂-leidingen (met oog op toekomstige CO₂-afvang).

BBL vraagt om te zorgen voor consolidatie in de sector. BBL pleit voor een verhuis van ondermaats presterende installaties naar plaatsen waar volcontinu aan industrie kan worden geleverd (en waar CO₂ kan afgevangen en via pijpleiding of water afgevoerd kan worden). Dat moet bijdragen aan het klimaatneutraal maken van de energie-intensieve industrie conform het “transitiepad 1” in de studie van Deloitte “Naar een koolstofcirculaire en CO₂-arme Vlaamse industrie”. BBL vraagt ook te zorgen dat de restwarmte van met stoom (afkomstig van afvalcentrales) gevoede installaties wordt uitgekoppeld naar stadsverwarmingsnetten (opzetten van “energiecascades”).

Voor acties 52, 53 en 54 wijst BBL ook op de studie waarmee VITO in opdracht van OVAM bezig is over waar welke verbrandingscapaciteit moet behouden blijven. Voor BBL is het de bedoeling dat deze tool een beleidsinstrument is, die OVAM kan ondersteunen in de capaciteitskeuzes. Klimaat is een belangrijke parameter (i.e. ook de ETS-prijs meenemen). Het model moet tijdens de planperiode ook wel kunnen geëvalueerd worden (dus de lopende opdracht van VITO moet wel een grote doorkijk kunnen doen).

Denuo vraagt om in de passage omtrent het overzicht van buitenlandse capaciteit een vergelijking te voorzien met de buurlanden i.p.v. een niet duidelijk gedefinieerde groep van ‘landen met een vooruitstrevend afvalbeleid’.

De **Minaraad** wijst op de lopende studie bij het VITO over de “Ruimtelijke optimalisatie van Vlaamse afvalverbrandingsinstallaties”. De Raad beveelt aan om de informatie uit deze studie door te spreken met de betrokken stakeholders en eventueel te gebruiken als een element in de onderbouwing en uitwerking van acties 52, 53 en 54.

Respons:

Het plan voorziet het uitwerken van de set van criteria voor de evaluatie van vergunningen tegen 2024. Er is nog studiewerk en overleg gepland om hier verdere invulling aan te geven. Het is dus moeilijk om hier op dit moment al veel concreter in te zijn. Het is net het doel van de actie die set van criteria te ontwikkelen.

Voorstel tekstwijziging 9.3.2.2 titel en eerste paragraaf, op basis van de ontvangen reacties:

“9.3.2.2 Afvalverbranding met maximaal energetisch rendement en minimale **emissies milieu-impact**

De primaire doelstelling van afvalverbrandingsinstallaties is het verwerken van afval. Het beoogde resultaat daarbij is om de energie die ontstaat bij het verbrandingsproces zoveel mogelijk te recupereren met een minimale **milieu-impact zowel voor wat betreft de uitstoot van emissies als voor andere milieu-effecten waaronder afvaltransport**. Interafval en BW2E werken in overleg met de OVAM, aan een tool die een **afweging beoordeling** van de **verschillende milieu-effecten deze criteria** mogelijk maakt.”

Voorstel tekstwijziging 9.3.2.3 Set van criteria, op basis van de ontvangen reacties:

“In functie van een dalend aanbod is in de komende jaren een afbouw van verbrandingscapaciteit noodzakelijk. Uitgangspunt daarbij is Rond 2030 zit er een scharniermoment in de lopende vergunningstermijnen. In de periode 2030 tot 2033 komt 1.500.000 ton of ongeveer 65 % van de bestaande verbrandingscapaciteit einde vergunning. Dat wil zeggen dat er op dat moment een uitspraak moet worden gedaan over de (her)vergunning van een heel aantal installaties. Uitgangspunt bij hervergunning moet zijn dat enkel nog installaties worden toegelaten die compatibel zijn met een CO₂-neutrale samenleving in 2050 en die maximale energievalorisatie realiseren. **Om de bestaande installaties te evalueren Hier** dringt zich een goede set van criteria op om te beoordelen of een installatie al dan niet **verder** kan worden **uitgebaat behouden**, of dat moet overgegaan worden tot een vrijwillige sluiting aangemoedigd met een faciliterend instrument. **Op basis van deze set van criteria krijgt de exploitant een duidelijk kader in functie van toekomstige investeringen in functie van de hervergunning** .

De set van criteria moet onder meer rekening houden met het behalen van een maximaal energetisch rendement, met een minimale milieu-impact, een in functie van klimaatdoelstellingen zo efficiënt en effectief mogelijke energietoepassing en een ruimtelijke optimalisatie van de op langere termijn nodige verbrandingscapaciteit. Op basis van deze set van criteria krijgen exploitanten een duidelijk kader in functie van toekomstige investeringen. Deze aftoetsing vormt ook de basis voor het beleid rond het vergunnen van verbrandingscapaciteit nodig voor de periode vanaf 2030.

ACTIE 53: De OVAM werkt een duidelijke set van criteria uit als basis voor **de evaluatie het evalueren van de vergunningen** van afvalverbrandingsinstallaties in het licht van de klimaatdoelstellingen. De set van criteria **moet wordt** tegen het einde van de legislatuur (2024) **worden** uitgewerkt in overleg met alle stakeholders.”

Akkoord met tekstvoorstel 9.3.2.6, paragraaf 2:

"[...] Daarnaast wordt een werkwijze uitgewerkt voor een meer permanente opvolging van de structureel beschikbare capaciteit buiten Vlaanderen, die een rol speelt voor het afval dat wel onder de scope van dit uitvoeringsplan valt, maar niet gevat wordt door het **zelfvoorzienings- en het nabijheidsprincipe**. [...]"

Wat capaciteitsopvolging betreft wordt er nu in de tekst reeds verwezen naar 'de ons omringende landen'. Wat de ruimere opvolging van het afvalbeleid betreft wordt er verwezen naar 'landen met een vooruitstrevend afvalbeleid' om ook verder dan de buurlanden te kijken. In het bijzonder naar hoe andere landen afbouw van aanbod en/of capaciteiten aanpakken en recycling aanmoedigen. Dit tekstvoorstel wordt dus niet weerhouden.

REACTIES OP 9.4.1 'ENKEL NIET-RECYCLEERBARE, NIET-BRANDBARE AFVALSTOFFEN STORTEN'

BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag, vraagt zich af of hun interpretatie klopt dat in 2020 nog 13.000 ton brandbaar afval + 38.000 brandbare residu's bouw- en sloopafval + 2.000 brandbare residu's textiel gestort werden? Dus in totaal werd 54.000 ton brandbaar afval gestort. In tabel 5 staat voor 2020 52 kton met andere verhoudingen? Is het de bedoeling dat dit naar 0 ton wordt afgebouwd? Op welke termijn? Kunnen de doelstellingen rond het afbouwen van storten van brandbaar afval concreter geformuleerd worden?

Denuo vraagt om een bijkomende actie op te nemen met volgend tekstvoorstel:

"Tegen 2025 wordt in overleg met de betrokken sectoren uitgewerkt welke middelen, bv. duidelijke definities, kunnen ingezet worden om ervoor te zorgen dat enkel niet-recycleerbare, niet-brandbare afvalstoffen worden aangeboden op stortplaatsen en alle andere afvalstoffen worden geweigerd."

Respons:

De hoeveelheid brandbaar afval in tabel 5 van de ontwerptekst geeft enkel het gestorte aanbod afkomstig uit Vlaanderen weer. De totale hoeveelheid gestort brandbaar afval onder titel 9.4.1. neemt ook de hoeveelheden afkomstig uit Brussel, Wallonië en het buitenland mee. Deze hoeveelheid is daarom iets groter dan het Vlaamse aanbod. De weergegeven verhoudingen verschillen daarnaast ook doordat in 9.4.1. de cijfers van de aangegeven milieuheffingen worden gebruikt, waar het aanbod in tabel 5 afgeleid wordt in functie van de verdere evaluatie binnen de publicatie 'tarieven & capaciteiten'.

Het brandbaar afval dat nog gestort wordt betreft technisch niet verbrandbaar afval. Dit afval wordt gestort onder het heffingstarief voor het storten van brandbaar afval. Hierdoor is het duurder om het te storten dan te verbranden, waardoor het enkel gebruikt wordt als er geen andere verwerking mogelijk is dan storten. De verlaagde tarieven voor het storten van brandbare recyclageresidu's werden al grotendeels uitgefaseerd. De verdere afbouw blijft een aandachtspunt. De vraag om hier ook een concrete actie aan te koppelen wordt weerhouden en ingevoegd in de tekst.

REACTIES OP 9.4.3 'CAPACITEITSPANNING VOOR STORTPLAATSEN'

Denuo gaat akkoord dat de beoordeling van bijkomende capaciteit gebeurt op het moment van het indienen van de aanvraag in eerste aanleg. De gehanteerde termijn van tien jaar om te beoordelen of bijkomende stortcapaciteit kan vergund worden is afkomstig uit de nota "De rol van stortplaatsen binnen het materialenbeleid" uit 2012. Denuo vraagt te verwijzen waar mogelijk naar die goedgekeurde nota en te voorkomen dat de regels voor de gunning van stortplaatsen in twee verschillende beleidsdocumenten tot incoherentie leidt. Volgens het LMP kan wel van de "tien jaar"-voorwaarde voor bijkomende stortcapaciteit afgeweken worden met het oog op een betere geografische spreiding. Dit is in lijn met de Langetermijnvisie Eindverwerking goedgekeurd in 2020. Die uitzondering wordt in het LMP

echter beperkt tot een capaciteit voor een termijn van twee jaar aanvoer. Die termijn is te beperkt gelet op het vergunningstraject dat moet doorlopen worden en de economische realiteit van de uitbating van een moderne stortplaats. Daarom pleiten we ervoor dat die uitzondering wordt uitgebreid tot 5 jaar.

De **Mineraad** steunt het uitgangspunt van het plan dat de stortcapaciteit dient afgestemd te blijven op het aanbod (pagina 121). De Raad vraagt wel om verder overleg over de concrete voorstellen inzake de uitwerking ervan (pagina 122).

Respons:

De tekst van het plan gaat verder op de reeds bestaande beleidsdocumenten 'De rol van stortplaatsen binnen het materialenbeleid' en de 'Langetermijnvisie Eindverwerking'. Het is een aanvulling hierop, op basis van de opgedane ervaring bij de toepassing van de capaciteitsplanning in concrete dossiers tijdens de afgelopen jaren. De voorgestelde aanpassingen die opgenomen zijn in het LMP kwamen er op vraag van de stortplaatsexploitanten en in overleg met Denuo. Rekening houdend met de opgenomen aanpassingen met betrekking tot het bepalen van de maximumcapaciteit wordt de expliciete verwijzing naar de 10 jaar als maximaal vergunde stortcapaciteit geschrapt. Het uitgangspunt hierbij blijft steeds het optimaal afstemmen van aanbod en stortcapaciteit en de voorziene opvolging daarvan via Tarieven & Capaciteiten. In functie van dit gevoerde beleid is het onbeperkt vergunnen van bijkomende stortcapaciteit niet gewenst.

Aan de derde paragraaf van 9.4.1. zal een verwijzing worden toegevoegd naar het beleidsdocument waar op verder wordt gewerkt: "Deze methodiek werd uitgewerkt in de visienota 'de rol van stortplaatsen binnen het materialenbeleid' (OVAM, 2012)."

De beperkte toegelaten afwijking van twee jaar aanvoer voor uitbreiding van capaciteit in functie van het verzekeren van een voldoende geografische spreiding, is inderdaad vrij krap rekening houdend met het doorlopen van het nodige vergunningstraject. Daarom kan er mee akkoord worden gegaan om dit, zoals voorgesteld, uit te breiden naar 5 jaar. De tekst wordt aangepast als volgt:

"– Van de maximumcapaciteit van tien jaar kan beperkt worden afgeweken in functie van:

- het verzekeren van een voldoende geografische spreiding van de beschikbare stortcapaciteit. En meer bepaald **voor een capaciteit die maximaal gelijk is aan vijf jaar aanvoer** op de concrete locatie die nodig is voor het verzekeren van deze geografische spreiding. [...]"

REACTIES OP 9.4.4 'TIJDELIJKE OPSLAG VAN AFVAL OP EEN STORTPLAATS'

Voor **Voka** en **Denuo** moet tijdelijke opslag mogelijk blijven tot drie jaar in overeenstemming met de Europese regelgeving (1999/31/EC). Om veiligheidsredenen kunnen uitbaters nog steeds kiezen om sneller af te voeren. Voka vraagt om dit expliciet in de tekst op te nemen op p.123.

Respons:

Dit is niet wenselijk. De mogelijkheid voor tijdelijke opslag van brandbaar afval op stortplaatsen moest een oplossing bieden in de periode dat er een capaciteitstekort was voor afvalverbranding. Gelet op de aard van brandbaar afval werd toen reeds aangegeven dat het niet aangewezen is om dit langer dan een jaar op te slaan. Bovendien verwijst de definitie van een 'stortplaats' (zie Vlarem II en storrichtlijn) naar een periode van drie jaar in functie van opslag voorafgaand aan terugwinning of behandeling en naar een periode van één jaar voor opslag voorafgaand aan verwijdering. Voor opslag van brandbaar afval voorafgaand aan verbranding blijft dit dus één jaar.

REACTIES OP HOOFDSTUK 10 'ONTWIKKINGSGEDRAG: ZWERFVUIL EN SLUIKSTORTEN'

ALGEMENE REACTIES OP HOOFDSTUK 10

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILvA, VERKO, Mirom Menen, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVAGO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Limburg.net, Boom (1^e alinea), Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenbergh, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, De Haan, Aalter, Herenthout, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Wevelgem, Pepingen, Destelbergen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Hulshout, Lede, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De nood aan ondersteuning bij gemeenten en steden is heel groot en blijvend. Deze ondersteuning kan onder de vorm van coaching, expertise-opbouw, ondersteuning van vrijwilligersnetwerken, ervaringsuitwisseling, communicatie, infrastructuur, ... De huidige ondersteuning door Mooimakers komt hier grotendeels aan tegemoet, maar kan nog verder uitgebouwd worden. De **VVSG en Interafval** stellen voor om de ondersteuning via Mooimakers op lange termijn te verankeren. De **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Zedelgem, Torhout en Oostkamp**, vragen om een bijkomende actie op te nemen in het uitvoeringsplan: "De Vlaamse Regering verankert de werking van Mooimakers, gefinancierd door producenten, wettelijk in het Vlarem. Deze wettelijke verankering zorgt er voor dat de ondersteuning van lokale besturen via Mooimakers op lange termijn gewaarborgd blijft. OVAM beheert de middelen waarover Mooimakers beschikt. OVAM en de VVSG sturen de werking van Mooimakers aan via een gezamenlijk overlegorgaan."

Ook **Turnhout, Menen, Wervik, Grobbendonk, Houthulst, Zemst, Hechtel-Eksel, Malle, Antwerpen, Tielt, Heist-op-den-Berg, Imog, ondersteund door Avelgem, Zwevegem, Kuurne en Waregem, en IDM, ondersteund door Wachtebeke, Lokeren, Zele, Lokeren, Zele, Zelzate, Lochristi** onderstrepen het belang van een kenniscentrum zwerfvuil en sluikstorten en een platform zoals Mooimakers binnen de OVAM op lange termijn, zeker voor de volledige planperiode. Volgende opmerkingen versterken hun standpunt en vullen aan:

- De ondersteuning van het lokaal zwerfvuil- en sluikstortbeleid moet op lange termijn structureel gewaarborgd worden, zowel financieel als operationeel. Dit versterkt eveneens het draagvlak voor bepaalde beleidskeuzes en garandeert een beleid op lange termijn.
- Een platform zoals Mooimakers moet onafhankelijk van de sector kunnen blijven werken.
- Het financieel beheer van Mooimakers moet uitsluitend bij de Vlaamse Overheid liggen.
- De financiële verantwoordelijkheid van onder andere de verpakkingindustrie, sigaretten-, kauwgomproducenten enz... moet voldoende en duidelijk ingevuld worden. De uitdagingen voor de lokale besturen zijn immers niet niks.
- De kosten voor het gevoerde zwerfvuil- en sluikstortbeleid, inclusief de operationele, moeten vergoed worden om het beleid op een kwalitatieve en structurele manier te realiseren. Producenten moeten voldoende bijdragen aan lokale besturen die verantwoordelijk zijn voor uitdagingen rond zwerfvuil. OVAM moet het nodige in het werk stellen opdat de vergoeding voor de opruim aan de lokale besturen tijdig (uiterlijk in 2023) uitbetaald zal worden.
- Het nut van Mooimakers en vrijwilligersnetwerken is bewezen en is in steek in omzetting SUP-richtlijn.
- OVAM en de VVSG sturen de werking van Mooimakers via een gezamenlijk overlegorgaan aan, eventueel bijgestaan door een klankbordgroep met bv producenten en distributeurs, milieu- en consumentenverenigingen, ...
- De SUP-richtlijn moet goed geïntegreerd worden in de uitrol van het plan op Vlaams en lokaal niveau.
- Financiële steun vanuit Vlaanderen is noodzakelijk om het lokaal zwerfvuil- en sluikstortbeleid op lange termijn te waarborgen en om een optimale werking te kunnen garanderen.

BBL bevestigt enkele van bovenstaande reacties. BBL vraagt met aandrang om de pogingen van de verpakkingindustrie (Fost Plus, Comeos, Fevia...) om een regierol voor het zwerfvuil te bekomen, te negeren. De laatste jaren is het zwerfvuilbeleid volgens BBL steeds meer in handen gekomen van de verpakkingindustrie en dat heeft niet geleid tot verbeteringen. BBL geeft zelf aan haar woorden niet

te wikken als ze stelt dat Fost Plus haar monopoliepositie uitbuit om druk te zetten op het zwerfvuilbeleid en daarin ook het onderste uit de kan probeert te halen. BBL steunt OVAM als zij zelf het beleid zal uittekenen, zoals in hoofdstuk 10 uitgezet en helpt graag mee aan het zwerfvuilbeleid. Een eerste actie moet voor BBL ook een onafhankelijke audit zijn naar de belangenvermenging van Fost Plus en Valipac.

Tenslotte hoopt BBL dat de onderhandelingen over de zwerfvuilkosten van de producenten snel uit een impasse geraken. Dit is te belangrijk, des te meer voor het lokale materialenplan, dat dit wordt uitgevoerd. BBL veroordeelt dan ook de manier waarop de verpakkingindustrie het dossier volgens haar blokkeert.

In de tekst lijkt de keuze rond de regierol volgens **Voka** al gemaakt te zijn, aangezien het plan stelt dat de werking van Mooimakers betaald zal worden door de producenten. Ook **Fevia** stelt dat het hele hoofdstuk in het plan uitgaat 'van een bepaald model'. Voka vraagt om het interregionaal samenwerkingsakkoord af te wachten. Vanaf het moment dat producenten moeten betalen, moeten zij volgens Voka ook de mogelijkheid krijgen om mee te bepalen.

Ook **Fost Plus** en **Fevia** geloven niet dat een nieuwe aanpak, onder de vorm van een extra heffing, het verschil zal maken op het terrein. Het huidige beleid inzake zwerfvuil heeft niet de gehoopte resultaten geleverd. Er is volgens Fost Plus en Fevia nood aan een fundamenteel andere aanpak. Fost Plus stelt een invulling voor volgens de geest van de UPV-logica, waarbij de producenten via Fost Plus een coördinerende rol opnemen in de uitvoering van het zwerfvuilbeleid, zonder dat daarmee afbreuk wordt gedaan aan de bevoegdheden van de lokale besturen. Net zoals een effectieve en efficiënte recyclageketen voor huishoudelijke verpakkingen tot stand is gebracht door middel van huis-aan-huisinzameling, wil Fost Plus nu voortbouwen op de sterke punten van dit systeem voor zwerfvuilbeheer. Ook Fevia stelt dat de verwezenlijkingen inzake recyclage zouden bewijzen waar een samenwerking van Fost Plus, de consument, de lokale overheden en verpakkingproducenten toe kan leiden. Fost Plus en Fevia wijzen er net als Voka op dat de discussies tussen de gewesten in het kader van het nieuwe samenwerkingsakkoord nog lopende zijn. Zolang dat er geen eindbeslissing genomen wordt, is het voor Fost Plus voorbarig om al conclusies te trekken in het plan aangaande de invulling van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid inzake zwerfvuil.

Hetzelfde gaat voor **Voka** op voor actie 56 "Verderzetting van platform zoals Mooimakers binnen de OVAM". Nu al aangeven dat het platform "Mooimakers" wordt verdergezet zonder de resultaten van het samenwerkingsakkoord af te wachten, is voor Voka voorbarig.

Respons:

De verantwoordelijkheden en rollen inzake het zwerfvuilbeleid zullen worden bepaald in het Interregionaal Samenwerkingsakkoord (ISA) en er is getracht die discussie buiten de plantekst te houden.

Ondersteuning door Mooimakers wordt voorzien in het ISA en wordt op die manier dus op lange termijn verankerd. Er zijn hieromtrent geen bijkomende acties noch tekstaanpassingen nodig.

BBL vraagt wel een kritische (zelf)evaluatie van het tot nu toe gevoerde zwerfvuilbeleid. De laatste jaren is er geen verbetering op te merken, en het Lokaal Materialenplan gebruikt volgens BBL gewoon dezelfde recepten. Het beleid wordt verdergezet en er zijn geen nieuwe acties. Het aandeel zwerfvuil steeg, terwijl het met 20% zou moeten dalen. BBL verwijst naar de evaluatie van het lopende plan dat concludeert dat "met het huidige beleid de doelstellingen voor zwerfvuil dan ook niet gehaald zullen worden". BBL vraagt daarom 1) een kritische analyse en 2) een bijsturing van alle acties. Daarbij zijn volgens haar een aantal principes broodnodig: transparantie in alle gegevens (zoals inzamel- en recyclagecijfers), participatie (milieubeweging meenemen in de governance) en meer ingebouwde controlemechanismen (problematiek van de afhankelijkheid van de industrie op het preventie- en recyclagebeleid).

Ook de **Minaraad** mist een (zelf)kritische analyse in hoofdstuk 10. Het aandeel zwerfvuil steeg, niettemin lijkt het plan vooral op dezelfde acties te willen verder bouwen. De Minaraad vraagt dan ook dat dit deel van het plan vertrekt van een kritische analyse van het gevoerde beleid, op basis van de cijfers, en in samenwerking met alle stakeholders

Antwerpen vraagt de aandacht te vestigen op de SUP-richtlijn op blz. 124: "betekent preventie dat er minder zwerfvuilgevoelige producten op de markt komen [...]". In die zin wil de stad Antwerpen het belang van de inzet vanuit Fost Plus benadrukken. De

preventieve maatregelen die vanuit de sector getroffen dienen te worden, zouden prominenter aan bod mogen komen in het uitvoeringsplan.

Ervan uitgaan dat enkel door middel van sensibilisering en handhaving een reductie van 20 % van het zwerfvuil een haalbare kaart is, is volgens **Kruikeke** niet realistisch. Er zal zoals reeds aangehaald dienen ingezet te worden op productaanpassingen, vermindering éénmalige verpakkingen, statiegeldinvoering,....

Respons:

Er zijn reeds evaluaties gebeurd in het verleden. In de loop van 2021 riep de Vlaamse minister van omgeving een 'ronde tafel zwerfvuil' samen, wat resulteerde in de ondertekening van een zwerfvuilcharter door de betrokken private en publieke instanties. Uit dit proces kwam naar voren dat er meer aandacht moet gaan naar preventie als bijkomende pijler en naar handhaving. Dit is overgenomen in dit nieuwe Lokaal Materialenplan. Het is dus niet zo dat er geen kritische reflectie is gebeurd of dat enkel dezelfde recepten worden ingezet. Het is wel zo dat het werk uit de overige pijlers niet overboord gegooid wordt.

Bovendien liep (samen met de opmaak van het Lokaal Materialenplan) een kritische evaluatie van het verpakingsplan. Zoals ook in het ontwerp van Lokaal Materialenplan vermeld, zou de sector gevraagd worden om statiegeld te organiseren of een veralgemeend beloningssysteem in te voeren indien uit de evaluatie van het verpakingsplan blijkt dat doelstellingen inzake zwerfvuil uit het verpakingsplan niet gehaald worden. Aangezien ondertussen de beslissing is genomen tot de invoering van statiegeld voor drankverpakkingen, zal dit ook expliciet in het plan worden opgenomen als actie onder pijler 'preventie'.

Het plan zet in op meerdere pijlers, niet enkel sensibilisering en handhaving. Daarnaast is het zo dat bepaalde maatregelen die Kruikeke voorstelt niet binnen de Vlaamse bevoegdheid vallen (bv productontwerp is een federale bevoegdheid).

Volgens **IDM, ondersteund door Wachtebeke, Lokeren, Zele, Lokeren, Zelzate en Lochristi**, is er onvoldoende aandacht voor de rol van de afvalintercommunales bij de aanpak van zwerfvuil en sluikstorten. Bij de beschrijving van de maatregelen ten gevolge van de omzetting van de SUP-richtlijn wordt geen ruimte geboden aan een afvalintercommunale als IDM om onze rol bij de zwerfvuilacties verder op te nemen. Het is nochtans IDM dat inzake dit thema beleid voert voor de lokale besturen (bijv. opmaak vuilnisbakkenplan) en effectief instaat voor acties op het terrein (bijv. ondersteuning vrijwilligerswerking zwerfvuilopruiming). IDM vraagt daarom in het plan naast 'lokale overheden en Vlaamse overheidsinstanties' expliciet ook 'afvalintercommunales' op te nemen als overheid die in aanmerking komt voor de vergoeding van kosten, gelet op de rol die bepaalde intercommunales hierin spelen.

Respons:

Het Materialendecreet definieert lokale besturen als provincies, provinciebedrijven, gemeenten, gemeentebedrijven en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Afvalintercommunales vallen dus onder lokale besturen. Er is geen tekstaanpassing nodig.

Gent zet sterk in op het aanpakken van zwerfvuil en sluikstort, o.a. door meer datagedreven te werken en meer onderzoek te verrichten naar bv. de beweegredenen van sluikstorters. Gent leest dat er blijvend wordt ingezet op zwerfvuilmonitoring maar mist een luik dataregistratie rond sluikstort. Tevens denkt de stad dat er ook op bovenlokaal niveau een noodzaak is aan verdere analyse van beschikbare data en gericht onderzoek naar het fenomeen van ontwijkgedrag in de vorm van sluikstort en zwerfvuil. Gent meent dat ondersteuning vanuit Mooimakers en samenwerking met onderwijsinstellingen hier een meerwaarde zou kunnen betekenen. Om dit te verduidelijken, geeft Gent in haar reactie ook enkele vragen weer waar zij antwoorden op zoeken op lokaal niveau. De resultaten zijn wellicht ook relevant voor andere lokale besturen, evenals het regionaal niveau.

De **Minaraad** vraagt om een actie toe te voegen om de zwerfvuilcijfers per gemeente proactief en tijdig te communiceren.

In verband met het zwerfvuilbeleid vraagt de Vlaamse overheid extra inspanningen van de lokale besturen. Vanaf 2023 dient er jaarlijks gerapporteerd te worden over zwerfvuil. Bovendien dienen de gemeenten ook werk te maken van een vuilnisbakkenplan, dienen minstens 3 hotspots rond zwerfvuil aangepakt te worden binnen de planperiode, en dient er actief te worden gehandhaafd via het GAS-systeem. Ook dit zijn volgens **Heist-op-den-Berg** zeer ambitieuze verplichtingen die worden opgelegd aan de lokale besturen. Inspanningen die opnieuw extra personeelsinzet vereisen van de juiste opgeleide profielen. Heist-op-den-Berg vraagt om voldoende ondersteuning te bieden vanuit de Vlaamse overheid naar de lokale besturen toe om dit mogelijk te maken. Daarbovenop stelt de

gemeente zich praktische vragen over de rapportage van de zwerfvuilmeters. Er wordt verwacht dat al het zwerf- en veegvuil dat wordt geruimd, zowel machinaal als manueel en door de vrijwilligers, wordt gerapporteerd. Ook het vuil dat wordt opgehaald via de vuilnisbakken dient te worden gemonitord. Dit lijkt echter makkelijker in theorie dan in de praktijk. De zwerfvuilmeters dienen er dan steeds op toe te zien dat de afvalstromen niet met elkaar vermengd worden, en dienen bovendien ook steeds bij te houden hoeveel afval er wordt verzameld. De gemeente vraagt om hierrond zeker de nodige richtlijnen mee te geven en indien nodig ook de nodige opleidingen te voorzien.

De aanpak van afval afkomstig van take-away verdient volgens **leper** extra aandacht in het plan, gezien de toegenomen impact op het zwerfvuil en dus ook op de inzet op het terrein.

Respons:

Registratie van sluikstort is niet evident. Op basis van bovenstaande reactie, maar ook de reacties op titel 4.6 wordt een bijkomende actie opgenomen om in de planperiode toch de haalbaarheid te bekijken van een aparte registratie en rapportering van de opgeruimde hoeveelheden sluikstort (zie ook respons onder titel 4.6 "Doelstellingen voor ontwijkgedrag").

Zwerfvuilmeters worden steeds gecommuniceerd van zodra ze gevalideerd en gecontroleerd zijn, zoals voorheen ook het geval was.

De OVAM zal de nodige informatie voorzien voor de lokale besturen voor de jaarlijkse rapportering rond zwerfvuil. Dit staat ook vermeld in de plantekst onder titel 4.6. De ondersteuning voor acties op het terrein gebeurt via Mooimakers.

De aanpak van take-away wordt binnen de pijler preventie vermeld en in het lokaal ondersteuningsaanbod opgenomen en versterkt. Onder andere de kennis uit on-the-go projecten zal meegenomen worden in de ondersteuning door Mooimakers.

REACTIES OP 10.1.1 'PIJLER 1: PREVENTIE'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibbogem, ILvA, VERKO, Mirom Menen, MIWA, IVM, IDM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVBO, IVAGO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseme, Meulebeke, Wachtebeke, Zwijndrecht, Boom, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Beernem, Brugge, Damme, Blankenberge, Jabbeke, Oostkamp, Zedelgem, Zuienkerke, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Lokeren, Zele, Lokeren, Zele, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Waasmunster, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Pepingen, Wevelgem, Destelbergen, Ichtegem, Ruiseledede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Lede, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Het huidige zwerfvuilbeleid van de Vlaamse Regering volstaat volgens de **VVSG en Interafval** momenteel niet om de beleidsdoelstellingen te halen. Ze wijzen daarbij op de beperkte verbeteringen in de netheidsindex en de stijging van het opgeruimde zwerfvuil. De **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Turnhout, Beveren, Beernem en Kruikebeke**, concluderen hieruit dat de lokale besturen er in slagen de netheid van het openbaar domein minstens op een zelfde niveau te houden, maar dat ze daarvoor steeds meer zwerfvuil moeten opruimen. De **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door de stad Wervik, Houthulst en Kruikebeke**, stellen dat het curatief beleid zijn vruchten lijkt af te werpen, maar er is een manifest gebrek aan preventief beleid. Ze komen huns inziens tot dezelfde conclusie zoals OVAM in de nota aan de Vlaamse Regering over het 'verpakkingsbeleid en zwerfvuilbeleid 2.0' in 2018: "De nu beschikbare middelen voor de 5-pijleraanpak in combinatie met de omvang van de zwerfvuilproblematiek doen ons besluiten dat het halen van de reductie-doelstellingen voor zwerfvuil tegen 2022 absoluut niet is gegarandeerd". In hoofdstuk 10.1.1.2 verwijst het ontwerpplan naar de bepalingen van het verpakkingsplan 2.0 van de Vlaamse Regering: "Als deze doelstellingen uit het plan van 2018 tegen 2023 nog steeds niet significant gehaald worden, zal de sector gevraagd worden om statiegeld te organiseren of een veralgemeend beloningssysteem in te voeren."

Voor **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Moorslede, Torhout en De Haan**, is het belangrijk dat het beloningssysteem een objectief onderbouwd significante impact heeft op de hoeveelheid zwerfvuil. De eventuele kosten voor zo'n beloningssysteem

moeten door de sector gedragen worden en vallen buiten de vergoedingen in het kader van de SUP-richtlijn. De invoering van een statiegeldsysteem blijft een mogelijkheid indien de doelstellingen van het verpakkingsplan niet gehaald worden.

Volgens **Turnhout** is er een link tussen eenmalige verpakkingen en zwerfvuil. Het halen van de zwerfvueldoelstellingen is niet haalbaar zonder een significante daling van de op de markt gebrachte eenmalige verpakkingen. Turnhout pleit bijgevolg voor het hernemen van het debat over statiegeld met bijzondere aandacht voor de out of home consumptie problematiek (bepaalde typologie van dranken, volume van verpakkingen, ...). Take-away en on-the-go consumptie blijft buiten schot, dat is een evenredig grote bron van zwerfvuil en onnodig afval. Turnhout vindt dat ook hier op korte termijn verplicht herbruikbare cateringmaterialen moeten aangeboden worden voor drank en bereide maaltijden. Voor Turnhout blijft de invoering van een statiegeldsysteem en de aanpak van take-away cateringmateriaal dan ook een absolute must.

Izegem, Zwijndrecht en Beveren bevestigen de nood aan productaanpassingen, vermindering eenmalige verpakkingen, gebruiksverboden voor eenmalige producten en invoering statiegeld, gezien sensibilisering en handhaving niet zullen volstaan om de reductie van 20% te behalen. Ook dient volgens Izegem de shift naar herbruikbare verpakkingen verder geconcretiseerd en gestimuleerd te worden. Als er harde doelstellingen zijn voor lokale besturen, moet dat eerlijkheidshalve ook kunnen voor producenten. De inputzijde van onze consumptie moet grondig wijzigen want we moeten bescheiden zijn in wat we aan de uitgang kunnen oplossen.

Ook **Heist-op-den-Berg en IOK Afvalbeheer, ondersteund door Herenthout en Turnhout, Nijlen, Balen, (Heist-op-den-Berg) en Hulshout**, vinden zwerfvuil bestrijden letterlijk “dweilen met de kraan open”. Bovendien gaat het hier over een gigantische kost per jaar. Het is echter positief dat er een samenwerkingsverband is tussen OVAM en de lokale besturen in verband met handhaving zwerfvuil, maar dat lijkt niet voldoende. Heist-op-den-Berg pleit ervoor om ook voldoende aandacht te schenken aan preventieve maatregelen. Het luik preventie wordt te oppervlakkig behandeld zonder werk te maken van concrete kwantitatieve doelstellingen en verplichtingen voor producenten. Vooral voor de productie van eenmalige verpakkingen kan, naast de invoering van statiegeld, het opleggen van harde maatregelen een verschil betekenen om te komen tot een reductie van het restafval en zwerfvuil. Een verplichting tot het invoeren van herbruikbare verpakkingen voor producenten die take-away aanbieden zou bijvoorbeeld alvast een stap zijn in de goede richting. Ook in andere strategieën binnen het afvalbeleid werd er destijds gekozen voor een meer genuanceerde ‘en’ benadering zoals preventie EN selectieve inzameling.

IDM, ondersteund door Wachtebeke, Lokeren, Zele en Zelzate, stelt dat zonder bronmaatregelen de ambities inzake zwerfvuil een onevenredige maatregel vormen aan het eind van de materiaalketen.

Menen, Wervik, Damme, Kuurne, Oostkamp, Hamont-Achel, Ranst, Beernem, Heist-op-den-Berg, Grimbergen, Waregem, Tielt, Zedelgem, Mirom Menen, ondersteund door Wevelgem en Damme, en IVBO, ondersteund door De Haan, pleiten voor een statiegeldsysteem (of een veralgemeend beloningssysteem). Verschillende van deze actoren (cursief) geven ook aan de statiegeldalliantie te hebben ondertekend. Verder geven ze volgende bijkomende nuances:

- Er is grote nood aan een ondersteunend preventief beleid op bovenlokaal niveau, waaronder statiegeld.
- Een intelligent statiegeldsysteem dat geenszins het succes van de pmd-zak kannibaliseert, maar complementair is, is nodig.
- Duidelijke ambities rond de invoering van een statiegeldsysteem moeten in het plan komen. Een loutere verwijzing naar de evaluatie van het verpakkingsplan volstaat niet.
- Drankverpakkingen hebben nog steeds een groot aandeel in de zwerfvuilfractie. Voorbeelden in het buitenland hebben bewezen dat statiegeld op drankverpakkingen dit aandeel aanzienlijk doet dalen en statiegeld dus werkt. In het buitenland zijn winkels ook moeten omschakelen om de drankverpakkingen terug te nemen tegen betaling van statiegeld. Dat lukt daar ook op logistiek vlak, dus waarom niet in Vlaanderen?
- Er wordt te weinig aandacht besteed en verantwoordelijkheid gelegd bij de producenten van plastic en kunststoffen, een aanpak aan de bron. De verantwoordelijkheid voor de preventie en inzameling wordt heden verschoven naar de burgers, terwijl dit de verantwoordelijkheid van de industrie is.
- De acties voor UPV-regelingen zijn onvoldoende gericht en zijn te weinig verbonden aan concrete acties.

ILvA, ondersteund door Sint-Lievens-Houtem en Lede, voegt daar nog aan toe dat de invoering van een statiegeldsysteem niet mag uitgesloten worden, ook al wordt de combinatie met de bestaande inzamelsystemen mogelijk problematisch door een nieuwe vorm van zwerfvuil door het opentrekken van PMD-zakken om er de waardevolle materialen uit te halen op de stoep.

Wat betreft het dossier statiegeld, stelt **BBL** dat het Lokaal Materialenplan zeer summier is. Nochtans zijn er volgens BBL al een aantal zaken afgesproken in het Vlaamse beleid. Zo heeft Minister Zuhal Demir gezegd de evaluatieperiode voor statiegeld naar voren te schuiven: van eind 2023 naar eind 2022. BBL vraagt dat de gemeenten de cijfers van de zwerfvuittelling snel bekend maken zodat een beslissing kan worden genomen. BBL is ook voorstander om de statiegeldstudie, die nu in de pijlijn zit, snel openbaar te maken. BBL verwijst ook naar de MER die uitwijst dat statiegeld een zeer belangrijke actie is om de doelstellingen van het LMP te halen. Nochtans is er geen enkele actie gekoppeld met statiegeld in het LMP. Als eind 2022 statiegeld wordt ingevoerd, heeft dit grote repercussies op het plan. Ook als er geen statiegeld wordt ingevoerd, want dat betekent dan dat er naar andere maatregelen moet worden gezocht met even grote impact. BBL vraagt dan ook om een actie toe te voegen over statiegeld. Dit des te meer omdat het er volgens BBL sowieso komt. De laatste zwerfvuil-fractietelling (februari 2022) wijst er op dat het aandeel zwerfvuil niet aan het minderen is. BBL vraagt tegelijk om nu al werk te maken van wetteksten zodat deze eind 2022 gestemd kunnen worden en we op 1/1/2024 met statiegeld voor PET-flessen en blikken kunnen beginnen.

Het ontwerpplan behandelt volgens de **Minaraad** zeer summier de discussie over statiegeld en dit leidt niet tot een actie. In hoofdstuk 10.1.1.2 verwijst het ontwerpplan naar de bepalingen van het verpakkingsplan 2.0 van de Vlaamse Regering en de beslissing om de evaluatie uit dit plan te vervroegen naar eind 2022. Minister Demir stelde in het parlement dat er studiewerk en overleg aan de gang is inzake de scope van verschillende systemen, de effectiviteit ervan en de samenwerking met de regio's. De Minaraad wijst erop dat het al dan niet invoeren van een statiegeldsysteem of een veralgemeend beloningssysteem een bijzonder grote impact heeft op een aantal doelen van het plan, en meent dat hierover in het uiteindelijke plan dan ook best duidelijkheid zou komen indien de timing het toelaat om rekening te houden met de volledige evaluatie en analyse die tegen eind 2022 zal uitgevoerd worden. Voor de Minaraad is het alvast een belangrijk criterium dat het gekozen systeem een objectief onderbouwde en betekenisvolle impact moet hebben op de hoeveelheid zwerfvuil.

Gent is tevreden met de aandacht voor luierafval, textiel, voedselverlies en producten voor éénmalig gebruik. Het stadsbestuur is sterke voorstander voor de invoering van statiegeld op éénmalige drankverpakkingen, zoals dit reeds in de buurlanden gebeurt. Gent vindt het goed dat de evaluatie (van de doelstellingen rond zwerfvuil) vervroegd is. Gent blijft hiervoor pleiten.

Respons:

Er gebeurde (samenlopend met de opmaak van het Lokaal Materialenplan) een kritische evaluatie van het verpakkingsplan. Zoals ook in het ontwerp van Lokaal Materialenplan vermeld, zou de sector gevraagd worden om statiegeld te organiseren of een veralgemeend beloningssysteem in te voeren indien uit de evaluatie van het verpakkingsplan blijkt dat doelstellingen inzake zwerfvuil uit het verpakkingsplan niet gehaald worden. Aangezien ondertussen de beslissing is genomen tot de invoering van statiegeld voor drankverpakkingen, zal dit ook expliciet in het plan worden opgenomen als actie onder pijler 'preventie'.

Verder bevat het Lokaal Materialenplan wel degelijk belangrijke maatregelen op vlak van preventie. Het gaat onder meer om acties rond nieuwe gebruiksverboden en verplichtingen om herbruikbare alternatieven te voorzien, evenementenbeleid en ook de intenties om het ISA verpakkingen aan te passen met oog op doelstellingen voor de producenten inzake het verminderen van eenmalige verpakkingen. Deze maatregelen en acties zijn evenwel allemaal opgenomen onder hoofdstuk 5 over algemene preventie van afval en worden dus in hoofdstuk 10 slechts kort aangestipt. Deze zijn weliswaar zeer relevant voor de zwerfvuilproblematiek. Het Lokaal Materialenplan is het eerste uitvoeringsplan dat zo uitgesproken de kaart van preventie trekt en hier heel concrete acties aan koppelt, die ook voor het zwerfvuil van belang zijn. Verdere tekstaanpassingen zijn dus niet nodig.

REACTIES OP 10.1.2 'PIJLER 2: SENSIBILISERING EN COMMUNICATIE'

Gent vraagt bij Actie 57 hoe Mooimakers deze sensibiliserende campagnes evalueert. Hoe wordt het effect hiervan gemeten? Wanneer is een campagne succesvol?

Het plan kondigt campagnes aan over de verantwoordelijkheid van consumenten om afval niet op straat te gooien (acties 57 en 58). De **Minaraad** meent dat, in het licht van de doelstellingen, ook ingezet moet worden op communicatie en sensibilisatie die stuur naar herbruikbare alternatieven die een structurele oplossing vormen voor zwerfvuilgevoelige producten.

Respons:

De Mooimakers meten de perceptie en of het gedeclareerd gedrag wordt aangepast. Een campagne is succesvol als men een evolutie ziet van een stijging in de bewustwording in de problematiek, in het gedeclareerd gedrag in de richting van het gewenst gedrag.

Communicatie die stuur naar herbruikbare alternatieven zal ook gebeuren door de OVAM. Daarover is een uitgebreide actie voorzien in hoofdstuk 5 van het plan.

REACTIES OP 10.1.3 'PIJLER 3: INFRASTRUCTUUR'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibogem, ILvA, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, Limburg.net, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Zwijndrecht, Moorslede, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenber, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Torhout, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeled, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, LO-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsborg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Pepingen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Kruikebe, Lede, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

De **VVSG en Interafval** merken op dat er in actie 59 geen financiële ondersteuning meer zou zijn voor gemeenten die een vuilnisbakkenplan ontwikkelen. Nochtans is dat op vandaag wel het geval via Mooimakers. De VVSG en Interafval stellen voor om actie 59 als volgt te herformuleren: "Lokale en bovenlokale besturen werken met een actueel vuilnisbakkenplan. Mooimakers ondersteunt hen daarbij. Lokale besturen kunnen (gratis) gebruik maken van de webapplicatie 'vuilnisbakkenplan' in 'Mijn Mooie Straat'. Lokale besturen krijgen ook ondersteuning in de vorm van kennisdeling, infosessies, begeleiding op maat en financiële ondersteuning."

Damme en Zwevegem vragen voldoende financiële ondersteuning om bv. de dure kwalitatieve vuilnisbakken aan te kopen.

Sint-Pieters-Leeuw wil eraan toevoegen dat lokale besturen ook financiële ondersteuning krijgen voor de optimalisatie van het vuilnisbakkenbestand of om concrete acties te kunnen uitvoeren voor de optimalisatie van het vuilnisbakkenplan.

Beernem meldt ook dat financiële ondersteuning noodzakelijk blijft voor de opmaak van een vuilnisbakkenplan en wijst ook op de problematische inzet van sluikstortcamera's in vele gemeenten. De kosten-baten vallen tegen: het plaatsen van de camera's en het bekijken van de beelden blijken zeer arbeidsintensief, het blijkt moeilijk een duurzame camera aan te kopen, de beelden blijken vaker niet dan wel bruikbaar voor handhaving. Ook het juridisch aspect bemoeilijkt (of vertraagt) de inzet van camera's. Toch blijft er een grote nood om overkoepelend zwerfvuil en sluikstorten verder gezamenlijk aan te pakken en te bestrijden.

Respons:

Er is wel degelijk financiële ondersteuning voorzien voor vuilnisbakkenplannen. Mogelijk werd dit niet voldoende duidelijk weergegeven. Het voorstel van herformulering door de VVSG en Interafval voor actie 59 wordt overgenomen.

REACTIES OP 10.1.4 'PIJLER 4: OMGEVING'

Gent vraagt bij actie 60 of er rekening wordt gehouden met wijzigende trends zoals bv. de coronamaatregelen die een impact hadden op het gebruik van het openbaar domein maar ook bv. een zonnige warme dag in de winter? Hoe wordt de beheerskost geschat bij een

heraanleg of vernieuwing van het openbaar domein? Welke factoren hebben een invloed op het veeg- en opruimingsplan (bv. straatmeubilair, evenementen, ...) en hoe zijn deze in kaart gebracht of kan dit gemonitord worden?

Bij actie 61 stelt Gent de vraag hoe lokale besturen worden ondersteund in zwerfvuilmetingen voor en na het invoeren van een maatregel.

Bij actie 60 vraagt **Sint-Pieters-Leeuw** voldoende financiële ondersteuning te voorzien voor de uitvoering voor acties of investeringen.

Voka wil erop wijzen dat ondersteuning via producenten enkel bedoeld is voor zwerfvuil en niet voor sluikestorten. Voka vraagt om actie 62 zo aan te passen dat er in acht wordt genomen dat de ondersteuning voor de sluikestorthotspots niet gedragen zullen worden door de producenten van zwerfvuilproducten.

Respons:

Er wordt rekening gehouden met wijzigende trends. De vragen die Gent stelt, handelen over te concrete zaken die niet in het plan dienen te worden opgenomen.

Actie 60 van het ontwerpplan gaat over het opruimen door lokale besturen. Door de omzetting van de SUP-richtlijn (ISA zwerfvuil) zullen de producenten van zwerfvuilgevoelige producten daar financieel aan bijdragen.

Actie 62 van het ontwerpplan stelt dat er financiële ondersteuning zal zijn voor de aanpak van hotspots, maar preciseert niet of dit enkel voor zwerfvuil- dan wel ook voor sluikestorthotspots zal zijn noch of de middelen van de producenten enkel voor het ene dan wel eventueel ook voor het andere kunnen worden aangewend. De actie is dus goed geformuleerd zonder een voorafname te doen op die discussies. De tekst blijft dus behouden.

REACTIES OP 10.1.5 'PIJLER 5: PARTICIPATIE'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, ILvA, VERKO, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Kortesseem, Dentergem, Genk, Ichtegem, Meulebeke, Limburg.net, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenbergh, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Torhout, Beernem, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendelede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuvelland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmuister, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Pepingen, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Lede, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Actie 63 bepaalt dat Mooimakers opruimacties blijft ondersteunen en faciliteren. Het aanbieden van opruimmateriaal, wat momenteel een gangbare praktijk is, staat hier niet expliciet vermeld. Nochtans staat in de tekst boven actie 63 dat de webwinkel van Mooimakers opruimmateriaal blijft aanbieden. De **VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Turnhout**, stellen voor om actie 63 als volgt te formuleren: "Mooimakers blijft opruimacties ondersteunen en faciliteren, het biedt hiervoor ook opruimmateriaal aan".

Bij actie 63 meldt **Sint-Pieters-Leeuw** dat er voldoende opruimmateriaal moet worden aangeboden aan lokale besturen. De opgelegde quota zijn te streng. Ze hebben onvoldoende opruimmateriaal voor de jaarlijkse zwerfvuilactie.

Bij actie 63 stelt **Gent** de vraag of er ook aan gedacht is hoe we bedrijven kunnen ondersteunen als zwerfvuilvrijwilligers?

Bij actie 64 merkt Gent de noodzaak op om meer met vrijwilligers te kunnen communiceren over het lokale beleid en hun ervaringen mee te nemen, hen te waarderen en motiveren. De stad krijgt ook signalen vanuit vrijwilligers om meer met elkaar in contact te komen en zo de krachten te verenigen of inspanningen op elkaar af te stemmen. In de uitbouw van deze community van vrijwilligers zou men vanuit Mooimakers kunnen ondersteunen door tools aan te reiken en hier de nodige functionaliteiten voor te voorzien in de app 'Mijn Mooie Straat'.

Respons:

We gaan akkoord met de toevoeging door VVSG en Interafval in actie 63 van het ontwerpplan. De plantekst wordt hieraan aangepast. De quota voor opruimmateriaal worden niet in het plan vermeld. Dit wordt opgenomen in de verdere concrete invulling via het operationeel plan zwerfvuil.

Bedrijven worden niet meer intensief ondersteund wanneer ze als zwerfvuilvrijwilliger willen werken. Dit wordt dus niet in de plantekst opgenomen.

We vinden de community van vrijwilligers een zeer goed initiatief, maar het faciliteren hiervan valt niet binnen de taken van de Mooimakers.

REACTIES OP 10.1.6 'PIJLER 6: HANDHAVING'

Het zwerfvuil- en sluikestortbeleid wordt volgens **IVIO** gelukkig uitgebreid behandeld en geconcretiseerd in het Uitvoeringsplan. Echter zonder handhavingsacties en middelen zal het zwerfvuilbeleid dode letter blijven. Bijgevolg is het wenselijk dat het Uitvoeringsplan niet enkel melding maakt van een duidelijk kader waarin gehandhaafd wordt maar ook concrete voorstellen formuleert van de inspanningen die op Vlaams niveau geleverd zullen worden en de middelen die voorzien zijn om de lokale besturen hierbij te ondersteunen. Het inzetten van enkele handhavers door OVAM is hierin geen adequate oplossing! I.V.I.O. vraagt OVAM om in haar Lokaal Materialenplan concrete voorstellen te formuleren van inspanningen die op Vlaams niveau geleverd zullen worden (organisatorisch en financieel), zodat de lokale besturen hun zwerfvuilbeleid verder op punt kunnen zetten.

Gent heeft vragen over straffeloosheid. Wat met boetes die niet geïnd kunnen worden en waarbij de dader niet ingaat op de bemiddeling? Welke rol neemt het parket op in handhaving?

In het plan is een actie opgenomen die stelt dat lokale en bovenlokale besturen op "een efficiënte en effectieve wijze" zullen handhaven op zwerfvuil en sluikestorten. De **Minaraad** vraagt om hier nader invulling aan te geven.

Respons:

De lokale besturen zullen middelen voor handhaving ontvangen vanuit de omzetting van de SUP-richtlijn.

De rol van het parket is geen Vlaamse bevoegdheid. Dit kan dus niet in het Lokaal Materialenplan opgenomen worden.

De invulling van een efficiënte en effectieve handhaving is afhankelijk van de lokale context en vereist maatwerk. Daarom wordt aan actie 66 van de ontwerpakte toegevoegd dat lokale besturen begeleiding kunnen aanvragen voor een optimalisatie van het lokaal handhavingskader zwerfvuil en sluikestorten. De plantekst wordt dus aangepast.

REACTIES OP 10.1.7 'VERDERE UITWERKING VAN DE ZES PIJLERS'

In het Lokaal Materialenplan wordt verwezen naar de verdere concrete uitwerking van de strategie van de zes pijlers in een 'Operationeel Plan Openbare Netheid'. **Gent** hoopt dat gemaakte bedenkingen en opmerkingen hierin kunnen worden meegenomen.

Respons:

De gemaakte bedenkingen en opmerkingen die te concreet of niet relevant zijn voor het Lokaal Materialenplan, zullen worden meegenomen bij de opmaak van het operationeel plan.

REACTIES OP 10.2 'ENGAGEMENTEN VAN OVERHEDEN DIE ZWERFVUIL OPRUIMEN'

IVAGO, ondersteund door Gent en Destelbergen, is zeer tevreden dat in het kader van de SUP richtlijn de kosten verbonden aan zwerfvuil zullen worden vergoed. Ze zullen hiertoe de data verschaffen.

Gent merkt bij actie 68 op dat de kosten verbonden aan zwerfvuil niet altijd eenvoudig te registreren zijn. In Gent bijvoorbeeld ruimen gespecialiseerde tuiniers afval in parken en groenzones op naast hun kerntaken tuinieren. Hoe bepalen we hoeveel tijd (en dus middelen en personeel) er naar opruimen gaat? Bij **IVVO, ondersteund door Lo-Reninge, Veurne, Heuvelland en Ieper**, gebeurt de opruiming van zwerfvuil praktisch steeds samen met het ledigen van de straatvuilnisbakjes. Dit apart inzamelen, afvoeren en rapporteren is niet evident en vereist weer de inzet van extra personeel en materieel. Ze ervaren ook dat centrumsteden bevoordeeld worden bij de aanvragen mbt het verkrijgen van een handhaver van de OVAM voor gasvaststellingen op zwerfvuil.

Brugge is tevreden dat producenten van zwerfgevoelige producten financieel verantwoordelijk zullen worden gesteld voor de opruiming van zwerfvuil. De hieraan verbonden voorwaarden, waaronder het kwantificeren van zwerfvuil liggen moeilijk, gezien het ingezamelde zwerfvuil ook hier vaak ingezameld wordt met ander afval van sluikestort, openbare afvalmanden, ... dus niet altijd kwantificeerbaar, zeker niet naar gewicht toe. Ook het machinaal geveegde zwerfvuil is niet kwantificeerbaar en werd tot op heden door OVAM zeer rudimentair ingeschat als zijnde 20% van het machinaal veegvuil. **Damme** bevestigt dat het moeilijk haalbaar is correct te rapporteren en dat er beter statiegeld kan ingevoerd worden om de hoeveelheid zwerfvuil te verminderen.

Bij actie 67 is het voor **Sint-Pieters-Leeuw** belangrijk dat de term zwerfvuil duidelijk wordt omschreven. Straatvuilnisbakken worden geplaatst om zwerfvuil op straat te voorkomen. Daarom moet worden bekeken onder welke noemer de inhoud van straatvuilnisbakken wordt geplaatst. Ook **Beveren en Kruibeke** wijzen erop dat hoewel het afval van straatvuilnisbakken geen zwerfvuil is, dat het plaatsen van vuilnisbakken wel integraal deel uitmaakt van het lokale beleid tegen zwerfvuil.

Zowel op p.48 als op p.129 staat dat zwerfvuil zal geregistreerd worden. **Koksijde** pleit daarbij voor een haalbare aanpak bij de registratie van het zwerfvuil, zonder efficiëntieverlies of extra milieu-impact bij de inzameling ervan. Koksijde haalt verschillende problematieken aan en wijst daarbij ook specifieke problemen voor kustgemeenten, waarbij de gemeente citeert uit studies van de OVAM. De belangrijkste opmerkingen van Koksijde zijn samengevat de volgende:

- De data over zwerfvuil – inhoud straatvuilnisbakken – waai vuil - is onvoldoende consistent, met specifieke problemen bij kustgemeenten (o.m. het vast percentage veegvuil dat als zwerfvuil wordt aangerekend klopt niet in kustgemeenten wegens veel zand).
- De aanpassingen en de daarbij horende kosten om de datakwaliteit te verhogen zijn zeer groot en hebben mogelijks een belangrijke milieu-impact (extra inzamelingen) die in het plan onvoldoende in rekening wordt gebracht.
- De afsplitsing vergt een grote rapporteringslast van de lokale besturen die sterk inzetten op de netheid van het openbaar domein. Dat is in het bijzonder het geval aan de kust.
- In principe is niet de massa maar vooral het aantal van belang op vlak van zwerfvuil. Koksijde waardeert daarom de inzet op tellingen op openbaar domein via studie uitbesteed door de OVAM (cfr. tabel 3, p51).

Er komt volgens **Nazareth** veel extra administratieve en financiële last te liggen bij de lokale besturen inzake rapportering omtrent sluikestort, zwerfvuil, bedrijfsafval, enz. Er is sprake van financiële compensatie maar het valt te betwijfelen dat deze opweegt tegen deze bijkomende administratieve werklust. Elke bijkomende werklust moet zo klein mogelijk worden gehouden en zo veel mogelijk worden gealigneerd met bestaande processen (MATIS-rapportering, Mijn Mooie Straat app, enz.). Er moet een kosten-baten analyse aan deze bijkomende verplichtingen voorafgaan.

IVM, ondersteund door Zulte, Deinze, Sint-Martens-Latem, Sint-Laureins, Maldegem, Aalter, Merelbeke, Assenede, Eeklo en Lievegem, pleit voor een haalbare, eenvoudige en efficiënte rapporteringstool die zo nodig gekoppeld kan worden aan de 'Mijn mooie straat app' die het gebruikers mogelijk zou moeten kunnen maken de door hen ingezamelde hoeveelheden in volume (automatisch omgerekend naar gewicht) op te geven. Op die manier ontlasten we zowel vrijwilliger als lokale ambtenarij met het registreren (en

wegen) van het ingezamelde materiaal. IVM vraagt in het Plan duidelijk op te nemen dat de te leveren extra inspanningen om op de vergoeding aanspraak te kunnen doen (en via rapportage moeten worden aangetoond), integraal zullen worden gecompenseerd door deze vergoeding.

De lokale overheden moeten voldoende tijd krijgen om hun werking en logistieke voorzieningen aan te passen aan de eventuele vereisten rond kwantificeren van het zwerfvuil. Deze vereisten zijn op heden nog niet bekend : in het plan (p. 48) staat dat dit in de tweede helft van 2022 wordt voorbereid om al in 2023 te starten, wat niet realistisch is.

De doelstelling van het restafvalcijfer zou volgens **Malle** o.a. behaald kunnen worden door het zwerfvuil en het uitgesorteerde sluikestort uit te sluiten van het restafvalcijfer. Dit uitsorteren, het apart inzamelen en de aparte ophaling met weging organiseren, vraagt praktisch heel wat meerwerk voor lokale besturen, waarvoor geen tussenkomst voorzien wordt. De link tussen zwerfvuil en éénmalige verpakkingen is onmiskenbaar. Daarom is het noodzakelijk dat er een daling komt van de op de markt gebrachte éénmalige verpakkingen. Het is dan ook nodig dat er kwantificeerbare doelstellingen zijn voor preventie van éénmalige verpakkingen.

De vereiste afzonderlijke registratie van veegvuil/afval opruimacties/zwerfvuil/sluikestorten lijkt **leper** praktisch onhaalbaar. Dit kan hoogstens in een korte periode zo toegepast worden, maar op jaarbasis vergt dit extra personeel en dus middelen indien we hetzelfde netheidsbeeld wensen. Ieper vraagt een aangepaste omschrijving of een redelijke compensatie. **Eeklo** mist duidelijkheid over deze vergoeding voor de rapportage. Indien de gemeenten vanaf 1 januari 2023 effectief vergoed zullen worden voor de kosten, wordt gevraagd om ook hier de 'plan- en rapportagelast' tot een minimum te beperken. Verder meldt Eeklo dat het plan geen evaluatie weergeeft van het zwerfvuilplan (2018) en zwerfvuilcharter. Het plan mist bovendien een structurele aanpak van zwerfvuil.

Respons:

Het is duidelijk dat er een hele reeks vragen leven bij lokale besturen in verband met de aparte registratie van zwerfvuil. Er zijn zowel praktische vragen als bezorgdheden over de bijkomende kosten en lasten. Dergelijke aparte registratie is hoe dan ook nodig, aangezien cijfers over de opgeruimde hoeveelheden en ingezette middelen en mensen belangrijk zijn opdat er een correcte vergoeding kan zijn vanuit de producenten van zwerfvuilgevoelige producten. Dat is ook voor de lokale besturen zelf belangrijk.

Op dit moment kunnen in het Lokaal Materialenplan nog niet alle antwoorden worden gegeven. De OVAM startte in het najaar van 2022 een vooronderzoek ter voorbereiding van een handleiding voor de registratie van zwerfvuil. Een delegatie van lokale besturen, ook een kustgemeente, worden betrokken bij dit vooronderzoek. De OVAM beseft dat het in de praktijk niet altijd voor de hand ligt om de verschillende stromen (zwerfvuil, sluikestorten, afval van straatvuilnisbakjes) apart te registreren. Het vooronderzoek gaat na welke mogelijke alternatieve registratie, verdeelsleutel... er kan gebruikt worden. In 2023 stelt de OVAM een handleiding ter beschikking waarin op deze vragen een antwoord zal worden geboden.

REACTIES OP 10.2.3 'MINIMALE BELEIDSACTIES'

Reactie VVSG en Interafval:

ondersteund door EcoWerf, Ibogem, IlVA, VERKO, Mirom Menen, IVM, IOK Afvalbeheer, IVVO, IVLA, IGEAN, Imog, Interrand, ISVAG, Boortmeerbeek, Buggenhout, Dentergem, Genk, Ichtegem, Kortesseem, Meulebeke, Limburg.net, Kapelle-op-den-Bos, Kortrijk, Malle, Staden, Hamont-Achel, Hamont-Achel, Huldenberg, Kortenberg, Schilde, Oudenaarde, Sint-Laureins, Sint-Lievens-Houtem, Zulte, Riemst, Moorslede, Kapellen, Lendeledede, Oostrozebeke, Kinrooi, Maaseik, Deinze, Sint-Martens-Latem, Merelbeke, Peer, Damme, Lo-Reninge, Alken, Tessenderlo, Maldegem, Middelkerke, Koksijde, Ranst, Wuustwezel, Tongeren, Leopoldsburg, Roeselare, Oudsbergen, Veurne, Heuveland, Aalter, Ieper, Kuurne, Ingelmunster, Brasschaat, Brecht, Hove, Sint-Katelijne-Waver, Lebbeke, De Pinte, Borsbeek, Langemark-Poelkapelle, Boechout, Ledegem, Sint-Truiden, Borgloon, Lummen, Wevelgem, Ichtegem, Ruiselede, Kortemark, Zelzate, Machelen, Bredene, Assenede, Evergem, Gistel, Avelgem, Nijlen, Balen, Heist-op-den-Berg, Eeklo, Holsbeek, Oostende, Lievegem, Lede, Tielt, Merchtem, Waregem, Wommelgem, Boom, Izegem

Actie 69 bevat een aantal minimale beleidsacties die lokale besturen moeten uitvoeren in het kader van hun lokaal zwerfvuil- en sluikestortbeleid. Volgens de tekst op pagina 129 wordt dit gekoppeld aan de vergoeding van de producenten voor de zwerfvuilkosten. De **VVSG en Interafval**, voor dit punt ook gesteund door de gemeenten **Beveren en Kruikebe**, wijzen er op dat er op het moment van het openbaar onderzoek nog geen concrete indicatie is dat de lokale besturen vanaf 1 januari 2023 effectief door producenten zullen vergoed worden voor de zwerfvuilkosten. Integendeel, Fost Plus, Comeos en Fevia lanceerden recent een voorstel om het beheer van

zwerfvuil te integreren in de werking van Fost Plus. De VVSG en Interafval hebben zich al verzet tegen dat voorstel waarbij er geen enkele garantie is dat lokale besturen effectief zullen vergoed worden voor alle kosten.

Menen, Wervik, Waregem en VVSG en Interafval, voor dit punt ook ondersteund door Zedelgem, Torhout, Pepingen en Turnhout, zijn het er niet mee eens dat lokale besturen in het ontwerpplan verplicht worden om minimale beleidsacties uit te voeren terwijl er op geen enkele manier zekerheid is dat zij vanaf 1 januari 2023 zullen vergoed worden voor de effectieve kosten en vragen bijgevolg om actie 69 integraal te schrappen.

Ook de **Minaraad** stelt vast dat er vandaag nog geen zekerheid bestaat over de vergoedingen die gemeenten zouden ontvangen van de producenten voor de zwerfvuilkosten, en vraagt om de invoering van de verplichting tot het uitvoeren van een aantal minimale beleidsacties te koppelen aan zekerheid over de effectieve beschikbaarheid van de middelen. Ook **Zemst** stelt dat de lokale besturen vergoed moeten worden voor de effectieve kosten die gepaard gaan met de (verplicht) uit te voeren acties.

Kortrijk stelt zich vragen met betrekking tot de financiële haalbaarheid versus de timing, enerzijds met betrekking tot de inzameling organisch afval tegen 1/01/24 en anderzijds voor uitvoeren van minimale beleidsacties vanaf 1/01/23 zonder de zekerheid van vergoeding (actie 69).

Voor **Gent** is het niet duidelijk welke vergoeding lokale besturen krijgen, op welke manier en of er voorwaarden zijn waarvoor men deze kan gebruiken. Er wordt tevens gevraagd om minstens 3 locaties aan te pakken die een zwerfvuil- en/of sluikestorthotspot vormen en dit te monitoren. Van wie wordt deze monitoring verwacht en op welke manier? Zoals eerder aangehaald, is Gent voorstander van monitoring door een derde onafhankelijke partij die steeds op dezelfde manier monitort.

Het plan legt alle gemeenten op om minstens drie locaties aan te pakken die een hotspot vormen voor sluikestorten of zwerfvuil. De **MinaRaad** vraagt om te overwegen om deze actie uit te drukken in een percentage van het totaal aantal hotspots, om zo beter de verschillen tussen gemeenten in rekening te brengen. Ook **Voeren** wijst erop dat de maatregel de grote verschillen miskent die bestaan tussen gemeenten. Het is niet logisch om een gemeente als Voeren met zo'n 4.000 inwoners dezelfde opdracht in absolute aantallen te geven als grote steden als Antwerpen en Gent. Een degelijke aanpak van hotspots is zeer arbeidsintensief. Het ontbreekt kleine gemeenten aan de capaciteit om hier werk van te maken, zeker in combinatie met de gevraagde rapportering. Bovendien zijn er in kleine gemeenten veel minder hotspots die dringend aangepakt moeten worden. Voeren vraagt om deze actie te schrappen in het plan of anders de actie zo aan te passen dat het aantal aan te pakken hotspots afhankelijk is van het aantal inwoners van een gemeente.

Wat betreft de minimale beleidsacties, stelt **Beveren** dat een vuilnisbakkenplan impact heeft op de snelheid van lediging van de straatvuilbakjes en bijgevolg ook extra personeelsinzet zal vergen. Er komt heel wat registratie en opvolging bij kijken voor de op hun grondgebied meer dan 500 aanwezige straatvuilnisbakken. Het straatvuilnisbakkenplan zou volgens **Beveren en Kruibeke** dan ook geen verplichting, maar een advisering moeten blijven zoals in het huidige plan. **Zwijndrecht en Kruibeke** vragen om het straatvuilnisbakkenplan te adviseren in plaats van te verplichten, cf. het huidige plan.

Respons:

Actie 69 van de ontwerptekst blijft behouden. De lokale besturen evalueerden het lokaal ondersteuningsaanbod van Mooimakers (2016-2022) positief. Lokale besturen vormen een cruciale partner in de strijd tegen zwerfvuil en sluikestorten. Een groot aantal lokale besturen leverde de voorbije planperiode inspanningen om zwerfvuil en sluikestorten terug te dringen. De minimale acties, zoals beschreven in actie 69, kunnen een belangrijke bijdrage leveren om de Vlaamse zwerfvuildoelstelling te behalen. Uit evaluatie van subsidieprojecten en coachingtrajecten van Mooimakers, die specifiek inzetten op deze acties, weten we dat deze acties een positieve impact kunnen hebben.

Echter is blijvende monitoring en opvolging nodig om een effect op langere termijn te garanderen. Veel van de trajecten en projecten dienen lokaal nog afgerond en/of verder uitgerold te worden, waardoor de impact in de vorige planperiode mogelijk nog niet ten volle werd vastgesteld. Daarnaast zal de impact op de Vlaamse zwerfvuilmeters en doelstellingen pas significant zijn als alle lokale besturen (minimale) inspanning leveren. Tijdens de vorige planperiode was er geen globaal overzicht van het zwerfvuilbeleid en de acties op het lokaal niveau. De kosten van de lokale besturen met betrekking tot zwerfvuil en sluikestorten worden via de omzetting van de Europese SUP-richtlijn vergoed. Naast het opruimen van zwerfvuil en sluikestorten worden de lokale besturen via deze actie gestimuleerd om hun

beleid te optimaliseren en verduurzamen. Concreet zal een doordacht vuilnisbakkenbeleid, de aanpak van zwerfvuilgevoelige locaties en het ontwikkelen of consolideren van een efficiënt handhavingsbeleid een vereiste zijn om een daling van zowel het gewicht als aantal stuks op de grond te bereiken.

De actie wordt wel bijgestuurd op een aantal punten om tegemoet te komen aan de reacties:

- De beleidsacties zijn gekoppeld aan de middelen vanuit de omzetting van de SUP-richtlijn. Het is dus inderdaad logisch dat deze beleidsacties pas verplicht worden zodra die middelen beschikbaar zijn. Dit wordt, zoals gevraagd door de Minaraad, expliciet bij de actie vermeld.
- De opmerking van de Minaraad en van de gemeente Voeren over het aantal hotspots is ook terecht. Het heeft geen zin heeft om voor elke gemeente de aanpak op te leggen van hetzelfde aantal hotspots. We herformuleren dit deel van de actie dus naar “Elk lokaal bestuur brengt zwerfvuil- en/of sluikstortgevoelige locaties (hotspots) in kaart en treft maatregelen om de problematiek op die locaties terug te dringen.”
- Ook de bezorgdheid van de stad Gent over monitoring wordt meegenomen. De metingen voor en na de aanpak van hotspots wordt uit de actie geschrapt. Tegelijk wordt voor alle beleidsacties toegevoegd dat Mooimakers een rol zal opnemen in het toezicht op het correct uitvoeren van de minimale beleidsacties en de efficiënte besteding van middelen die daarvoor worden toegekend vanuit de implementatie van de SUP-richtlijn.

REACTIES OP HOOFDSTUK 11 'OPVOLGING VAN HET LOKAAL MATERIALENPLAN'

BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag, stelt momenteel deel te nemen aan het plenair overleg van het huidige afvalplan. Volgens de opsomming op p.132 zetelt BW2E in het nieuwe plan er niet meer in. BW2E vraagt op basis van een aantal argumenten opgenomen te worden als lid van het overlegplatform.

Fevia Vlaanderen stelt vast dat in het overlegplatform de verpakkingswereld oververtegenwoordigd is ten opzichte van de effectieve hoeveelheid verpakkingen in de huishoudelijke afvalstromen. Fevia Vlaanderen stelt ook vast dat Comeos de enige "sectorfederatie" is die in het platform betrokken wordt. Ook lijkt de samenstelling van het platform niet volledig in overeenstemming te zijn met de nieuwe uitdagingen van het plan (luiers, textiel, herstelling...). Voor Fevia Vlaanderen moet de samenstelling van dit overlegplatform aangepast worden. Gezien de specificiteit van de voedingsindustrie (veel KMO's en producenten van een belangrijk deel van consumptiegoederen) wenst Fevia Vlaanderen te zetelen in de WG KMO en WG huishoudelijk afval.

De **Minaraad** apprecieert het feit dat er een evaluatie heeft plaats gevonden van de opvolging van het lopende plan, en vraagt om in navolging daarvan de werking van het overlegplatform te verbeteren. In het bijzonder vraagt de Raad om de interactie te verbeteren, door meer informatie op voorhand door te sturen, zodat de deelnemers zich beter kunnen voorbereiden op de discussie en door de timing van de vergaderingen zo in te plannen, dat echte input mogelijk is, en niet te laat in het proces komt. De suggestie om de formele structuur aan te vullen met lossere ad hoc overlegmomenten kan daarbij nuttig zijn.

Respons:

We gaan in op de vraag van BW2E om deel uit te maken van het plenair overlegplatform, aangezien de acties vooraan in de keten effectief impact hebben op de verbrandingsinstallaties. Bovendien betreft het een actor die gemotiveerd is om actief deel te nemen en wiens activiteiten zich in de kern van het afvalbeheer bevinden. Dit wordt aangepast in de tekst. Aangezien Fevia wenst deel te nemen aan twee werkgroepen, worden zij ook toegevoegd aan het plenair platform. Daarnaast wordt ook Horeca Vlaanderen officieel toegevoegd, aangezien zij ook in de vorige planperiode reeds actief deelnamen aan de Kmo-werkgroep. Door het toevoegen van deze twee bijkomende organisaties, wordt ook tegemoet gekomen aan de vraag om meer sectorfederaties te betrekken.

Wat betreft de vraag van de Minaraad, zal dit opgenomen worden aan het begin van de planperiode door goede afspraken te maken binnen het overlegplatform en binnen de werkgroepen. Een tekstaanpassing is niet vereist.

Gezien de koppeling met de (bindende) klimaatdoelstelling is er volgens de **Minaraad** weinig marge voor mislukkingen in dit plan. De Minaraad beveelt dan ook aan om de voorziene evaluatie een sterker karakter te geven, om tijdig te detecteren of een aantal maatregelen het voorziene effect bereiken en desgevallend bij te sturen. De Raad vraagt om bij de tussentijdse evaluatie van het uitvoeringsplan ook een helder onderscheid te maken tussen de realisatie van de Vlaamse hefbomen en deze van de lokale besturen.

BBL pleit voor twee evaluaties. Heel wat maatregelen moeten hun doel en effectiviteit nog bewijzen. Daarom lijkt het hen noodzakelijk dat er een vroegtijdige evaluatie komt begin 2025 van de nieuwe acties, zodat deze kunnen bijgestuurd worden. Een grote algemene evaluatie op het eind van 2026 kan dan verschillende nieuwe zaken meenemen. BBL vraagt om een duidelijk onderscheid te maken (bijvoorbeeld via kleurcodes) in gemeentelijke en Vlaamse bevoegdheden, alsook maatregelen die bij beide niveaus zitten. Dit zal de evaluatie ook makkelijker maken. BBL vraagt om deze evaluaties in nauwe samenwerking met VVSG te verduidelijken en uit te voeren.

Respons:

De tussentijdse evaluatie is een belangrijk moment. We moeten er inderdaad over waken dat die tijdig en grondig gebeurt om (nog) te kunnen bijsturen. Een extra evaluatie begin 2025 is echter niet zinvol gezien het plan pas in 2023 in voege gaat en veel acties nog in uitwerking zullen zijn of zelfs nog moeten opstarten. De effecten van acties worden vaak ook pas na verloop van tijd zichtbaar. Het is zeker mogelijk om onderscheid te maken tussen Vlaamse en lokale aspecten en verantwoordelijkheden. Er is geen tekstaanpassing nodig.

REACTIES OP HOOFDSTUK 12 'BIJLAGES'

REACTIES OP BIJLAGE 2

Vlaco vzw deelt mee dat de Vlaamse compostorganisatie de oude benaming is. Sinds 2013 wordt enkel nog het acroniem gebruikt.

Respons:

Vlaco vzw wordt uit de lijst van afkortingen in bijlage 2 verwijderd.

REACTIES OP BIJLAGE 6

BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag, is geïnteresseerd en ervan overtuigd dat ze een meerwaarde betekenen in het verder uitwerken van acties 2 (opname nagesorteerd bedrijfsrestafval in restafvaldoelstelling) en actie 26 (samenwerking om risico's op brand en andere veiligheidsrisico's op recyclageparken en bij private verwerkers te beperken – omdat dit ook op hun sector impact heeft en er nood is aan extra preventie gezien de impact op (brand)verzekeringspremies). Ook voor acties als 38 (communiceren en sensibiliseren naar bedrijven over de sorteerplicht), 41 (nieuwe sorteeranalyses op het bedrijfsrestafval) en actie 44 (aanpassing Vlarema voor meer correcte tariefformules voor bedrijfsrestafval) menen zij een meerwaarde te zijn om een ruimere kijk en impact van acties te bewaken. BW2E vraagt dan ook om voor deze acties mee als betrokken organisatie opgenomen te worden.

Respons:

De lijst met betrokken stakeholders voor de verschillende acties in de tabel van bijlage 6 is indicatief en eerder als een minimum te beschouwen. Naarmate acties concreter worden, kunnen bijkomende stakeholders betrokken worden. De interesse van BW2E is genoteerd en zal bekeken worden bij de uitwerking.

BW2E en de overige stakeholders worden uiteraard ook steeds betrokken via de verschillende werkgroepen en het plenair overlegplatform ter opvolging van het uitvoeringsplan.

REACTIES OP DE PLAN-MER EN DE SOCIO-ECONOMISCHE ANALYSE

Voor een aantal acties ziet **Voka** dat de strategische MER onvoldoende onderbouwd is. De LCA's die uitgevoerd worden zijn in veel gevallen vereenvoudigd (zo wordt het voedselverlies niet meegenomen) en moeten dus beoordeeld worden volgens de limieten van de LCA's. Zomaar zeggen dat een bepaalde actie de meeste impact heeft, kan niet.

Hetzelfde gaat op voor de socio-economische kostenanalyse, voor wat actie 42 betreft, wat gezien wordt als een actie met een belangrijke impact, merkt Voka op dat er hypothesen worden gebruikt die niet geverifieerd kunnen worden en dat in de socio-economische analyse voor de verwachte werkgelegenheidseffecten simpelweg een kopie van actie 27 werd opgenomen.

In de plan-MER vindt **BW2E, ondersteund door Imog, IVM en Isvag**, het stuk over WtE in ETS nogal zwak opgebouwd (enkel verwijzing naar studie i.o.v. Zero Waste Europe). Bovendien focust men enkel op het duurder worden van afvalverbranding door WtE onder ETS te brengen zonder na te denken over alle andere impacts.

Respons:

De preventie van voedselverlies is wel degelijk berekend d.m.v. een LCA en dit o.b.v. het “Actieplan voedselverlies en biomassa(rest)stromen circulair 2021-2025”. We verwijzen hiervoor naar tabel 4-2 in §4.4.2 van het MER, onder Preventie (incl. hergebruik). Verder wordt ook rekening gehouden met de limieten van de LCA's. Zoals beschreven in §6.1 – Leemten in de kennis is er inderdaad een vereenvoudigde modellering van de maatregelen gebeurd, maar geven de resultaten een goed idee van welke maatregelen de grootste bijdrage kunnen leveren op de verschillende onderzochte impacten en welke grootteorde verwacht kan worden per maatregel.

Om de invloed van deze onzekerheid op de uiteindelijke berekende milieu-impact van het plan in te schatten werd voor een aantal maatregelen en bijhorende parameters een gevoeligheidsanalyse uitgevoerd. Het gaat hier aan de ene kant om maatregelen die het grootste aandeel hebben in de berekende milieu-impact en aan de andere kant om maatregelen met de grootste onzekerheid omtrent hun impact. Voor al deze maatregelen werd de impact nog eens doorgerekend maar dan voor een range aan waarden voor de verschillende aannames en inputparameters. De gevoeligheidsanalyse staat in bijlage 9-1 van het MER. Uit deze gevoeligheidsanalyse komt naar voor dat het globale beeld van de milieu impact hetzelfde blijft ongeacht of er met de minimale of maximale inputparameters van de range wordt gewerkt. Daaruit kan besloten worden dat de conclusies uit de LCA met betrekking tot de milieu-impact robuust zijn.

Wat betreft de impact van de verschillende maatregelen op de reductiedoelstellingen werden in het plan-MER in §5.4.1 resultaten opgenomen voor een minimaal en maximaal scenario, afhankelijk van de (inhoud van de) opgenomen acties in het plan. Voor de acties die doorgerekend werden met een range voor de reductie van bedrijfsafval (b.v. maatregel 44) werd hierbij het gemiddelde genomen. Wanneer we dezelfde berekening doen voor de minimale en de maximale reductie volgens deze range, zien we dat dit een significant effect heeft op de uiteindelijke verwachte restafvalreductie door bedrijven (m.n. voor maatregel 44), maar niet op de ranking van de maatregelen (maatregel 44 blijft de belangrijkste impact op de reductiedoelstelling voor bedrijfsrestafval hebben). Dit wordt geïllustreerd in de tabellen in bijlage, die zullen toegevoegd worden aan bijlage 9-1 van het MER.

Zoals aangegeven in §5.3.5 zijn de overige impacten gelinkt aan de stimulans die de maatregel heeft voor preventie en recyclage van afval bij bedrijven. Het alternatief (afvalverbranding onder ETS) kan ervoor zorgen dat bij maatregel 44 (aangepaste tariefformules) de hogere waarden in de range voor de reductie van restafval kunnen gehaald worden (zie ook gevoeligheidsanalyse in bijlage 1 van het MER). De overige milieu-impacten zijn dan ook gelijkaardig aan deze doorgerekend in de LCA voor maatregel 44. Van maatregel 44 worden beperkt positieve tot positieve effecten verwacht voor alle onderzochte disciplines. Enkel wat betreft gezondheid wordt een beperkt negatief effect m.b.t. ioniserende straling berekend. Dit komt omdat het energieverlies door het niet verbranden van afval moet worden ondervangen door de Belgische traditionele productiemix voor elektriciteit met onder andere kernenergie. Hierbij komt meer ioniserende straling vrij dan het geval is bij het verbranden van afval, waardoor het vermijden deze verbranding inzake ioniserende straling als negatief beschouwd wordt. Deze straling komt echter vrij in zeer gecontroleerde omgevingen (kernreactoren, opslagplaatsen van radioactief afval), waar enkel bevoegde personen met de nodige veiligheidsmaatregelen komen. De effecten op de gezondheid van

de algehele bevolking zijn daarom beperkt. De link naar de effectenbeoordeling bij maatregel 44 zal bijkomend verduidelijkt worden in §5.3.5.

Hetzelfde gaat op voor de socio-economische kostenanalyse, voor wat actie 42 betreft, wat gezien wordt als een actie met een belangrijke impact, merkt Voka op dat er hypothesen worden gebruikt die niet geverifieerd kunnen worden en dat in de socio-economische analyse voor de verwachte werkgelegenheidseffecten simpelweg een kopie van actie 27 werd opgenomen. We vermoeden dat de opmerking betrekking heeft op actie 44, gezien actie 42 niet apart werd gekwantificeerd. De resultaten in bijlage voor jobcreatie binnen maatregel 44 werden effectief foutief overgenomen van maatregel 27. Dit wordt aangepast in een nieuwe versie van de socio-economische analyse. Enkel de resultaten in bijlage waren foutief, de resultaten rond sociale impact in hoofdstuk 5 waren wel juist. Voor deze actie is een range voor de reductie van bedrijfsafval genomen. De gevoeligheidsanalyse die werd toegevoegd aan het MER, zal ook worden toegevoegd aan de socio-economische studie.

BIJLAGE 1: OVERZICHT VAN ONTVANGEN REACTIES

Vlaamse adviesraden	Mineraad Vlaanderen
Gemeenten (college of gemeenteraad)	Aalter, Aartselaar, Alken, Antwerpen, Assenede, Avelgem, Balen, Beernem, Beveren, Boechout, Boom, Boortmeerbeek, Borgloon, Borsbeek, Brakel, Brasschaat, Brecht, Bredene, Brugge, Buggenhout, Damme, De Haan, De Pinte, Deinze, Dentergem, Destelbergen, Eeklo, Evergem, Genk, Gent, Gistel, Grimbergen, Grobbendonk, Haacht, Ham, Hamont-Achel, Hechtel-Eksel, Heist-op-den-Berg, Herenthout, Heuvelland, Holsbeek, Houthulst, Hove, Huldenberg, Hulshout, Ichtegem, Ieper, Ingelmunster, Izegem, Kapelle-op-den-Bos, Kapellen, Kinrooi, Koekelare, Koksijde, Kortemark, Kortenberg, Kortesseme, Kortrijk, Kruikebeke, Kuurne, Langemark-Poelkapelle, Lebbeke, Lede, Ledegem, Lendelede, Leopoldsburg, Lievegem, Lille, Lochristi, Lokeren, Lo-Reninge, Lummen, Maaseik, Machelen, Maldegem, Malle, Menen, Merchtem, Merelbeke, Meulebeke, Middelkerke, Moorslede, Nazareth, Nijlen, Oostende, Oostkamp, Oostrozebeke, Oudenaarde, Oud-Heverlee, Oudsbergen, Peer, Pepingen, Ranst, Riemst, Roeselare, Ruiselede, Schilde, Sint-Lievens-Houtem, Sint-Gillis-Waas, Sint-Katelijne-Waver, Sint-Laureins, Sint-Martens-Latem, Sint-Pieters-Leeuw, Sint-Truiden, Staden, Tessenderlo, Tielt, Tielt-Winge, Tongeren, Torhout, Turnhout, Veurne, Voeren, Waasmunster, Wachetebeke, Waregem, Wervik, Wevelgem, Wingene, Wommelgem, Wuustwezel, Zedelgem, Zele, Zelzate, Zemst, Zonnebeke, Zulte, Zwevegem, Zwijndrecht
Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (afvalintercommunales)	EcoWerf, Ibogem cvba, IDM, IGEAN milieu & veiligheid, ILvA, IMOG, INTERRAND, Intradura, IOK Afvalbeheer, ISVAG, IVAGO, IVBO, IVIO, IVLA, IVM, IVVO, Limburg.net, MIROM Menen, MIROM Roeselare, MIWA, VERKO
Milieuadviesraden	Milieuadviesraad Sint-Martens-Latem
Koepelorganisaties, beroepsverenigingen of federaties	Belgian Waste-to-Energy, Bond Beter Leefmilieu, Denuo, Fevia, Vlaco vzw, Voka, VVSG-Interafval
Afvalbeheersorganisme	Fost Plus
Individuele bedrijven	2dehands.be, Group Op de Beeck, McDonalds
Individuele burgers	De heer Bernhard Ardaen, Familie De Wilde